

19. VMTDK–REZÜMÉKÖTET

2 0 2 0

Szerkesztette:
Csányi Erzsébet

A 19. Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia társszervezője
az Újvidéki Egyetem Technológiai Kara

19. Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia
19. Vojvođanska mađarska naučna konferencija studenata
19. Hungarian Scientific Conference of Vojvodinian Students

Újvidék, 2020. november 26–29.

19. VMTDK—REZÜMÉKÖTET

2 0 2 0

**Magyar Tudományos
Akadémia**

Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium
Újvidék, 2020

19. Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia

19. Vojvođanska mađarska naučna konferencija studenata

19. Hungarian Scientific Conference of Vojvodinian Students

Újvidék, 2020. november 26–29.

Újvidéki Egyetem, Rektorátus (dr. Zoran Đinđić 1.)

Technológiai Kar (Újvidék, Lazar cár sugárút 1.)

A 19. VMTDK PROGRAMJA

2020. november 26. (csütörtök)

Helyszín: Újvidéki Egyetem, Rektorátus, üvegpavilon (Újvidék, dr. Zoran Đinđić 1.)

5

VMTDK ART – MŰHELYMUNKA

9.00–19.00 A kiállítási anyagok felrakása az üvegpavilonban

12.00–14.00 Uránosz (Philos műhelykonferencia 2020)

2020. november 27. (péntek)

Helyszín: Újvidéki Egyetem, Rektorátus (Újvidék, dr. Zoran Đinđić 1.)

VMTDK ART

MŰVÉSZETI KONFERENCIAPROGRAMOK

SZÍNHÁZMŰVÉSZET

Helyszín: Újvidéki Egyetem, a rektorátus körüli erdő

12.00–12.30 **Ágyas Ádám, Dupák Fanni, Gresák Lea, Hodik Annabella, Kőműves Csaba, Raikovich Viktória, Szabó Regina, Varga Benjámin** (Újvidék), performansz (témavezető **Hernyák György**): B612

12.30–13.00 **Bartuc Éva, Csíkos Dániel, Lukács Ramóna, Simon Angéla, Szoboszlai Enikő Kitty, Török Gabriella** (Újvidék), performansz (rendezte **Crnkovity Gabriella**): URÁNOSZ

A 19. VMTDK PROGRAMJA

- 18.00–19.00 SAME DIFFERENT
Gubik Korina önálló tárlata a rektorátusi előcsarnokban
A tárlatot **mgr. Lázár Tibor** nyitja meg.
- 19.00–20.00 VMTDK-TÁRLAT (a Rektorátus üvegpavilonja)
• Tárlatmegnyitó: **mgr. Lázár Tibor** képzőművész köszöntője, a kiállító alkotók rövid bemutatkozása
• Koktélparti
KÉPZŐMŰVÉSZETI ALKOTÁSOK
• **Varga Valentin** (Újvidék): AGNUTH-EGONUTH
• **Ótos Annabella** (Újvidék): JEL A FÖLDRŐL
• **Turkály Emma** (Újvidék): „OBJET FÉMININ”; ÉG AZ ÉG
• **Varga Emília** (Újvidék): GJ 506 b
• **Szabados Zsófi** (Újvidék): A LEVEGŐ RITMUSA; SZÜRKE BOLYGÓ
- 6 20.00–22.00 EGYÉB MŰVÉSZETI PROGRAMOK
Helyszín: a Rektorátus amfiteátruma
ZENEMŰVÉSZET
• **Kiss Tamás** (Újvidék), ének zongorakísérettel: RÉGI MESTEREK
• **Fábián Valentin** (Újvidék), nagybőgő: JOHANN SEBASTIAN BACH: CSELLÓSZVITEK 2. (ALLEMANDE, COURANTE)
• **Kiss Tamás** (Újvidék), ének zongorakísérettel: A JÓ ÉS A ROSSZ HARCA
VMTDK ART – művészek közös fotója

2020. november 28. (szombat)

TUDOMÁNYOS KONFERENCIAPROGRAMOK

Helyszín: Újvidéki Egyetem, Technológiai Kar, amfiteátrum (Újvidék, Lazar cár sugárút 1.)

- 8.00–9.30 REGISZTRÁCIÓ
- 9.30–9.40 ZENEI MEGNYITÓ – **Kiss Tamás**, ének, zongorakíséret: **Jenován Flórián**
- 9.40–9.50 VMTDK FILMMONTÁZS – válogatás a VMTDK archív filmjeiből
- 9.50–10.00 A KONFERENCIA MEGNYITÁSA
(**Oláh Tamás** Kristálygömb Díjas köszöntője; **dr. Csányi Erzsébet** megnyitóbeszéde)

A 19. VMTDK PROGRAMJA

10.00–10.30

PLENÁRIS ELŐADÁS

Elnöklő: **Dr. Csányi Erzsébet**, a tudományos bizottság elnöke

Dr. Hóza Éva egyetemi tanár (Újvidéki Egyetem, MTTK, Szabadka, BTK, Újvidék):
TITOKZATOSSÁ OLVASTÁK CSÁTHOT (ELSZÁNT FORRÁSFELTÁRÁS ÉS MEDIÁLIS ÖSSZJÁTÉK)

PLENÁRIS TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI ÜLÉSSZAK

(amfiteátrum)

Elnöklők: **Bata Dórián** (Újvidék), **Sárkány Krisztina** (Újvidék)

10.30–10.50

Szeles Réka (Újvidék):

LÉTESSZENCIA AZ ÉGBOLT MÖGÖTT – A HIT, A FOTOGRAFIA ÉS AZ EROTIKA KORRELÁCIÓI
BARTIS ATTILA A VÉGE CÍMŰ REGÉNYÉBEN

10.50–11.10

Pásztor Livia (Újvidék):

A KORONAVÍRUS ÁBRÁZOLÁSA A TÖMEGMÉDIÁBAN: DISKURZUSELEMZÉS MAGYAR ÉS ANGOL
HÍRLAPOK CIKKEIBEN

11.10–11.30

Tóth Johanna (Újvidék):

A BORDERLINE SZEMÉLYISÉGSZAVAR LÁTENS STRUKTÚRÁJÁNAK FELTÁRÁSA JÓZSEF ATTILA
MUNKÁSSÁGÁNAK FELHASZNÁLÁSÁVAL

11.30–11.50

Lőrincz Diána (Belgrád)

A β -ADRENERGIKUS RECEPTOROK GÉNEXPRESSZIÓJA A DOXORUBICINNAL ELŐIDÉZETT
HIPERTRÓFIKUS KARDIOMIOPÁTIÁNÁL

12.00

S a j t ó t á j é k o z t a t ó

12.00–13.30

E b é d

Helyszín: A Technológiai Kar udvara

13.30–18.30

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI SZEKCIÓÜLÉSEK

Helyszín: a Technológiai és a Mezőgazdasági Kar termei (Újvidék, Lazar cár sugárút 1.)

18.30–19.30

MENTORI ÉRTEKEZLET (tanácsterem)

19.30–20.30

A KRISTÁLYGÖMB DÍJ ÁTADÁSA **Dr. Pfeiffer Attilának**

KONFERENCIAKIÉRTÉKELÉS, OKLEVÉLKIOSZTÁS (amfiteátrum)

20.30

V a c s o r a c s o m a g o k k i o s z t á s a a r e g i s z t r á c i ó n á l .

2020. november 29. (vasárnap)

Helyszín: Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Tudósklub (Újvidék, Vojvode Mišića 1., udvari szárny)

10.00–14.00 SZERVEZŐI KERESZTAL

TEREMBEOSZTÁS

2020. november 28. (szombat)

Helyszín: Technológiai Kar

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

2020. 11. 28. (szombat) délelőtt

Technológiai Kar, amfiteátrum

SZEKCIÓS TEREMBEOSZTÁS

2020. 11. 28. (szombat) délután

1. ÉLŐ TERMÉSZETTUDOMÁNYOK I.
(Technológiai Kar, amfiteátrum)
2. ÉLŐ TERMÉSZETTUDOMÁNYOK II.
(Technológiai Kar, földszint, 26-os terem)
3. ÉLETTELEN TERMÉSZETTUDOMÁNYOK ÉS MŰSZAKI TUDOMÁNYOK
(Technológiai Kar, földszint, 12-es tanterem)
4. TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK I.
(Technológiai Kar, IV. emelet, 19-es tanterem)
5. TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK II.
(Technológiai Kar, földszint, 10-es tanterem)
6. HUMÁN I.
(Mezőgazdasági Kar, földszint, P-5)
7. HUMÁN II.
(Mezőgazdasági Kar, földszint, P-4)
8. HUMÁN III.
(Mezőgazdasági Kar, földszint, P-3)
9. MŰVÉSZETEK
(Technológiai Kar, új épület, 1. emelet, kék terem)

RÉSZLETES TUDOMÁNYOS KONFERENCIAPROGRAM

2020. november 28. (szombat)

Helyszín: Technológiai Kar, amfiteátrum

PLENÁRIS TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI ÜLÉSSZAK

Elnöklők: Bata Dórián (Újvidék), Sárkány Krisztina (Újvidék)

- 10.30–10.50 **Szeles Réka** (Újvidék):
LÉTESSZENCIA AZ ÉGBOLT MÖGÖTT – A HIT, A FOTOGRAFIA ÉS AZ EROTIKA KORRELÁCIÓI
BARTIS ATTILA A VÉGE CÍMŰ REGÉNYÉBEN
- 10.50–11.10 **Pásztor Livia** (Újvidék):
A KORONAVÍRUS ÁBRÁZOLÁSA A TÖMEGMÉDIÁBAN: DISKURZUSELEMZÉS MAGYAR ÉS ANGOL
HÍRLAPOK CIKKEIBEN
- 11.10–11.30 **Tóth Johanna** (Újvidék):
A BORDERLINE SZEMÉLYISÉGSZAVAR LÁTENS STRUKTÚRÁJÁNAK FELTÁRÁSA JÓZSEF ATTILA
MUNKÁSSÁGÁNAK FELHASZNÁLÁSÁVAL
- 11.30–11.50 **Lőrincz Diána** (Belgrád)
A β -ADRENERGIKUS RECEPTOROK GÉNEXPRESSZIÓJA A DOXORUBICINNAL ELŐIDÉZETT
HIPERTRÓFIKUS KARDIOMIOPÁTIÁNÁL

SZEKCIÓBEOSZTÁS

ÉLŐ TERMÉSZETTUDOMÁNYOK I.

(Technológiai Kar, amfiteátrum)

- Növénytermesztési és kertészeti tudományok • Agrártudományok
- Multidiszciplináris természettudományok
- Gyógyszertudományok • Biológiai tudományok • Erdészeti és vadgazdálkodási tudományok
- Multidiszciplináris agrártudományok
- Környezettudományok • Élelmiszertudományok

Szekcióvezetők:

Dr. Horák Rita docens, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka – SZÓVIVŐ

Dr. Lengyel László címzetes egyetemi docens, Szent István Egyetem, Kertészettudományi Kar, Budapest

Dr. Sörös Zita egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Technológiai Kar, Újvidék

Elnöklők: Szabó János (Újvidék), Szécsényi Kata (Újvidék)

- 13.30–13.45 **Samu Teodóra** (Újvidék):
A LUDASI-TÓ SPECIÁLIS TERMÉSZETVÉDELMI REZERVÁTUM A KÖRNYEZETVÉDELEM
ÉS A TÁJVÁLTOZÁS JEGYÉBEN
- 13.45–14.00 **Fodor Máté** (Újvidék):
A NÖVÉNYZET FENOLÓGIAI FÁZISÁNAK VIZSGÁLATA MŰHOLDAS TÁVÉRZÉKELÉSI
MÓDSZEREKKEL MAGYARKANIZSA KÖZSÉG TERÜLETÉN
- 14.00–14.15 **Rozsi Zita** (Újvidék):
A MEZŐGAZDASÁG MINT KÖRNYEZETSZENNYEZŐ – TORDAI FELMÉRÉS
- 14.15–14.30 **Patarcsity Edvin** (Újvidék):
KOFFEIN-HASZNÁLATI SZOKÁSOK VAJDASÁGI FIATALOK KÖRÉBEN
- 14.30–14.45 **Resnyák Krisztina** (Újvidék):
AZ ÉLELMISZERIPARI SZENNYVÍZ TISZTÍTÁSA MIKROSZŰRÉSSSEL
- 14.45–15.00 *S z ü n e t*

Elnöklők: Resnyák Krisztina (Újvidék), Fodor Máté (Újvidék)

- 15.00–15.15 **Szabó János** (Újvidék):
OMEGA-3 ZSÍRSAVTARTALMÚ SERTÉSHÚS MINT FUNKCIONÁLIS ÉLELMISZER

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S
K O N F E R E N C I A P R O G R A M

15.15–15.30 **Nagy György János** (Újvidék):
A CSAPADÉKMENNYISÉG HATÁSA AZ ALMA VENTURIÁS VARASODÁSA ELLENI
PERMETEZÉSEKRE

15.30–15.45 **Szécsényi Kata** (Újvidék):
A CSIPKEBOGYÓ-TERMESZTÉS HAZAI TAPASZTALATAI

15.45–16.00 **Kara Réka** (Újvidék):
A LAMPIONOK HATÁSA KÖRNYEZETÜNKRE

16.00–16.15 **Püski Péter** (Szeged):
MAGYARORSZÁGI SZABALPÁLMA TERMÉKEK VIZSGÁLATA

16.15–16.30 *S z ü n e t*

Elnöklők: Kara Réka (Újvidék), *Püski Péter* (Szeged)

16.30–16.45 **Réthy-Nagy Zsuzsanna** (Szeged):
A PP4 FOSZFATÁZ SZUBSZTRÁTUM-FELISMERŐ MECHANIZMUSAINAK VIZSGÁLATA

16.45–17.00 **Dán Kinga** (Szeged):
A PP4 FEHÉRJE FOSZFATÁZ SZUBSZTRÁTUM-FELISMERŐ MECHANIZMUSÁNAK MOLEKULÁRIS
VIZSGÁLATA

17.00–17.15 **Barta Anita** (Szeged):
JUNCUS FAJOK BIOLÓGIAILAG AKTÍV KOMPONENSEINEK IZOLÁLÁSA

17.15–17.30 **Dávid Csilla Zsuzsanna** (Szeged):
CYPERACEAE FAJOK FITOKÉMIAI ÉS FARMAKOLÓGIAI VIZSGÁLATA

17.30–17.45 **Bajtel Ákos** (Szeged):
BIZTONSÁGOSAK-E A CANNABIS TERMÉKEK?

V i t a , o k l e v é l k i o s z t á s

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S
K O N F E R E N C I A P R O G R A M

ÉLŐ TERMÉSZETTUDOMÁNYOK II.

(Technológiai Kar, 26-os)

- Klinikai orvostudományok • Egészségtudományok • Multidiszciplináris természettudományok
- Gyógyszertudományok • Biológiai tudományok • Multidiszciplináris orvostudományok
- Erdészeti és vadgazdálkodási tudományok
- Állattenyésztési tudományok • Multidiszciplináris agrártudományok
- Elméleti orvostudományok • Orvostudományok • Állatorvosi tudományok
- Környezettudományok • Élelmiszertudományok

Szekcióvezetők:

Dr. Barak Ottó egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Orvostudományi Kar, Újvidék – SZÓVIVŐ

Dr. Horváth Olga egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Orvostudományi Kar, Újvidék

Dr. Pajić Mária egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Mezőgazdasági Kar, Újvidék

Elnöklők: Molnár Tamás (Újvidék), Lajcsák Huanita (Újvidék)

12

- 13.30–13.50 **Lajkó Flórián** (Újvidék):
A NO-FOKOZÓK VASODILATATIÓT SERKENTŐ HATÁSA TESTÉPÍTŐKNÉL
- 13.50–14.10 **Erdős Ágnes** (Újvidék):
A FRUŠKA GORA NEMZETI PARK TERÜLETÉN ÉLŐ VÖRÖS- ÉS SÁRGHASÚ UNKÁK ÉLŐHELYÉNEK
ÖKOLÓGIAI JELLEMZŐI ÉS DINAMIKÁJA
- 14.10–14.30 **Lajcsák Huanita** (Újvidék):
A GLAUKÓMA MEGELŐZÉSÉNEK MÉRTÉKE VAJDASÁG TERÜLETÉN
- 14.30–14.50 **Reckecki Tibor** (Újvidék):
A GYÖNGYBAGOLY (TYTO ALBA) TÁPLÁLKOZÁSA SZILÁGYIN
- 14.50–15.10 **Soltis Paulina Panni** (Újvidék):
KOZMETIKUMOK ÁLLATOKON VALÓ TESZTELÉSE
- 15.10–15.30 *S z ü n e t*

Elnöklők: Lőrincz Diána (Újvidék), Reckecki Tibor (Újvidék)

- 15.30–15.50 **Berta Márta** (Újvidék):
ISIÁSZ SZINDRÓMA JELLEMZŐI ÉS KEZELÉSE A PORCKORONGSÉRVEL DIAGNOSZTIZÁLT
BETEGEKNÉL

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S
K O N F E R E N C I A P R O G R A M

- 15.50–16.10 **Pletikoszity Tamás** (Újvidék):
A GLÜKÓZ FIZIKAI-KÉMIAI TULAJDONSÁGAI, VALAMINT ÉLETTANI JELENTŐSÉGE
- 16.10–16.30 **Molnár Tamás** (Újvidék):
A KUTYÁK DIROFILARIA FERTŐZÖTTTSÉGE
- 16.30–16.50 **György Szófia** (Újvidék):
A C-VITAMIN ISMERETE A FIATALOK KÖRÉBEN ÉS ANNAK BEVITELI MÓDJA A SZERVEZETBE
Vita, oklevél kiosztás

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S
K O N F E R E N C I A P R O G R A M

ÉLETTELEN TERMÉSZETTUDOMÁNYOK ÉS MŰSZAKI Tudományok

(Technológiai Kar, földszint, 12-es tanterem)

- Fizikai tudományok • Földtudományok • Kémiai tudományok
- Matematika- és számítástudományok
- Agrár műszaki tudományok • Anyagtudományok és technológiák
- Építészmérnöki tudományok • Építőmérnöki tudományok
- Gépészeti tudományok • Informatikai tudományok
- Katonai műszaki tudományok • Közlekedéstudományok • Multidiszciplináris műszaki tudományok
- Vegyészmérnöki tudományok • Villamosmérnöki tudományok

Szekcióvezetők:

Dr. Kaszás-Lazetić Karolina egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Műszaki Kar, Újvidék – SZÓVIVŐ

Dr. Lukity Tibor egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Műszaki Kar, Újvidék

Dr. Pintér Róbert főiskolai tanár, Szabadkai Műszaki Szakfőiskola, Szabadka

Dr. Varga Ervin egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Műszaki Kar, Újvidék

Dr. Tarján László egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Műszaki Kar, Újvidék

Dr. Pál Magdolna egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Műszaki Kar, Újvidék

Dr. Szilágyi Mária egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Műszaki Kar, Újvidék

Mgr. Póth Miklós főiskolai tanár, Szabadka

Dr. Simon Vilmos egyetemi docens, BME, Újvidék-Budapest

Dr. Csanádi János egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Természettudományi-Matematikai Kar, Újvidék

Dr. Takács Márta egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

Dr. Weiszbürg Tamás egyetemi docens, ELTE, Budapest

Elnöklők: Uri László (Újvidék), Szabó Beatrix (Újvidék)

13.30–13.45 **Rózsa Róbert** (Újvidék):
KOFFEIN

13.45–14.00 **Sárkány Krisztina** (Újvidék):
ÚJ, SZTERÁNVÁZAS HETEROCIKLUSOK ELŐÁLLÍTÁSA ÉS VIZSGÁLATA

14.00–14.15 **Guzsvány Szilvia** (Újvidék):
A GPS RENDSZER (GLOBAL POSITIONING SYSTEM) MATEMATIKAI MODELLEZÉSE

14.15–14.30 **Mezei Róbert** (Újvidék):
MODERN DIGITÁLIS KÉPFELDOLGOZÁSI ELJÁRÁSOK, KÉPALKOTÓK ÉS OPERÁTOROK

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S
K O N F E R E N C I A P R O G R A M

- 14.30–14.45 **Kiss Mária** (Újvidék):
VARIÁCIÓSZÁMÍTÁS ÉS ALKALMAZÁSAI A DIGITÁLIS KÉPEK ZAJTALANÍTÁSÁBAN
- 14.45–15.00 **Dulić Darko** (Újvidék):
A KEMÉNYÍTŐGYÁRI SZENNYVÍZ MIKROSZŰRÉSES TISZTÍTÁSÁNAK KÖLTSÉGBECSLÉSE
- 15.00–15.15 *S z ü n e t*
- Elnöklők: Rajsli Áron* (Újvidék), *Kiss Mária* (Újvidék)
- 15.15–15.30 **Pletikoszity Árpád** (Újvidék):
IPAR 4.0 A VIRTUÁLIS VALÓSÁG KERETEIN KÍVÜL ÉS BELÜL
- 15.30–15.45 **Úri László** (Újvidék):
A SZÁMÍTÓGÉPES GRAFIKUS FILMKÉSZÍTÉSI RENDSZEREK A XXI. SZÁZADIG
- 15.45–16.00 **Vojvodić Stefan** (Újvidék):
A NAP FELÉ FORDULÓ SZOLÁRIS PANEL
- 16.00–16.15 **Sági Csaba** (Újvidék):
AZ ADATFOLYAM FELDOLGOZÁSA MINT ALAPVETŐ PARADIGMAVÁLTÁS
- 16.15–16.30 **Kiss Gergely** (Újvidék):
TERMÉSZET ÁLTAL INSPÍRÁLT OPTIMALIZÁCIÓS MEGOLDÁSOK
- 16.30–16.45 **Szabó Alexandar** (Szabadka):
ÚTVONALKÖVETŐ KISAUTÓK ADAPTÍV TEMPOMATTAL
- 16.45–17.00 *S z ü n e t*
- Elnöklők: Sági Csaba* (Újvidék), *Kiss Gergely* (Újvidék)
- 17.00–17.15 **Polyák Gabriella** (Újvidék):
ÚTVONAL-OPTIMALIZÁCIÓ EVOLÚCIÓS ALGORITMUS SEGÍTSÉGÉVEL
- 17.15–17.30 **Sándor Flórián** (Újvidék):
CNC MARÓGÉP TERVEZÉSE ÉS ÉPÍTÉSE
- 17.30–17.45 **B. Varga Emese** (Újvidék):
VARRÁS AZ ÉPÍTÉSZETBEN ROBOTOK SEGÍTSÉGÉVEL
- 17.45–18.00 **Szabó Beatrix** (Szabadka):
ARCFELISMERŐ-ALKALMAZÁS FEJLESZTÉSE JELENLÉTELLENŐRZŐ RENDSZERHEZ

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S
K O N F E R E N C I A P R O G R A M

- 18.00–18.15 **Rajšli Áron** (Szeged):
POTENCIÁLIS BIOLÓGIAI AKTIVITÁSSAL RENDELKEZŐ KINOLINVÁZAS VEGYÜLETEK
SZINTÉZISE A MÓDOSÍTOTT MANNICH REAKCIÓVAL
- 18.15–18.30 **Pálos Péter** (Budapest):
KERESZTEZŐDÉS-IRÁNYÍTÁS MÉLY MEGERŐSÍTÉSES TANULÁSSAL
Vita, oklevélkiosztás

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S K O N F E R E N C I A P R O G R A M

TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK I.

(Technológiai Kar, 4. emelet 19-es tanterem)

- Állam- és jogtudományok
- Gazdálkodás- és szervezéstudományok
- Közgazdaságtudományok
- Multidiszciplináris társadalomtudományok
- Sporttudományok
- Szociológiai tudományok

Szekcióvezetők:

Dr. Gábrity Molnár Irén egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Közgazdasági Kar, Szabadka

Dr. Kiss Ferenc kutató, Újvidéki Egyetem, Technológiai Kar, Újvidék

Dr. ifj. Muhi Béla egyetemi tanár, Educons Egyetem, Közgazdasági Kar, Újvidék – SZÓVIVŐ

Elnöklők: **Rozsi Aleksz** (Újvidék), **Korhecz Réka** (Újvidék)

- 13.30–13.50 **Francia Edina** (Újvidék):
A „SZABAD LEVEGŐRE VALÓ JOG”, AVAGY AZ ALAPJOGOK KORLÁTOZÁSA A RENDKÍVÜLI ÁLLAPOT IDEJÉN
- 13.50–14.10 **Firsing Karolina** (Újvidék):
A MAGYAR NEMZETI KISEBBSÉG NYELVI JOGAI VAJDASÁGBAN
- 14.10–14.30 **Lócz Eszter** (Újvidék):
VÉDJEGY ÉS A VÉDJEGY OLTALMÁNAK MEGSÉRTÉSE
- 14.30–14.50 **Korhecz Réka** (Újvidék):
A TISZA AUTOMOTIVE KFT. ZENTA SZERVEZETTSÉGI SZINTJÉNEK ELEMZÉSE
- 14.50–15.10 **Lackó Inesz** (Újvidék):
A MARKETINGMIX ÉS ELEMEI
- 15.10–15.30 *S z ü n e t*

Elnöklők: **Francia Edina** (Újvidék), **Lócz Eszter** (Újvidék)

- 15.30–15.50 **Rozsi Aleksz** (Újvidék):
ELEKTRONIKUS BANKOLÁS SZERBIÁBAN ÉS MAGYARORSZÁGON
- 15.50–16.10 **Korhecz Réka** (Újvidék):
A VÁLLALATI ÉLETCIKLUSMODELLEK ELEMZÉSE ÉS ALKALMAZÁSA

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S
K O N F E R E N C I A P R O G R A M

- 16.10–16.30 **Horváth Regina** (Szeged):
A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA ALKALMAZÁSÁNAK HATÁSA AZ ADATVÉDELEMRE
ÉS ANNAK UNIÓS SZABÁLYOZÁSÁRA
- 16.30–16.45 **Varga Dóra** (Szeged):
A DIGITÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK ADÓZTATÁSA
- 16.45–17.00 **Botos Mihály** (Szeged):
A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁS BÜNTETŐJOGI KORLÁTJÁNAK ALKOTMÁNYKONFORM
ÉRTELMEZÉSE
- 17.00–17.15 *S z ü n e t*
- Elnöklők: Horváth Regina* (Szeged), *Francia Edina* (Újvidék)
- 17.15–17.30 **Galina Ildikó** (Szeged):
AKTUÁLIS FOGYASZTÓVÉDELMI KÉRDÉSEK A DIGITALIZÁCIÓ TÜKRÉBEN
- 17.30–17.45 **Kardos Vivien Kata** (Szeged):
PÁLYAKEZDŐ JOGÁSZOK VS. MUNKAERŐPIACI ELVÁRÁSOK
- 17.45–18.00 **Olexó Tünde** (Győr):
HOVA TŰNT A VÁLTOZÁS? (ÁRINDEXEK A KORONAVÍRUS IDEJÉN)
- 18.00–18.15 **Juhász-Nagy Attila** (Budapest):
MOBILFIZETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK BIZTONSÁGTUDATOS HASZNÁLATÁNAK VIZSGÁLATA
- V i t a , o k l e v é l k i o s z t á s*

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S
K O N F E R E N C I A P R O G R A M

TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK II.

(Technológiai Kar, földszint, 10-es tanterem)

• Neveléstudományok • Pszichológiai tudományok • Földrajztudományok

Szekcióvezetők:

Dr. Grabovac Beáta docens, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka – SZÓVIVŐ

Dr. Ivanović Josip egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

Dr. Mészáros Minucsér egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Természettudományi-Matematikai Kar, Újvidék

Dr. Námesztovszki Zsolt egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

Elnöklő: Bese Bernadett (Nyitra), *Kiss Bence István* (Pécs)

13.30–13.50 **Szítás Teodóra** (Szabadka–Szeged):
ÓVODÁSOK SZOCIÁLISPROBLÉMA-MEGOLDÁSÁNAK VIZSGÁLATI LEHETŐSÉGEI

13.50–14.10 **Gubi Norbert** (Újvidék):
A SZERTORNA IRÁNTI ÉRDEKLŐDÉS SZERBIAI KÖZÉPISKOLÁSOK KÖRÉBEN

14.10–14.30 **Farkas Athéne** (Szabadka):
KÜLFÖLDI ÉS BELFÖLDI FORRÁSÚ GAZDASÁGI FEJLESZTÉSEK HATÁSA A TURIZMUSRA
PALICSON

14.30–14.50 **Šelemba Aleksandra** (Szabadka):
VAJDASÁGI KÉTNYELVŰEK AZ AFFEKTÍV SZFÉRA TÜKRÉBEN

14.50–15.10 **Jádi Alexandra** (Pécs):
JÁTÉKOSÍTÁS A FEJÉR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLÁKBAN

15.10–15.30 *S z ü n e t*

Elnöklő: Šelemba Aleksandra (Szabadka), *Jádi Alexandra* (Pécs)

15.30–15.50 **Bese Bernadett** (Nyitra):
A POLIMORF TEHETSÉGTÍPUS BEVEZETÉSE

15.50–16.10 **Rayman Judit** (Pécs):
MAGYARORSZÁGI LEGÁLIS ÉS ILLEGÁLIS SZEREK TÁRSADALMI MEGÍTÉLÉSE

16.10–16.30 **Kiss Bence István** (Pécs):
VARSÁDI NÉMET NEMZETISÉGI NÉPI ÉPÍTÉSZET – A TÉRSZEMLELET ÉS TÉRHASZNÁLAT
VÁLTOZÁSAI

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S
K O N F E R E N C I A P R O G R A M

- 16.30–16.50 **Nagy Ilona** (Szeged):
ÁGYÁSOK KÖZÖTT, SZABAD ÉG ALATT
- 16.50–17.10 **Csapó Gyöngyvér Virág** (Pécs):
AZ ÉREM MÁSIK OLDALA – AVAGY A MOBBING PERCEPCIÓJÁNAK ÉS SZERVEZETEN BELÜLI
ELFOGADÁSÁNAK VIZSGÁLATA
- 17.10–17.30 **Horváth Gergely** (Pécs):
NYELVTANULÁSI MOTIVÁCIÓ ÉS LEHETŐSÉGEK AZ ELTÉRŐ SZOCIOÖKONÓMIAI HÁTTÉR
TÜKRÉBEN
- 17.30–17.50 **Reéb Zsófia** (Budapest):
PROBLÉMA ALAPÚ TANULÁS A BIOLÓGIAOKTATÁSBAN
V i t a , o k l e v é l k i o s z t á s

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S
K O N F E R E N C I A P R O G R A M

HUMÁN TUDOMÁNYOK I.

(Mezőgazdasági Kar, földszint, P-5)

- Nyelvtudományok
- Multidiszciplináris bölcsészettudományok
- Művészeti és művelődéstörténeti tudományok

Szekcióvezetők:

Dr. Halupka-Rešetar Szabina egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, BTK, Angol Tanszék, Újvidék – SZÓVIVŐ
Dr. Molnár Csikós László ny. egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék
Pápista Zsolt tanársegéd, Újvidéki Egyetem, BTK, Német Tanszék, Újvidék
Dr. Pásztor-Kicsi Mária egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék
Dr. Szedmina Livia főiskolai tanár, Szabadkai Műszaki Szakfőiskola, Szabadka

Elnöklők: Csondor Soma (Pécs), Móricz Virág Kinga (Újvidék)

13.30–13.50	Deák Iréna (Újvidék):
FOGALMI METAFORÁK ELEMZÉSE VUČIĆ ALEKSANDAR, ORBÁN VIKTOR ÉS MERKEL ANGELA BESZÉDEIBEN A KORONAVÍRUS-JÁRVÁNNYAL KAPCSOLATBAN	21
13.50–14.10	Szilágyi Donáta (Újvidék):
A SÁRGÁ SZÍN FRAZEOLÓGIAI ÉS SZIMBOLIKUS VISELKEDÉSE A MAGYAR ÉS A SZERB NYELVBEN	
14.10–14.30	Barna Emma (Újvidék):
A MAGYAR SZÓ EREDETE ÉS TÖRTÉNETE	
14.30–14.50	Serfőző Réka (Újvidék):
AZ ANGOL NYELVŰ EGYES SZÁM HARMADIK SZEMÉLYŰ NÉVMÁSOK HASZNÁLATA MAGYAR AJKÚ DIÁKOK KÖRÉBEN	
14.50–15.10	Csobády Csilla (Nyitra)
JABLONCA KÖZSÉG HELYNEVEINEK VIZSGÁLATA	
15.10–15.30	<i>S z ü n e t</i>	
<i>Elnöklők: Pásztor Livia (Újvidék), Szilágyi Donáta (Újvidék)</i>		
15.30–15.50	Móricz Virág Kinga (Újvidék):
A KORLÁTOZOTT ÉS KIDOLGOZOTT NYELVI KÓD HATÁSAI A BESZÉDÉRTÉSRE ÉS AZ ISKOLAI ÉRVÉNYESÜLÉSRE	

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S
K O N F E R E N C I A P R O G R A M

- 15.50–16.10 **Kiss Virág** (Újvidék):
DIÁKNYELV PÉTERRÉVÉN
- 16.10–16.30 **Karagits Kíra Vivien** (Budapest):
NAPJAINK ÉRZÉKENY KOMMUNIKÁCIÓJA, NEGATÍV HÍREK KÖZLÉSE
- 16.30–16.50 **Lengyel Emese** (Debrecen):
ENYÉM AZ ELSŐ CSÓK – EGY OPERETT BETILTÁSÁNAK ESETE 1928-BAN
- 16.50–17.10 **Branczeiz Anna** (Pécs):
„[...] NEM TŰNÖK ZSIDÓNAK. VAGY MÉGIS?” JOHN BERRYMAN A ZSIDÓKÉRDÉSRŐL
„A KÉPZELT ZSIDÓ” CÍMŰ ESSZÉNOVELLÁJÁBAN
- 17.10–17.30 *S z ü n e t*
Elnöklők: Csobády Csilla (Nyitra), *Serfőző Réka* (Újvidék)
- 17.30–17.50 **Horváth Mihály Jnr.** (Pécs):
STIGMATIZÁCIÓ ÉS AZ ÉN INGATAGSÁGA, A KÍSÉRLETI OPERA LÉTÁLLAPOTAI
- 17.50–18.10 **Csondor Soma** (Pécs):
A REJTŐZKÖDÉSTŐL A HIÁNYIG. A HOLOKAUSZTREPREZENTÁCIÓ ALAKULÁSTÖRTÉNETE
A PÉCSI SZOBROK ÉS EMLÉKMŰVEK TÜKRÉBEN
- 18.10–18.30 **Bálizs Ágnes** (Újvidék):
A SZÍVVEL ÉS LÉLEKKEL KAPCSOLATOS FRAZEOLOGIZMUSOK ÖSSZEVETŐ VIZSGÁLATA
MAGYAR-ANGOL-SZERB VISZONYLATBAN
V i t a , o k l e v é l k i o s z t á s

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S
K O N F E R E N C I A P R O G R A M

HUMÁN TUDOMÁNYOK II.

(Mezőgazdasági Kar, földszint, P-4)

• Irodalomtudományok

• Művészeti és művelődéstörténeti tudományok

Szekcióvezetők:

Dr. Csányi Erzsébet egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék

Dr. Hózsá Éva egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, MTTK, Szabadka-ÚE, BTK, Magyar Tanszék, Újvidék

Dr. Samu János Vilmos egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka – SZÓVIVŐ

Elnöklők: Szabó Emília (Szabadka), **Gandis Csongor** (Szabadka)

13.30–13.50	Major Evelin (Újvidék):
„TILTOTT, TÚRT, TÁMOGATOTT” A SZOCIALISTA ÉRÁBAN
13.50–14.10	Turi Orsolya (Újvidék):
A FEMINISTA GONDOLAT ÉS IRODALOM KIBONTAKOZÁSÁNAK MOZZANATAI
14.10–14.30	Albert Éva (Újvidék):
A FÉRFIASSÁG KÓDJAI TOLNAI OTTÓ GERILLADALOK CÍMŰ VERSCIKLUSÁBAN
14.30–14.50	Hovanyec Judit (Újvidék):
A HÁBORÚS NARRATÍVA MÓDOZATAI TARI ISTVÁN AKARSZ EGY JUGOSZLÁVIÁT?
CÍMŰ PRÓZAKÖTETÉBEN
14.50–15.10	Torda Dorina (Újvidék):
A VULGÁRIS NYELVI JELENSÉGEK VIZSGÁLATA GARACZI LÁSZLÓ ARC ÉS HÁTRAARC
CÍMŰ MŰVÉBEN
15.10–15.30	<i>S z ü n e t</i>
<i>Elnöklők: Hovanyec Judit</i> (Újvidék), Major Evelin (Újvidék)	
15.30–15.50	Mák Ivett (Újvidék):
BODOR ÁDÁM KÖLTŐI MÁGIÁJA
15.50–16.10	Gandis Csongor (Szabadka):
KI AZ ÚJ (MOZGÓKÉPES ÉS IRODALMI) DETEKTÍV?
16.10–16.30	Tóth Teodóra (Újvidék):
MOSTOHAGYEREK-E A MOSTOHAGYEREK?
A FANFICTIONÖK MEGÍTÉLÉSE A KÖNYVKIADÁSBAN

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S
K O N F E R E N C I A P R O G R A M

16.30–16.50 **Rózsa Viola** (Újvidék):
INTERMEDIÁLIS VIZSGÁLATOK (CSÁTH GÉZA *EGY ELMEBETEG NŐ NAPLÓJA* ÉS AZ *ÓPIUM*
CÍMŰ FILM ÖSSZEVETŐ VIZSGÁLATA)

16.50–17.10 **Szabó Emília** (Szabadka):
VERSAKTUALIZÁCIÓK A DIGITÁLIS KORBAN

17.10–17.30 *S z ü n e t*

Elnöklők: Turi Orsolya (Újvidék), *Albert Éva* (Újvidék)

17.30–17.50 **Radnai Dániel Szabolcs** (Pécs):
„MINT HOMÉR FÖLÖTT A HÉT VÁROS...” PÁLYAKEZDÉS ÉS KARRIERÚT ÖSSZEFÜGGÉSEI
EÖTVÖS KÁROLY RECEPCIÓJÁBAN

17.50–18.10 **Csepí Dóra** (Pécs):
NYELVFELFOGÁS A HOLOKAUSZT UTÁN.
KERTÉSZ IMRE, PAUL CELAN, JACQUES DERRIDA ÍRÁSMŰVÉSZETE

18.10–18.30 **Dobos Gréta** (Nyitra):
AZ ADAPTÁCIÓ MÓDJAI ZÁVADA PÁL *HARMINCHÁROM SZLOVÁK NÉPMESE* CÍMŰ MŰVÉBEN

18.30–18.50 **Fenyő Dániel** (Pécs):
A MAGYARORSZÁGI NEOAVANTGÁRD FASIZMUS- ÉS HOLOKAUSZTKÉPE

V i t a , o k l e v é l k i o s z t á s

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S
K O N F E R E N C I A P R O G R A M

HUMÁN TUDOMÁNYOK III.

(Mezőgazdasági Kar, földszint, P-3)

• Filozófiai tudományok • Történelemtudományok • Néprajz és kulturális antropológiai tudományok

Szekcióvezetők:

Dr. Beke Ottó docens, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka – SZÓVIVŐ

Dr. Gherdán Katalin adjunktus, ELTE TTK, Budapest

Dr. Pfeiffer Attila docens, Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történelem Tanszék, Újvidék

Dr. Tonk Márton egyetemi tanár, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Kolozsvár

Elnöklők: Vida Tamás (Pécs), Bárdonicsek Dominika (Pécs)

- 13.30–13.45 **Bata Dórián** (Újvidék):
AZ ELSŐ KERESZTES HÁBORÚ KORA
- 13.45–14.00 **Tóth Teodóra** (Újvidék):
IRODALOM–TÖRTÉNET. A TÖRTÉNELEM ÉS AZ IRODALOM KÖLCSÖNHATÁSA
- 14.00–14.15 **Radakov Alen** (Újvidék):
SZABADKA ÉS DÉLVIDÉK HELYZETE AZ 1848/49-ES FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC IDEJE ALATT
- 14.15–14.30 **Daradics Boglárka** (Pécs):
MANNHEIM KÁROLY ÉS A FIATAL LUKÁCS SZOCIOLOGIA-KONCEPCIÓJA
- 14.30–14.45 **Ónya Balázs** (Pécs):
TERMÉSZETI ÉS TÁRSADALMI FAJTÁK – EGY DEMARKÁCIÓS KÍSÉRLET
- 14.45–15.00 *S z ü n e t*

Elnöklők: Radakov Alen (Újvidék), Daradics Boglárka (Pécs)

- 15.00–15.15 **Vida Tamás** (Pécs):
DAEVA VALLÁS ZOROASZTER KORÁBAN: TÖRTÉNETI SZOCIOLOGIAI PERSPEKTÍVÁK AZ ÓKORI KÖZEL-KELETRŐL
- 15.15–15.30 **Pálfi Ádám** (Pécs):
„ÓKORI ROMEMLÉKEINK A HAZA SZOLGÁLATÁBAN” – KUTATÁS, VÉDELEM ÉS HASZNOSÍTÁS AZ ELKÖVETKEZENDŐ ÉVEKBEN
- 15.30–15.45 **Bárdonicsek Dominika** (Pécs):
A NŐI ÉLET KISZOLGÁLTATOTTSÁGÁNAK TÉNYEZŐI A SZTÁLIN KORABELI SZOVJET „SZIGETVILÁGBAN” – A NŐK ELÍTÉLÉSE, BEINTEGRÁLÁSA ÉS MEGÍTÉLÉSE

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S
K O N F E R E N C I A P R O G R A M

15.45–16.00 **Bacsa Ildikó Eszter** (Pécs):
A NŐIDEÁL ÁBRÁZOLÁSA A FILMHÍRADÓKBAN 1945 ÉS 1949 KÖZÖTT

16.00–16.15 **Pintér Tamás** (Pécs):
AZ 1788-91. ÉVI HÁBORÚ ÉS A HÁTORSZÁGBAN FELLÉPŐ KORRUPCIÓ
FARÁDI VÖRÖS IGNÁC VISSZAEMLEKEZÉSEI ALAPJÁN

16.15 16.30 *S z ü n e t*

Elnöklők: Pálfi Ádám (Pécs), *Bacsa Ildikó Eszter* (Pécs)

16.30–16.45 **Nagy Tamás** (Pécs):
ELÁM SZEREPVÁLLALÁSA AZ ÚJASSZÍR BIRODALOM ELLENES KÜZDELMEKBEN

16.45–17.00 **Varga Tímea** (Pécs):
KIK AZOK A GIBRALTÁRIAK?

17.00–17.15 **Németh Roland** (Pécs):
TIBERIUS ÉS CALIGULA POLITIKAI TEVÉKENYSÉGE AZ ÉREMVERÉS TÜKRÉBEN

17.15–17.30 **Pető Balázs Lajos** (Pécs):
TUDÓSÍTÁSOK A „HOLTAK ORSZÁGÁBÓL” –
A FRANCIA FORRADALOM LÁTKÉPE A KORABELI MAGYAR SAJTÓ TÜKRÉBEN

17.15–17.30 **Horváth Kornél** (Pécs):
A MAGYAR MAGÁNJOG FŐBB INTÉZMÉNYEINEK ELEMZÉSE AZ 1928-AS
MJT. VONATKOZÁSÁBAN

17.30–17.45 *S z ü n e t*

Elnöklők: Németh Roland (Pécs), *Pető Balázs Lajos* (Pécs)

17.45–18.00 **Csabay István Csaba** (Pécs):
UTILITARISTA VOLT-E BECCARIA? ELEMZÉS A BŰNÖKRŐL ÉS A BÜNTETÉSEKRŐL

18.00–18.15 **Zsupos Norbert** (Pécs):
A KÖZÖS KATEGÓRIÁJA SPINOZA *TEOLÓGIAI-POLITIKAI TANULMÁNYÁBAN*

18.15–18.30 **Vass Gábor** (Komárom):
A TÖRÖKKORI KOMÁROM ÉS TÖRÖK-MAGYAR KERESKEDELMI KAPCSOLATOK A 16. SZÁZAD-
BAN TAKÁTS SÁNDOR MUNKÁIBAN ÉS HAGYATÉKÁBAN

18.30–18.45 **Daradics Boglárka** (Pécs), **Ónya Balázs** (Pécs):
A SZOCIOLÓGIA NYOMORÚSÁGA – ELMÉLETELLENESÉG A KORTÁRS SZOCIOLÓGIÁBAN

V i t a , o k l e v é l k i o s z t á s

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S
K O N F E R E N C I A P R O G R A M

MŰVÉSZETEK

(Technológiai Kar, új épület, 1. emelet, kék terem)

- Film- és videoművészet • Képzőművészet
- Multimédia • Színházművészet • Tánc- és mozdulatművészet • Zeneművészet

Szekcióvezetők:

Crnkovity Gabriella színművész, Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Újvidék

Döbrei Dénes színművész, Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Újvidék – SZÓVIVŐ

Gombos Dániel színművész, Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Újvidék

Gubik Korina képzőművész, Bolyai Gimnázium, Zenta

Kapitány Attila egyetemi tanár, grafikusművész, Művészeti Akadémia, Újvidék

Mgr. Lázár Tibor festőművész, Bolyai Gimnázium, Zenta

Dr. Novák Anikó docens, Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék

Dr. Palásti Andrea docens, Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Újvidék

Elnöklők: Dupák Fanni (Újvidék), Kiss Tamás (Újvidék)

27

- 13.30–13.50 **Ótos Annabella** (Újvidék):
JEL A FÖLDRŐL (fotó- és videósorozat)
- 13.50–14.10 **Turkály Emma** (Újvidék):
„OBJET FÉMININ”;
ÉG AZ ÉG
- 14.10–14.30 **Varga Emília** (Újvidék):
GJ 506 b
- 14.30–14.50 **Szabados Zsófi** (Újvidék):
A LEVEGŐ RITMUSA (festmény, összetett technika);
SZÜRKE BOLYGÓ (video, poszter)
- 14.50–15.10 **Varga Valentin** (Újvidék):
AGNUTH-EGONUTH (kombinált technika, digitális nyomtat)
- 15.10–15.30 *S z ü n e t*

Elnöklők: Turkály Emma (Újvidék), Varga Benjámin (Újvidék)

- 15.30–15.50 **Bartuc Éva, Csíkos Dániel, Lukács Ramóna, Simon Angéla, Szoboszlai Enikő Kitty,**
Török Gabriella (Újvidék), performansz:
URÁNOSZ

R É S Z L E T E S T U D O M Á N Y O S
K O N F E R E N C I A P R O G R A M

15.50–16.10 **Détári Apollónia** (Újvidék):
A FÚGA BACH ÉS BUXTEHUDE ORGONAMUZSIKÁJÁBAN

16.10–16.30 **Kiss Tamás** (Újvidék):
RÉGI MESTEREK;
A JÓ ÉS A ROSSZ HARCA (A SZERELEM ÁRIÁI)

16.30–16.20 **Fábián Valentin** (Újvidék), nagybőgő:
A NAGYBŐGŐ MINT SZÓLÓHANGSZER
Johann Sebastian Bach: Csellószvitek 2. (Allemande, Courante)
suite 2 Allemande, Courante

16.20–16.40 *S z ü n e t*

Elnöklők: Ótos Annabella (Újvidék), *Fábián Valentin* (Újvidék)

16.40–17.00 **Ágyas Ádám, Dupák Fanni, Gresák Lea, Hodik Annabella, Kőműves Csaba, Raikovich Viktória, Szabó Regina, Varga Benjámín** (Újvidék), performansz:
B612

V i t a , o k l e v é l k i o s z t á s

A VMTDK EGE

A 19. Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia virtuális kommunikációs csatornáin 139 fiatal résztvevő és 47 tudományos bizottsági tag lép be egy új módon konstituálódó közös térbe.

A VMTDK eddig is vándorkonferencia volt, Újvidék mellett Szabadkán is többször megrendeztük, a tér mindig belejátszott a rendezvény arculatának alakításába, de ez alkalommal egészen másféle tértapasztalatok mellett ismerkedünk. A VMTDK tehát most is megújulásra tanít bennünket, tudósokat és művészeket, intenzívebben, mint valaha.

Reméljük, sikerülni fog! Sikerülni, és ahogy Tolnai Ottó mondja egy helyütt: „az ég és tán maga a Teremtő is lehajol hozzánk...”

Az idén az ég, az égbolt a top téma, amely a tavalyi motívumot, a földet követi és szövi tovább azt a mitológiai történetet, amely játékos kihívással univerzumunk részévé teszi a VMTDK-t is, beágyazza egy magasabb fejlődéstörténetbe, folyamatba, amely rólunk szól itt és most. Rólunk, a felsőoktatás és tudomány szereplőiről, akik munkánkhoz elsősorban nem mást, mint teret, szabadságot, azúr eget akarunk, Tolnai szavával: „mély, végtelen labirintust”.

Köszönettel tartozunk mindazoknak, akik részvétellel, támogatással, elhivatottsággal értő módon hozzájárultak ahhoz, hogy rendezvényünk az idén is létrejöjjön.

Járjon sok-sok sikerrel a 19. Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia!

Csányi Erzsébet

A TDK-dolgozatok összefoglalói

LÉTESSZENCIA AZ ÉGBOLT MÖGÖTT (A hit, a fotográfia és az erotika korrelációi Bartis Attila *A vége* című regényében)

Szerző: **SZELES Réka** IV. évfolyam (szeli579@gmail.com)

Témavezető: **Dr. CSÁNYI Erzsébet** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék;

Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék;

Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

Dolgozatom célja, hogy feltárjam Isten és hatalom, valamint a halál és szexualitás korrelációit Bartis Attila *A vége* című regényében. A valóság és a múltó idő megragadásához *A vége* főhőse a fotóművészetet választotta – az esztétikai kulcs a vizualításban oldódik fel, így vizsgálódásom során ezekre a jelenségekre is kitérek.

A vége nem történelmi regény, hanem olyan regény, amelyben a történelem és a politika is benne van. A regénycselekmény a Kádár-korszakbeli Budapesten játszódik, így kutatásom alapjait történelmi tények pilléreire helyezem. *A vége* című regény nyomán megkísérlem bemutatni, hogy egy tabukat, titkokat, árulásokat rejtő korszak miként hagy nyomot az emberi lélekben. Munkámban azt vizsgálom, hogy ezek a torzulások miként determinálták a főhős külvilággal és hittel kapcsolatos viszonyát. A kérdés megközelítésében az irodalomelmélet, az irodalomtörténet és a posztmodern történelem-filozófia szempontja és eszközkészlete lesz segítségemre.

A vége egy olyan létösszegző írás, amelynek irányát a hit, a politika és az erotika jelöli ki. Főhősei olyan karakterek, akik – barthes-i fogalommal élve – egy nap meg fognak halni, pedig már nem élnek.

Kulcsszavak: **fotográfia, erotika, hatalom, hit, apa-fiú**

THE ESSENCE OF EXISTENCE BEHIND THE SKY – Correlations of Faith, Photography and Erotica in the Novel *A vége* [*The end*] by Attila Bartis

Author: **Réka SZELES**, fourth-year student (szeli579@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Erzsébet CSÁNYI**, professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of Hungarian Language and Literature, Novi Sad;

“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

The aim of my dissertation is to explore the correlations between God and power, death and sexuality in Attila Bartis's novel *The End*. To capture reality and the passing of time, the protagonist of the book chose photography – the aesthetic key dissolves in visuality; so in the course of my research I cover these phenomena too.

The End is not a historical novel, but a novel that includes both history and politics. The story takes place in Budapest during the Kádár era, so I place the foundations of my research on the pillars of historic facts. Following the novel *The End*, I try to show how an era that hides taboos, secrets, and betrayals leaves its mark on the human soul. In my work, I examine how these distortions determined the protagonist's relationship with the outside world and faith. During my examination, I am going to use the tools and viewpoints of literary theory, the history of literature and the postmodern philosophy of history.

The End is a summary of existence revolving around faith, politics and erotica. Its protagonists are characters who – to use Barthes's concept – will die one day, even though they no longer live.

Keywords: photography, erotica, power, faith, father-son

A KORONAVÍRUS ÁBRÁZOLÁSA A TÖMEGMÉDIÁBAN (Diskurzuselemzés magyar és angol hírlapok cikkeiben)

Szerző: PÁSZTOR Livia, IV. évfolyam (livia.pasztor@gmail.com)

Témavezető: Dr. HALUPKA-REŠETAR Szabina egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Angol Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék

A nyelv egy olyan társadalmi jelenség, amely soha nem semleges. Egy eseményt több különféle módon írhatunk le, de egy bizonyos mondatszerkezet és szóválasztás mindig valamiféle jelentésváltozást eredményez (még ha ez a jelentésváltozás árnyalatnyi is). Nyelvi interakcióink során nem csupán információt közlünk, de egy bizonyos magatartásmódot is kialakítunk. Ennek következtében a nyelvre tekinthetünk úgy, mint egy eszközre, amely képes változásokat előidézni, például képes megváltoztatni a befogadó hozzáállását, véleményét, de akár viselkedését is. Hasonlóképpen, a társadalomban végbemenő események és változások is kihatással vannak a nyelvhasználatunkra. Ilyen szempontból a nyelv az emberi társadalom terméke és egy időben termelője is.

Dolgozatom tárgyát olyan szövegek képezik, amelyek a társadalom minden tagját érintő koronavírus-járványról számolnak be és a társadalom minden tagját elérő médiumokon keresztül terjednek. Különböző magyar és angol nyelvű hírlapok cikkeit fogom elemezni és összehasonlítani, elsősorban nyelvi szempontból. Tagadhatatlan, hogy a tömegmédi napjainkban jelentős társadalmi hatalommal rendelkezik. Kutatásom célja feltárni, hogy a tömegmédi gyártói hogyan gyakorolják ezt a hatalmat nyelvi eszközök segítségével. Elsősorban arra a kérdésre szeretnék választ adni, hogy a hírlapok mint adatközlők milyen üzenetet továbbítanak a járvánnyal kapcsolatban, és ezzel milyen magatartásmódot és reakciót kívánnak elérni. Először a kritikai diskurzuselemzés elméleti szempontjából összevetem a különböző cikkeket hírlapok szerint, különösen összpontosítva a nyelvre (angol vagy magyar) és a politikai irányultságra (jobboldali vagy baloldali). Ezután megvizsgálom egy-egy hírlap cikkei időrendi sorrendben a járványhelyzet alakulásának megfelelően. Kulcsfon-

tosságú kérdés, hogy egy és ugyanazon hírlap változtatott-e a stratégiáján, és lehetséges-e, hogy a kezdeti pánikkeltő hangvétel átalakult tömegnyugtatóvá.

Kulcsszavak: **kritikai diskurzuselemzés, koronavírus, társadalom, hírlap, magyar, angol**

A BORDERLINE SZEMÉLYISÉGSZAVAR LÁTENS STRUKTÚRÁJÁNAK FELTÁRÁSA JÓZSEF ATTILA MUNKÁSSÁGÁNAK FELHASZNÁLÁSÁVAL

Szerző: **TÓTH Johanna**, III. évfolyam (totjohanna@gmail.com)

Témavezető: **Dr. GRABOVAC Beáta** docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Pszichológia Tanszék, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

A borderline személyiségzavar a klinikai pszichológia egyik legújabb felfedezése; eredete, kialakulása, valamint látens struktúrája a mai napig tisztázatlan és számos kérdést vet fel a pszichológusok körében. Jelen kutatás egy új megközelítéssel próbálja feltárni a borderline személyiségzavar szerkezetét a magyar költő, József Attila munkásságából kiragadott elemek segítségével. Az elemek a DSM-V által meghatározott diagnosztikai kritériumok alapján kerültek kiválogatásra és csoportosításra, ami után egy kérdőívet állítottunk össze. Az így kapott önértékelő kérdéssorozatot kevert, klinikai és egészséges populáció tagjai válaszolták meg. A kutatás célja egy forradalmi nézőpont bevezetése a borderline személyiségzavar vizsgálatába, eredménye pedig egy validált kérdőív lesz, mely elősegítheti a sikeres diagnosztizálást.

Kulcsszavak: **borderline személyiségzavar, József Attila, kérdőív**

REVEALING THE LATENT STRUCTURE OF BORDERLINE PERSONALITY DISORDER THROUGH THE WORK OF ATTILA JÓZSEF

Author: **Johanna TÓTH**, third-year student (totjohanna@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Beáta GRABOVAC**, professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of Psychology, Novi Sad;
Hungarian College for Higher Education in Vojvodina, Novi Sad

Borderline personality disorder is one of the newest discoveries of clinical psychology; its origin, emergence, and latent structure is still unclear and raises several unanswered questions among psychologists. This study focuses on exploring the

structure of borderline personality disorder using a new perspective. Elements from the works of a Hungarian poet, Attila József are utilized. They were selected and grouped in accordance with the diagnostical criteria of DSM-V. The self-report questionnaire was answered by a mixed population, including both mentally ill and healthy individuals. The purpose of the search is to implement a new perspective during the investigations of borderline personality disorder, and the result is a self-report questionnaire, which could help during the diagnostic process.

Keywords: **borderline personality disorder, Attila József, self-report questionnaire**

A β -ADRENERGIKUS RECEPTOROK GÉNEXPRESSZIÓJA A DOXORUBICINNAL ELŐIDÉZETT HIPERTRÓFIKUS KARDIOMIOPÁTIÁNÁL

Szerző: **LŐRINCZ Diána**, VI. évfolyam (dianalerinc@yahoo.com);

Társszerző: **KUTIĆ Slobodan**, VI. évfolyam;

Témavezető: **Dr. KOSIĆ Marija** egyetemi tanársegéd

Intézmény: Belgrádi Egyetem, Orvostudományi Kar, Farmakológia, Toxikológia és Klinikai Farmakológia Tanszék, Belgrád

A Doxorubicin nagyon hatékony tumorelleses gyógyszer, de komoly mellékhatása miatt – kardiotoxicitás – használata korlátozott. A klasszikus Doxorubicinnal előidézett kardiotoxicitás, mely a bal szívkamra ejekciós frakciójának csökkenésével jár, a terápián lévő páciensek kevesebb mint 10%-ánál jelentkezik és valószínűleg diasztolés funkciózavarral járó hipertrófikus szívnagyobbodás előzi meg. A β -adrenergikus receptorok (β -AR) fontos terápiás célpontot képeznek, viszont a génexpressziójukra vonatkozó eddig közzétett eredmények ellentmondásosak a Doxorubicinnal előidézett kardiotoxicitás esetében.

A munka célja olyan kísérleti modellt fejleszteni, melynél Doxorubicinnal előidézett hipertrófikus szívnagyobbodás van jelen és kimérni a β 1-AR és β 2-AR génexpressziót a szívszövetben azoknál a patkányoknál, akik a Doxorubicin kardiotoxikus dózisainak voltak kitéve.

A kísérletben hím *Wistar* patkányokkal dolgoztunk, akiket véletlenszerűen két csoportba osztottunk: a Doxorubicinos csoport (n=15) Doxorubicinnal volt kezelve (5 mg/kg, i.v.), a kontroll csoport (n=7) pedig fiziológiás sóoldattal (0,5 ml/kg i.v.). A patkányok testtömege, túlélése és szívük ultrahangos paraméterei hetente egyszer kerültek ellenőrzésre, legfeljebb 70 napig. A patkányok terminálását követően szívszövetük génexpressziós elemzésére került sor.

Eredményeink szerint az összes Doxorubicinnal kezelt patkánynál az idő folyamán alacsonyabb túlélési arány és testtömeg-csökkenés volt észrevehető a kontrollcsoporthoz képest. Ultrahangos értékelés után 9 patkánynál hipertrófikus kardiomiopátia volt jelen, statisztikailag szignifikáns kamraközi sövényvastagodással, a bal kamra falának vastagodásával, valamint a bal kamra üregének csökkenésével és a végdiasztolés térfogatnak statisztikailag szignifikáns csökkenésével, viszont az ejekciós frakció értéke nem változott. Ezen állatoknál a szívszövetben a β 2-AR génexpressziója szignifikánsan nagyobb

volt a kontrollcsoporthoz viszonyítva, a β 1-AR génexpressziója pedig nem változott. A Doxorubicinnal kezelt patkányok több mint felénél hipertrófikus szívnagyobbodás fejlődött ki és ezen patkányok szívszövetében a β 2-AR génexpressziója statisztikailag szignifikánsan nagyobb volt, mint a kontroll csoportnál.

Kulcsszavak: **doxorubicin, kardiomiopátia, hipertrófia, β -AR**

GENETIC EXPRESSION OF β -ADRENERGIC RECEPTORS IN DOXORUBICIN- INDUCED HYPERTROPHIC CARDIOMYOPATHY

Author: **Diána LŐRINCZ**, sixth-year student (dianalerinc@yahoo.com);

Co-Author: **Slobodan KUTIĆ**, sixth-year student

Supervisor: **Dr. Marija KOSIĆ**, teaching assistant

Institution: University of Belgrade, Faculty of Medicine, Institute of Pharmacology,
Clinical Pharmacology and Toxicology, Belgrade

Introduction: Doxorubicin is a highly efficient antitumor drug, but its use is limited by a serious side effect – cardiotoxicity. The typical form of doxorubicin cardiotoxicity with reduced ejection fraction of the heart's left ventricle develops in less than 10% of patients receiving therapy and is probably preceded by heart muscle hypertrophy with diastolic dysfunction. β -adrenergic receptors (β -AR) are an important therapeutic target; however, opposing results are published regarding their expression in doxorubicin cardiotoxicity.

The Aim: The aim of this study was to develop an experimental model of doxorubicin induced hypertrophic cardiomyopathy and to measure genetic expression of β 1-AR and β 2-AR in the heart tissue of rats which received cardiotoxic doses of doxorubicin.

Material and Methods: Male *Wistar* rats were included in the study, randomly separated into a doxorubicin group (n=15) treated with doxorubicin (5mg/kg, i.v) and a control group (n=7) treated with saline solution (0.5ml/kg i.v). Body-weight, survival and ultrasound parameters were assessed once a week, up to 70 days. After sacrificing the rats, their heart tissue was collected for genetic expression analysis.

Results: All rats treated with doxorubicin had a lower survival rate and a loss in bodyweight over time compared to the control group. Based on ultrasound assessment, 9 rats developed hypertrophic cardiomyopathy with a statistically significant thickening of the septum, a thickened wall of the left ventricle, a statistically significant decrease in both the ventricle lumen and in end-diastolic blood volume. Ejection fraction was preserved. In these animals, the expression of β 2-AR in the heart tissue was significantly increased compared to the control group, whilst the expression of β 1-AR was unaffected.

Conclusion: More than half of the rats treated with doxorubicin developed hypertrophic cardiomyopathy and the expression of β 2-AR in their heart tissue was significantly higher than in the control group.

Keywords: **doxorubicin; cardiomyopathy; hypertrophy; β -AR**

A LUDASI-TÓ SPECIÁLIS TERMÉSZETVÉDELMI REZERVÁTUM A KÖRNYEZETVÉDELME ÉS A TÁJVÁLTOZÁS JEGYÉBEN

Szerző: **SAMU Teodóra**, III. évfolyam (samu.teodora@gmail.com)

Témavezető: **Dr. MÉSZÁROS Minucsér** rendkívüli egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Természettudományi-Matematikai Kar, Földrajz Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A dolgozat témája a Ludasi-tó Speciális Természetvédelmi Rezervátum bemutatása, valamint azon változások kiemelése, melyeken ez a természetvédelmi terület átesett a tó keletkezése óta. A munka célja ezen változások pozitív, illetve negatív hatásainak szemléltetése. A munka első része részletesen ismerteti a terület földrajzi elhelyezkedését, a földtani és talajtani jellemzőket, a tó keletkezését és vizének összetételét, ezenkívül bemutatja az éghajlati tényezőket, valamint a növény- és állatvilágot. A természetföldrajzi bemutatást egy tájtörténeti áttekintés követi, valamint, hogy hogyan változott a természetvédelmi terület kinézete az idők során. A dolgozat végén kitérünk a terület jelenlegi állapotára és problémáira, illetve vázoljuk a lehetséges megoldásokat is.

Kulcsszavak: **Ludasi-tó, környezetvédelem, tájváltozás, természetvédelmi terület**

THE ENVIRONMENTAL PROTECTION AND LANDSCAPE CHANGE OF THE LAKE LUDAŠ SPECIAL NATURE RESERVE

Author: **Teodóra SAMU**, third-year student (samu.teodora@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Minucsér MÉSZÁROS**, professor

Institution: Department of Geography, Faculty of Science, University of Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

The following thesis aims to present the special nature reserve of Lake Ludaš as well as to provide an analysis of the changes it has undergone since the creation of the lake. The aim of this work is to illustrate the positive and negative effects of these changes. The first part of the paper describes the geographical location of the area, its geological and pedological features, the formation of the lake and the composition of its water in detail. Climate factors and the location's flora and fauna are also discussed. This geopolitical presentation is followed by a historical overview of the landscape and a demonstration of the changes that shaped the nature conservation area over time. Finally, the present state of the area and its current problems are described and outlined at the end of the paper along with possible solutions for solving these issues.

Keywords: **Lake Ludaš, environmental protection, landscape change, nature reserve**

A NÖVÉNYZET FENOLÓGIAI FÁZISÁNAK VIZSGÁLATA MŰHOLDAS TÁVÉRZÉKELÉSI MÓDSZEREKKEL MAGYARKANIZSA KÖZSÉG TERÜLETÉN

Szerző: **FODOR Máté**, III. évfolyam (mate.fodor99@gmail.com)

Témavezető: **Dr. MÉSZÁROS Minucsér**, rendkívüli egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Műszaki Tudományok Kara, Földmérés és Távérzékelés Szak, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A dolgozat ismerteti a műholdas felvételek alapján számított normalizált vegetációs indexet (Normalized Difference Vegetation Index, NDVI) alkalmazó vizsgálatok eredményeit Magyarkanizsa község területére vonatkozóan 1984 és 2020 között. Ebben a tanulmányban a rendelkezésre álló Landsat (NASA) és Sentinel 2 műholdképek (ESA, Copernicus program) NDVI értékeinek elemzésével támasztható alá a feltételezés, miszerint a NDVI raszter hisztogramon a növényzet állapotát illetően évről évre nagyobb érték várható az év ugyanazon periódusában. A munka során megállapítást nyert, hogy a feltételezés helyénvaló. A fenológiai fázisok kezdetének hamarabbi bekövetkezése leolvasható a hisztogram értékeiről. A vizsgált időszakban a tél rövidülése volt megfigyelhető a Magyarkanizsa község, valamint környéke területén. Az őszi periódusban késés figyelhető meg. Az alkalmazott elemzési módszerek és a kapott eredmények használhatók a mezőgazdaságban, vízügyben, környezetvédelemben és számos más területen is.

Kulcsszavak: **műholdas távérzékelés, Landsat, Sentinel, NDVI, Magyarkanizsa község, fenológiai fázis, hisztogram**

REMOTE SENSING OF THE PHENOLOGICAL STAGES OF VEGETATION BY SATELLITE IN THE MUNICIPALITY OF KANJIZA

Author: **Máté FODOR**, second-year student (mate.fodor99@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Minucsér MÉSZÁROS**, PhD, associate professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Technical Sciences, Geodesy and Geomatics, Novi Sad;
"Europa" Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

This work presents the results of the normalized difference vegetation index (NDVI) done by satellite imagery in the municipality of Kanjiza between 1984 and 2020. Based on the analysis of the NDVI values found in this study by Landsat (NASA) and Sentinel 2 satellite images (ESA, Copernicus programme) the hypothesis, according to which the NDVI histograms will show an increase in value concerning the state of vegetation in the same period of the year, can be supported. During the course of the research, the aforementioned hypothesis proved to be correct. The earlier onset of phenological stages is clearly visible in the values of the histogram. At the time of the research, the phenomenon of shrinking winter

could be observed in the municipality of Kanjiza autumn weather. The applied analytical methods and the acquired results can be used in agriculture, water management, environmental protection and numerous other fields as well.

Keywords: remote sensing by satellite, Landsat, Sentinel 2, NDVI, Municipality of Kanjiza, phenological stages, histogram

A MEZŐGAZDASÁG MINT KÖRNYEZETSZENNYEZŐ – TORDAI FELMÉRÉS

Szerző: ROZSI Zita, III. évfolyam (rozsiz.98@gmail.com)

Témavezető: dr. MÉSZÁROS Minucsér rendkívüli egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Természettudományi-Matematikai Kar, Ökológia Szak, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

38

A dolgozat fő témája a mezőgazdászok viszonyulása környezetszennyezés témájához Tordán. Ezt kérdőíves vizsgálat segítségével mutatom be. Összesen 11 kérdést tettem fel 20 személynek, akik a mezőgazdasággal foglalkoznak. A bevezetésben a környezetszennyezésről mint általános tényről írok röviden, majd a tárgyalásban a kérdőívet mutatom be. A befejező rész, ahol összegzem a kérdőív eredményeit, azt mutatja, hogy a megkérdezett emberek nagyon kis százaléka van annak tudatában, hogy a mezőgazdaság milyen mértékben és hogyan szennyezi a környezetet.

Kulcsszavak: mezőgazdaság, környezetszennyezés

AGRICULTURAL POLLUTION – A CASE STUDY OF THE VILLAGE OF TORDA

Author: Zita ROZSI, third-year student (rozsiz.98@gmail.com)

Supervisor: Dr. Minucsér MÉSZÁROS, professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Sciences, Department of Ecology, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

The main topic of this paper is the farmer’s awareness of environmental pollution in the village of Torda. I will present it to you through a questionnaire which consists of eleven questions that twenty farmers have answered. In the introduction, I will write some general facts about environmental pollution, and then, in the body paragraph, I’ll explain the questionnaire. The conclusion, where I summarize the questionnaire, shows that actually a very low percentage of farmers know how and to what extent agriculture pollutes the environment.

Keywords: agriculture, environmental pollution

KOFFEIN-HASZNÁLATI SZOKÁSOK VAJDASÁGI FIATALOK KÖRÉBEN

Szerző: **PATARCSITY Edvin**, III. évfolyam (patarcsityedvin927@gmail.com)

Témavezető: **Dr. HORÁK Rita** docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Természettudományi-Matematikai Kar, Biológia és Ökológia Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A munkám központi témája a xantometilek származékainak, azaz a koffeineknek, a teobrominnak és a teofilinnek a használata a hétköznapiakban. Kitérek az alkaloidák, illetve a xantometilek kémiai szerkezetére és a koffeintartalmú italok elterjedésének történelmi hátterére.

Kutatásom célja az Európa Kollégium lakói koffeinfogyasztási szokásainak megismerése. Elemzem azt is, hogy van-e különbség a nők és a férfiak koffeinfogyasztási szokásai között.

A kutatást online kérdőív segítségével végeztem 2020. februárjában. A kérdőív 21 kérdést tartalmazott és összesen 101 személy töltötte ki. A kapott válaszokat táblázatok, grafikonok és statisztikai összehasonlítások segítségével elemeztem.

Az eredményekből megtudhatjuk, hogy a megkérdezettek körében a kávé rendszeres fogyasztása dominál. Ugyanakkor teát több ember fogyaszt ritkábban, mint kávé. A kávé- és teafogyasztásnak a nemek szerinti eloszlása egyenletes. Érdekesként kiderült, hogy az esetek túlnyomó részében teát és kávé is csak megszokásból fogyasztanak az alanyok, míg fáradtság esetén előnyben részesítik a kávé, illetve energiatartaló fogyasztását.

Kulcsszavak: kávé, tea, xantometil

THE MOST COMMON METHOD OF USING XANTOMETHYLS AND THEIR IMPACT ON THE BODY

Author: **Edvin PATARCSITY**, third-year student (patarcsityedvin927@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Rita HORÁK**, associate professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Science and Mathematics, Department of Biology and Ecology, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

The central topic of my work is the use of caffeine, theobromine, and theophylline in everyday life, the derivatives of xantomethyls. I discuss the chemical structure of alkaloids and xantomethyls and the historical background of the spread of caffeinated beverages.

The aim of my research is to get to know the consumption habits of residents of the “Europa” Student Centre – Student Dormitory and to analyse whether there is a difference between the caffeine consumption habits of women and men.

I conducted the research using an online questionnaire in February 2020. The questionnaire contained 21 questions and was completed by a total of 101 individuals. The responses received were analysed using tables, graphs, and statistical comparisons. From the results, we learn that regular coffee consumption dominates among participants of the survey. However, more people drink tea less often than coffee. The distribution of coffee and tea by gender is even. It is also interesting to note that in the majority of cases, the subjects consume tea and coffee only out of habit, and even in the case of fatigue, they prefer consuming coffee or energy drinks.

Keywords: tea, coffee, xantomethyl

AZ ÉLELMISZERIPARI SZENNYVÍZ TISZTÍTÁSA MIKROSZŰRÉSEL

Szerző: **RESNYÁK Krisztina**, III. évfolyam (kristinaresnjak@gmail.com)

Témavezető: **Dr. SÖRÖS Zita** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Technológiai Kar, Élelmiszeripari Szénhidrátok Szakirány, Újvidék;

Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

40

Számos szennyvízkezelési eljárás létezik. Ezt szemléltetik az Európai Unió Bizottsága által kiadott, az élelmiszeriparban és a vegyiparban a **szennyvíz** és a hulladékgáz kezelése területére vonatkozó legjobb környezetvédelmi technikák (BAT). A rendelkezésre álló dokumentumok által javasolt egyik legjobb technika a **membránszeparáció**.

A kutatási kísérletben megvizsgáljuk az étolajiparból eredő szennyvíz mikroszűrési lehetőségét új generációs kerámiamembrán alkalmazásával a kémiai oxigénigény (KOI) csökkentése céljából. Ez csökkentett KOI-val és zavarossággal járó tisztított szennyvizet (ún. permeátumot) eredményezne, amelyet vissza lehetne forgatni a folyamatba. A kiszűrt, illetve visszatartott anyagot (koncentrátumot) fel lehetne vinni a fűrészporra, ezáltal javítva annak energiaértékét. A mikroszűréshez GEA (Németország) gyártmányú, 0,2 µm pórusnyílású csőmembránt használunk, 1-3 bar átmérőjű nyomáson, 100-300 l/h áramlási sebesség mellett. A mikroszűrés során ellenőrizni kell a permeát fluxust, majd a szűrlet (permeátum) kémiai oxigénigényét és a szennyvíz zavarosságát.

E kutatás keretében megvizsgáljuk a cukorgyári szennyvíz szűrési lehetőségét is. A kutatás végén összehasonlítjuk a membránszeparáció hatékonyságát a kétfajta szennyvízen.

Kulcsszavak: élelmiszeripari szennyvíz, mikroszűrés

OMEGA-3 ZSÍRSAVTARTALMÚ SERTÉSHÚS MINT FUNKCIONÁLIS ÉLELMISZER

Szerző: **SZABÓ János**, III. évfolyam (janos.sabo3@gmail.com)

Témavezető: **Dr. SÖRÖS Zita** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Technológiai Kar, Tartósított Élelmiszerek Technológiája Szak, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

Sem az állatok, sem az emberek szervezete nem termeli a félig telített zsírsavakat, ezért mint nélkülözhetetleneket az étellel kell pótolni őket. Ennek kapcsán a francia Vitalac társaság és a belgrádi ProAM Kft. között teljes körű együttműködés valósult meg a takarmányozás terén. Az Omega 3 zsírsav létfontosságú vegyület az egészséges élethez, jó hatással van a véredényekre és a szívre, ezáltal az anyagcsere minőségére, ami az emberi egészség alapja. A zsírsavösszetétel módosítható az állatok takarmányozásán keresztül. Különböző magas telítetlen zsírsavtartalmú olajos magvakat, illetve takarmány-kiegészítőket adnak a takarmánykeverékhez, aminek eredményeképpen az állati termékekben (hús, tej, tojás) megemelkedik a telítetlen zsírsavak mennyisége. A sertésmalacok hizlalásánál Vitalan nevű, magas Omega 3 zsírsav-tartalmú takarmány-kiegészítőt alkalmaztunk. A takarmány-kiegészítő 2,5%-os arányban szerepel a malactápban. A sertésmalacok 35 napos koruktól a vágás napjáig (35-79 nap) korlátlan mennyiségben fogyasztottak ilyen malactápot. Átlagtömegük 35 kg, az elfogyasztott takarmány pedig 40 kg volt. A vizsgálatok célja az Omega 3 és Omega 6 zsírsavak kiegyensúlyozott aránya. A kimutatott eredmények alapján 100 g malachús zsírszövetében 5,27 mg Omega 3 és 19,97 mg Omega 6 zsírsav található. A kiegyensúlyozott arány pedig 3,79 mg.

Kulcsszavak: **Vitalan, Omega-3 zsírsavak, funkcionális élelmiszer**

OMEGA-3 FATTY PORK AS A FUNCTIONAL FOOD

Author: **János SZABÓ**, third-year student (janos.sabo3@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Zita SÖRÖS**, university professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Technology, Food Engineering, Novi Sad;
"Europa" Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

Neither animals nor humans produce semi-saturated fatty acids, so they must be replaced by food as essential, and full cooperation has been established with the French company Vitalan in the field of nutrition. Omega 3 fatty acids are vital for a healthy life and are very important for human health, as they have a positive effect on blood vessels and the heart, thus, the quality of metabolism, which is the basis for maintaining human health and maintaining good health. The fatty acid

composition can be modified through animal feed where various high unsaturated fatty acid oilseeds or feed supplements are added to the feed mixture, resulting in increased levels of unsaturated fatty acids in animal products (meat, milk, eggs). Due to the high Omega 3 fatty acid content of Vitalan, it was used as a feed supplement in the fattening of piglets. The feed supplement is present in 2.5% of pig feed. Piglets consumed an unlimited amount of such pig feed from the age of 35 days to the day of slaughter (35-79 days). Their average weight was 35 kg of feed consumed and 40 kg. The aim of the studies is a balanced ratio of Omega 3 and Omega 6 fatty acids. Based on the results shown, 5.27 mg of Omega 3 and 19.97 mg of Omega 6 fatty acids are present in 100 g of malachite adipose tissue. The balanced ratio was 3.79 mg.

Keywords: Vitalan, omega-3 fatty acids, functional food

A CSAPADÉKMENNYISÉG HATÁSA AZ ALMA VENTURIÁS VARASODÁSA ELLENI PERMETEZÉSEKRE

Szerző: **NAGY György János**, II. évfolyam (jajjanoska@gmail.com)

Témavezető: **dr. BAGI Ferenc** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Mezőgazdasági Kar, Növény- és Környezetvédelmi Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

Munkámban azt kutatom, hogy milyen összefüggésben van a permetezések száma a csapadékmennyiséggel az alma egyik legjelentősebb gombás megbetegedését követve, ez pedig a *Venturia inaequalis*. A dolgozat hipotézise értelmében a csapadékmennyiség egyenes arányban van a permetezések számával. A munka kitér az almatermesztésre és a gyümölcs igényeire, emellett kifejti a venturiás varasodás kialakulási folyamatát és a betegség megjelenési formáit. A dolgozat két fő adatforrást használ fel a hipotézis alátámasztására. Az első forrás egy gazdaság növényvédelmi naplója, a második pedig a királyhalmi meteorológiai állomás adatai. A kutatás 3 év (2017, 2018, 2019) adatait dolgozza fel az említett forrásokat használva, melyeket grafikonon ábrázol. Összefüggéseket keres a permetezések száma és az adott időszakokban lehullott csapadékmennyiség között. Eredményeink szerint a felhasznált adatok nem tudják sem alátámasztani, sem megcáfolni a vizsgálat hipotézisét, azonban fényt derítettünk új és más összefüggésekre.

Kulcsszavak: *Venturia inaequalis*, csapadékmennyiség, permetezés

A CORRELATION BETWEEN THE AMOUNT OF RAIN AND THE NUMBER OF SPRAYS AGAINST APPLE PATHOGEN (*VENTURIA INAEQUALIS*)

Author: János NAGY GYÖRGY, second-year student (jajjanoska@gmail.com)

Supervisor: Dr. Ferenc BAGI, professor of plant pathology

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Agriculture, Department of Plant Protection, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

In my research I review the correlation between the number of sprayings and the amount of rain following one of the most important fungal pathogens, *Venturia inaequalis*. The dissertation's hypothesis is that more rain means more sprayings. The dissertation touches upon apple growing and the fruit's needs. Besides that, it explains the venturia's process and the disease's appearance. The dissertation uses two main sources supporting the paper's assumptions. The first one is a farm's plant protection's dairy and the second one is the data of the meteorological station of Backi Vinogradi. The research examines three years of data (2017, 2018, 2019) which are represented on a chart. It searches for connections between the number of sprayings and the amount of rains in a certain period of time. The used data couldn't confirm nor refute the research study's hypothesis but they reflect on other coherences.

Keywords: *Venturia inaequalis*, rain, spraying

A CSIPKEBOGYÓ-TERMESZTÉS HAZAI TAPASZTALATAI

Szerző: SZÉCSÉNYI Kata, II. évfolyam (szecsenyi.kata@gmail.com)

Témavezető: Dr. BAGI Ferenc egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Mezőgazdasági Kar, Növényvédelem Szak, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A csipkebogó az olyan különleges gyümölcsök közé sorolható, amellyel a hazai és a külföldi szakirodalom egyaránt keveset foglalkozik. A csipkebogóbokor tulajdonságai közé sorolható az, hogy kedvezőtlen környezeti feltételek mellett is képes megélni és teremni, viszont magától értetődően ilyen esetben nem beszélhetünk nagy mennyiségű és minőségi hozamról. Kutatásom célja az volt, hogy megállapítsam, mely környezeti tényezők befolyásolják a terméshozamot a gazdaságunk területén elhelyezkedő csipkebogó alanyoknál (*Rosa corymbifera* 'Laxa'). Ezt az alanyfajtát két különböző parcellán termesztjük (1500m² és 1900m²), amelyeknél az éghajlati tényezők azonosak, viszont a talajtípus eltér. Mindkét terület hozamának mennyiségét külön-külön négy éven keresztül vezettem, az adott év időjárási viszonyaival együtt. Eme különbségek tanulmányozása (a termőtalajok földrajzi elhelyezkedése) lehetőséget nyújtott olyan következtetések levonására, amelyek

segítséget nyújthatnak a növény igényeinek megismerésében és terméshozamának növelésében. Későbbi kutatásaimban különböző magkezelési eljárásokat szeretnék vizsgálni, melyekkel növelhetném a mag csíráképességét, valamint kutatnám az e fajra jellemző betegségek megelőzésének, illetve gyógyításának módját.

Kulcsszavak: csipkebogyó, termesztési feltételek, terméshozam, betakarítás, maghozam

DOMESTIC EXPERIENCES OF ROSEHIP CULTIVATION

Author: Kata SZÉCSÉNYI, second-year student (szecsenyi.kata@gmail.com)

Supervisor: Dr. BAGI Ferenc, professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Agriculture, Level Programme Phytomedicine, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

Rosehip can be counted as a special fruit which is neglected by both domestic and foreign agricultural literature. One of the attributes of the dog rose (*Rosa canina*) is that it can survive and bring forth fruit even in unfavourable environmental conditions; however, in these conditions it cannot bring forth a great amount of quality produce. The scope of my research is to reveal which environmental conditions affect the amount of yield produced by the dog rose which is later used as rootstock owned by us (*Rosa corymbifera* 'Laxa'). This type of rootstock is cultivated on two different parcels (1500m² and 1900m²), where the climate is the same but the soil type is different. I have kept a record of the output of both parcels for four years, keeping track of every year's weather conditions. Studying the geographical differences of these two parcels made it possible to draw conclusions regarding the needs of the dog rose and gave insight into increasing the yearly amount of produce. In the future, I am going to study different seed treatments to increase germinability and I am also going to study how to prevent and treat illnesses characteristic to this species.

Keywords: rosehip, cultivation conditions, yield, harvest, seed output

A LAMPIONOK HATÁSA KÖRNYEZETÜNKRE

Szerző: KARA Réka, III. évfolyam (rekakara@gmail.com)

Témavezető: dr. HORÁK Rita docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Természettudományi-Matematikai Kar, Biológia és Ökológia Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A dolgozat a lampionok környezetre gyakorolt hatásával foglalkozik. A kutatás kitér arra, hogy a lampionok miből készülnek, mire használták őket régen és mire használják ma. A lampionfesztivált 2016 óta minden évben megrendezik

Újvidéken. A munkámban azzal foglalkozok, hogy a lámpásoknak mi lesz a sorsa miután földre hullanak, illetve milyen káros hatásai lehetnek ennek a környezetre. A szakdolgozat célja, hogy felhívjam az emberek figyelmét a lámpások káros hatásaira. Kutatásomban a földre, fákra és épületekre hullott lámpások számát próbáltam felbecsülni. A megfigyelést három nappal a fesztivál után végeztem el a lámpások felengedési helyétől számított ≈ 500 m-es sugarú területen. Megfigyeltem, hogy három nap után a fákról csak részben tudták eltávolítani azokat a lámpásokat, amelyek fennakadtak az ágakon, ebből feltételeztem az is, hogy az épületek tetejéről is csak részben vagy egyáltalán nem távolították el őket. Megállapítottam, hogy a vizsgált terület kb. 35%-át teszi ki a fával borított terület, 32%-án pedig lakóépületek vannak, ami arra utal, hogy valószínűleg ugyanannyi lámpa esett az épületekre is, mint a fák lombjára. A fesztiválon mintegy 3300 lámpát engedtek szét. A fákon összesen 145 lámpást számoltam meg, ebből következik, hogy összesen feltehetően több, mint 145 lámpa rekedhetett meg valahol hulladékként.

Kulcsszavak: **lámpa, környezet, Újvidék, fesztivál**

THE EFFECT OF LANTERNS ON THE ENVIRONMENT

45

Author: **Réka KARA**, third-year student (rekakara@gmail.com)

Supervisor: **Doc. dr Rita HORÁK**, professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Sciences, Department of Biology and Ecology, Novi Sad;
"Europa" Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

The study investigates the effect of lanterns on the environment. The study also explores the comprising parts of lanterns, their current usage and their usage in the past. Since 2016, the festival of lanterns has been held every year in Novi Sad.

In the present study, the author aims to investigate the fate of the lanterns that have fallen back to the ground, as well as their possible negative impact on the environment. The paper aims to draw people's attention to the negative impact of lanterns. In the study, the author aims to estimate the number of lanterns that have fallen on the ground, trees, and buildings. The survey was implemented three days after the lantern festival, in the radius of ≈ 500 metres from the place of the lanterns' release. It was observed that after three days, the lanterns that fell on trees had only been partially removed. It was also observed that 35% of the investigated area is a wooded area, and 32% are buildings, where presumably the same amount of lanterns could be found. During the festival, around 3300 lanterns were released to the sky. A total number of 145 lanterns found on trees were counted; thus, presumably, more than 145 lanterns could have been caught on the surfaces.

Keywords: **lanterns, environment, Novi Sad, festival**

MAGYARORSZÁGI SZABALPÁLMA TARTALMÚ TERMÉKEK VIZSGÁLATA

Szerző: **PŰSKI Péter**, V. évfolyam (peterpuski@gmail.com)

Témavezető: **Dr. KISS Tivadar** egyetemi adjunktus

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem, Gyógyszerésztudományi Kar, Farmakognózia Intézet, Szeged

A dolgozat témája a prosztatamegnagyobbodás (BPH) gyógyszeres kezelésére alkalmazott szabalpálma tartalmú termékek minőségi vizsgálata. A BPH a férfiak körében előforduló alsó húgyúti tünetegyüttes, mely a különböző hormonális és receptorális változások következtében 25 éves kortól kezdődően a kor előrehaladtával egyre nagyobb gyakorisággal jelenik meg. A BPH progrediálása olyan irritatív és obstruktív tüneteket okozhat, mint a gyakori vizelési kényszer vagy a vizeletürítés nehézség. A gyógyszeres terápiában egyik tudományosan megalapozott fitoterapeutikum a szabalpálma (*Serenoa repens*, Arecaceae) termése. Nemzetközi felmérések alapján a szabalpálma tartalmú termékeket gyakran hamisítják. Bár a termék magyarországi piacokon is jelen van, ilyen hamis termékeket szűrő vizsgálatot még nem közöltek.

Kutatómunkánk során a nemzetközi tapasztalatokat és analitikai módszereket figyelembe véve tizenöt szabalpálma terméket vizsgáltunk TLC, GC-FID és NMR spektroszkópiával. A termékek összetételét főkomponens-analízissel is elemeztük.

A 15 vizsgált termékből csupán 3 felelt meg a minőségi követelményeknek, a többi termék legtöbbször még nyomokban sem tartalmazta a címkén deklarált növényi kivonatot.

Kulcsszavak: szabalpálma, BPH, hamisítás, minőség-ellenőrzés, étrend-kiegészítő

INVESTIGATION OF SAW PALMETTO-CONTAINING PRODUCTS IN HUNGARY

Author: **Péter PŰSKI**, fifth-year pharmacy student (peterpuski@gmail.com)

Supervisor: **Tivadar KISS** PhD, assistant professor

Institution: University of Szeged, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmacognosy, Szeged

In our research, we investigated Saw Palmetto-containing products used in pharmacological treatment for benign prostate hyperplasia (BPH). BPH is a lower urinary tract syndrome that develops in men, due to hormonal and receptorial changes. BPH mostly develops in individuals over the age of 25. Progression of BPH can cause irritative and obstructive symptoms, such as frequent or difficult urination. One of the evidence-based phytoterapeutics in therapy is the fruit of the Saw Palmetto (*Serenoa repens*, Arecaceae). According to international surveys, products containing Saw Palmetto are often adulterated. Although these products are available on the Hungarian market, research on adulteration has not yet been published.

Based on experiences of international surveys, in our research, we examined fifteen Saw Palmetto products using TLC, GC-FID and NMR spectroscopy. The composition of the products was also analysed by principal component analysis.

Of the 15 products examined, only 3 met the quality requirements, and most of the products did not even contain traces of the Saw Palmetto extract.

Keywords: Saw Palmetto, BPH, adulteration, quality-control, food supplement

A PP4 FOSZFATÁZ SZUBSZTRÁTUM-FELISMERŐ MECHANIZMUSAINAK VIZSGÁLATA*

Szerző: **RÉTHI-NAGY Zsuzsanna**, II. év, PhD-hallgató (nzsuzsanna18@gmail.com)

Témavezető: **Dr. LIPINSZKI Zoltán** tudományos főmunkatárs

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem Biológia Doktori Iskola, Szegedi Biológiai Kutatóközpont, Biokémia Intézet, Szeged

A fehérje foszforilációs-defoszforilációs folyamatok szigorúan szabályozottak a sejtben. A fehérjék foszforilációját a kinázok katalizálják, az antagonistikus reakció során a foszfát csoportot a foszfátázok távolítják el. A PP4 protein foszfátáznak számos biológiai folyamat szabályozásában szerepe van. Az PP4 R3 (SMEK1 emberben, Falafel *Drosophila melangosater*-ben) alegysége erős konzerváltságot mutat az élesztőtől az emberig. Az R3/Flfl domén-felépítése is nagyfokú azonosságot és szekvencia hasonlóságot mutat: a fehérje amino-terminálásán egy EVH1 domén található, ezt követi az SMK1/DUF625 (domain of unknown function 625), majd a fehérje közepén helyezkedik el az ARM (armadillo/ HEAT ismétlődések) motívumokkal teli szakasz, melyet végül egy rendezetlen C-terminális rész zár.

Ahogy azt a neve is sejteti, az SMK1/DUF625 domén funkciója még nem ismert. Előkísérleteink alapján feltételezzük, hogy az SMK1-nek is szerepe lehet egy másfajta szubsztátum-garnitúra felismerésében és megkötésében mint az EVH1 doménnek. Ennek mechanizmusa jelenleg nem ismert. Ezért a munkám során az SMK1 domén funkcióját vizsgálom biokémiai, molekuláris- és sejtbiológiai módszerekkel. Ehhez azonosítottunk néhány olyan fehérjét, melyek az SMK1 doménon keresztül kapcsolódnak az R3/Flfl-hez. Ezt követően le kell szűkíteni az SMK1 és kölcsönható partnere között a kötő felületeket *in vitro* és *in vivo* módszerekkel. Ez lehetőséget adhat az SMK1 kötőmotívum azonosítására és az SMK1/SLiM komplex további vizsgálatára a kötési mechanizmus feltérképezése céljából.

Kulcsszavak: fehérje-foszfátázok, PP4, SMK1

* Munkámat az ELTE Márton Áron Szakkollégium, az Emberi Erőforrások Minisztériuma (UNKP-18-2 és NTP-NFTÖ-19-B), valamint Magyarország kormánya (PhD Ösztöndíj), a Pénzügyminisztérium GINOP-2.3.2-15-2016-00001 és GINOP-2.3.2-15-2016-00032), Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (OTKA-PD115404) és a Magyar Tudományos Akadémia (Bolyai Ösztöndíj és Lendület Támogatás (LP2017-7/2017)) támogatja.

INVESTIGATION OF SUBSTRATE RECOGNITION MECHANISMS OF PROTEIN PHOSPHATASE PP4

Author: **Zsuzsanna RÉTHI-NAGY**, second-year PhD student (nzsuzsanna18@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Zoltán LIPINSZKI**

Institution: University of Szeged, Doctoral School of Biology, Biology Research Centre of Szeged,
Institute of Biochemistry, Szeged

Protein phosphorylation and dephosphorylation are well-regulated processes in cells. Kinases catalyse the phosphorylation of proteins, while, in an antagonist reaction, phosphatases remove the protein's phosphate group. The protein phosphatase PP4 regulates several biological processes by protein dephosphorylation. The PP4 R3 is evolutionarily conserved from yeast to humans (SMEK1 in humans, Falafel/Flfl in *Drosophila melanogaster*). The domains of the R3 subunit also show a high degree of identity and sequence similarity: an EVH1 domain is located on the N-terminus of the protein, followed by SMK1/DUF625 (domain of unknown function 625), and a section full of ARM motif (armadillo/Heat repeat), that is eventually closed by an unstructured C-terminal end.

As its name suggests, the SMK1/DUF625 domain's function is not yet known. Based on our preliminary experiments, we hypothesize that SMK1 also has a role in recognizing and binding other substrates, such as the EVH1 domain. The mechanism of this is currently unknown. Therefore, in my work, I investigate the SMK1 domain's function with the help of biochemical, molecular, and cell biology methods. To this end, we identified proteins that can bind to the R3 subunit via the SMK1 domain. The binding surfaces between SMK1 and its interacting partner will then be narrowed by *in vitro* and *in vivo* methods. This may provide an opportunity to identify SMK1 binding motifs and to investigate the SMK1/SLiM complex further to map the complex's binding mechanism.

This work was supported by grants from the Ministry of Human Capacities of Hungary (UNKP-18-2 and NTP-NFTÖ-19-B) and Aron Marton College to ZRN, the Government of Hungary (Ph.D. scholarship) to ZRN, Ministry for National Economy of Hungary (GINOP-2.3.2-15-2016-00001 and GINOP-2.3.2-15-2016-00032), The National Research, Development and Innovation Office (OTKA-PD115404) and Hungarian Academy of Sciences (Bolyai Fellowship and Lendület Grant (LP2017-7/2017)) to ZL.

Keywords: protein phosphatases, PP4, SMK1

A PP4 FEHÉRJE FOSZFATÁZ SZUBSZTRÁTUM-FELISMERŐ MECHANIZMUSÁNAK MOLEKULÁRIS VIZSGÁLATA

Szerző: **DÁN Kinga**, II. évfolyam (dankinguci@yahoo.com)

Témavezető: **Dr. LIPINSZKI Zoltán** tudományos főmunkatárs

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem TTIK, Szegedi Biológiai Kutatóközpont, Biokémia Intézet, Szeged

A PP4 fehérje foszfatáz számos biológiai folyamat szabályozásában vesz részt a fehérjék defoszforilációja által. A három alegységből felépülő holoenzim PP4R3 szabályozó alegység (emlősökben SMEK1, ecetmuslicában Falafel/Flfl) EVH1 doménje játszik szerepet a szubsztrátum felismerésében és megkötésében. Feltételezésünk szerint a SMEK1/Flfl EVH1 domén 69. (humán esetében), illetve 70. pozíciójában (muslica esetében) található konzervált leucin (L) aminosav fontos az R3 alegységek ligandum kötésében. Mindezt arra alapozzuk, hogy a kanonikus EVH1 fehérjékben ebben a pozícióban mindig fenilalanin található. In vitro DNS rekombinációs, fehérjebiokémiai és molekuláris biológiai technikákat alkalmazva kísérletesen bizonyítottuk, hogy a 69/70. leucin (L) alaninra (A) történő cseréje megszünteti az R3 EVH1 doménje és a szubsztrátumok közti kölcsönhatást. Eredményeink alapján állítjuk, hogy ez a konzervált leucin (L) szükséges a szubsztrátum-R3 kölcsönhatás kialakításához és feltételezzük, hogy a PP4 fehérje EVH1 doménje egy új variánst képez az EVH1 domének családjában.

Kulcsszavak: **foszfatáz, PP4, EVH1, leucin**

MOLECULAR EXAMINATION OF THE SUBSTRATE RECOGNITION MECHANISM OF THE PP4 PROTEIN PHOSPHATASE

Author: **Kinga DÁN**, second-year student (dankinguci@yahoo.com)

Supervisor: **Dr. Zoltán LIPINSZKI**, senior research associate

Institution: University of Szeged, Faculty of Science and Informatics,
Biology (Molecular, Immuno- and Microbiology), Szeged

The PP4 protein phosphatase regulates several biological processes by protein dephosphorylation. The PP4R3 subunit (SMEK1 in humans, Falafel/Flfl in fruit flies) of the holoenzyme plays a fundamental role in substrate recognition, which is mediated by its N-terminal EVH1 domain. Our assumption was that the conserved leucine (in position 69 in humans or 70 in fruit flies, respectively) of the SMEK1/Flfl EVH1 domain is essential for target-binding. We hypothesized this because in the canonical EVH1 domains, it is always a phenylalanine that is present at this location. Using in-vitro DNA recombination, protein biochemical and molecular biological techniques, we have replaced this leucine (L) to alanine (A) and

proved that is absolutely essential for the binding. Based on these results we propose that conserved leucine (L) is essential to form a substrate-R3 interaction and we suppose that the EVH1 domain of PP4 represents a new class of the EVH1 family.

Keywords: phosphatase, PP4, EVH1, leucine

JUNCUS FAJOK BIOLÓGIAILAG AKTÍV KOMPONENSEINEK IZOLÁLÁSA

Szerző: **Dr. BARTA Anita**, I. évfolyam, PhD-hallgató (bancsa96@freemail.hu)

Témavezető: **Dr. VASAS Andrea** egyetemi docens

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem, Gyógyszerésztudományi Kar, Farmakognózi Intézet, Szeged

Munkám a Farmakognózi Intézetben indított kutatási program részét képezi, amelynek célja a hazánkban, illetve a Kárpát-medencében előforduló Juncaceae fajok fitokémiai és farmakológiai vizsgálata. A Juncaceae (szittyófélék) család fajai által felhalmozott másodlagos anyagcseretermékek közül a fenantrénnek rendelkeznek figyelemre méltó biológiai aktivitással és szerkezeti változatossággal, amelyek limitált előfordulásuk és jellegzetes szubsztituáltságuk miatt kemotaxonómiai bélyegnek is tekinthetők. A fenantrénnek legfontosabb farmakológiai hatásai közé tartozik az antiproliferatív, gyulladáscsökkentő, antioxidáns, antimikrobiális, spazmolitikus és szorongásoldó hatás. Munkánk célja két Juncaceae faj, a *Juncus gerardii* és a *Juncus maritimus* fenantrénjeinek izolálása és szerkezetmeghatározása volt.

Az izolálás első lépéseként a szárított, aprított növényt metanollal extraháltuk, majd a betöményítést és 50%-os metanolban történő oldást követően folyadék-folyadék megosztást végeztünk *n*-hexánnal, kloroformmal és etil-acetáttal. A *J. gerardii* esetén az etil-acetátos, a *J. maritimus* esetén pedig a kloroformos fázissal dolgoztunk tovább. Először durva elválasztást végeztünk oszlopkromatográfiával, majd gél-szűrővel, preparatív vékonyréteg-kromatográfiával és HPLC módszerrel jutottunk a tiszta vegyületekhez. Az izolált vegyületek szerkezetmeghatározása NMR és MS módszerekkel történt. Az izolált vegyületek tumorellenes hatását humán eredetű sejtvonalakon (A2780, HeLa és SiHa), MTT módszerrel teszteltük *in vitro*.

Munkánk eredményeként a *J. gerardi*-ből hat fenantrén típusú vegyületet (effuzol, dehidroeffuzol, gerardiin C, D, F, G), köztük négy új természetes anyagot (gerardiin C, D, F, G) izoláltunk, amelyek mindegyike glükózzal szubsztituált. Ilyen fenantrén jelenléte a növényvilágban nagyon ritka. A *J. maritimus* esetén az izolált anyagok közül 7 fenantrén (maritin A és B, junkuzol, effuzol, jinflexin A, 2,7-dihidroxi-5-formil-1-metil-9,10-dihidrofenantrén és effuzuzin A), amelyek közül kettő, a maritin A és B, új természetes anyag. Valamennyi metabolitot elsőként azonosítottunk a növényekből. Az antiproliferatív vizsgálat során a *J. gerardii* esetén négy vegyület (effuzol, dehidroeffuzol, gerardiin C és D), a *J. maritimus* esetében pedig a junkuzol mutatott jelentős gátló hatást humán tumoros sejtvonalakon.

Következtetésként elmondható, hogy a *Juncus* fajok ígéretes fenantrénforrások, az izolált vegyületek kiindulópontként szolgálhatnak hatékony gyógyszermolekulák tervezésénél.

Kulcsszavak: *Juncus*, fenantrének, biológiai aktivitás, antiproliferatív hatás

ISOLATION OF BIOLOGICALLY ACTIVE COMPOUNDS FROM *JUNCUS* SPECIES

Author: Dr. Anita BARTA, first-year PhD student (bancsa96@freemail.hu)

Supervisor: Dr. Andrea VASAS, associate professor

Institution: University of Szeged, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmacognosy, Szeged

Research topic: My work, as part of a research program launched at the Department of Pharmacognosy, is aimed at the phytochemical and pharmacological investigation of Juncaceae species occurring in Hungary and in the Carpathian Basin. Among the secondary metabolites accumulated in plants of the Juncaceae family, phenanthrenes have remarkable biological activity and structural diversity, which are considered to be important chemotaxonomic markers because of their limited occurrence. The most important pharmacological effects of phenanthrenes include antiproliferative, anti-inflammatory, antioxidant, antimicrobial, antispasmodic and antianxiety effects. The aim of our work was the isolation of phenanthrenes of two Juncaceae species, *Juncus gerardii* and *J. maritimus*.

Methods: As the first step of the isolation process, the dried and ground plant materials were extracted with methanol. After concentration, the extract was dissolved in 50% aqueous methanol, and solvent-solvent partitions were performed with *n*-hexane, chloroform and ethyl acetate. In the case of *J. gerardii*, the ethyl acetate phase was purified; while in the case of *J. maritimus*, the chloroform phase was processed. The purifications were performed with the combination of different chromatographic methods, e.g. column chromatography, gel filtration, preparative thin-layer chromatography, and high-performance liquid chromatography. Structure elucidation of the isolated compounds was carried out by NMR and MS spectroscopy. The antiproliferative activity of the isolated phenanthrenes was tested *in vitro*, in human tumour cell lines (A2780, HeLa and SiHa) using the MTT assay.

Results: As a result of our work, six phenanthrene-type compounds (effusol, dehydroeffusol, and gerardiins C, D, F, G) were isolated from *J. gerardii*; four of them (gerardiins C, D, F, G) are new natural products, substituted with a glucose moiety. The presence of such phenanthrenes is very rare in nature. In the case of *J. maritimus*, seven of the isolated compounds are phenanthrenes (maritins A and B, juncusol, effusol, jinflexin A, 2,7-dihydroxy-5-formyl-1-methyl-9,10-dihydrophenanthrene and effusulin A), among them maritins A and B are new natural products. All metabolites were identified for the first time from the plants. In the antiproliferative study, effusol, dehydroeffusol, gerardiin C and D, and juncusol showed remarkable inhibitory effect against human tumour cell lines.

Conclusion: The *Juncus* species are promising sources of phenanthrenes, and isolated compounds can serve as starting materials for the design of more effective drugs.

Keywords: *Juncus*, phenanthrenes, biological activity, antiproliferative

CYPERACEAE FAJOK FITOKÉMIAI ÉS FARMAKOLÓGIAI VIZSGÁLATA

Szerző: **Dr. DÁVID Csilla Zsuzsanna** (davidzsuzsanna88@gmail.com)

Témavezető: **Dr. VASAS Andrea** egyetemi docens

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem, Gyógyszerésztudományi Kar, Farmakognóziái Intézet, Szeged

A természetben előforduló stilbének komoly érdeklődést keltettek fel a tudományos világban a szerkezeti diverzitásuknak és a szerteágazó biológiai hatásprofiljuknak köszönhetően. A stilbének bioszintézisének kiindulási anyagai főként fahéjsavszármazékok. A vegyületcsoport legismertebb képviselője a rezveratrol. Számos biológiai hatást (pl. antioxidáns, antimikrobiális, gyulladásgátló, neuroprotektív, kardioprotektív és tumorellenes aktivitás) leírtak már a stilbennel kapcsolatban. Jelen kutatás célja a Cyperaceae, azaz sásfélék családjának vizsgálata, mivel a családon belül több faj esetén írtak le stilbéneket. Az előzetes farmakológiai vizsgálatok (antibakteriális hatás) alapján elsőként a *Carex praecox*, azaz a korai sás részletes fitokémiai vizsgálatát kezdtük el. A preparatív munka során a teljes növényt feldolgoztuk. A szárított, porított növényt metanollal extraháltuk, a kivonatot betöményítettük, majd 50%-os metanollal történt oldást követően folyadék-folyadék megosztást végeztünk *n*-hexánnal, kloroformmal és etil-acetáttal. A kloroformas fázist ezt követően oszlop- és preparatív vékonyréteg kromatográfiával, illetve HPLC módszerrel tisztítottuk. A vegyületek szerkezetmeghatározása MS és NMR spektroszkópiai módszerekkel történt. Munkánk eredményeként eddig egy aldehid típusú vegyületet, a vanillint, két új flavonoidot, két új lignán típusú vegyületet és egy kromén alapvázas vegyületet izoláltunk a *C. praecox*-ból. Valamennyi metabolitot elsőként azonosítottuk a növényből. A vékonyrétegkromatográfiás vizsgálat alapján rezveratrol származékok jelenlétét valószínűsítjük a növényben, a vegyületek azonosítása folyamatban van. A továbbiakban folytatjuk a *C. praecox* vegyületeinek izolálását és szerkezetmeghatározását, illetve ezt követi majd a vegyületek farmakológiai vizsgálata, ezen belül is elsőként az antibakteriális hatásvizsgálat. Jelen kutatás hozzájárul a hazai flóra fajaira vonatkozó kémiai ismereteink bővítéséhez, illetve újabb adatokat szolgáltat a taxonok kémiai rendszerének értékeléséhez. Ezenkívül az izolált vegyületek jó kiindulási pontként szolgálhatnak különböző gyógyszerfejlesztési folyamatokban is.

Kulcsszavak: Cyperaceae, *Carex*, stilbén, flavonoid, lignán

PHYTOCHEMICAL AND PHARMACOLOGICAL INVESTIGATION OF THE CYPERACEAE SPECIES

Author: **Dr. Csilla Zsuzsanna DÁVID** (davidzsuzsanna88@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Andrea VASAS**, associate professor

Institution: University of Szeged, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmacognosy, Szeged

Topic: Naturally occurring stilbenes have attracted increasing scientific attention due to their diverse structures, numerous biological activities and potential pharmacological applications. Stilbenes are mainly derived from cinnamic

acid derivatives during their biosynthesis. One of the most extensively studied stilbene is resveratrol. Stilbenes possess a wide range of biological activities, among them antioxidant, antimicrobial, anti-inflammatory, neuro-, cardioprotective and antiproliferative effects.

Aims: The aim of this study is the phytochemical and pharmacological investigation of the Cyperaceae species, as, according to literature data, this plant family is a rich source of stilbenes. Based on the preliminary pharmacological tests (antibacterial effect) of some Cyperaceae species, the detailed phytochemical examination of *Carex praecox* has started.

Methods: All parts of *C. praecox* were ground, dried and extracted with methanol. The concentrated methanolic extract was dissolved in 50% methanol and partitioned with *n*-hexane, chloroform and ethyl acetate. The chloroformic extract was further purified with column- and preparative thin layer chromatography, and HPLC methods. The structures of the compounds were determined by a combination of 1D and 2D NMR, and MS measurements.

Results: Phytochemical studies performed on *C. praecox* led to the identification of an aldehyde, vanillin, two novel flavonoids, two novel lignans and a chromene derivative. All metabolites were isolated from the plant for the first time. Based on the thin layer chromatographic investigation, resveratrol derivatives are likely to be present in the plant extract. Identification of the compounds is in progress.

Conclusion, relevance: Isolation and structure elucidation of further compounds from *C. praecox* are going to be continued. Furthermore, pharmacological studies, especially antibacterial tests, will be performed on the isolated compounds.

This study may attribute to broadening the knowledge of the chemical composition of our national flora and help with the chemical organization of taxa. In addition, the isolated compounds might be useful in different drug development processes.

Keywords: Cyperaceae, *Carex*, stilbene, flavonoid, lignan

BIZTONSÁGOSAK-E A *CANNABIS* TERMÉKEK?

Szerző: **BAJTEL Ákos**, II. évfolyam, PhD-hallgató (bajtel.akos@pharmacognosy.hu)

Témavezető: **Dr. KISS Tivadar** egyetemi adjunktus;

Dr. CSUPOR Dezső egyetemi docens

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem, Gyógyszerésztudományi Kar, Farmakognózi Intézet, Szeged

A *Cannabis sativa* gyógyászati jelentősége az utóbbi időben egyre nagyobb hangsúlyt kap. A kannabinoidok biztonságosságával és hatékonyságával kapcsolatban azonban még nem áll rendelkezésünkre elegendő információ, kifejezetten igaz ez a különböző növényi kivonatokra és a kannabinoidokkal dúsított kenderolajra is. Az étrend-kiegészítők között is egyre nagyobb számban jelennek meg cannabis tartalmú készítmények.

Munkánk célja a *Cannabis sativa* gyógyászati és étrend-kiegészítő szerepének analitikai és gyógyszerbiztonságossági vizsgálata. Továbbá metaanalízis formájában elemeztük két engedélyezett kannabinoid, a dronabinol és nabilon mellékha-

tásait. Emellett, mivel egy másik kannabinoid, a kannabidiol (CBD) az egyik legnépszerűbb étrend-kiegészítő alapanyag, jöllehet toxikológiai jellemzői kevésbé feltártak, megvizsgáltuk *in vitro* és *in vivo* kardiovaszkuláris hatásait.

Tizenöt, kereskedelmi forgalomban kapható termék HPLC-DAD vizsgálata során 14 kannabinoid jelenlétét vizsgáltuk. A termékekben legnagyobb részben kannabidiol fordult elő. Ez a vegyület *in vitro* szívizmon, valamint *in vivo* állatkísérletben proaritmias hatást mutatott. A két forgalomban lévő gyógyszerhatóanyag mellékhatásainak elemzése során nem találtunk jelentős kockázatokat a placebocsoporthoz képest.

Kulcsszavak: *Cannabis sativa*, CBD, aritmia, kenderolaj, étrend-kiegészítő

HOW SAFE ARE CANNABIS PRODUCTS?

Author: Ákos BAJTEL, second-year PhD student (bajtel.akos@pharmacognosy.hu)

Supervisors: Tivadar KISS PhD, assistant professor;

Dezső CSUPOR PhD, associated professor

Institution: University of Szeged, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmacognosy, Szeged

The importance of *Cannabis sativa* as medicine has been on the rise in the last couple of years. We do not have, however, enough evidence on the safety and efficacy of cannabinoids yet, especially in the case of dietary supplements and cannabinoid-enriched hemp oils. Consumers have access to an increasing number of dietary supplements containing cannabis nowadays.

The aim of this work was to evaluate the aspects of *Cannabis* as medicine as well as to take a closer look at the analytics and safety of cannabis dietary supplements. Furthermore, we have performed a meta-analysis to investigate the adverse effects of dronabinol and nabilone, two approved cannabinoid drugs used in therapy. Cannabidiol (CBD) is one of the most popular cannabinoids found in dietary supplements. On the other hand, toxicological studies have not yet fully described its characteristics. We examined the *in vitro* and *in vivo* cardiovascular effects of cannabidiol.

Fifteen commercially available Cannabis products were analysed by HPLC-DAD for 14 different types of cannabinoids. The main component was cannabidiol (CBD) in the products. CBD showed *in vitro* activity on the cardiac muscle and *in vivo* proarrhythmic activity in animal studies. The meta-analysis showed that the risk of taking active cannabinoids (i.e. dronabinol and nabilone) was not higher than in the placebo group.

Keywords: *Cannabis sativa*, CBD, arrhythmia, hemp oil, dietary supplements

A NO-FOKOZÓK VASODILATATIÓT SERKENTŐ HATÁSA TESTÉPÍTŐKNÉL

Szerző: **LAJKÓ Flórián**, III. évfolyam (iskolaishkola@gmail.com)

Témavezető: **Dr. BARAK Ottó** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Orvostudományi Kar, Élettani Intézet, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

A nitrogén-oxid (ang. *nitric oxide* – NO) fokozók egyre gyakrabban alkalmazott testépítő szerek, ugyanis a NO ingerületátvivő anyagként fokozza a simaizomsejtekben a guanilát-cikláz aktivitását, majd a keletkező cGMP közvetíti a simaizmot ellazító hatást, az értágulatot. Mindezzel serkentik az izmok vérellátását, ezáltal fokozva azok teljesítőképességét.

Kutatásunk célja felmérni egy L-arginin alapú NO-fokozó vasodilatáció-serkentő hatását összevetve a magát a hatóanyagot nem tartalmazó szubsztancia (placebo) bevétele után kapott eredményekkel. A kettős vak kísérletre az Újvidéki Egyetem Orvostudományi Karának Élettani Intézetében került sor, amely mind a 10 fiatal férfi sportoló esetében két különböző napot vett igénybe. Mindkét napon az alanyoknál nyugalmi állapotban, 15 perc fekvést követően lemértük a felkar verőér (*arteria brachialis*) átmérőjét Doppler-ultrahang segítségével. Ezután a vizsgált személyek bevették a szubsztanciát és a kutatás 1 óra múlva újbóli méréssel folytatódott. Ezt követően 15, majd 30 kétféjű karizmot (*musculus biceps brachii*) igénybe vevő emelőgyakorlat következett, amit mindkét esetben a paraméter lemérése követett. Végezetül a vizsgált paraméter az elkövetkező 3 órában 15 percenként, illetve a nyugalmi értékre való visszasüllyedéséig került ellenőrzésre.

Mindkét szubsztancia egyformán megnövelte az artéria diamétereit 15 és 30 emelőgyakorlat után, azonban a NO-fokozó tovább tartotta a tágulást, míg a kontroll szubsztanciánál ez már 120 perc után visszatért a kiinduló értékre.

Az eredmények azt sugallják, hogy a NO-fokozók ígéretes eszközt jelentenek a testmozgás élettani aspektusában, ugyanis hosszabb ideig tartó értágulatot váltanak ki, ezáltal pozitív hatást kifejtve izomenergetikai és hipoxia funkcionális kapacitás javulás tekintetében.

Kulcsszavak: **NO-fokozó, vasodilatatio, testépítő, karizom**

THE STIMULATING EFFECT OF THE NO-PRECURSORS IN BODY BUILDERS

Author: **Florian LAJKÓ**, third-year student (iskolaishkola@gmail.com)

Supervisor: **Otto BARAK**, MD, PhD

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Medicine, Department of Physiology, Novi Sad;
Hungarian College for Higher Education in Vojvodina, Novi Sad

Introduction: NO-precursors are increasingly popular body building agents, since NO, being a transmitter substance, stimulates the activity of guanylate cyclase in smooth muscles; thus, the formed cGMP stimulates vasodilation. NO-precursors enhance blood supply in muscles, improving their performance in this way.

The aim: The goal of the study was to compare the vasodilation enhancing effect of a L-arginine based NO-precursor with the results obtained after the intake of a substance without any active ingredient (placebo).

Material and methods: The double blinded study was conducted at the Department of Physiology, Faculty of Medicine, University of Novi Sad. Ten young male athletes participated in the study on two separate days. During both days, the diameter of the brachial artery was assessed at rest, after 15 minutes of laying in the supine position using a Doppler ultrasound system. After that, the participants received one or the other substance and, one hour later, the vessel diameter was measured again. Then, 15 and 30 lifting exercises of the biceps brachii muscle were conducted, followed by the measurement of the mentioned parameter. This was followed by consecutive diameter measurements every 15 minutes during 3 hours or until the initial values were reached.

Results: Both substances increased the diameter of the artery equally after 15 and 30 lifting exercises; however, the effect of the NO-precursor lasted longer, while after the intake of the control substance, the value returned to the initial one after 120 minutes.

Conclusion: The results suggest that NO-precursors are promising agents in the physiological aspects of physical activity; thus, they lead to longer lasting vasodilation, thereby having a positive impact on the improvement of muscle energetics and hypoxic functional capacity.

Keywords: NO-precursor; vasodilation; body builder; brachial artery

A FRUŠKA GORA NEMZETI PARK TERÜLETÉN ÉLŐ VÖRÖS- ÉS SÁRGAHASÚ UNKÁK ÉLŐHELYÉNEK ÖKOLÓGIAI JELLEMZŐI ÉS DINAMIKÁJA

Szerző: **ERDŐS Ágnes** abszolvens (emagnet05@gmail.com)

Témavezető: **Dr. HORÁK Rita** docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Természettudományi Kar, Biológiai és Ökológiai Intézet, Ökológiai Tanszék, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

A Tarcal-hegység (Fruška Gora) Szerbia legrégebbi nemzeti parkja. Területén a Szerbiában élő 21 kételtűfaj közül 13 található meg, lejtőin 16 tó, valamint 40 kisebb vízesés rejtőzik. Az itt élő unokák ennek ellenére az apró, útmenti, ideiglenes pocsolyákat helyezik előnybe szaporodási helyként. A vöröshasú unokák márciusban, a sárgahasú unokák pedig április elején bújnak elő a téli hibernációból. A párosodás és a peték lerakása egész nyáron is eltarthat. A Tarcal-hegység területén több hibrid zóna is található, ahol a két rokon faj egyedei közötti párosodás következtében hibrid egyedek jönnek létre, ezért ezeken a területeken csak genetikai vizsgálatok által lehet őket megkülönböztetni.

A kutatás célja végigkövetni a Fruška Gora Nemzeti Park területén élő unkákat élőhelyének dinamikáját, valamint megvizsgálni az ökológiai tényezők hatását az itt élő kételtűfajok sokféleségére és számosságára. Az adatok begyűjtése öt hónapon át tartó terepmunka eredménye, a Tarcal-hegység észak-keleti részén kiválasztott két kilométeres szegmensben. A begyűjtött adatokból következtethetünk arra, hogy ökológiailag milyen típusú vízfelületeket választ az unka szaporodási helynek, mekkora sikerességgel alakulnak át az ebihalak subadulttá, valamint mely másik kételtű fajokkal osztozik ez az élőlény a szaporodóhelyén.

Kulcsszavak: ökológia, kételtűek, unka, Fruška Gora

THE ECOLOGICAL CHARACTERISTICS AND DYNAMICS OF THE HABITAT OF THE EUROPEAN FIRE-BELLIED AND YELLOW-BELLIED TOADS IN THE FRUŠKA GORA NATIONAL PARK

Author: Ágnes ERDŐS, graduate (emagnet05@gmail.com)

Supervisor: Doc. dr. Rita HORÁK, professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Sciences, Department of Biology and Ecology, Novi Sad;
Hungarian College for Higher Education in Vojvodina, Novi Sad

57

Fruška Gora is the oldest national park in Serbia. Its territory contains 13 of the 21 amphibian species living in Serbia. Sixteen lakes and 40 small waterfalls are located on its slopes; fire- and yellow-bellied toads, however, prefer small, temporary puddles on the roadsides as their breeding grounds. Fire-bellied toads emerge from winter hibernation in March, while yellow-bellied toads come out in early April, and the breeding season can last all summer. There are several hybrid zones on the Fruška Gora mountain where mating between individuals of the two related species results in the formation of hybrid individuals, which is why the two species there can only be distinguished by genetic studies.

The aim of our research is to monitor the habitat dynamics of fire-bellied and yellow-bellied toads living in the Fruška Gora National Park, and to examine the impact of ecological factors on the diversity and abundance of amphibian species living here. The collected data is the result of a five-month-long fieldwork on a two-kilometre segment of the north-eastern Fruška Gora mountain. The collected data shows what type of water surfaces the fire-bellied and yellow-bellied toad choose as a breeding site from an ecological aspect, how successfully the tadpoles transform into subadults, and what other amphibian species share their breeding sites.

Keywords: ecology, amphibians, toads, Fruška Gora

A GLAUKÓMA MEGELŐZÉSÉNEK MÉRTÉKE VAJDASÁG TERÜLETÉN

Szerző: **LAJCSÁK Huanita**, IV. évfolyam (lajcsak.huanita@gmail.com)

Témavezető: **Dr. GYÜLVÉSZI Gyula** docens

Intézmény: Vajdasági Klinikai Központ, Idegsebészeti Klinika, Újvidéki Egyetem, Orvostudományi Kar,
Sebészeti Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A glaukóma egy visszafordíthatatlan, progresszív optikai neuropátia, amely a látótér szűküléséhez, illetve vaksághoz vezethet. Gyógyíthatatlansága miatt a megelőzése a legfontosabb, melyhez a szemnyomás-mérés, látótérvizsgálat és szemfenékvizsgálat tartozik. A munka célja az emberek tájékozottságának a felmérése a glaukómával kapcsolatban, illetve a megelőzésre fordított figyelem Vajdaság területén, településtől függően.

A kutatásban kérdőívet alkalmaztunk, kiegészítő és feleletválasztós kérdésekkel.

A kérdőívet 84 személy töltötte ki, legnagyobb részük 40 és 44 év közötti, túlnyomórészt nők. A válaszadók 58,33%-a jár szemorvoshoz. 21,42%-nál van a családban glaukóma és ezen személyek 78,78%-a jár is szemorvoshoz. Azok közül, akik járnak szemorvoshoz, 57,14%-nál szokták mérni a szemnyomást. A válaszadók 44%-a tudta, 19%-a nem tudta, 37%-a pedig hallott a glaukómáról, de nem tudta mi az. A válaszadók 4%-ának van magas szemnyomás értéke, 32%-nak normális értékű, míg 64% nem tudta, mert sosem mérték még a szemnyomását. Rutin oftalmológiai vizsgálat során nem mindig végeznek szemnyomás mérést, ez lakhelytől függően eltér. A válaszadók több, mint fele nem tudja, mi a glaukóma.

Az emberek tájékozottsága a glaukómáról alacsony szintű, ami előadásokkal, plakátokkal és éves szintű szemorvosi vizsgálattal javítható lehetne.

Kulcsszavak: glaukóma, szemnyomás, látótér

DEGREE OF GLAUCOMA PREVENTION IN VOJVODINA

Author: **Huanita LAJCSÁK**, fourth-year student (lajcsak.huanita@gmail.com)

Supervisor: **Asst. Prof. Gyula GYÜLVÉSZI**, assistant professor

Institution: Clinical Centre of Vojvodina, Clinic of Neurosurgery, University of Novi Sad, Faculty of Medicine,
Department of Surgery, Novi Sad;
"Europa" Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

Introduction: Glaucoma is an irreversible progressive optical neuropathy that can lead to the deterioration of visual fields or blindness. Because of its incurability, its prevention, including eye pressure measurement, visual field test and fundus examination, is very important.

Aim: To assess people's awareness of glaucoma and the attention paid to prevention in Vojvodina, depending on the cities.

Methods: Questionnaire, complementary and multiple choice questions.

Results: 84 people completed the questionnaire, most of them between the ages of 40 and 44, with a predominantly female trend. 58.33% of respondents visit an ophthalmologist. 21.42% have glaucoma in the family, and 78.78% of these people visit an ophthalmologist. In those who visit an ophthalmologist, 57.14% usually do eye pressure measurement. 44% of respondents knew, 19% didn't know, and 37% have heard about glaucoma, but didn't know what it was. 4% of respondents have high eye pressure, 32% have normal values, while 64% did not know because their eye pressure has never been measured. During a routine ophthalmological examination, eye pressure measurement is not always carried out, which varies depending on the cities. More than half of the respondents don't know what glaucoma is.

Conclusion: People have a low level of awareness about glaucoma, which could be improved with lectures, posters, and annual ophthalmological examinations.

Keywords: glaucoma, eye pressure, vision field

A GYÖNGYBAGOLY (*TYTO ALBA*) TÁPLÁLKOZÁSA SZILÁGYIN

Szerző: **REKECKI Tibor**, III. évfolyam (tibor927@gmail.com)

Témavezető: **Dr. PAJIC Mária** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Mezőgazdasági Kar, Állatorvos Szak, Újvidék;

Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék;

Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

A baglyok (*Strigiformes*) fontos helyet foglalnak el a táplálékláncban, mivel apró rágcsálókval táplálkoznak. A baglyok táplálékát kutatva sokat tudhatunk meg az adott ökoszisztémákról.

E kutatás célja a kvantitatív és kvalitatív paraméterek kikutatása a gyöngybagoly táplálkozásában Szilágyi környékén.

A kutatási terület Szilágyi délnyugati oldalán található. Ez a terület magába foglalja a gyöngybagoly pihenési és fészkelési helyét, amely mindössze 500 méterre található a falutól, s egy elhagyatott farm épületében helyezkedik el. A köpetek begyűjtésére 2 alkalommal került sor: 2019 február 24-én és 2019 december 13-án. Mindkét alkalommal az ott megtalálható összes mintanyagot begyűjtöttük. A préda analizálására száraz módszert használtunk. Ez a technika magába foglalja az oszteológiai és odontológiai maradványok elkülönítését a szőr- és tollmaradványoktól csipeszek, ecsetek és tűk segítségével.

A Szilágyin kutatott gyöngybagolyok táplálkozása nem különbözik nagymértékben az európai kutatásokban kimutatott átlagtól. A leggyakoribb prédafaj a mezei pocok (*Microtus arvalis*), ami a közelben található nagy kiterjedésű szántóföldekkel magyarázható. A gyöngybagoly táplálkozásában azok a jelentős prédák, amelyek a teljes prédaszám több mint 10%-át teszik ki. Szilágyin ezek a mezei pocok (*Microtus arvalis*) és a keleti cickány (*Crocidura suaveolens*). Az elfogott prédák biomasszája ennél a mintánál 70133,26 grammot tesz ki, ami kimutatja a gyöngybagoly jelentőségét a mezőgazdaságban.

Kulcsszavak: gyöngybagoly, pocok, köpet, préda-sokszínűség, *Tyto alba*

THE DIET OF THE BARN OWL (*TYTO ALBA*) IN SVILOJEVO

Author: **Tibor REKECKI**, fourth-year student (tibor927@gmail.com)

Supervisor: **Prof. Dr Maria PAJIĆ**, teaching professor

Institution: University of Novi Sad, Department of Agriculture, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad;
Hungarian College for Higher Education in Vojvodina, Novi Sad

Owls (*Strigiformes*) have an important role in the food chain because they eat small rodents. By studying the diet of owls, we can learn about the ecosystem in which they live and hunt.

The main aim of this study was to describe the quantitative and qualitative parameters of the diet of barn owls in Svilojevo and its surrounding area.

The researched area is located on the south-western side of Svilojevo. This area includes the resting and nesting place of barn owls, located in an abandoned farm building just 500 meters from the village. Pellets were collected on two occasions – once on 24th February 2019 and the second collection was done on 13th December 2019. On both occasions, all samples found on the site were collected. The dry technique was used for the analysis of the pellets. This technique involves separating osteological and dental residues from hair and feather residues using tweezers, brushes, and needles.

The diet of barn owls researched in Svilojevo does not differ much from the average diet shown in European research papers. The most common prey species was the common vole (*Microtus arvalis*), which can be explained by the high prevalence of arable land nearby. Significant prey species in the diet of the barn owl are those that account for more than 10% of the total number of prey species. In Svilojevo, these are the common vole (*Microtus arvalis*) and the lesser white-toothed shrew (*Crocidura suaveolens*). The biomass of captured prey in this sample amounts to 70133.26g, which demonstrates the importance of the barn owl in agriculture.

Keywords: **barn owl, voles, pellets, prey diversity, *Tyto alba***

KOZMETIKUMOK ÁLLATOKON VALÓ TESZTELÉSE

Szerző: **SOLTIS Paulina Panni**, III. évfolyam (soltispanni@gmail.com)

Témavezető: **Dr. HORÁK Rita** docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Természettudományi-Matematikai Kar, Biológia és Ökológia Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A dolgozat a fiatalok állatkísérletekkel kapcsolatos véleményét mutatja be, melyeket kozmetikumok előállításánál használnak. A munkámban kérdőív segítségével vizsgáltam 43 személyt, 28 nőt és 15 férfit. A kérdőív anonim volt, kitöltésére

2020 februárjában került sor. A kutatás során kiderült, hogy a válaszadók többsége nem igazán hallott még az állatkísérletekről, viszont nem helyeslik őket, legtöbbjük kínzásnak tartja és azon a véleményen van, hogy be kellene szüntetni őket. A kutatás eredményei azt is kimutatták, hogy vásárlásnál kevesen vannak, akik odafigyelnek arra, hogy kísérletmentes terméket vegyenek, többségük nem is tudott arról, hogy ez fel van tüntetve a terméken. A válaszadók csupán 10%-a tartja fontosnak, hogy vásárlásnál állatkísérletmentes terméket vegyen.

Kulcsszavak: állatkísérletek, kozmetika, fiatalok

COSMETIC TESTING ON ANIMALS

Author: Paulina Panni SOLTIS, second-year student (soltispanni@gmail.com)

Supervisor: Rita HORÁK, Ph.D., associate professor

Institution: The University of Novi Sad, Faculty of Sciences, Department of Biology and Ecology, Novi Sad

This work aims to present the knowledge young people possess on the topic of animal testing. In this work I surveyed 43 participants using questionnaires, 28 women and 15 men. The survey was anonymous, and it was conducted in February, 2020. During the course of the study I found that the majority of the participants have not previously heard of animal testing, but they do not approve of it, most of them considering it a form of torture, and are of the opinion that the practice should be ended. I have also found that very few of the participants seek out to buy products that have not been tested on animals, most of them confessing to not having heard of the cruelty-free label. Only about 10% of the participants consider buying cruelty-free products.

Keywords: animal testing, cosmetics, young people

AZ ISIÁSZ SZINDRÓMA JELLEMZŐI ÉS KEZELÉSE PORCKORONGSÉRVEL DIAGNOSZTIZÁLT BETEGEKNÉL

Szerző: BERTA Márta, III. évfolyam (bmarta641@gmail.com)

Témavezető: Dr. MILOSAVLJEVIĆ STOJŠIĆ Anastazija egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Orvostudományi Kar, Egészségügyi Rehabilitáció, Belgyógyászati Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

Az isiász szindróma napjainkban nagyon gyakori egészségügyi jelenség, amely legfőképp a fizikailag passzív életmód következménye. Nagy kihatással van a betegek életminőségére, ami indokoltá teszi a további tudományos kutatásokat.

A kutatás célja az isiász szindrómáról található szakirodalmi adatok (leggyakoribb etiológiai oka, legfőbb tünetei, kezelési módszerei és időtartama) megerősítése az isiász szindrómával küzdő betegek egy kisebb csoportjánál, a nemzetközi és lokális adatok aránybeli megegyezésének és eltéréseinek bemutatása.

Kutatási adataim egy online kérdőív segítségével gyűlték össze. Kérdőívem zárt és nyitott típusú kérdéseket is tartalmazott. Huszonöt személy küldte el válaszát (tizenkilenc nő és hat férfi), a kérdőív pedig öt napot volt aktív egy közösségi oldal csoportjában, ahol isiász szindróma tüneteivel küzdő betegek vannak. A kérdőív első kérdéseinél szelektáltam azokat a személyeket, akiknek nincs orvos által felállított diagnózisuk. Az így kialakult csoport válaszait vettem figyelembe.

A kapott adataimat továbbá egy holland egyetemi orvosi központ metaanalízisével hasonlítottam össze. Eredményként elmondható, hogy nagyrészt egyeznek a szakirodalmi adatok és a saját kutatási eredményeim (etiológiai faktor – kutatásban 100%-ban a porckorongsérv, tünetek – derékfájás sugárzó fájdalommal valamelyik láb irányába: 68%, zsibbadás valamelyik lábban, illetve derék tájt: 48%, izomgyengeség: 24%, mindezek: 24%, egyéb: 4%, életkor – átlagéletkor 42 év). Részben egyeznek a kezelési módszerekről kapott adatok is (36% nem használ sem gyógyszeres, sem gyógytornás kezelést panaszaira, 24% csak gyógyszeres kezelést alkalmaz, 16% csak gyógytornára jár, 24% pedig alkalmazza a gyógyszerkezelést is a gyógytorna mellett). A kutatás új adatokkal járul hozzá a szakirodalmi adatokhoz és ezeket meg is erősíti.

THE HALLMARK SYMPTOMS AND THE TREATMENT OF SCIATICA IN PATIENTS WITH SPINAL DISC HERNIATION

Author: Márta BERTA, third-year student, (bmartha641@gmail.com)

Supervisor: Anastazija MILOSAVLJEVIĆ STOJŠIĆ, PhD, associate professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Medicine, Medical rehabilitation,
Department of Internal Medicine, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

Introduction: Sciatica is a quite common health issue nowadays, which is mainly the consequence of a sedentary lifestyle. It affects patients' quality of interaction, which induces further scientific research.

Aim: The goal of the research is to make a contribution to the scientific data (top risk factors, main symptoms, treatments and healing time) as far as patients' suffering from sciatica are concerned. Furthermore, the aim is to compare and contrast the results.

Methods: Data collection was done with the aid of an online questionnaire. It consisted of both open- and closed-ended questions. The questionnaire, which was active for five days in a group on a community site where there are patients with symptoms of sciatica, was answered by twenty-five people (nineteen females and six males). With the help of the first

questions, patients without a medical diagnosis were eliminated from the study. The answers of the remaining group of the investigated people were considered.

Results and conclusion: The given results were compared to the meta-analysis of a Medical Study Centre in the Netherlands. We concluded that the scientific literature and my research data mainly coincide (risk factors were- in my research, 100% disc herniation, symptoms- lower-back pain with radiant pain in one of the legs: 68%, numbness in one leg or in the waist: 48%, muscle weakness: 24%, all: 24%, other: 4%, age- average age is 42 years). The treatment options were similar (36% do not use either medication or physiotherapy for their complaints, 24% use only medication, 16% only go to physiotherapy, and 24% use medication in addition to physiotherapy). The research data contributes new information to the existing scientific papers.

Keywords: *sciatica, spinal disc herniation, pain*

A GLÜKÓZ FIZIKAI-KÉMIAI TULAJDONSÁGAI ÉS ÉLETTANI JELENTŐSÉGE

Szerző: **PLETIKOSZITY Tamás**, II. évfolyam (pletikoszitytamas@gmail.com)

Témavezető: **Dr. SÖRÖS Zita** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Technológiai Kar, Élelmiszeripari Tanszék, Újvidék

63

A glükóz a szacharidok monoszacharid csoportjába, azon belül az aldohexózok alcsoportjába tartozik. Ez egy fehér színű kristályos anyag, melynek legjellegzetesebb tulajdonsága az édes íze. A növények és egyéb fotoszintetikus pigmenttel rendelkező élőlények állítják elő fotoszintézis során. Nagy energiát hordoznak magukban, emiatt a szervezet energiaháztartásának irányítóivá váltak. Bontási folyamatuk hosszú időt vesz igénybe, sok bonyolult lépést foglalva magába. Ez azt eredményezi, hogy a szervezetnek ATP formájában kölcsönzött energia szakaszokban jut be a sejtekbe. Jótékony tulajdonságai közül kiemelkedik, hogy a nagy energiatartalma biztosítja a kognitív és fizikai munkák sikeres elvégzését.

Kutatómunkám fő célja, hogy a lehető legtömörebben összefoglaljam ennek a vegyületnek a főbb tulajdonságait. Munkám első szakaszában a glükóz fizikai tulajdonságaival, valamint jellemző megnyilvánulási formáival foglalkozok. A folytatásban pedig szó esik az összetettebb, biológiai-biokémiai folyamatokat érintő kérdésekről is, mint például, hogy hogyan képződhet cukor olyan egyszerű molekulákból, mint a víz és a szén-dioxid. Milyen utat jár be, amíg sejteink alkotó részévé nem válik? Hogyan biztosít számunkra energiát és ezáltal milyen hatást gyakorol a szervezetünkre? Fény derül arra is, hogy hiánya esetén milyen komplikációkkal kell szervezetünknek szembenéznie, illetve túlzott fogyasztása mekkora kockázatot jelent egészségünkre. Munkám záró részében kitérek egy kutatásra is, amely bemutatja a különböző tápláltsági státuszba tartozó egyének általános étkezési szokásait.

Kulcsszavak: *glükóz, fizikai-kémiai jellemzők, biokémiai folyamatok*

THE PHYSICOCHEMICAL PROPERTIES AND PHYSIOLOGICAL SIGNIFICANCE OF GLUCOSE

Author: **Tamás PLETIKOSZITY**, second-year student (pletikoszitytamas@gmail.com)

Supervisor: **Prof. Dr. Zita SÖRÖS** university professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Technology, Department of Food Industry, Novi Sad

Glucose is a saccharide that belongs to the group of monosaccharides and, within this, to the subgroup of aldohexoses. It is a white-coloured crystalline substance and its most characteristic property is its sweet flavour. It is produced during the process of photosynthesis by plants and various living beings that have photosynthetic pigments in their cells. As they carry a huge amount of energy, they have become the controller of one's energy house. Its catabolic process takes a long time and consists of a lot of complicated steps. As a result, the energy that is released in the form of ATPs is passed to the cells in smaller parts. Of its beneficial effects, it excels in ensuring the execution of cognitive and physical work.

The aim of my research is to summarize the properties mentioned above in the most concise way. In the first part of my study, I write about its physical properties and characteristic manifestations. The next part tries to answer the questions connected to the more complex biological-biochemical processes, like how glucose is formed of such substances as water and carbon-dioxide. What does its path look like until it becomes a component of our cells? How does it ensure energy and what effect does it have on our organism? In the absence of glycose, what kind of complications do we have to face, or how big of a risk does its overconsumption mean for us? As the final thesis, I mention a research study that demonstrates the general nutritional habit of individuals of different nutritional statuses.

Keywords: **glycose, physicochemical properties, biochemical processes**

A KUTYÁK *DIROFILARIA* FERTŐZÖTTSÉGE

Szerző: **MOLNÁR Tamás**, III. évfolyam (molnar.t.28@citromail.hu)

Témavezető: **dr. PAJIC Mária** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Mezőgazdasági Kar, Állatorvos Szak, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A dirofilariózis Szerbiában az egyik legjelentősebb férges megbetegedéssé nőtte ki magát a kutyák körében. A betegség terjedéséért a vektorok (hordozók, pl. szúnyogok) felelősek, amelyek több családba tartozhatnak (*Aedes*, *Anopheles*, *Culex*). A vektorok juttatják a gazdaszervezetbe a mikrofiláriákat, amelyekből nagyjából 120 nap elteltével kifejlődnek a

felnőtt paraziták. Leggyakrabban a szívben és a tüdő artériáiban találhatók meg, ennek okán légzési nehézséget és fáradékonyságot okoznak. A súlyosabb tünetek közé a vérrögök képződése, a folyadék túlzott felgyülemzése a hasüregben és a vérfesték-vizelés tartoznak. Nagy figyelmet kell fordítani a megelőzésre, amelynek köszönhetően elkerülhető a betegség kialakulása. A kutatás egyik célja a betegség szétterjedtségének vizsgálata volt, míg a másik, hogy megállapítsuk a fereg jelenlétét, a betegség típusait és fázisait klinikai vizsgálatok segítségével. A kutatás alapjául mindössze 14 kutya szolgált, akiknél enyhe, közepes, valamint súlyos kórképek voltak jelen. Többféle módszert alkalmaztunk: ELISA tesztet, Knott-féle módszert, vérkenet vizsgálatot, szívultrahangot és hematológiai vizsgálatot.

Kulcsszavak: **kutya, vektorok (szúnyog), tünetek, betegség, kutatás**

DIROFILARIA DISEASE IN DOGS

Author: **Tamás MOLNÁR**, third-year student (molnar.t.28@citromail.hu)

Supervisor: **Dr. Marija PAJIĆ**, associate professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Agriculture, Veterinary Medicine, Novi Sad;

“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

65

Dirofilariasis is the most common worm infection of canines in Serbia. The vectors (carriers) are responsible for the spreading of the disease, which can be a part of several families (*Aedes*, *Anopheles*, *Culex*). The vectors infect the host with microfilariae; after that, it takes approximately 120 days for them to evolve into a fully developed parasite. They can be found most often in the heart and the arteries of the lung, hence they can cause breathing difficulties and fatigue. In more severe cases, symptoms include blood clots, excessive accumulation of fluid in the abdominal cavity, and blood in the urine. Great attention should be paid to prevention; this way the development of the disease can be avoided. The purpose of this research was to find out how common this infection is, as well as to determine the presence of the parasite, also the types and phases of the disease with the help of examinations. There were only 14 dogs as the basis of the research that had mild, moderate or severe clinical pictures. Several methods have been used, including the ELISA lab test, Knott’s test, blood smear check, ultrasound of the heart, and the haematology test.

Keywords: **dog, vectors (mosquitoes), symptoms, disease, research**

A C-VITAMIN ISMERETE A FIATALOK KÖRÉBEN ÉS ANNAK BEVITELI MÓDJA A SZERVEZETBE

Szerző: **GYÖRGY Szófia**, III. évfolyam (szofia.gyorgy@gmail.com)

Témavezető: **Dr. SÖRÖS Zita** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Technológiai Kar, Élelmiszeripari Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A C-vitamin napi szintű bevétele a szervezetbe nagyon fontos minden ember számára. Az egyetemisták nagy része nincs tudatában annak, hogy mennyi a napi adag, ami ahhoz szükséges, hogy az emberi szervezet normálisan működjön. A tanulmány célja bemutatni egy kérdőíves kutatás eredményeit arról, hogy mit tudnak a fiatalok a C-vitaminról, valamint felmérni azt is, hogy milyen formában viszik be szervezetükbe ugyanezt. A felmérést 40 alannal végeztem el (50% férfi és 50% nő), akik egyetemi hallgatók Újvidéken. A kikérdezett egyetemistákat négy karról választottam: az Orvosi, a Technológiai, a Műszaki Tudományok Karáról és a Magyar Tanszékről. A kérdőív kérdései a következő tartalmakra kérdeztek rá: a C-vitamin ismeretére, használatára és jelenlétére különböző zöldségekben és gyümölcsökben. Az eredmények szerint a legtöbb ismerettel a C-vitaminról az Egészségügyi és a Technológiai Kar hallgatói rendelkeznek. Az egyetemisták mintegy 25%-a napi szinten visz be a szervezetébe szintetizált formában C-vitamint. Legtöbben (40%-uk) tablettá formájában használják, a megkérdezettek 30%-a kizárólag természetes formában, valamint 20%-uk a pezsgőtablettáknak ad előnyt. A műszaki és a társadalmi tudományokkal foglalkozó egyetemisták csak 30%-a tudta, hogy milyen betegséget (skorbutot) okoz a C-vitamin hiánya.

Kulcsszavak: **C-vitamin, használat, kérdőív**

KNOWLEDGE AND ADMINISTRATION OF VITAMIN C AMONG YOUNG PEOPLE

Author: **Szofia GYÖRGY**, third-year student (szofia.gyorgy@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Zita SÖRÖS**, university professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Technology, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

The intake of vitamin C in the body is very important on a daily basis for everyone. Most students are unaware of how much the daily intake of vitamin C should be to keep the human body functioning normally. The aim of this study is to present the results of a survey about the knowledge of young people by using a questionnaire-based research about

vitamin C, as well as to assess the form in which vitamin C is administered. The survey was conducted with the help of 40 subjects (50% male and 50% female) among university students in Novi Sad. I selected the interviewed students from four faculties – the Faculty of Medicine, the Faculty of Technology, the Faculty of Technology, and the Department of Hungarian Language and Literature. The content of the questions in the survey was divided into questions about the knowledge, use and the content of vitamin C in different fruits and vegetables. The results were variable. Most of the knowledge was available to medicine and technology students, as expected. About 25% of students take vitamin C in a synthesized form on a daily basis. Most (40%) use vitamin C in tablet form, followed by 30% in natural form alone and 20% in effervescent tablet form. Only 30% of students from technical and social sciences knew what kind of disease is caused by vitamin C deficiency (scurvy).

Keywords: **vitamin C, content of the questions**

KOFFEIN

Szerző: **RÓZSA Róbert**, II. évfolyam (roberttroza99@gmail.com)

Témavezető: **Dr. CSANÁDI János** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Orvostudományi Kar, Gyógyszerészeti Intézet, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A kutatás témája a koffein meghatározása tetszőlegesen kiválasztott kávé, tea illetve energiai mintákban. A dolgozat kivonatossan tárgyalja a vegyület kémiai tulajdonságait, élettani hatását, illetve a kvalitatív és kvantitatív meghatározási módszereket. A kutatás során a mintákból kivont koffeint az infravörös és NMR spektroszkópia módszereivel vizsgáltuk. Bizonyításra került, hogy a kereskedelembe is kapható termékekben jelenlévő koffein igenis veszélyes lehet az egészségünkre és ajánlott óvatosan fogyasztani ezeket az élénkítő szereket.

Kulcsszavak: kávé, tea, energiai, infravörös és NMR spektroszkópia

CAFFEINE

Author: **Róbert RÓZSA**, second-year student (roberttroza99@gmail.com)

Supervisor: **Dr. János CSANÁDI**, professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Medicine, Department of Pharmacy, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

The topic of the research is the determination of caffeine in arbitrarily selected coffee, tea and energy drink samples. The thesis discusses the chemical properties of the compound, the methods of qualitative and quantitative determination, and the physiological effects. Throughout the course of this research, the extracted caffeine was examined through infrared and NMR spectroscopy methods. It is proven that the quantities of caffeine present in these commercially available products could be dangerous to our health and it is recommended to consume these stimulants with caution.

Keywords: coffee, tea, energy drink, infrared and NMR spectroscopy

ÚJ, SZTERÁNVÁZAS HETEROCIKLUSOK ELŐÁLLÍTÁSA É S V I Z S G Á L A T A

Szerző: **SÁRKÁNY Krisztina** mesterhallgató, I. évfolyam (srkny.krisztina@gmail.com)

Témavezetők: **Dr. CSANÁDI János** egyetemi tanár;

ŠKORIĆ Dušan tanársegéd

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Természettudományi-Matematikai Kar, Kémiai Tanszék, Újvidék

A szerves kémia kutatói már évtizedek óta nagy figyelmet szentelnek a heterociklusokkal módosított szteroid vegyületek szintézisére, ugyanis ezen vegyületek egy része bizonyítottan rákellenes hatást mutat, tehát nagy alkalmazhatóságnak örvendenek a gyógyszerészet és az orvoslás terén. Így a TDK-dolgozat fő témája a koleszterin kémiai átalakulása, amely potenciális biológiai aktivitással rendelkező szteroid heterociklusokhoz, azaz többlépéses reakcióúton A-, illetve B-gyűrűhöz kondenzált származékokhoz vezet. A szintézisek kiindulási anyaga a koleszterin volt, amely a már ismert eljárások szerint A-szeko-vegyületté alakult. Ezen kulcsfontosságú közterméket a továbbiakban *Schmidt*- és *Mitsunobu*-reakciónak, valamint nátrium-aziddal történő nukleofil szubsztitúciós reakciónak alávétve szteránvázis tetrazol- és azido-vegyületek képződtek. Az újonnan előállított származékok szerkezetét – áttisztítás után – infravörös, valamint *1H*- és *13C*-NMR spektroszkópiai módszerekkel elemeztük.

Kulcsszavak: szteránváz, N-heterociklus, tetrazol, koleszterin

THE SYNTHESIS AND CHARACTERIZATION OF NEW STEROIDAL HETEROCYCLES

Author: **Krisztina SÁRKÁNY**, first-year MSc student (srkny.krisztina@gmail.com)

Supervisors: **Dr. János CSANÁDI**, professor;

Dušan ŠKORIĆ MSc, teaching assistant

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Sciences, Department of Chemistry, Novi Sad

Organic chemistry researchers have been paying close attention to the synthesis of heterocycle-modified steroidal compounds for decades, as some of these compounds have been shown to have anti-cancer activity and are therefore of great applicability in medicine and pharmacy. Thus, the main topic of this research work is the chemical transformations of cholesterol, leading to steroidal heterocycles with potential biological activity. Such derivatives with heterocycle fused to the A or B ring were prepared by a multistep synthesis. The starting material for the syntheses was cholesterol which was converted to an A-*seco* compound according to known methods. Further work on the intermediate compound included the *Schmidt* and the *Mitsunobu* reaction, and a nucleophilic substitution with sodium azide, in order to prepare some tetrazole

and azido compounds. The structures of the newly-prepared derivatives, after purification, were analysed by infrared and ^1H - and ^{13}C -NMR spectroscopic methods.

Keywords: **steroidal backbone, N-heterocycle, tetrazole, cholesterol**

A GPS RENDSZER (GLOBAL POSITIONING SYSTEM) MATEMATIKAI MODELLEZÉSE

Szerző: **GUZSVÁNY Szilvia**, II. évfolyam (guzsvanyszilvia@gmail.com)

Témavezető: **Dr. SZÖLLŐSSY Dóra** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Természettudományi-Matematikai Kar, Matematika és Informatika Tanszék, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

70

Sokunknak fel sem tűnik, hogy mobiltelefonunk térkép-alkalmazása a pillanatnyi helyzetünket mutatja induláskor. Vajon mi minden történik az indítás utáni másodpercekben? Hogyan találja meg magát a telefonom a térképen? Ezekre a kérdésekre ad választ dolgozatom, vagyis a GPS illetve a Globális Helymeghatározó Rendszer működését és annak matematikai hátterét mutatja be. A GPS (Global Positioning System) rendszer egy olyan 24 műholdból álló rendszer, melyben a műholdak hat megadott föld körüli pályán keringenek, pályánként négy darab műholddal. Ezek a pályák olyanok, hogy bárhol legyünk a Földön, mindig érzékelünk négy darab műholdat. Amikor a telefonunkról (vagy a GPS vevő készülékről) kérelmet indítunk, a műholdak válaszként elküldik nekünk a pontos időt. Ezen információ alapján a vevőkészülék meghatározza, hogy milyen messze vagyunk a műholdtól. A kiszámított adatok segítségével egy képzeletbeli gömböt tudunk rajzolni a műhold köré. Mivel ezt az információt négy műholdtól is megkapjuk, négy ilyen gömbünk lesz, majd végül a mi koordinátánkat az adott négy gömb metszetében találjuk.

Kulcsszavak: **GPS, műhold, matematikai modellezés**

MATHEMATICAL MODELLING OF THE GLOBAL POSITIONING SYSTEM

Author: **Szilvia GUZSVÁNY**, second-year student (guzsvanyszilvia@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Dóra SZÖLLŐSSY**, full professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Sciences, Department of Mathematics and Informatics, Novi Sad

Many of us don't even notice that our phone's map application always shows our current location. What happens in the very first seconds of the application start up? How does our phone locate itself on the map? This presentation is about

to answer these questions, i.e., it presents how the Global Positioning System (GPS) works and the mathematical background it relies on.

The GPS (Global Positioning System) is a constellation of 24 satellites, moving in six orbital planes with four satellites in each. The constellation is formed so that every point on the Earth is covered by four satellites at any moment. When our phone (GPS receiver) starts a location request, the satellites send us the current time. Based on the time data received from a satellite, the GPS receiver determines its own distance from each of the covering satellites. Based on the calculated distance, an imaginary sphere can be drawn around a satellite. Since the distance is determined for each of the covering satellites, four spheres can be drawn. Our location is at the intersection point of these spheres.

Keywords: **GPS, satellite, mathematical modelling**

MODERN DIGITÁLIS KÉPFELDOLGOZÁSI ELJÁRÁSOK, KÉPALKOTÓK ÉS OPERÁTOROK

Szerző: **MEZEI Róbert**, III. évfolyam (robert.mezei.e1@gmail.com)

Témavezető: **dr. LUKITY Tibor** rendkívüli egyetemi tanár

Intézmény: Műszaki Tudományok Kara, Újvidéki Egyetem, Újvidék;

Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

Napjainkban a digitális jelfeldolgozás mindenhol megtalálja az alkalmazhatóságát. Digitalizált jelen egy fizikai mennyiség (hang, kép, nyomás, hőmérséklet stb.) diszkrét reprezentációját értjük. Annak érdekében, hogy ezekből a jelekből hasznos információkat tudjunk kiszűrni, szükségünk van különböző jelfeldolgozó algoritmusok alkalmazására.

Munkánkban a digitális képfeldolgozásra, pontosabban a szakterületen használatos matematikai eljárásokra és operátorokra tettük a hangsúlyt. Áttekintettük a szakirodalomban megtalálható alakleírókkal (angolul shape-descriptors) kapcsolatos eredményeket, különös figyelmet szentelve a "circularity", orientáció, valamint elongáció típusú leírók tulajdonságainak vizsgálatának. A kutatás célja olyan új regularizációs megoldások fejlesztése, melyek lehetővé teszik a rekonstruált képek minőségének növelését. A kapott eredményeket összehasonlítjuk az eddig kifejlesztett és ajánlott rekonstrukciós módszerek által kapott eredményekkel.

A kísérleti munka folyamán a MATLAB programcsomagot használtuk. A tesztképek egy részét valós alkalmazásokból nyertük, ilyenek például a CT, MRI, vagy a PET alkalmazások.

Kulcsszavak: **képfeldolgozás, alakfelismerés, alakleírók, tomográfiai képalkotás.**

MODERN DIGITAL IMAGE PROCESSING ALGORITHMS, COMPONENTS AND OPERATORS

Author: **Robert MEZEI**, third-year student (robert.mezei.e1@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Tibor LUKITY**, associated professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Technical Sciences, Novi Sad

Nowadays, digital signal processing is finding its applicability everywhere. By a digitized signal we refer to a discrete representation of a physical quantity (sound, image, pressure, temperature, etc.). In order to extract useful information from these signals, we need to use signal processing algorithms.

In our work, we focus on digital image processing, more specifically, on the mathematical procedures and operators used in the field. We reviewed the results related to shape-descriptors found in literature, paying special attention to the properties of convexity, orientation and elongation-type descriptors. Our goal is to develop new regularization solutions that allow for an increase in quality of the reconstructed images. We compare our results with the ones obtained by reconstruction methods developed and recommended so far.

During our experimental work, we use the MATLAB software package. Some of the test images are obtained from real applications, such as CT, MRI, or PET scans.

VARIÁCIÓSZÁMÍTÁS ÉS ALKALMAZÁSAI A DIGITÁLIS KÉPEK ZAJTALANÍTÁSÁBAN

Szerző: **KISS Mária** doktorandusz, I. évfolyam (kiss.mari.21@gmail.com)

Témavezető: **Dr. LUKIĆ Tibor** rendkívüli egyetemi tanár

Intezmény: Újvidéki Egyetem, Természettudományi Kar, Matematika és Informatika Tanszék, Újvidék

A munka bevezető részében a variációszámítás alapfogalmaival, a legfontosabb definíciókkal és tételekkel ismerkedhetünk meg. Ezenkívül bemutatom a történelem során felmerülő legismertebb variációszámításos problémákat. A munka második felében a digitális képek zajtalanítására fókuszálunk variációs modelleket alkalmazva. Két különböző zajtalanító funkcionált vizsgálunk, melyek izotróp és anizotróp diffúziós effektuson alapszanak. A munkát experimentális eredmények vizsgálata zárja.

Kulcsszavak: variációszámítás, digitális képek zajtalanítása, alkalmazott matematika

CALCULUS OF VARIATIONS AND ITS APPLICATIONS IN DIGITAL IMAGE DENOISING

Author: **Mária KISS**, first-year PhD student (kiss.mari.21@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Tibor LUKIĆ**, associate professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Sciences, Department of Mathematics and Informatics, Novi Sad

In the introductory part of the presentation we will discuss the basics of the calculus of variations. Fundamental definitions and theorems will be presented. Besides this, we will also give a brief overview of famous historical problems in this field. In the second section, we will focus on digital image denoising using variational models. Two distinct functionals, based on isotropic and anisotropic diffusion effects, will be examined. The presentation concludes with an overview of the experimental results.

Keywords: Calculus of variations, digital image denoising, applied mathematics

A KEMÉNYÍTŐGYÁRI SZENNYVÍZ MIKROSZŰRÉSES TISZTÍTÁSÁNAK KÖLTSÉGBECSLÉSE

Szerző: **DULIĆ Darko**, II. évfolyam (BSc), (dulic.darko@gmail.com)

Témavezető: **Dr. SÖRÖS Zita** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Műszaki Tudományok Kara, Ipari Mérnök és Menedzsment Tanszék, Újvidék

A dolgozat egy keményítő- és glutén- (siker) gyártási rendszerben jelenlevő víztisztítási módszert boncolgat gazdasági szempontból.

A kutatási cél megvalósítása érdekében kiválasztottam egy szerbiai élelmiszeripari gyárat, amelynek fő tevékenysége a keményítő, a módosított keményítő, valamint a siker gyártása. A gyár hagyományos víztisztítási módszereket alkalmazott eddig. A kutatások folyamán bebizonyosodott, hogy a környezetvédelem érdekében további víztisztításra van szükség. Erre nagyon alkalmas a kerámiamembrános modulok beépítése, mivel nem nagy területet igényelnek és ezért a helyszínen elvégezhető a szennyvíz tisztítása. A kerámiamembránok pórusmérete 200 nm kellene legyen, hogy a tisztított víz egy részét visszaforgathassuk a folyamatba, a másik része pedig megfeleljen a környezetvédelmi szabványok követelményeinek.

Az új víztisztítórendszer költségbecsléssel is jár, ami kutatásom tárgyát képezi. A költségvetés kiszámításának kiindulópontja elsősorban a gyár kapacitása, az üzem működési ideje és a termelt szennyvíz mennyisége. A költségbecslést általában két elemre bontjuk, amit a beruházási és az üzemeltetési költségek tesznek ki. A beruházási költségek kiszámításához tudnunk

kell a tervezett berendezések árát. A karbantartási költségek kiszámításához pedig tudni kell az üzemeltetéshez szükséges vegyszerek mennyiségét, költségeit, majd a személyi és karbantartási költségeket, valamint az elhasznált energia árát is.

Számításaim alapján a gyárnak 480 m² területű membránra van szüksége. Amennyiben a Gea, Westfalia Separator Membraflow GmbH membránjait használjuk, abban az esetben 30 darab membránra van szükség, amelynek hossza 1200 mm, és 19 darab 6 mm átmérőjű kanálissal rendelkezik.

Kulcsszavak: szennyvíztisztítás, mikroszűrés, költségbecslés

COST ESTIMATE FOR THE TREATMENT OF STARCH WASTEWATER MICROFILTRATION

Author: Darko DULIĆ, second-year BSc student (dulic.darko@gmail.com)

Supervisor: Dr. Zita SÖRÖS, professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Engineering, Department of Industrial Engineering and Management,
Novi Sad

The dissertation dissects the water purification methods present in a starch and gluten production system from an economic point of view.

In order to achieve the aim of the study, a food factory in Serbia was selected, the main activity of which is the production of starch, modified starch and gluten. The factory has used traditional water purification methods so far. Research has shown that additional water purification is needed from an environmental point of view. The installation of ceramic membrane modules is very suitable for this, as it does not require a large area and therefore wastewater treatment can be performed on site. Ceramic membranes should have a pore size of 200 nm so that some of the purified water can be recycled in the process and the other part can meet the requirements of the environmental standards.

The new water purification system also involves cost estimation, which I will deal with in more detail in my dissertation. The starting point for calculating the budget is primarily the capacity of the plant, the operating time of the plant and the amount of wastewater produced. The cost estimate is usually divided into two elements – investment costs and operating costs. To calculate the investment costs, we need to know the prices of the equipment planned in the process. To calculate maintenance costs, we also need to know the amount and cost of chemicals needed for operation, then personnel and maintenance costs, and the price of energy used.

Based on my calculations, the factory needs a membrane with an area of 480 m². If membranes from Gea, Westfalia Separator Membraflow GmbH are used, 30 membranes with a length of 1200 mm, 19 channels and a diameter of 6 mm are required.

Keywords: wastewater treatment, microfiltration, cost estimation

IPAR 4.0 A VIRTUÁLIS VALÓSÁG KERETEIN KÍVÜL ÉS BELÜL

Szerző: **PLETIKOSZITY Árpád**, doktori képzés, 1. év (pletiarpad96@gmail.com)

Témavezető: **Dr. TARJÁN László** docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Műszaki Tudományok Kara, Mechatronika, Robotika és Automatizáció, Újvidék

A virtuális valóság (ang. VR – Virtual Reality) a szórakoztató ipar meghódítása után az ipart vette célba. Ezekben az időkben az emberiség rászorult, hogy olyan megoldásokat keressen, mellyel a megfelelő szakembert távolról is bekapcsolhatja a termelésbe. E kutatás ennek a problémának egy lehetséges megoldásával foglalkozik. Egy olyan megoldást nyújt, mely a feladatok összetettségétől függetlenül képes kezelni a problémát. A szakemberek távolról való bevonása, a folyamatok felhasználóbarát bemutatása és szűrése egy helyen volna megoldható. A virtuális valóság a folyamatok nyomon követésétől, a karbantartási feladatok elvégzésén keresztül, a probléma-elhárításig széles skálán nyújthat segítséget a felhasználóknak. A VR mellett több technológiát is bemutatunk, melyek a SCADA rendszerek közé tartoznak. A már meglévő robusztus és gyakran zsúfolt megfigyelőszobák virtuális térbe való áthelyezésével helyet, időt, és költségeket spórolhatunk, mellyel párhuzamosan növekedhet a hatékonyság. Modern korunk egyik legjelentősebb eseménye, a negyedik ipari forradalom az emberi jelenétet próbálja kiküszöbölni minél nagyobb százalékban, és így szempontból ebbe a témakörbe teljesen beleillik a virtuális valóság. A karbantartás egy új, még alig látott fázisába léphetne.

Kulcsszavak: ipar 4.0, virtuális valóság, kibővített valóság, kiber-fizikai rendszerek, digital twin, automatika

INDUSTRY 4.0 OUTSIDE AND INSIDE THE FRAMEWORK OF VIRTUAL REALITY

Author: **Árpád PLETIKOSZITY**, first-year MSc student (pletiarpad96@gmail.com)

Supervisor: **László TARJÁN**, associate professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Technical Sciences, Mechatronics, Robotics and Automation, Novi Sad

Virtual reality is becoming more and more popular, not only in the entertainment industry, but in industrial environments as well. This trend leads to some new user-friendly prospects, such as seeking help from the right specialist from a distance. This research work tries to present ideas and solutions that can be applied in a variety of situations, by allowing professionals to monitor and operate processes from a distance. The research shows that in this way, one can provide a wide range of assistance to users, from process monitoring, through maintenance tasks, to troubleshooting. The basic concept of this program is based on a combination of VR and SCADA systems, while moving control rooms to virtual reality providing more space, time, and cost-effective results compared to existing solutions. The current Fourth Industrial Revolution is one

of the most significant events of our modern age, where human presence is being eliminated and replaced as much as possible. In this respect, the use of virtual reality is an inevitable subject nowadays, providing maintenance with new horizons.

Keywords: industry 4.0, virtual reality, augmented reality, cyber-physical systems. digital twin, automation

A SZÁMÍTÓGÉPES GRAFIKUS FILMKÉSZÍTÉSI RENDSZEREK A XXI. SZÁZADIG

Szerző: **ÚRI László**, III. évfolyam (lacikauri@gmail.com)

Témavezető: **Dr. LENDÁK Imre** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Műszaki Kar, Számítás- és Vezérléstechnika Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A 21. évszázadra a számítógépes grafikus filmkészítési rendszerek kezelése már a személyi számítógépekhez és az okostelefonokhoz is eljutottak. Ma már számos szoftver létezik, amelyek segítségével egyszerűen és gyorsan létrehozhatunk olyan vizuális effektusokat, amelyek évtizedekkel korábban elképzelhetetleneknek tündek. A dolgozatom célja e technológiának az eredete, valamint gyors fejlődésének a bemutatása.

A munkámon belül a filmtörténelem legjelentősebb mérföldköveivel alátámasztva (*Vertigo*, *Westworld*, *TRON*, *Terminator 2*, *Toy Story*) szemléltetem, hogy milyen nehézségeket kellett megoldaniuk a filmkészítőknek a víziójuk megvalósítása érdekében, illetve, hogy ezeknek a megoldásoknak köszönhetően miképpen változott meg a filmipar, valamint a számítógépes technológia. A dolgozatom ismerteti, hogy mindez hogyan kezdődött, mikortól beszélhetünk animációról, valamint hogyan hozták létre az első vizuális trükköket a számítógép megjelenése előtt, majd utána.

Kulcsszavak: filmkészítés, vizuális effektusok, számítógép, animáció

COMPUTER GRAPHICS IN FILMMAKING TILL THE TWENTY-FIRST CENTURY

Author: **László ÚRI**, third-year BSc student (lacikauri@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Imre LENDÁK**, professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Technical Sciences, Department of Computing and Control Engineering,
Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

By the twenty-first century, the management of computer graphic filmmaking systems has already reached personal computers and smartphones. There are many software programs today that allow us to easily and quickly create visual

effects that seemed unthinkable decades ago. The aim of my dissertation is to present the origin of this technology as well as its rapid development.

In my work, supported by the most significant milestones in film history (*Vertigo*, *Westworld*, *TRON*, *Terminator 2*, *Toy Story*), I illustrate the difficulties that filmmakers have solved in order to realize their vision, and show how these solutions have changed the film industry and computer technology. My dissertation describes how it all started, the early approaches to animation, and how the first visual tricks were created before and after the advent of the computer.

Keywords: filmmaking, visual effects, computer graphics, animation

A NAP FELÉ FORDULÓ SZOLÁRIS PANEL

Szerző: **VOJVODIĆ Stefan**, III. évfolyam (BSc) (vojvodic.stefan@gmail.com)

Témavezető: **Dr. TARJÁN László** docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Műszaki Tudományok Kara, Elektroenergetika,
Energetikai Elektronika és Elektromos Gépek Tanszék, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

77

Manapság egyre inkább teret hódítanak a megújuló energiaforrások, köztük a napenergia is, hiszen kifogyhatatlan energiaforrást biztosítanak. A napelemek felállítása meglehetősen nagy beruházást igényel, viszont a hatékonyságuk csak 15-22% között alakul (az újabban fejlesztetté akár 39%-ig is kitolódik). Ez nagyon kevés, s emiatt egy ilyen beruházás megtérüléséhez hosszú évek sora szükséges.

A dolgozat elemzi a nap felé forduló napelemek működési elvét, a 3D modellezéstől kezdve a panelt mozgató rendszer kidolgozásáig. A rendszer két szervomotorból áll, amelyek két tengelyen mozgatják a szoláris panelt, annak érdekében, hogy minél kedvezőbb legyen a napsugarak beesési szöge. A napállást szenzorokként fotoellenállás érzékeli. A fotoellenállás adatait Arduino alapú vezérlőegység olvassa le és megfelelő jelzést küld a motoroknak. Úgy is mondhatnánk, hogy a fotoellenállás a rendszer szeme, az Arduino az agya, a motorok pedig a keze.

A munkafolyamat részletes leírásán túl a dolgozat azt is elemzi, hogy a nap felé forduló napelemrendszerek mennyivel hatékonyabbak a rögzített napelemnél.

Kulcsszavak: napelemek, energiahatékonyság, napenergia, 3D modellezés

SOLAR PANEL THAT TURNS TOWARDS THE SUN

Author: **Stefan VOJVODIĆ**, third-year BSc student (vojvodic.stefan@gmail.com)

Supervisor: **Dr. László TARJÁN**, assistant professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of technical sciences, Department of Power,
Electronic and Telecommunication Engineering, Novi Sad

These days more and more people turn to renewable energy sources, amongst them solar power, as they provide a sustainable energy source. The initial cost of setting up a solar panel is high. However, its efficiency is only 15-22%, and for newer models, it can be up to 39%. These low efficiencies mean that the initial investment takes some time to pay itself off.

This work analyses a solar tracker working principle, from 3D modelling to making the solar tracker. The system consists of two servo motors, which move the solar panel on two axes so that it collects as much sunlight as possible. Photoresistors were used as the sun position sensor. The photoresistor data is read by an Arduino-based microcontroller, which sends signals to the motors. We could say that the photoresistors are the eyes of the system, the Arduino is the brain, while the motors are the arms. Besides the detailed explanation of the working principle, this work also analyses how efficient the solar tracker is compared to a fixed solar panel.

Keywords: **solar panel, energy efficiency, Sun power, 3D modelling**

AZ ADATFOLYAM FELDOLGOZÁSA MINT ALAPVETŐ PARADIGMAVÁLTÁS

Szerző: **SÁGI Csaba**, PhD, II. évfolyam (sagi1623@gmail.com)

Témavezető: **dr. VARGA Ervin** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Műszaki Tudományok Kara, Újvidék

A számítógépek fejlődésével az algoritmusoknak is változni kellett. Míg a 90-es években 32 MB RAM memóriát használhattak a programozók a problémák megoldására, napjainkban 32, 64 GB RAM áll rendelkezésükre. Így az adatfolyam alapú algoritmusok a 90-es évek óta egyre csak vesztek népszerűségükből, viszont a dolgok internetje (internet of things) és a big data megjelenésével újra fontos szerepet töltenek be. Az adatfolyam alapú algoritmusok konceptuálisan különböznek a hagyományos megközelítéstől. Míg a hagyományos algoritmusok több memóriát használhatnak és a pontos választ kell, hogy megadják, addig az adatfolyam alapú algoritmusok megközelítőleges eredménnyel szolgálnak csak. Ez a konceptuális különbség a memória valamint a feldolgozási idő szűkösségének köszönhető. A munka célja a két megközelítés összehasonlítása néhány problémán (pl. elemek gyakoriságának számolása) keresztül.

Kulcsszavak: **adatfolyam-feldolgozás, algoritmusok, gyakori elemek**

STREAM PROCESSING AS FUNDAMENTAL PARADIGM SHIFT

Author: **Csaba SÁGI**, second-year PhD student (sagi1623@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Ervin VARGA**, faculty professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Technical Sciences, Novi Sad

With the development of computers, algorithms have also had to change. While in the 90s programmers could use 32 MB of RAM to solve problems, today they have between 32 and 64 GB of RAM. Thus, stream-based algorithms have been in use less and less since the 1990s, but with the appearance of the Internet of Things and Big data, they are, once again, playing an important role. Stream-based algorithms are conceptually different from traditional constraint. While traditional algorithms have more memory to solve the issue and they give precise results, most of the streaming algorithms only give approximate results. The reason for this behaviour is the memory and computational constraints that these algorithms have. The aim of this work is to compare the two approaches through a few examples (e.g. element frequency).

Keywords: **stream processing, algorithms, frequent elements**

TERMÉSZET ÁLTAL INSPIRÁLT OPTIMALIZÁCIÓS MEGOLDÁSOK

Szerző: **KISS Gergely**, III. évfolyam (gergo@uns.ac.rs)

Témavezető: **Dr. LENDÁK Imre** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Műszaki Tudományok Kara, Számítás- és Vezérléstechnika,

Alkalmazott Számítástechnika és Informatika, Újvidék;

Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A dolgozat célja bemutatni olyan optimalizációs algoritmusokat, melyek létrejöttét a természet inspirálta, valamint kivizsgálni ezen algoritmusok pontosságát. Optimalizációs megoldásoknál nagy szerepet kap a pontosság, így ezeknek az algoritmusoknak is a fő céljuk a hatékony és relatív pontos eredmény biztosítása. A dolgozat a genetikusan algoritmust valamint a részecske-raj algoritmust mutatja be, mint az evolúciós algoritmusok két jeles tagját.

Az evolúciós algoritmusok fő előnyei közé tartozik, hogy bármilyen kritériumfüggvényt optimalizálni tudnak, így a matematikai úton lehetetlen eredményt is ki tudják számolni. Közös vonásaik a paramétereikben húzódnak, miszerint a populációszámuk és a ciklusszámuk befolyásolja az algoritmusok pontosságát és elsősorban gyorsaságát. Az evolúciós algoritmusok felhasználási területe többek között a gépi tanulás, a mesterséges neuronhálózatok, a big data analízis.

A kísérletek lebonyolításához különböző segédeszközöket használtam: a genetikusan algoritmushoz a Matlab szoftver-csomag Optimization Toolbox nevű modulját, míg a részecske-raj optimalizációnál saját kezűleg írt Python illetve Java-

Script szoftvert használtam. Kritériumfüggvényként a Rastrigin-féle függvényt választottam. Kísérletenként 100 számítást végeztem, ami végeredményül középértéket, mediánt és szórást számolt ki. A különböző kísérleteket különböző paraméterek mellett ismételt meg, így összehasonlítható eredményekre jutottam. Az elemzések kimutatták, hogy ezek az algoritmusok – bár a kezdetleges változatuk – nem minden esetben szolgálnak pontos eredménnyel, így kompromisszumos megoldásokat lehet csak ajánlani az algoritmus gyorsasága és pontossága terén.

Kulcsszavak: **optimalizáció, evolúciós algoritmusok, genetikus algoritmus, részecske-raj optimalizáció**

NATURE-INSPIRED OPTIMIZATION SOLUTIONS

Author: **Gergely KISS**, third-year student (gergo@uns.ac.rs)

Supervisor: **Dr. Imre LENDÁK**, university professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Technical Sciences, Computing and Control,
Applied Computer Science and Informatics, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

The aim of this study is to present optimization algorithms which were inspired by nature and to analyse their accuracy. Accuracy plays an important role in optimization solutions, so the main goal of these algorithms is to ensure efficient and relatively accurate results. The study presents the genetic algorithm and the particle-swarm algorithm as two prominent members of the evolutionary algorithms.

One of the main advantages of evolutionary algorithms is that they can optimize any criterion function even if it's mathematically impossible to get a result. The evolutionary algorithms' common features are their parameters: population number and the number of iterations. They influence the accuracy and the speed of the algorithm as well. Areas of application of these algorithms include machine learning, artificial neural networks, big data analysis.

I used various tools to perform the analysis. For the genetic algorithm, I used Matlab's Optimization Toolbox package; on the other hand, I used my own Python and JavaScript program to evaluate the particle swarm optimization algorithm. I chose the Rastrigin function as the criterion function. Each experiment was performed a hundred times, which ultimately calculated mean, median and standard deviation. I got comparable results after a few sets of these experiments where every set of calculations were carried out with different parameters. These analyses have shown that these algorithms do not always give accurate results and it is always best to make compromises in terms of speed and accuracy, depending on the optimization problem.

Keywords: **optimization, evolutionary algorithms, genetic algorithm, particle swarm optimization**

ÚTVONALKÖVETŐ KISAUTÓK ADAPTÍV TEMPOMATTAL

Szerző: **SZABÓ Alexandar**, II. évfolyam (szaboalexandar@gmail.com)

Témavezető: **Dr. PINTÉR Róbert** főiskolai tanár

Intézmény: Szabadkai Műszaki Szakfőiskola, Szabadka

A digitalizációnak köszönhetően napjaink autóit a legkülönbébb szenzorokkal és kamerákkal szerelik fel annak érdekében, hogy biztonságosabbá tegyék és új szintre emeljék a közlekedést.

Az autonóm önvezető autó a közúti forgalomban emberi beavatkozás nélkül képes közlekedni, érzékeli és értékeli a környezetet, digitális technológiák segítségével ütközésmentesen irányítja, navigálja önmagát. Ilyenek például az autonóm sávtartás és az adaptív sebességtartás technológiák.

Munkám során két Parallax robot autóhoz fejleszték útvonalkövető és adaptív tempomat funkciókat. A Parallax robot autók irányítása Arduino mikrovezérlőkkel történik. Kutatásom során választ szeretnék kapni arra, hogy több szenzor használata esetén hogyan javul a jármű útvonalkövetése, hogyan történjen a döntéshozatal az útkereszteződéseknél. Ezenkívül a cél egy olyan adaptív tempomat működési logikájának megvalósítása programkód szintjén, amely megfelelően tudja működtetni a járművet konvojban való haladás közben.

Kulcsszavak: **vonalkövetés, adaptív tempomat, Parallax autók, önjáró járművek**

ROUTE TRACKING CARS WITH ADAPTIVE TEMPOMAT

Author: **Alexandár SZABÓ**, second-year student (szaboalexandar@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Róbert PINTÉR**, college professor

Institution: Subotica Tech – College of Applied Science, Subotica

Thanks to digitization, today's cars are equipped with a wide variety of sensors and cameras to make traffic safer and to take traffic to a new level. The autonomous self-driving car is able to drive in road traffic without human intervention, perceiving and evaluating the environment as it controls and navigates itself without collision with the help of digital technologies. Examples are autonomous lane-keeping and adaptive cruise control technologies.

In my work, I develop route tracking and adaptive cruise control functions for two Parallax robot cars. Parallax robot cars are controlled by Arduino microcontrollers. In the course of my research, I would like to get an answer to the question of how the tracking of a vehicle improves when using several sensors, and, how decision-making takes place at road junctions. In addition, the goal is to implement the operating logic of an adaptive cruise control at the level of program code that can properly operate the vehicle while traveling in a convoy.

Keywords: **lane-tracking, adaptive tempomat, Parallax cars, self-propelled vehicles**

ÚTVONAL-OPTIMALIZÁCIÓ EVOLÚCIÓS ALGORITMUS SEGÍTSÉGÉVEL

Szerző: **POLYÁK Gabriella**, IV. évfolyam (gabriellapolyak8@gmail.com)

Témavezető: **mgr. PÓTH Miklós** főiskolai tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Műszaki Tudományok Kara, Közlekedési Szakirány,
Postaforgalom és Telekommunikáció Szak, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A munka célja egy optimalizálási probléma megoldása evolúciós módszerrel. Tekinthetjük ezt egy utazó ügynök problémának (Travelling salesman problem, TSP), ugyanis útvonal-optimalizációról van szó. Alapként a Formula-1-es versenynaptár, illetve a nagydíjhelyszínek földrajzi elhelyezkedése szolgálnak. Egy nagyon aktuális problémáról van szó, ugyanis rengeteg tényező kihat arra, hogy mi alapján áll össze egy adott év versenynaptára. Legnagyobb szerepe ebben általában az anyagi dolgoknak van, azonban a 2020-as szezon naptárának kialakításakor egy másik, sokkal komolyabb tényezőt kellett figyelembe venni, mégpedig a COVID-19 koronavírus-járványt. Az evolúciós algoritmus a probléma megoldását egy evolúciós eljárással keresi. Az eljárás ciklikusan működik, minden ciklusban egyidejűleg több egyeddel (megoldással) dolgozva. Egy populációból válogatással, majd különböző kereső műveletekkel állít elő újabb utódokat. Az egyes egyedek rátermettségét a fitnessfüggvénnyel méri, amely a rátermettebb egyedekhez nagyobb (kisebb) számot rendel, mint a kevésbé rátermett egyedekhez. Minden iteráció végén értékeli az egyedeket és utódokat, vagy csak az utódokat, és újabb populációt alakít ki belőlük. A ciklusok, azaz generációk mindaddig ismétlődnek, amíg egy kívánt feltétel nem teljesül (pl. a generációk száma eléri egy kívánt értéket, vagy a legjobb fitness vagy az átlagos fitness meghalad egy előre megadott értéket).

Az útvonal-optimalizáció a Microsoft Excel egyik bővítményével, az Excel Solver használatával történik. A bővítmény többfajta probléma megoldására is alkalmazható, ugyanis több megoldási módszert is tartalmaz. Az útvonaloptimalizációs probléma megoldásához evolúciós módszert alkalmazunk.

Kulcsszavak: **útvonal-optimalizáció, evolúciós algoritmus, Formula-1, problémamegoldás**

ROUTE OPTIMIZATION USING EVOLUTIONARY ALGORITHMS

Author: **Gabriella POLYÁK**, fourth-year BSc student (gabriellapolyak8@gmail.com)

Supervisor: **Mr Miklós PÓTH**, college lecturer

Institution: Faculty of Technical Sciences, University of Novi Sad, Field of Transportation,
Postal Traffic and Telecommunications Major, Novi Sad;
“Europe” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

The aim of this work is to solve an optimization problem using evolutionary algorithm. This could be considered similar to the “Traveling salesman problem” (TSP), as the topic is route optimization. The bases are the Formula 1 race calendar

and the geographical location of the grand prize venues. This is a very relevant issue, as there are many factors that affect the composition of a given year's race calendar. Resources usually play a major role in this, but other much more serious factors have been taken into account when designing the calendar for the 2020 season, namely the COVID-19 pandemic.

The evolutionary algorithm seeks to solve the problem with an evolutionary procedure. The procedure works cyclically, with several individuals (solutions) simultaneously in each cycle. It produces new offspring from a population by sorting and using various search operations. The fitness of each individual is measured by fitness function, which assigns a larger (smaller) number to more fit individuals over less fit individuals. At the end of each iteration, it evaluates the individuals and offspring, or just the offspring, and forms another population out of them. Cycles, i.e. generations, are repeated until a desired condition is met (e.g. the number of generations reaches a desired value, or the best or the average fitness reaches a predefined value).

Route optimization is done using one of the Microsoft Excel add-ins, the Excel Solver. This plug-in can be used to solve several types of problems, as it contains several solution methods. The evolutionary method is used to solve the route optimization problem.

Keywords: route optimization, evolutionary algorithm, Formula-1, problem solving

CNC MARÓGÉP TERVEZÉSE ÉS ÉPÍTÉSE

Szerző: **SÁNDOR Flórián**, IV. évfolyam (sandorflo@gmail.com)

Témavezető: **dr. TARJÁN László** docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Műszaki Tudományok Kara, Mechatronika, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A modern termelésben nélkülözhetetlen a CNC gépek használata. Az ilyen típusú gépek egyre elterjedtebbek, egyre gyorsabban dolgoznak, és egyszerűbb a használatuk. A nálunk található iparban gyakori, hogy régebbi gépeket használnak, amelyek gyakran a 80-as évek óta folyamatosan dolgoznak, rendszereik elavultak és nehezen karbantarthatók, mivel a szükséges pótalkatrészeket nem lehet beszerezni. Sokszor a régi gépeket modern vezérlőrendszerekkel látják el.

Ebben a munkában bemutatásra kerül egy házi készítésű CNC marógép, amely gyakorlatias betekintést nyújt a hasonló gépek működésébe és azok elkészítésébe. Taglalom a gép rendszereinek működését, a gép tervezése és építése során adódó kihívásokat, a fizikai felépítés típusait, a szerkezet építést – és hogy ez hogyan valósítható meg könnyen elérhető szerszámokkal. Bemutatom a vezérlő lap tervezését és építését, az elektronika működését, a szoftver felépítését és működését, valamint a teljes munkafolyamat menetét. A munkában szó esik a nyitott forrású (ang. *open source*) vezérlőrendszerek alkalmazhatóságáról is.

Kulcsszavak: CNC marógép, mechatronika

DESIGNING AND BUILDING A CNC MILLING MACHINE

Author: **Flórián SÁNDOR**, fourth-year student (sandorflo@gmail.com)

Supervisor: **Dr. László TARJÁN**, PhD, assistant professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Technical Sciences, Mechatronics, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

The importance of CNC machines in modern manufacture cannot be overstated. As they evolve, they become more widespread, faster, easier to use. The use of older machines which have been working continually since the 80s, is quite common in the industry. The control systems of these machines are outdated and hard to maintain because of the lack of replacement parts. It is not uncommon to refurbish these machines with modern control systems.

This work presents a DIY CNC router, and provides a practical overview of the work and building of this kind of system. The work presents a general overview of the system’s functioning, including the challenges which occurred during the projecting and building of the machine, the importance of choosing the right layout, the construction of the frame and the construction process – and how to achieve it with limited tools available. The study includes the design of the control PCB, the functioning of the electronics, the building and functioning of the software and an overview of the whole working process. This work covers the using possibilities of open-source control systems, so it is useful to be familiar with the available open-source control software initiatives.

Keywords: **CNC router, mechatronics**

VARRÁS AZ ÉPÍTÉSZETBEN ROBOTOK SEGÍTSÉGÉVEL

Szerző: **B. VARGA Emese** (emesebvarga96@gmail.com)

Témavezető: **Dr. SZILÁGYI Mária** egyetemi tanár;

Dr. TASEVSKI Jovica docens;

VUČIĆ Marko egyetemi asszisztens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Műszaki Tudományok Kara, Digitális Technikák,
Dizájn és Produkció az építészetben Szak, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

A kortárs építészetben a tervezők egyre inkább hajlanak a különböző amorf, gömbölyded formák tervezése felé. Ezek az új formák azonban új építészeti módszereket, nem megszokott tervezési szoftvereket, innovatív anyagokat, rögzítési módokat, valamint kivitelezési technikákat követelnek.

A kutatás egy korábbi projekt eredményeire épül, mely a Kagyló pavilon néven jelent meg 2017-ben. A gömbölyded, redős forma elemeinek egymáshoz rögzítése céljából egy egyedi rögzítési módot alkalmaztunk, a varrás technikáját.

Míg az előző kutatás a formatervezés parametrizálására és az algoritmuson alapuló tervezésre fókuszált, ezen kutatás célja a varrás kivitelezésének megoldása egy KUKA robot segítségével, melynek programozása a Visual Studio és Robot Studio programokon belül történik. A varrás mint rögzítési mód, egy igen esztétikus megoldás, viszont számtalan új nehézséget von magával. A dolgozat részletesen ismerteti ezen módszer előnyeit, hátrányait és összehasonlítja a már népszerű rögzítési módszerekkel.

Kulcsszavak: varrás, robotok, rögzítéstechnika

ARCFELISMERŐ-ALKALMAZÁS FEJLESZTÉSE JELENLÉTELLENŐRZŐ RENDSZERHEZ

Szerző: **SZABÓ Beatrix**, II. évfolyam (szabobeata25@gmail.com)

Témavezető: **Dr. PINTÉR Róbert** főiskolai tanár

Intézmény: Szabadkai Műszaki Szakfőiskola, Szabadka

Legtöbb oktatási intézményben megkövetelik az órákon való rendszeres jelenlétet. Ennek rögzítése klasszikus, papírceruza módszerrel sok diák esetén nagyon időigényes. Kutatási témámmal erre a problémára szeretnék megoldást nyújtani. Munkám során egy olyan programot fejleszték, amely rövid időn belül meg tudja számolni a teremben levő tanulók számát. A főiskola rendelkezik egy elektronikus hallgatói jelenlétjegyző rendszerrel. Ebben a rendszerben a hallgatók mobiltelefonjukkal, Bluetooth kommunikációval csatlakoznak egy Arduinó mikrovezérlőre. A mikrovezérlő az adatokat egy webszerverre küldi, ahol a tanár egy weboldalon láthatja a teremben jelenlevő hallgatók listáját. Ezt a programot bővítettem ki egy arcfelismerő funkcióval, mely során az órán (a teremben) felvett kép alapján a program «megszámolja» a tanulókat és ad egy számot a teremben levő diákokról a tanár számára. Ez a szám, és a meglévő rendszer által megszámlált diákok száma megegyező kell, hogy legyen. A projektem központi része egy Raspberry Pi mini számítógép, amelyen fut a képfelismerő algoritmus. Az arcfelismerő alkalmazás integrálása a meglévő rendszerben megbízható és gyors jelenlét-számlálást lesz képes elvégezni, mellyel leválthatjuk a tanulók papíralapú nyilvántartását a tanórák alkalmával. Konkrét eredményekkel még nem szolgálok, mivel egy nagyobb projekt része, amin dolgozom, eredmények jövőre várhatók.

Kulcsszavak: jelenlét-ellenőrző, Raspberry Pi, arcfelismerés

DEVELOPMENT OF FACE RECOGNITION APPLICATION FOR PRESENCE VERIFICATION SYSTEM

Author: **Beatrix SZABÓ**, second-year student (szabobeata25@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Róbert PINTÉR**, college professor

Institution: Subotica Tech – College of Applied Science, Subotica

Most educational regular attendance in classes is required at an institution. Traditionally, marking attendance is done using the classic paper method, which, for a teacher that has many students, is very time-consuming. With my work, I want to provide a solution to this problem. In the course of my work, I develop a program that can count the number of students in the room in a short time. Subotica Tech has an electronic student attendance recording system. In this system, students connect to an Arduino microcontroller with their mobile phone, using Bluetooth communication. The microcontroller sends the data to a web server where the teacher can see a list of students in the room on a website. I am expanding this program with a face recognition feature, during which the program “counts” the students and gives a number of the students in the room to the teacher based on the image taken in the classroom. This number must be the same as the number of students counted by the existing system. Central to the project is a Raspberry Pi mini computer running an image recognition algorithm. The integration of the face recognition application in the existing system will be able to perform reliable and fast attendance counting, with which we can replace the paper-based registration of students during lessons. I have not provided concrete results yet, as it is a larger project I am working on, and results are expected next year.

Keywords: **presence verification, Raspberry Pi, face recognition**

POTENCIÁLIS BIOLÓGIAI AKTIVITÁSSAL RENDELKEZŐ KINOLINVÁZAS VEGYÜLETEK SZINTÉZISE A MÓDOSÍTOTT MANNICH REAKCIÓVAL

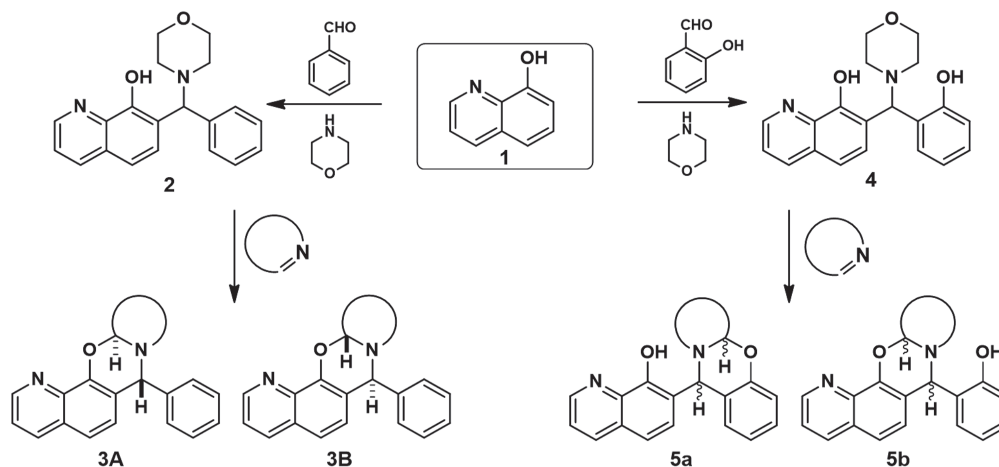
Szerző: **RAJSLI Áron**, IV. évfolyam (rajsli.aron98@gmail.com)

Témavezetők: **Dr. SZATMÁRI István** egyetemi docens; **CSUVIK Oszkár** PhD hallgató

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem, Gyógyszerésztudományi Kar, Gyógyszerkémiai Intézet, Szeged

Korábbi kutatások rámutattak, hogy a 8-hidroxikinolinok kelátképző tulajdonságuknak köszönhetően számos farmakológiai hatással rendelkeznek, amelyek közül kiemelkedő az antiproliferatív aktivitásuk. Ezen hatás tovább fokozható a kinolinváz 7-es helyzetű, módosított Mannich reakcióval történő szubsztitúciójával.

TDK munkám fő célkitűzése az irodalomban eddig nem ismert 8-hidroxikinolin típusú Mannich bázisok előállítás volt. Mindemellett tesztelni kívántuk az újonnan szintetizált prekursorok viselkedését [4+2] cikloaddíciós reakcióban.

Elsőként a 8-hidroxi-kinolint (1) aminoalkileztük morfolinnal, benzaldehid jelenlétében. A keletkezett Mannich bázist (2) [4+2] cikloaddícióval alakítottuk a megfelelő heterociklussá (3). Dienofilként a 6,7-dihidrotienopiridint választottuk, amellyel vizsgáltuk a reakció diaszteroselektivitását, mivel két diasztereomer keletkezése lehetséges (3A, illetve 3B). A Mannich bázisok sorát kibővítettük a 4 származékkal, melyet a 8-hidroxi-kinolin, szalicilaldehid, valamint morfolin reakciójából izoláltunk. A 4-es funkcionális Mannich bázist szintén [4+2] cikloaddícióban alakítottuk tovább, amikor is az 5a, illetve 5b regioizomerek képződésének lehetőségét vizsgáltuk.

Kulcsszavak: 8-Hidroxi-kinolin, Mannich-reakció, [4+2] cikloaddíció

SYNTHESIS OF QUINOLONE SCAFFOLD CONTAINING COMPOUNDS WITH POTENTIAL BIOLOGICAL ACTIVITY VIA MODIFIED MANNICH REACTION

Author: **Áron RAJSLI**, fourth-year student (rajsli.aron98@gmail.com)

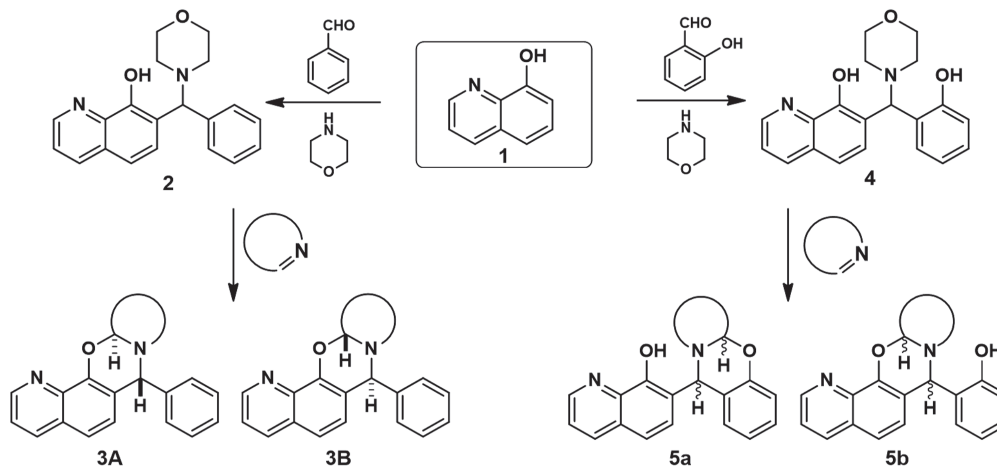
Supervisors: **Dr. István SZATMÁRI**, associate professor; **Oszkár CSUVIK**, PhD student

Institution: University of Szeged, Faculty of Pharmacy, Institute of Pharmaceutical Chemistry, Szeged

Previous studies have shown that 8-hydroxyquinolines have several pharmacological effects due to their chelating property, from which antiproliferative activity stands out. This effect can be enhanced by the substitution of the position 7 of the quinolone scaffold via modified Mannich reaction. The aim of my research work was to synthesise novel Mannich

É L E T T E L E N T E R M É S Z E T T U D O M Á N Y O K
É S M Ű S Z A K I T U D O M Á N Y O K

bases with an 8-hydroxyquinoline skeleton. Nonetheless, the examination of newly synthesised precursors in [4+2] cycloaddition was also our further aim.

88

In our first experiments, 8-hydroxyquinoline (1) was aminoalkylated with morpholine in the presence of benzaldehyde. The formed Mannich base (2) was transformed to the corresponding heterocycle (3) via [4+2] cycloaddition. 6,7-Dihydrothienopyridine was chosen as a dienophile, and the diastereoselectivity of the reaction was examined, because the formation of two diastereomers is possible (3A and 3B). The next synthesised Mannich base was the derivative 4, which was isolated from the reaction of 8-hydroxyquinoline, salicylaldehyde, and morpholine. The functionalised Mannich base 4 was also tested in [4+2] cycloaddition, when the formation of regioisomers 5a and 5b was tested.

Keywords: 8-Hydroxyquinoline, Mannich-reaction, [4+2] cycloaddition

KERESZTEZŐDÉS-IRÁNYÍTÁS MÉLY MEGERŐSÍTÉSES TANULÁSSAL

Szerző: **PÁLOS Péter**, II. évfolyam (peterpalos333@gmail.com)

Témavezető: **Dr. HUSZÁK Árpád** egyetemi tanár

Intézmény: Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Természettudományi Kar,
Kognitív Tudományi Tanszék, Budapest

A metropoliszok növekvő népessége a forgalom sűrűségének növekedését is eredményezi, mely a forgalom torlódásához, és balesetveszélyes helyzetekhez vezet, ezáltal komoly városüzemeltetési probléma. A dolgozat célja egy olyan

előremutató, azonnali beavatkozásra képes, gépi tanuláson alapuló forgalomirányító rendszer kivitelezése, mely a jövőben alkalmas lehet a jelenleg használatban levő módszerek bővítésére, illetve helyettesítésére. A forgalom szimulálása a SUMO nevű mikroszkopikus közlekedés szimulációs szoftver használatával történt különböző erősségű dinamikát követő gépjárműforgalommal, melyet egy és négy csomópontos úthálózatokon alkalmaztam. Elsőként a legegyszerűbb, egy csomópontos úthálózaton próbáltam ki több Q-learning alapú modellt, nevezetesen a Deep Q-Network, Double Deep Q-Network, Dueling Deep Q-Network és a Double Dueling Deep Q-Network (D3QN) modelleket. A modellek betanítása során hat különböző jutalmazási függvény lett bevonva az elemzésbe, majd az eredmények egy külön erre a célra létrehozott teszt szakaszban kerültek kiértékelésre a CO₂ kibocsátás, a várakozó járművek számának és a várakozási időnek a mérésével. A négy csomópontos úthálózaton többféle Multi-Agent módszert vizsgáltam: az egy csomóponton tanított modell kihelyezését több csomóponttra, az egymástól függetlenül tanított ügynököket, valamint különböző mértékű információmegosztással tanított ügynököket. A dolgozat során több tanulási konvergenciát elősegítő módszert is teszteltünk, úgy mint a megosztott memória, lokális és globális jutalom, fingerprinting, adatnormalizálás, random search hiperparaméter optimalizálás.

A dolgozat eredményei alapján az egy csomópontos úthálózat esetén a súlyozott utazási szám-maximalizálás, míg négy csomópontos úthálózat esetén a sorhossz minimalizálás és átengedő képesség maximalizálás a legcélravezetőbb jutalmazási függvény. A D3QN minden esetben felülmúlta társait. A jelenleg használt fix időtartamú megoldásokkal szemben a mért változók tekintetében nagymértékű javulás volt tapasztalható, ugyanakkor a teljes mértékben gépi tanulás alapú forgalomirányítás néhány esetben kiszámíthatatlanul viselkedhet.

Kulcsszavak: **gépi tanulás, forgalomirányítás, multi-agent reinforcement learning**

INTERSECTION MANAGEMENT WITH DEEP REINFORCEMENT LEARNING

Author: **Péter PÁLOS**, second-year student (peterpalos333@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Árpád HUSZÁK**, university professor

Institution: Budapest University of Technology and Economics, Faculty of Natural Sciences,
Department of Cognitive Science, Budapest

The growing population of metropolises also results in an increase in traffic density, leading to traffic jams and accident-prone situations, making it a serious urban management problem. The aim of the paper is to implement a forward-looking, machine-learning-based traffic management system that is capable of immediate intervention and may be suitable for complementing or replacing the methods currently in use. To simulate traffic, SUMO microscopic traffic simulation software was used with different traffic demand densities, which were applied to one- and four-node road networks. On the simplest single-node road network, Deep Q-Network, Double Deep Q-Network, Dueling Deep Q-Network, and Double Dueling Deep Q-Network (D3QN) methods were tested. During the training, six different reward functions were tested, and the results were then evaluated in a dedicated testing section by measuring CO₂ emissions, the number of waiting vehicles,

É L E T T E L E N T E R M É S Z E T T U D O M Á N Y O K
É S M Ű S Z A K I T U D O M Á N Y O K

and the waiting time. On the four-node road network, I examined the performance of extending the model taught on one node to multiple nodes, the agents taught independently, and the agents taught with different degrees of parameter sharing. Several convergence promoting methods were tested in my work, such as shared memory, local and global rewards, fingerprinting, data normalization, random search hyperparameter optimization. Based on the results of the research, it could be concluded that in the case of the one-node road network, weighted travel number maximization, while in the case of the four-node road network, queue length minimization and throughput maximization is the most appropriate reward function. The D3QN model outperformed its rivals in all cases. In contrast to the fixed-duration solutions currently in use, there has been a large improvement in the measured variables; a fully machine-learning-based traffic management system, however, can be unpredictable in some cases.

Keywords: **machine learning, traffic light control, multi-agent reinforcement learning**

A „SZABAD LEVEGŐRE VALÓ JOG”, AVAGY AZ ALAPJOGOK KORLÁTOZÁSA A RENDKÍVÜLI ÁLLAPOT IDEJÉN

Szerző: **FRANCIA Edina** abszolvens (edinafrancia@gmail.com)

Témavezető: **Dr. BERETKA Katinka** docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Jogtudományi Kar, Általános Szak, Újvidék; Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

A dolgozat fő témája a rendkívüli állapotra vonatkozó szabályok ismertetése Szerbiában, különös tekintettel az alapjogok korlátozására, amely a Covid19 vírus terjedésének megfékezését célzó intézkedések között központi helyet foglalt el 2020 tavaszán az országban. Időnként minden állam megtapasztal olyan helyzeteket, amelyek a „normális”, megszokott élet felfüggesztését és a rendkívüli állapot bevezetését indokolják. Ilyen helyzettel találtuk szemben magunkat a kínai Vuhan városából kiinduló COVID-19 vírus miatt, amelynek következményeként 2020. március 15-én a köztársasági elnök, a Népképviselőház elnöke és a miniszterelnök egyhangú döntése alapján azonnali hatályú rendkívüli állapot lépett érvénybe. Ugyan a döntés meghozatala a Népképviselőház hatáskörébe tartozik, erre mégsem kerülhetett sor a megfékező intézkedések miatt, főként a személyek zárt helyiségben és nyílt téren való tartózkodásának korlátozása miatt. Ezeknek a célja a koronavírus terjedésének a lelassítása volt, a meghozataluk pedig az alapjogok korlátozását vonta maga után. Szerbiában az alkotmány tartalmazza a rendkívüli állapotra vonatkozó általános rendelkezéseket és felsorolja azokat a jogokat, amelyek sérthetetlenek még ebben az időszakban is. Feltehetjük tehát a kérdést, hogy egyáltalán milyen esetekben indokolt és melyik szerv illetékes meghozni az idevágó döntést, milyen feltételek mellett és mely jogszabály(ok) alapján, és amivel a legtöbb esetben foglalkozunk – nem csak a jogászok – milyen hatása van/lesz mindennek az emberek mindennapi életére?

A dolgozat célja a jogtudomány módszereivel bemutatni és elemezni a témához kapcsolódó alapfogalmakat, alkotmányos rendelkezéseket és ezen keretek között bemutatni a Szerbiában előállt helyzetet és a hozzá kapcsolódó intézkedések foganatosítását 2020 tavaszán, ideértve az alapjogokat korlátozó kormányrendeleteket és az Alkotmánybíróság állásfoglalását is. A kutatás rámutat az Alkotmánybíróság „békeidőben”, illetve rendkívüli helyzetben hozott döntései közötti párhuzamokra és különbségekre, elsősorban a mozgásszabadság korlátozása terén.

Kulcsszavak: rendkívüli állapot, Covid-19, alapjogok korlátozása, Szerbia

THE “RIGHT TO FREE AIR” – OR DEROGATION FROM BASIC HUMAN RIGHTS DURING STATE OF EMERGENCY

Author: **Edina FRANCIA** (edinafrancia@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Katinka BERETKA**, associate professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Law, Novi Sad

The paper presents the main rules regarding state of emergency in Serbia, with special concern to derogation from basic human rights that occupied the central place among measurements undertaken by the state in order to control the

spread of the coronavirus called COVID-19, in spring 2020. From time to time, every country faces such a situation that justifies suspension of “normal,” regular life and the introduction of a state of emergency. Such a situation arose when the coronavirus COVID-19 emerged in the town Vuhan, China. The decision about proclaiming a state of emergency in Serbia entered into force on 15 March 2020, adopted by the President of the Republic together with the President of the National Assembly and the Prime Minister. Although the National Assembly should be competent to adopt such decisions, it was not possible because of the restricting measures regarding staying in closed or even open spaces for a certain number of people. The goal of the restrictions was to slow down the spread of the coronavirus but at the same time, the restrictions resulted in the derogation from basic human rights, as well. In Serbia, the Constitution contains the general provisions about state of emergency and enumerates those rights that are inviolable even in this period. The question then arises about which cases derogation shall be permitted, which body is competent to decide on that and under which conditions, in virtue of which legal rules, and how the derogation may affect everyday life.

The goal of the paper is to present the basic terms and constitutional provisions relevant to our topic, by applying legal research methods, and to delineate the enforcement of the undertakings in spring 2020, including the restricting governmental decrees and the statement of the Constitutional Court of Serbia.

Keywords: **state of emergency, COVID-19, derogation from basic human rights, Serbia**

A MAGYAR NEMZETI KISEBBSÉG NYELVI JOGAI VAJDASÁGBAN

Szerző: **FIRSING Karolina**, II. évfolyam (firsingkarolina1999@gmail.com)

Témavezető: **Dr. HALÁSZ Iván** egyetemi tanár, Nemzeti Közszerológiai Egyetem, Budapest

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Jogtudományi Kar, Általános Szak, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A dolgozat fő témája a kisebbségi nyelvi jogok bemutatása, elemzése, illetve összehasonlítása, legfőképpen Szerbiában és Magyarországon. Igyekeztem nagyobb hangsúlyt fektetni azokra a részekre, amelyek a jogi elvek gyakorlati oldalát tükrözik, illetve érzékeltetni, hogy nagy különbség van azok között, amit a jogszabály előír, s amit a gyakorlatban alkalmaznak. A nyelv, amellyel, hogy az értekezés és a megértés alapja, az egyén identitásának része, valamint a csoporté, amelyhez az egyén tartozik. Az emberek gyakran érzik, hogy a nyelv, amelyen beszélnek, közvetlen összefüggésben van etnikai hovatartozásukkal. Mi, a nemzeti kisebbséghez tartozó magyar közösség, gyakran érezhetjük azt, hogy számunkra nem adatik meg minden egyes jog, nem tudunk úgy érvényesülni, ahogyan azt szeretnénk. Szerbiában hagyományosan elismerik a nemzeti kisebbségeket és védelmezik identitásukat és nyelvüket. Azonban ez részéről egy folyamatosan megcáfolandó állítás, hiszen számos eset tükrözi ennek ellentétét. Szakdolgozatomban igyekszem bemutatni a valamikori, illetve a mostani helyzetet Vajdaságban, példákkal alátámasztani az előrelépéseket, illetve visszamaradást. Kitérek a magyar nyelvnek a községi, a tartományi és az állami szervek

munkájában való érvényesítésére, a felsőoktatásban való nyelvhasználatra, a problémákra és az adott lehetőségekre, illetve e lehetőségek használatára. Kutatási módszeremül a Szerb Köztársaság alkotmányának áttekintését, elemzését és összegzését választottam. Ezenkívül hangsúlyt fektettem a jog összehasonlítására, főleg Magyarország és Szerbia között. Összességében elmondható, hogy a nemzeti kisebbségekhez tartozó lakosság legnagyobb része nincs tisztában a saját jogaival, ha viszont tudatában van, nem mer cselekedni, nehogy megtorlás legyen a vége. A jogsértések száma sem tűnik magasnak, ám ennek egyik oka, hogy a polgárok nem merik vagy nem tudják ezeket feljelenteni és jogaikkal sem élnek, mert például egy bírósági ügyet egyszerűbb és gyorsabb szerb nyelven befejezni. A szerbiai kisebbségi nyelvhasználati rendelkezések tartalmukban távol állnak ugyan a tökéletestől, azonban így is a magyar nyelv viszonylag széles körű használatát teszik lehetővé.

Kulcsszavak: **nyelvi jogok, nemzetpolitika, hivatali nyelvhasználat, jog és valóság**

LANGUAGE RIGHTS OF LINGUISTIC MINORITIES

Author: **Karolina FIRSING**, second-year student (firsingkarolina1999@gmail.com)

Supervisor: **István HALÁSZ**, Ph.D.

Institution: The University of Novi Sad, Faculty of Law, General legal studies, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

93

The primary objective of this work is to illustrate, apply, and compare the language rights of national minorities, particularly in Serbia and Hungary. I attempt to focus on those segments that reflect the practical aspects of legal principles and to demonstrate that there is a substantial difference between what the law prescribes and what is subsequently used in practice. Language, besides being the basis for expression and understanding, is also a part of an individual's identity, as well as that of the community to which one belongs. People often experience that the language they speak is in direct connection with their ethnic background. As a community that is also a national minority, we often perceive that we are not guaranteed all of our rights and therefore cannot prevail to the extent we would like to. In Serbia, the legal system acknowledges national minorities and protects their identity and language. Yet time and time again, there are cases which continuously contradict this assertion.

In my work, I aim to present the previous and contemporary situation in Vojvodina, illustrating with examples each step forward and backwards. My intention is to touch upon the use of the Hungarian language in public administration at the municipal, provincial and national levels, as well as its use in higher education and its difficulties and possibilities, as well as ways of capitalizing on these possibilities.

Keywords: **linguistic rights, national politics, language use in public administration, law and actuality**

VÉDJEGY ÉS A VÉDJEGY OLTALMÁNAK MEGSÉRTÉSE

Szerző: **LÓCZ Eszter** abszolvens (esterloc.97@gmail.com)

Témavezető: **DUDÁS Attila** rendkívüli egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Jogtudományi Kar, Újvidék;

Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

A védjegy egy jól felismerhető jelölés, amelynek köszönhetően a termék vagy szolgáltatás megkülönböztethetővé és felismerhetővé válik más vele egyforma vagy hozzá hasonló termékekhez, szolgáltatásokhoz viszonyítva. Ki ne ismerné az olyan ismert márkák jelzését, mint például a Pepsi, Guess, Nike? Ez a jelölés előfordulhat verbális, grafikus és háromdimenziós formában vagy akár a felsoroltak ötvözeteként is. A védjegy a megkülönböztetés mellett, biztosítékként szolgál a fogyasztó számára a megjelölt cikk minőségét illetően, emellett utal a termék vagy szolgáltatás eredetére, valamint reklámeszközként is megállja a helyét. Az oltalomnak köszönhetően a jogalany számára lehetővé válik az árun a védjegy feltüntetése, a megjelölt áru forgalmazása, valamint a védjegy különböző szórólapokon való feltüntetése. A jogszabályok pontosan, lépésről lépésre meghatározzák a védjegybejelentési eljárás folyamatát.

A hírnév, a hozzá fűződő minőség és a vásárlókban kialakult pozitív kép hatására a védjegy egyre gyakrabban válik hamisítás és más visszaélések áldozatává. A különböző állami szervek igyekeznek felfedni a szabálysértéseket és megakadályozni, hogy a hamis jelzéssel ellátott termékek és szolgáltatások piacra kerüljenek.

A dolgozat célja: feltárni a védjegy oltalmának szabályozását, elsősorban Szerbiában, kiegészítve ezt a regionális előírásokkal; a védjegybejelentési eljárás folyamatának bemutatása; a jogszabályok végrehajtásának felvázolása és az előforduló szabálysértések felkutatása és ismertetése. A kutatás alapján az a következtetés vonható le, hogy a védjegy igen nagy jelentőséggel bír a XXI. században és ennek eredménye az, hogy lokális, regionális és nemzetközi szinten is részletes és egymással összhangban lévő szabályozásról beszélhetünk. Az intézmény szabályozottsága és a hozzá társuló gazdasági nyereség motivációként szolgál a gyártók és szolgáltatók számára, hogy levédessék ismertetőjegyeiket. A részletes szabályozás ellenére még mindig akadnak olyanok, akik megpróbálnak visszaélni az oltalommal és hamisítják vagy jogellenesen használják azt.

Kulcsszavak: **szellemi tulajdon, védjegy, hamisítás**

TRADEMARK AND TRADEMARK INFRINGEMENT

Author: **Eszter LÓCZ** (esterloc.97@gmail.com)

Supervisor: **Attila DUDÁS**, associate professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Law, Novi Sad

Trademark is a recognizable sign which makes the product or service distinguishable from other similar or identical products or services. Who would not be familiar with trademarks such as Pepsi, Guess, or Nike? The sign may appear

in verbal, graphic or 3D form, or even as the combination of these. Besides making the product or service distinguishable, trademarks serve as a guarantee for the quality of the product, and they may also denote the origin of the product or service, or may function even as advertising tools. Due to trademark protection, legal entities are enabled to indicate the trademark on the product, to distribute it, as well as to represent it on various fliers. Legislation provides precise, step by step procedures of trademark registration.

Due to fame, the quality associated with it, and the positive picture formed in customers, trademarks are becoming victims of falsification and other misuse more often. Public bodies are trying to reveal such infringement, and to prevent the appearance of products and services provided with false trademarks on the market.

The aim of the paper is to investigate the regulation of trademark protection, primarily in Serbia, and supplement it with regional statutes; to introduce the procedures of trademark registration; to outline the implementation of legislation and to reveal infringements.

Keywords: **intellectual property, trademark, falsification**

A TISZA AUTOMOTIVE KFT. ZENTA SZERVEZETTSÉGI SZINTJÉNEK ELEMZÉSE

Szerző: **KORHECZ Réka**, III. évfolyam (rkorhecz@gmail.com)

Témavezető: **Dr. KISS Ferenc** tudományos munkatárs

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Közgazdasági Kar Szabadka, Agroökonómia és Agrobiznisz Szak, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A munka elsődleges célja bemutatni, ill. elemezni a Tisza Automotive Kft. Zenta vállalat szervezetségi szintjét három paraméteren keresztül: a cég szervezeti struktúrájának felvázolásával, a vezető szociális és érzelmi kompetenciájának vizsgálása által, valamint a meglévő vállalati működési problémák felvetésével, ill. ezek megoldási alternatíváinak bemutatásával. A dolgozat tartalmi elemekre bontva négy főegységet foglal magába. Az első rész célja a cég teljes körű bemutatása, mely feltérképezi a Tisza Automotive Kft. Zenta történetét, tevékenységét, jogi formájának besorolását, nagyságát, személyzeti szerkezetét, vízióját és misszióját, ill. az általa előállított termékek piaci helyzetét. A második rész bemutatja a vállalat szervezeti felépítését. Ezen fejezetben felvázolásra kerül a szervezeti séma, a szervezeti struktúra elemzése öt paraméteren keresztül (departmentalizáció, a hierarchia nagysága, hatáskörmegosztás, koordinációs eszközök, formalizáció), ill. bemutatásra kerül egy kiválasztott szervezeti egység: a személyzetügyi szakosztály. A sorban következő fejezet célja a vezetői kompetenciák vizsgálása az ún. ESCI-analízisen keresztül. A szociális és érzelmi kompetenciák meghatározása kérdőíves kutatás által valósult meg, ami egyfelől magát a vezetőt célozta meg önértékelés formájában, másfelől pedig a

már említett szervezeti egységet vonta be. Az utolsó főegység magába foglalja a vállalatban meglévő működési problémák felvázolását, valamint az ezek megoldására irányuló lépések pontos leírását.

Kulcsszavak: **szervezettségi szint, szervezeti struktúra, szociális és érzelmi kompetencia, működési problémák**

ANALYSIS OF THE ORGANIZATIONAL LEVEL OF THE TISZA AUTOMOTIVE LTD. SENTA

Author: **Réka KORHECZ**, third-year student (rkorhecz@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Ferenc KISS**, research fellow

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Economics in Subotica, Agrarian Economy and Agribusiness, Novi Sad;
“Europe” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

96

The primary aim of this paper is to analyse the organizational level of the Tisza Automotive Ltd. Senta, through three parameters, by: outlining the organizational structure of the company; examining the social and emotional competence of the manager; investigating the existing operational problems of the company and presenting potential solutions. The study consists of four parts. The first part presents the history, activity, legal form, size, personnel structure, vision and mission of the Tisza Automotive Ltd. Senta, and the market position of the products it manufactures. The second part presents the organizational structure of the company. This chapter outlines the organizational scheme and the organizational structure of the company through five parameters (departmentalization, hierarchy, competencies, coordination and formalization). In addition, the personnel department, as an important organizational unit of the company, is elaborated in detail. The next chapter aims to examine leadership competencies through the so-called ESCI analysis. Social and emotional competencies of the management were determined through a questionnaire, which was filled out by the CEO and the members of the personnel department unit. In the last part, the main operational problems of the company and potential solutions are outlined and elaborated.

Keywords: **organizational level, organizational structure, social and emotional competence, operational problems**

A MARKETINGMIX ÉS ELEMEI

Szerző: **LACKÓ Inesz**, II. évfolyam (ineszlacko@gmail.com)

Témavezető: **Dr. KISS Ferenc** tudományos munkatárs

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Műszaki Tudományok Kara, Mérnöki Menedzser Szakirány, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A szakdolgozat fő témája a marketingmix, vagyis az úgynevezett 4P, amely elnevezés a marketingmix négy eleme (termék, ár, hely és promóció) angol nevének első kezdőbetűit jelöli. A dolgozat részletesen bemutatja a marketingmix és elemei fontosságát a piacgazdálkodásban és a vállalatok életében. A jól megfontolt és megtervezett alkalmazásuk feladata, hogy egy vállalat a legtökéletesebb módon alkalmazkodjon a piaci feltételekhez, valamint a fogyasztói igényekhez és folyamatosan kísérje az eseményeket, hogy kellőképpen, gyorsan és hatékonyan tudjon reagálni a változásokra. A marketingmixet tehát eszközként kell kezelni, amelyet a marketing célok elérésére használunk piaci előnyt biztosítva a vállalat számára. A kutatásom alapján arra a következtetésre jutottam, hogy a mai modern, technikailag fejlett világban és a piaci versengésben nélkülözhetetlen a marketingmix elemeinek minél hatékonyabb alkalmazása. A nagyobb jövedelem és a versenyképes piaci pozíció elérése érdekében állandó fejlesztési és marketingtevékenységet kell végezni. Ha minden elem megkapja a megfelelő figyelmet és közben más eszközökkel is összehangolják őket, a vállalat olyan terveket dolgozhat ki, amelyek megnövelik a siker esélyeit. A dolgozatom befejező része rámutat arra, hogy a 21. század küszöbén nagy változások elébe nézünk, hisz rohamosan felgyorsult a globalizációs folyamat és az internet használata is széleskörű. Ezen változások nagyban befolyásolják a gazdaságot, mely kíméletlenül kihat a piaci viszonyokra is. Tehát a marketingmix sem egy állandó, módosíthatatlan modellt jelent, hisz változnak a gazdasági modellek és a piaci feltételek és velük együtt változik a marketingmix valamennyi eleme is.

Kulcsszavak: **marketing, marketingmix, vállalat, gazdaság**

MARKETING MIX AND ITS ELEMENTS

Author: **Inesz LACKÓ**, second-year BSc student (ineszlacko@gmail.com)

Supervisor: **Dr Ferenc KISS**, research fellow

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Technical Sciences, Engineering Manager Specialization, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

This study analyses the marketing mix that is the so-called 4P which represents the initials of its four elements (Product, Price, Place and Promotion). It highlights the importance of the marketing mix and its elements in market management and the life of a company. Their well-designed application ensures a quick and efficient adaptation of a company to

changes in market conditions and consumer needs. The marketing mix should be treated as a tool to achieve marketing goals and that provides a market advantage for the company, i.e., the firm. Based on my study, I have come to the conclusion that in today's modern, technologically-advanced world and market competition, the fundamental goal for companies is to use the elements of the marketing mix and their combinations as efficiently as possible. In the twenty-first century, the process of globalization and the wider use of the internet have accelerated changes with major impact on the economy and market conditions. Therefore, marketing mix is not a permanent, unchangeable model, since economies and market conditions are constantly changing and marketing and its elements are evolving and changing along with them as well.

Keywords: **marketing, marketing mix, company, economy**

ELEKTRONIKUS BANKOLÁS SZERBIÁBAN ÉS MAGYARORSZÁGON

Szerző: **ROZSI Aleksz.**, II. évfolyam (rozsialex@gmail.com)

Témavezető: **Dr. KISS Ferenc** tudományos munkatárs

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Közgazdasági Kar, Szabadka, Pénzügyek, Bankügy és Biztosítás Szak, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

Elektronikus bankolás alatt értünk minden olyan bankhoz kapcsolódó tevékenységet, amelyet elektronikus úton végzünk. A dolgozat a Magyarországon és Szerbiában lévő elektronikus bankolással foglalkozik, azzal a céllal, hogy bemutassa a két országban kialakult elektronikus bankügy sajátosságait, illetve kikutassa ezen sajátosságok kiváltó okait. Az összehasonlító elemzéshez szükséges adatok jelentős részét a Nemzetközi Valutaalap adatbázisai biztosították. A kutatás a következő kérdésekre keresi a választ: Magyarországon és Szerbiában a lakosság hány százalékának van hozzáférése az internethez, hány ATM van a két ország területén és a számuk mivel magyarázható, hány betéti és hitelkártyát adtak ki a két országban és mivel magyarázhatóak meg a megfigyelt különbségek, hány kereskedelmi bank működik a két ország területén? Az összehasonlító elemzés eredményeiből megállapítható, hogy Magyarországon több a 100000 főre jutó bankok és ATM-ek száma, valamint az is, hogy Magyarországon a háztartások 45%-a használja a bankok által nyújtott internetes szolgáltatásokat, míg Szerbiában a háztartások mindössze 15%-a él ezzel a lehetőséggel. Általánosságban megállapítható, hogy Magyarországon fejlettebb az elektronikus bankolás. Ennek okait kereshetjük a Magyarországra jellemző magasabb életszínvonalban és átlagbérékben, az alacsonyabb munkanélküliségi rátában, az árnyékgazdaság (fekete- és szürkegazdaság) kisebb mértékében, az eltérő szolgáltatási díjakban, valamint az EU-s tagságban.

Kulcsszavak: **elektronikus bankolás, Szerbia, Magyarország, különbségek**

ELECTRONIC BANKING IN SERBIA AND HUNGARY

Author: **Aleksz ROZSI**, second-year student (rozsialex@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Ferenc KISS**, research fellow

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Economics in Subotica; Finance, banking and insurance, Novi Sad;
“Europe” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

By electronic banking we mean all banking activities that are performed electronically. This study investigates the current status of electronic banking in Hungary and Serbia, with the aim of presenting the differences between the banking systems in the two countries and the main causes of these differences. Much of the data needed for comparative analysis was provided by the International Monetary Fund databases. This research seeks to answer the following questions: What percentage of the population has access to the Internet in Hungary and Serbia? How many ATMs are there in the two countries and how can their number be explained? How many debit and credit cards were issued in the two countries and how can the observed differences be explained? How many commercial banks operate in the two countries? The results of the comparative analysis have revealed that in Hungary, there are more banks and ATMs per 100,000 people, and that in Hungary, 45% of households use Internet services provided by banks, while in Serbia only 15% of the households use similar services. In general, it can be stated that electronic banking is more developed in Hungary. The reasons for this can be found in a higher standard of living and average wages in Hungary, a lower unemployment rate, a smaller extent of shadow economy (black and grey market), different service fees, and EU membership.

Keywords: **electronic banking, Serbia, Hungary, difference**

VÁLLALATI ÉLETCIKLUSMODELLEK ELEMZÉSE ÉS ALKALMAZÁSA

Szerző: **KORHECZ Réka**, III. évfolyam (rkorhecz@gmail.com)

Témavezető: **Dr. KISS Ferenc** tudományos munkatárs

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Közgazdasági Kar Szabadka, Agroökonómia és Agrobiznisz Szak, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

A szakdolgozat elsődleges célja a vállalkozások fejlődési életciklusainak, az egyes életszakaszok sajátosságainak feltárása, valamint stratégiáiknak és a stratégiák kialakulásának vizsgálata az ún. életciklusmodellek segítségével. Az életciklusmodellek elsősorban a vállalatok életpályájának nyomon követését foglalják magukban az idő függvényében. Az életutat egymásra épülő szakaszokra bontva tárják fel. Ezen modellek felvázolják az egyes szakaszokra jellemző tulajdonságokat, szervezési és irányítási problémákat, ill. válasszal szolgálnak a szakaszok közti átmeneti periódusban jelentkező kérdésekre. Ezek mellett segítségül szolgálnak az üzleti szervezetek fejlődési perspektívájának megismerésében, valamint hozzájárulnak

egy-egy konkrét vállalkozás vállalati életgömbén való elhelyezésében. A dolgozatban összesen nyolc életciklusmodell kerül bemutatásra, melyek különböző megközelítésben, változó szakaszszámokban és részletezettségben reflektálnak a vállalat életpályáján fellépő sajátosságokra. Továbbá a munka szerves részét képezi Adizes által megalkotott életpályamodell részletes magyarázata, ill. annak gyakorlatba helyezése egy vajdasági közép vállalat példáján keresztül.

Kulcsszavak: **életciklus-elemzés, életpályamodellek, Adizes**

ANALYSIS AND APPLICATION OF CORPORATE LIFE CYCLE MODELS

Author: **Réka KORHECZ**, third-year student (rkorhecz@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Ferenc KISS**, research fellow

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Economics in Subotica, Agrarian Economy and Agribusiness, Novi Sad

The primary aim of this paper is to investigate the life cycle of a company and its stages, as well as to examine the strategies and business decision of a company through the theory of corporate life cycle models. Life cycle models describe the evolution of a company in function of time. They divide the life path of a company into several subsequent life cycle stages. These models outline the characteristics, organizational and management problems, and they provide answers to questions that arise during the transition period between stages. In addition, they help to understand the perspectives of a business organization, and to define its place in the corporate life cycle. The paper presents eight life cycle models which use different approaches and levels of detail to describe the life cycle of a company. The life cycle model created by Adizes is elaborated in detail and its usefulness is demonstrated on the example of a medium-sized company in Vojvodina.

Keywords: **life cycle analysis, life cycle models, Adizes**

A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA ALKALMAZÁSÁNAK HATÁSA AZ ADATVÉDELEMRE ÉS ANNAK UNIÓS SZABÁLYOZÁSÁRA

Szerző: **HORVÁTH Regina** (horvath.regina9@gmail.com)

Témavezetők: **Dr. BLAZOVICHNÉ Dr. GELLÉN Klára** intézetvezető, egyetemi tanár;

Dr. KERTÉSZNÉ Dr. VÁRADI Szilvia egyetemi adjunktus

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Nemzetközi Jogi és Európa-jogi Tanszék, Szeged

A kutatásom aktualitását az adja, hogy az Európai Bizottság 2020. február 19-én közzétette az „Európai adatstratégia” című közleményét, valamint a mesterséges intelligenciákra (továbbiakban: MI) vonatkozó „Fehér Könyvet”, amelyekben

egy az MI-re vonatkozó speciális szabályozás kidolgozását szorgalmazza. Miért is fontos ez? Egyrészt az MI használata egyre inkább kezd terjedni, ugyanakkor az alkalmazása olyan égető problémákat vet fel, amelyekre európai szinten, közösen szükséges reagálni. Másrészt a jó MI alapja a megfelelő mennyiségű és minőségű adat, valamint annak érthető feldolgozása, ezért adatvédelem szempontjából sem elhanyagolható a technológia. A kutatás előzményeit tekintve érdeklődésem középpontjába az adatvédelem 2018-ban került, amikor Tudományos Diákköri dolgozatot készítettem a GDPR szabályai és az adatbiztonság kapcsolatáról. Ezenkívül felkeltette a figyelmem a Bizottság stratégiájának azon szakasza, amely szerint az adatmennyiség rohamtempóban növekszik és a 2018-as 33 zettabyte értékről 2025-re 175 zettabyte-ra fog nőni. Ilyen mértékű adathalmazt már nem nemzeti szinten kell szabályozni, ugyanis az adatok sem állnak meg az országhatárnál. A kutatás célkitűzései közé tartozik egyrészt a Bizottság releváns dokumentumainak beazonosítása, elemzése, ezek alkalmazási lehetőségének tanulmányozása, másrészt annak a vizsgálata, hogy minden felmerülő jogi problémára megoldást nyújtanak-e.

Kutatásaim során az MI-re vonatkozó szabályozás hiányosságaira kívánok rávilágítani és ezekre megoldási javaslatokat kidolgozni, annak érdekében, hogy még eredményesebben működjön a személyes adatok védelme ezen az alakulóban lévő speciális területen. Másrészt dolgozatomban külön fejezetet szánok azon témakör feltérképezésének, hogy az MI-k hogyan kezelik az ún. egészségügyi adatokat, hiszen a koronavírus okozta COVID-19 pandémia az üzleti szereplők, az egyes államok kormányai és a lakosság szintjén is változásokat hozott, amely alkalmazkodásra kényszerített mindenkit. Az MI kiindulópontját az új kutatások szerint egy etikus használatra alapozó felhasználás és az erre épülő szabályrendszer tudná biztosítani. Mindezekhez azonban alapvető lenne, hogy az adatokat egy egységes szabályozás alapján kezeljék, amelynek összefoglalásához, feldolgozásához szeretnék a tudományos munkámmal hozzájárulni.

Kulcsszavak: **adatvédelem, Európa-jog, GDPR, mesterséges intelligencia**

THE IMPACT OF APPLICATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE METHODS ON DATA PROTECTION PROVISIONS IN THE EU

Author: **Regina HORVÁTH** (horvath.regina9@gmail.com)

Supervisors: **Dr. Klára GELLÉN** **Dr. BLAZOVICHNÉ**, head of the department, university professor;

Dr. Szilvia VÁRADI **Dr. KERTÉSZNÉ**, adjunct

Institution: University of Szeged, Faculty of Law and Political Sciences,
Department of International and European Law, Szeged

The actuality of my research is given by the fact that on 19 February 2020 the European Commission published its Communication on “European Data Strategy” and the “White Paper” on Artificial Intelligence (AI), in which it called for the development of a specific regulation on AI. Why is this important? On the one hand, the application of AI methods is

becoming more widespread, but, at the same time, its use raises burning issues that need to be addressed jointly at European level. On the other hand, a good AI is based on the right amount and quality of data and their processing, so the technology is not negligible from a data protection point of view either. In my previous research, my focus was on data protection, when I wrote about the relationship between GDPR rules and data security, which was awarded third place at the National Conference of the Scientific Students' Association in 2019. In addition, I was struck by the section of the Commission's strategy that the amount of data will increase at a rapid pace, from 33 zettabytes in 2018 to 175 zettabytes in 2025. Such a set of data no longer needs to be regulated at the national level, as data do not stop at national borders either. The objectives of my current research include the exploration and analysis of the relevant Commission documents, the study of their application possibilities and, within this, the examination of whether they provide a solution to any legal problems that arise. In the course of my research, I would like to highlight the shortcomings of the regulation of AI and develop solutions for them, in order to make the protection of personal data even more effective in this emerging special area. Besides this, I dedicate a separate chapter in my work to mapping how AI methods handle the so-called health data, as the COVID-19 pandemic caused by the coronavirus has also brought changes at the level of businesses, individual governments and the general public, forcing everyone to adapt. According to the new research, the starting point for AI could be provided by an application based on ethical use and a set of rules that have followed from this. I believe it would be essential to process data by AI algorithms based on uniform provisions; therefore, I plan to summarize and evaluate the already existing and foreseen provisions in this work.

Keywords: **data protection, European law, GDPR, artificial intelligence**

A DIGITÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK ADÓZTATÁSA

Szerző: **VARGA Dóra**, V. évfolyam (vargadora1995@gmail.com)

Témavezető: **Dr. KAMPLER Béla** egyetemi docens;

Dr. GYENGE Balázs egyetemi tanársegéd

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Üzleti Jogi Intézet, Szeged

Tudományos kutatómunkám tárgya a digitális szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások adóztatásával kapcsolatos agresszív adótervezés eredményeként fellépő problémák vizsgálata. A kutatás fő célkitűzése a digitális szolgáltatásokkal kapcsolatos uniós és tagállami megközelítések vizsgálata a magyar reklámadó fényében. Munkám során az Európai Unió Bíróságának (ECJ) a magyar reklámadóhoz kapcsolódó esetjogi döntéseit elemeztem, amelyekből a következtetéseket levonva rámutattam arra, hogy milyen kérdések merülnek fel a digitális szolgáltatások adóztatása területén az Európai Unióban. Ezen túlmenően a dolgozat részletesen ismerteti, hogy a digitális gazdaságban működő vállalkozások által nyújtott digitális szolgáltatások a hatályos nemzeti és uniós jogi szabályozás keretei között hogyan adóztathatók, milyen lehetséges eszkö-

zők állnak rendelkezésre és a jelenleg létező jogtechnikai megoldások alkalmasak-e a digitális gazdaság által támasztott kihívások kezelésére. Munkám további célkitűzése annak bemutatása, hogy az európai jogalkotás milyen válaszokat talál a digitális szolgáltatások adóztatása tekintetében. Láthatóvá kívánja tenni, hogy az adóztatásnak melyek azok az elemei a joggyakorlatban, amelyeket a Bíróság sérelmesnek, az uniós joggal össze nem egyeztethetőnek ítél meg, illetve magyarázatot adni a digitális szolgáltatásokkal kapcsolatban kiszabott bírságok jogalapjára és azok mértékére. A téma aktualitását adja a digitális gazdaság növekedésének üteme, valamint a gazdaság e szegmenséhez kapcsolódó agresszív adótervezésnek köszönhető adóelkerülő magatartások terjedése. A gazdasági életben a digitális szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos adózási kérdések ugyanis kétségesse teszik az adózás igazságosságával és a közteherviselés elvének érvényesülésével napjainkig elért eredmények fenntarthatóságát.

Kulcsszavak: **pénzügy, adójog, reklámadó, digitális szolgáltatások adóztatása**

TAXATION OF DIGITAL SERVICES

Author: **Dóra VARGA**, fifth-year student (vargadora1995@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Béla KAMPLE**, associate professor;

Dr. Balázs GYENGE, assistant lecturer

Institution: University of Szeged, Faculty of Law, Institute of Business Law, Szeged

The subject of my scientific research is to investigate the problems that arise as a result of aggressive tax planning related to the taxation of companies providing digital services. The main objective of the research is to examine the EU and Member State approaches to digital services in light of the Hungarian advertising tax. In the course of my work, I analysed the case law of the Court of Justice of the European Union (ECJ) related to the Hungarian advertising tax, from which I drew conclusions and pointed out the issues that arise in the field of taxation of digital services in the European Union. In addition, the dissertation describes in detail how digital services provided by businesses operating in the digital economy can be taxed within the framework of the current national and EU legislation, what possible means are available and whether the existing legal solutions are suitable to address the challenges of the digital economy. Another aim is to show how European legislation responds to the taxation of digital services. It seeks to make clear which elements of taxation in case law the Court considers to be prejudicial, incompatible with EU law, and to explain the legal basis and level of fines imposed on digital services. The topicality of the topic is given by the growth rate of the digital economy and the spread of tax avoidance behaviours due to aggressive tax planning related to this segment of the economy. In economic life, tax issues related to the provision of digital services call into question the sustainability of the results achieved to date with the fairness of taxation and the application of the principle of public burden-bearing.

Keywords: **finance, tax law, advertising tax, taxation of digital services**

A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁS BÜNTETŐJOGI KORLÁTJÁNAK ALKOTMÁNYKONFORM ÉRTELMEZÉSE A JOGGYAKORLATRA VALÓ KÜLÖNÖS TEKINTETTEL

Szerző: **BOTOS Mihály**, V. évfolyam (botosmisi25@gmail.com)

Témavezető: **Dr. GÁL Andor** egyetemi adjunktus

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem, Szeged, Állam- és Jogtudományi Kar, Büntetőjogi és Büntető Eljárásjogi Tanszék, Szeged

Dolgozatom a véleménynyilvánítás büntetőjogi korlátjával foglalkozik: a rágalmazás és becsületsértés törvényi tényállásainak alkotmányos büntetőjogi nézőpontú elemzésével. Az Alaptörvény negyedik módosításával a véleménynyilvánítás explicit korlátjaként deklarálta az emberi méltósághoz való jogot. Az új alkotmányos háttér szükségessé tette az első alaphatározatnak számító 36/1994-es AB határozatban foglalt joggyakorlat részbeni újragondolását, új alkotmányos mérce felállítását [13/2014. (IV. 18.) AB határozat]. A kutatásom fókuszában az elmúlt időszak büntetőbírószági gyakorlatának elemzése áll az alkotmányos követelményekre való odafigyeléssel. Azokat a kérdéseket vizsgálom, amelyeknél a gyakorlat nem mondható egységesnek.

A kutatásom módszertana az alkotmánykonform normaértelmezés, amellyel azt vizsgálom, hogy a gyakorlat hogyan alkalmazza az Alkotmánybíróság által lefektetett értelmezési követelményeket. Ennek érdekében főképp primer forrásokat használtam, amelybe beletartoznak a rendes bírósági, valamint a vonatkozó alkotmánybírószági határozatok. Szekunder forrásnak tekintem a hazai, illetve külföldi szakirodalmat, valamint a különféle szaklapokat, folyóiratokat. Eredményeim azt mutatják, hogy a gyakorlat korántsem egységes, az első értelmezésnél a személyi fókusz még mindig kiemelt szerepet játszik, valamint a további szempontokat is sok esetben csak a tényállásszerűség szintjén érvényesítik. Végezetül az alkotmánybírószági gyakorlatban is paradigmaváltás figyelhető meg, ugyanis a testület a tartózkodó magatartását is feloldani látszik.

Kulcsszavak: véleménynyilvánítás, vélemény szabadság, rágalmazás, becsületsértés, alkotmánybírószág

THE CONSTITUTIONAL INTERPRETATION OF THE CRIMINAL LAW BOUNDARIES OF FREE SPEECH, WITH SPECIAL REGARD TO THE LEGAL PRACTICE

Author: **Mihály BOTOS**, fifth-year student (botosmisi25@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Andor GÁL**, university adjunct

Institution: University of Szeged, Faculty of Law and Political Sciences, Szeged

My paper deals with the criminal law boundaries of free speech: with the constitutional interpretation of defamation and insult. The Fourth Amendment of the Fundamental Law of Hungary declares that human dignity be the explicit boundary of free speech. The new constitutional background made it necessary to re-think the legal practice based on the Decision No. 16/1994 of the Constitutional Court (a fundamental decision of the topic). My research has been focusing on the constitutional interpretation of this criminal law topic that examines questions about which jurisprudence is not unified.

Keywords:

105

AKTUÁLIS FOGYASZTÓVÉDELMI KÉRDÉSEK A DIGITALIZÁCIÓ TÜKRÉBEN

Szerző: **GALINA Ildikó**, V. évfolyam (galinaildiko97@gmail.com)

Témavezető: **Dr. KERTÉSZNÉ Dr. VÁRADI Szilvia** egyetemi adjunktus

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Nemzetközi Jogi és Európa-jogi Tanszék, Szeged

Napjaink legaktuálisabb jelensége a digitalizáció rohamos elterjedése, valamint az új technológiák megjelenése és gyors fejlődése. Ezen területek dinamikus változásai számos más szegmens formálódását is maguk után vonják, ideértve a fogyasztóvédelem kérdéskörét is. A fogyasztóvédelem elsősorban arra hivatott, hogy saját eszközrendszerével kiegyenlítse a gazdálkodó szervezetek és a fogyasztók között kialakult egyenlőtlenségeket, valamint ezen helyzetek rendezésére anyagi jogi- és eljárásjogi szabályokat hívjon életre. Európai viszonylatban ez hozzávetőlegesen 40 éve került szabályozásra először, ennek ellenére egy igen sokszínű és dinamikus megújuló területnek mondhatjuk. Élesen nem tudjuk elhatárolni, hogy közjogi vagy magánjogi jellegű szakjoggal állunk-e szemben, ez egyfajta interdiszciplináris jogterület, amely mindkét jogág vonásait hordozza. Jelen dolgozat célja nem más, mint bemutatni a fogyasztóvédelmi szabályozások Európai Unió gyökeireit és jelenlegi szabályozási rendszerét, valamint különösen azt, hogy miként fejlődik ez mind a mai napig a digitalizáció

hatására. Az Unió háttér megismerését követően a szabályok gyakorlati alkalmazását a magyar Gazdasági Versenyhivatal (GVH) tevékenységén keresztül mutatom be azzal, hogy a magyar fogyasztóvédelmi szabályozást is vizsgálom. Ennek során elsősorban a GVH Versenybizottsági döntéseit veszem alapul a jogszabályi háttér mellett. Eddigi kutatásaim alapján megfigyelhető, hogy az új Európai Unió fogyasztóvédelmi rendeleteknek köszönhetően a GVH sokkal szigorúbb bírságokkal sújtja a fogyasztóvédelmi rendelkezések megsértőit, amelynek mértéke akár több milliárdig is terjedhet.

Kulcsszavak: **fogyasztóvédelem, digitalizáció, új technológiák, Gazdasági Versenyhivatal, Európai Unió**

CURRENT CONSUMER PROTECTION ISSUES IN THE LIGHT OF DIGITALISATION

Author: **Ildikó GALINA**, fifth-year student (galinaildiko97@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Szilvia VÁRADI Dr. KERTÉSZNÉ**, university adjunct

Institution: University of Szeged, Faculty of Law and Political Sciences, Department of International and European Law, Szeged

Nowadays, the rapid spread of digitalisation and the emergence of new technologies are the most current topics. The dynamic changes in these areas also involve the formation of many other segments, including the issue of consumer protection. Consumer protection is primarily intended to balance inequalities between the farming industry and its consumers through its own system of instruments and the establishment of substantive and procedural rules for it. It was first regulated in Europe about 40 years ago, but it is still a very diverse and dynamically changing area. We cannot distinguish sharply whether we are facing a special law of a public or private nature, a kind of interdisciplinary field of law that bears the features of both branches of law. The aim of this work is to present the basics and analyse the current regulatory system of consumer protection regulations in the European Union, as well as to examine how they are evolving as a result of digitalisation. After discussing the legal background of consumer protection in the EU, I present the application of the rules through the activities of the Hungarian Competition Authority (GVH) in practice, in line with the Hungarian consumer protection legislation. The main sources for my investigation are the decisions of the GVH Competition Committee in addition to the legal background. My investigation revealed that, thanks to the new consumer protection regulations of the European Union, the Competition Authority imposes much stricter fines on violators of consumer protection provisions, which can amount up to billions.

Keywords: **consumer protection, Hungarian Competition Authority, European Union, digitalisation**

PÁLYAKEZDŐ JOGÁSZOK VS. MUNKAERŐPIACI ELVÁRÁSOK

Szerző: **dr. KARDOS Vivien Kata**, I. évfolyam, PhD-hallgató (kardos.vivien.kata@gmail.com)

Témavezető: **Dr. KOVÁCS Péter** tanszékvezető, egyetemi docens

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Statisztikai és Demográfiai Tanszék, Szeged

Napjainkban valódi kihívás lenne olyan területet megnevezni, amelyre a digitalizáció jelenleg még nem fejtette volna ki hatását. E vonatkozásban megemlítendő, hogy a munkaerőpiacon bekövetkező átalakulási folyamatokban kifejezetten döntő szerepet képvisel. Ezzel összefüggésben egyre inkább megfigyelhető az a trend, hogy a különféle „puha készségek” és digitális kompetenciák elvárásként, valamint előnyt jelentő tényezőként tűnnek fel az álláshirdetésekből. Kérdésként merül fel, hogy a munkaerőpiac jogi szegmensében mindezek milyen módon jelennek meg, továbbá milyen informatikai és jogi-informatikai kompetenciák szükségesek az eredményes álláskereséshez és a szakmai út első lépéseinek sikeres megtételéhez.

Korábbi kutatásaim eredményei alapján megállapítást nyert, hogy a joghallgatók informatikai tudása általában alapszintű, ezenkívül nem rendelkeznek megfelelő ismerettel arra vonatkozóan, hogy a jövőbeli hivatásuk gyakorlása pontosan milyen kompetenciákat igényel. Jelen kutatás fókuszpontjában elsődlegesen a pályakezdő jogászokkal szemben elvárásként támasztott kompetenciák és készségek azonosítása áll. Hipotézisem az, hogy az informatika, technológia és a jog közötti kapcsolat egyre szorosabbá válik, továbbá a „puha készségek” és a digitális kompetenciák fontossága felértékelődik az elvárások tekintetében. Az empirikus kutatás módszertani alapját álláshirdetések áttekintése, valamint – kiemelt jelentőséggel – különböző jogi professziók gyakorló jogászaival és a munkaerőpiac jogi területére is rálátó gyakorlati szakértőkkel készített 20 mélyinterjú képezi. A kutatás eredményei alapján a hipotézis alátámasztást nyert: a jogi munkaerőpiacon is egyre érzékelhetőbbé válik a jogi informatikai kompetenciák elvárásként való megjelenése. Mindemellett számos „puha készség” (például az alkalmazkodóképesség, lényeglátás, logikus gondolkodás) és digitális kompetencia került nevesítésre a jelen és a jövő kívánalmaként. Az interjúalanyok válaszaikban említették, hogy látják az informatika és a technológia támogató szerepét a jogi tevékenység végzése során, ugyanakkor mindezek alkalmazása jelenleg még számos kihívást rejt magában számukra.

Kulcsszavak: **elvárt kompetenciák, pályakezdő jogászok, mélyinterjúk**

FRESHLY GRADUATED ASSOCIATES VS. EXPECTATIONS OF THE LEGAL LABOUR MARKET

Author: **dr. Vivien Kata KARDOS**, first-year PhD student (kardos.vivien.kata@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Péter KOVÁCS**, head of department, docent

Institution: University of Szeged, Faculty of Law and Political Sciences, Department of Statistics and Demography, Szeged

Nowadays, it would be a real challenge to name a field that digitalisation has not impacted yet in any way. In this context, it should be noted that it plays a crucial role in the process of the transformation of the labour market. In this respect, an

increasing trend can be noticed that various kinds of 'soft skills' and digital competences have emerged as an expectation and an advantage factor in job advertisements. The question arises about how all of these can be manifested in the legal segment of the labour market, as well as what kind of IT and legal IT competences are needed for a prosperous job search and for taking the first steps of a professional path successfully.

Based on the results of my previous research, it has been established that the IT knowledge of law students is basically user-level; moreover, they do not have sufficient knowledge on what exact competences are required to practice their future profession. This research primarily focuses on the identification of competences and skills required from the freshly graduated associates. It has been presumed that the relationship between IT, technology and law is becoming increasingly close. Furthermore, the importance of 'soft skills' and digital competences is gaining ground in terms of expectations.

The methodological basis of the empirical research is an overview of job advertisements and, with special significance, a collection of 20 in-depth interviews with legal practitioners from different areas and professions of the law, in addition, with experts in practice, who also have an insight into the legal field of the labour market.

Based on the results of the research, the hypothesis has been confirmed, and the emergence of legal IT competences as an expectation is becoming more and more perceptible in the legal labour market as well. Additionally, several 'soft skills' (e.g. adaptability, capacity to identify key points, logical thinking) and digital competences have been identified as a requirement of the present and the future. The interviewees mentioned in their responses that they can see the supportive role of IT and technology in their legal activities; the application of these, however, still poses a number of challenges.

Keywords: expected competences, freshly graduated associates, in-depth interviews

HOVA TÚNT A VÁLTOZÁS? (Árindexek a koronavírus idején)

Szerző: **OLEXÓ Tünde**, mesterszak, I. évfolyam (olexo.tunde@gmail.com)

Témavezető: **Dr. HARMATI István** egyetemi docens

Intézmény: Széchenyi István Egyetem, Gépészmérnöki, Informatikai és Villamosmérnöki Kar,
Matematika és Számítástudomány Tanszék, Győr

A kutatás témája a koronavírus hatásának vizsgálata az Európai Unió tagországok árindexeire. Azt vizsgáljuk, hogy az árindex-változások kimutatása miért nem ad valós képet minden helyzetben. A kutatás alapvető hipotézise, hogy a jelenleg használt árindex-számítási módszerek nem minden esetben alkalmasak a váratlan, gyors változások követésére, és így nem adnak reális képet a COVID-os árak változásáról.

A kutatás célja a létező havi adatokból egyértelműbb eredmények kiszámítása, új matematikai módszerek, algoritmusok és árindex-értelmezésmódok kifejlesztése és alkalmazása. Ennek során figyelembe veszi a közgazdaságtan alapfeltevéseit,

néhol megkérdőjelezve azokat. Emellett célja a szubjektivitás kiküszöbölése a COVID-számítás során és egy automatikus ábrázolásmód kifejlesztése. A munka a meglévő adatokból szeretné a legtöbbet kihozni, felhívva a figyelmet az esetleges problémák okaira.

A dolgozat kitér az árindex-számítás történetére, a COVID-os időkben megfigyelhető fogyasztói kosár változásának okaira, részleteire. Megvizsgálja a pszichológiai viselkedésformák gazdasági hatásait, s operációkutatási célfüggvény váltás, túlélési függvény-bevezetés megvalósulására is kitér. Megvizsgálja a Laspeyres, Paasche index-szel kapcsolatos sztereotípiákat. Kimondja és bebizonyítja az ún. Laspeyres-Paasche váltótételt, illetve az általános, kisebb-nagyobb, egyenlőséggel kapcsolatos tételeket. Kifejleszti az ún. Cavallo-szorzó-faktorokon alapuló 2d-szelektor eljárást, s alkalmazza gyenge és erős Covid-hatás detektálásra, automatikus szelektálásra, szög megállapításra. Az eredményeket különböző ábrázolási módokkal szemlélteti az EU országaira nézve. Kitér a felelős dimenziók elméletére is, ami a változás „láthatatlanságát”/eltűnését más irányból megközelítve, közgazdaságilag magyarázza, s a 2d-szelektor eljárás gazdasági értelmezhetőségével kapcsolatos problémákat is áthidalja a megfelelő absztrakciók, mégis a közgazdasági valóságba illeszkedő szinten.

A kutatás a vizsgálandó adatokat a KSH és EUROSTAT honlapjáról, az elterjedt számítási módszereket a vonatkozó szakirodalomból, illetve publikus honlapokról gyűjtötte be, illetve ezeket fejleszti tovább, ülteti át mátrixos alapokra. Ehhez járul hozzá az elméleti matematikai és közgazdasági háttér megvilágítása is. Az adatok saját feldolgozása, a 2d-szelektor eljárás megvalósítása Excel táblázatkezelővel, Julia, R, MATLAB, OCTAVE programok és programnyelvek felhasználásával történt. Az alkalmazott grafikus ábrázolásmód, algoritmus, összefüggések és tételek megállapítása szintén saját fejlesztés.

A kutatás végkövetkeztetése az, hogy bár a jelenleg elterjedt módszerekkel a változások általában nem látszanak, „eltűnnek”, a kifejlesztett módszerekkel és ábrázolással a változások jól kimutathatóak.

Kulcsszavak: COVID-19, koronavírus, árindex, Paasche-index, Laspeyres-index

HOW DID THE CHANGES IN THE PRICES DISAPPEAR? Price indices at the time of the coronavirus pandemic

Author: **Tünde OLEXÓ**, first-year MSc student (olexo.tunde@gmail.com)

Supervisor: **Dr. István HARMATI**, associate professor

Institution: Széchenyi István University, Faculty of Mechanical Engineering, Informatics and Electrical Engineering,
Department of Mathematics and Computer Science, Hungary

The subject of the research is the effect of the coronavirus on the price indices of different countries.

The basic hypothesis of the research is that the currently-used price index calculation methods are not always suitable for tracking unexpected, rapid changes, and thus do not provide a realistic picture of changes of COVID-type prices.

The aim of the research is to verify this hypothesis using mathematical, statistical and economic methods and to develop the different methods further and to compare them from the point of view of their applicability in the COVID environment.

The dissertation covers the history of price index calculation, the reasons and details of the changes in the consumer basket observed at the time of COVID. It examines the economic effects of the psychological behaviours, and also covers the realization of the change of the objective function of the operation research. It examines the stereotypes related to the Laspeyres-, and Paasche-index. It states and proves the general, smaller and bigger equality-related theorems. The dissertation illustrates the results related to EU countries applying different methods. It also covers the theory of responsible dimensions, which explains the disappearance of the change economically, from a different point of view, and also bridges the problems related to the economic interpretability of the 2d-selector procedure at the appropriate level of abstraction in a way that fits economic reality.

The research collects the data from the websites of the individual countries, the common calculation methods from the relevant literature and public websites. The theoretical mathematical and economic background is added to this. The data processing is done with Excel, using Julia, R statistical program packages. The applied graphical representation is also the author's own development.

The conclusion of the research is that, although the changes are not usually detectable with the currently used methods, they "disappear", – the changes can be demonstrated clearly with methods selected appropriately considering the circumstances.

Keywords: COVID-19, coronavirus, price index, Paasche index, Laspeyres index, Fisher index, consumer basket, Cavallo-multipliers, COVID basket, demand-supply curve, survival function, 2d-selector procedure, theory of responsible dimensions, Laspeyres-Paasche shift theorem, value matrix theorem

MOBILFIZETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK BIZTONSÁGTUDATOS HASZNÁLATÁNAK VIZSGÁLATA

Szerző: **JUHÁSZ-NAGY Attila**, II. évfolyam (juhasznagyattila@gmail.com)

Témavezető: **Dr. KOZLOVSZKY Miklós** egyetemi docens

Intézmény: Óbudai Egyetem, Neumann János Informatikai Kar, Budapest

A napjainkban zajló pénzügyi átalakulások egyik legdinamikusabban fejlődő területe a mobilfizetési megoldásoké. Néhány éve robbanásszerűen kezdtek terjedni a PayPass-os bankkártyák, napjainkban pedig már az okostelefonunkat vagy akár az okosóránkat is használhatjuk úgy, mint egy PayPass-os bankkártyát. A vásárlás ezen formája nemcsak gyors, de nagyon kényelmes és nyugodtan állíthatjuk, hogy még trendi is.

A technológia fejlődése nem minden esetben jár együtt a helyes felhasználói magatartás terjedésével. A technológiai újdonságokra fogékonyabbak rendszeresen élen járnak az új technikai megoldások használatával, de nem szabad megfeledkezni, hogy az újdonságok új kihívásokat és új veszélyeket is rejtenek.

A dolgozat arra keresi a választ, hogy a felmérés során megkérdezettek közül meghatározhatóak-e olyan csoportok, akik jobban rászorulnak az új technológia biztonsági kockázatainak megismerésére. Ha sikerül ilyen csoportokat kimutatni, az segíthet abban a bankoknak, a pénzügyi szolgáltatóknak és a biztonsági szakembereknek, hogy célzott információkkal javítsák a felhasználók tudatos pénzügyi viselkedését, ezáltal fokozva a személyes és banki adataik biztonságát.

A kutatás eredményeként sikerült 3 klaszterbe besorolni a megkérdezetteket és olyan csoportot meghatározni, akik esetében érdemes lenne fokozni az informatikai és biztonsági ismereteket.

Kulcsszavak: **mobiltérítés, felhasználói szokások, klaszter, NFC, kiberbiztonság**

INVESTIGATING THE SECURITY-CONSCIOUS USE OF MOBILE PAYMENT SERVICES

Author: **Attila JUHÁSZ-NAGY**, second-year student (juhasznagyattila@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Miklós KOZLOVSZKY**, associate professor

Institution: Óbuda University, John von Neumann Faculty of Informatics, Budapest

111

One of the fastest-growing areas of today's money market transformation is mobile payment solutions. A few years ago, PayPass debit cards began to spread, and nowadays we can use our smartphone or even our smart watch as a PayPass credit card. This form of credit card shopping is not only fast, it's very convenient and we can safely say it's trendy.

Technological advances do not always lead to the spread of good user behaviour. Those who are more susceptible to technological innovations are regularly at the forefront of using new technical solutions, but we must not forget that they also present new challenges and new dangers.

In my research, I wondered if the survey respondents could identify groups based on background variables that are more in need of understanding the security risks of new technology. Identifying such a group can help banks, financial service providers, and security professionals to improve users' conscious financial behaviour through targeted information, thereby enhancing the security of their personal and banking data.

As a result of the research, it was possible to classify the respondents into three clusters and to identify a group for which increasing IT and security knowledge would be worthwhile.

Keywords: **NFC, cybersecurity, mobile payment, user habits, clustering**

ÓVODÁSOK SZOCIÁLISPROBLÉMA-MEGOLDÁSÁNAK VIZSGÁLATI LEHETŐSÉGEI

Szerző: **SZITÁS Teodóra**, II. évfolyam, PhD-hallgató (teodora.szitas@gmail.com)

Témavezető: **Dr. KASIK László** habil. egyetemi docens

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem, Neveléstudományi Doktori Iskola, Szeged

A szociálisprobléma-megoldás a mindennapi életben előforduló, személyek közötti társas problémák megoldására irányuló folyamat. A szociálisprobléma-megoldást személyiségbeli, öröklött és tanult tényezők együttesen határozzák meg. Kutatásom célja óvodások szociálisprobléma-megoldásának feltárása egy longitudinális mérés keretében, valamint egy új mérőeszköz kidolgozása. Ez utóbbi verbális és vizuális módon is lehetővé teszi majd e konstruktum mérését. A szakirodalom alapján feltételezem, hogy már óvodáskorban körvonalazódnak különböző orientációs és megoldási módok és stílusok a szociális helyzetekkel kapcsolatban. A tervezett kutatásban vajdasági és magyarországi óvodások, rajtuk kívül szüleik és pedagógusaik vesznek majd részt, a felnőttek a gyerekek problémamegoldását értékelik. Kutatásom során több – már meglévő és jelenleg fejlesztés alatt álló – mérőeszközt fogok alkalmazni: a Szociálisprobléma-megoldó gondolkodás kérdőívet (SZMGK, Kasik, 2013), a Képességek és Nehézségek Kérdőívet (SDQ, Goodman, 1997; magyarul: Gervai & Székely, 2005), a Helyzet- és személyspecifikus problémamegoldó gondolkodás (HSZPG, Kasik & Gál, 2014) és a Problémamegoldás: történetek és képek (Szitás & Kasik, 2020) mérőeszközt. A longitudinális kutatás eredményei alapján ki fogok dolgozni egy fejlesztőprogramot annak érdekében, hogy az óvodapedagógusok minél tudatosabban fejleszthessék az óvodás gyermekek szociálisprobléma-megoldását.

Kulcsszavak: óvodások, szociálisprobléma-megoldás, mérőeszközök, történetek és képek

RESEARCH POSSIBILITIES IN SOCIAL PROBLEM-SOLVING OF PRESCHOOL CHILDREN

Author: **Teodóra SZITÁS**, second-year PhD student (teodora.szitas@gmail.com)

Supervisor: **Dr. László KASIK**, docent

Institution: University of Szeged, Doctoral School of Education, Szeged

Social problem-solving is a process that refers to interpersonal and individual problems that occur in everyday situations. It is defined by personal, hereditary and learned factors collectively. The aim of my research is to investigate preschool children's social problem-solving characteristics during a longitudinal study and to develop a new tool which makes it possible to measure this construct verbally and visually as well. According to literature, I assume that problem

orientation and problem solving styles are established during preschool years. Preschool children from Vojvodina and Hungary, along with their parents and educators, will participate in my research by providing important information. The research will be conducted in spring 2021. During my research I will be using several – already existing questionnaires and questionnaires that are currently being developed: Social problem-solving questionnaire; Strengths and Difficulties Questionnaire; Person- and situation-based social problem-solving; Problem-solving: situations and pictures. Based on the findings from my longitudinal study, I will develop a preschool programme for educators in order to increase improvement in preschool children's problem solving.

Keywords: **preschool children, social problem-solving, questionnaires, stories and pictures**

A SZERTORNA IRÁNTI ÉRDEKLŐDÉS SZERBIAI KÖZÉPISKOLÁSOK KÖRÉBEN

Szerző: **GUBI Norbert**, IV. évfolyam (gubinorbert@gmail.com)

Témavezető: **Dr. HALASI Szabolcs**, docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Sport- és Testnevelési Kar, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

113

A mozgás, a fizikai aktivitás elődeink életében is nagy szerepet játszott, az életük részét képezte. Napjainkig rengeteg sportolási lehetőség alakult ki, amelyek közül mindenki megtalálhatja a számára megfelelőt. Sok sportklub létezik országszerte, ahol fiatalok és idősebbek egyaránt fejleszthetik az adott sportághoz szükséges képességeiket. A szertornáról legtöbbet a testnevelés órákon hallhatunk. Tanulmányom célja, hogy megvizsgáljam, a középiskolások Vajdaságban hogyan vélekednek a szertornáról, mekkora szerepet tölt be a tanulmányi éveik alatt, illetve közrejátszik-e a lakhely abban, hogy ki melyik sportágit választja. A kutatásom alapeszköze egy anonim kérdőív volt, amit az ismeretségi körömben, 30 személy töltött ki. A válaszadók 70%-a volt szertornázó, míg a többiek nem. A kutatási eredményeim betekintést nyújtanak az emberek szertorna iránti érdeklődésébe, valamint a szertorna előnyeibe és hátrányaiba. Érdekes eredményként kiemelném, hogy a válaszadók 42%-a mondta azt, hogy nem sokat foglalkozik szertornával az iskolai tornaórákon és ez sajnos egyre inkább észrevehető manapság az iskolákban.

Kulcsszavak: **szertorna, fejlődés, középiskolások**

GYMNASTICS IN SERBIA

Author: **Norbert GUBI**, fourth-year student (gubinatorbert@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Szabolcs HALASI**, associate professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Sport and Physical Education, Novi Sad;
“Europe” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

Movement and physical activity played a big role in the lives of our predecessors, as it was a part of their lives. To this day, there have been plenty of sports opportunities and everyone can find a sport that is suitable for them. There are many sport clubs across the country that allow young and old alike to develop the skills they need for a specific sport. We heard the most about gymnastics during physical education classes. Gymnastics is a complex sport consisting of exercises of different nature, presented on different agents – it is a sport which can be practiced by both women and men. The aim of my study is to gain insight into how high school students feel about gymnastics, what role it plays during their academic years and how much residence contributes to the pursuit of the sport. The basic tool of my research was an anonymous questionnaire completed by 30 individuals. Of the respondents, 70% were gymnasts, while the rest were not. My research results provide information about people’s interest in gymnastics, and the pros and cons of the sport.

Keywords: **gymnastics, progress, high school students**

KÜLFÖLDI ÉS BELFÖLDI FORRÁSÚ GAZDASÁGI FEJLESZTÉSEK HATÁSA A TURIZMUSRA PALICSON

Szerző: **FARKAS Athéne**, I. évfolyam, mesterképzés (athenej@gmail.com)

Témavezető: **Dr. MUHI Béla**, egyetemi tanár

Intézmény: Educons Egyetem, Közgazdasági Kar, Üzleti Gazdaságtan Szak, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

Palics első számú turisztikai desztináció – nem csak Vajdaságban, Szerbia-szerte is egyre nagyobb népszerűségnek örvend. Folyamatosan nő a látogatottsága és az itt eltöltött vendégéjszakák száma is – ezt támasztják alá a Központi Statisztikai Hivatal havonta megjelenő adatai is. A koronavírus-járvány azonban, a világ szinte minden szegletéhez hasonlóan, itt is megtörte az érdeklődést. Hogyan sínylek meg ezt a helyi vállalkozók? Mi lesz azokkal, akik frissen alapították turisztikai vállalkozásukat az észak-bácskai településen; és mi vár azokra, akik itt terveznek beruházni, fejleszteni, vagy ezt már meg is tették a közelmúltban? Interjúk során kapjuk meg a választ az érintettektől. A dolgozat a különböző helyzetek vizsgálata után összegzi a Palicson eddig megvalósult fejlesztéseket, kibővítve azok sorát az elmúlt egy évben forráshoz jutott projek-

tekkel, amelyek megvalósulását a magyar kormány támogatta. Belföldi támogatottságú projektek is hozzájárulnak Palics vonzerejének növeléséhez, azonban ezek sem a tervek szerint realizálódnak. Mi lesz a wellnessközpont nagyberuházásával és az ivóvízhálózat bővítésével? Mikor pompázhat Palics abban a fényben, amelyet megálmodtak neki a 21. században?

A helyzet vizsgálata kapcsán megállapítható, hogy szükség van a munkahelyek megtartására, ezen felül további befektetők idevonzására, valamint a kis- és középvállalkozások fejlesztésére.

Kulcsszavak: **területfejlesztés, gazdaságélénkítés, határon átnyúló támogatás, turizmus, Palics**

VAJDASÁGI KÉTNyelvűEK AZ AFFEKTÍV SZFÉRA TÜKRÉBEN

Szerző: **ŠELEMBA Aleksandra**, II. évfolyam (selembaa@gmail.com)

Témavezető: **Dr. GRABOVAC Beáta** docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka;

Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

A elméleti áttéket nyújtó munka célja, hogy a legújabb nemzetközi kutatásokra alapozva bemutassa a kétnyelvűségkutatás aktuális és legmodernebb irányzatait, amelyekben a hangsúly a kognitív működés mellett lassan kiterjed az affektív és a társas szférára is. A „kétnyelvűség előny-e vagy hátrány” vitában egy egyre bonyolultabb kép alakul ki, amelyet egyrészt a kétnyelvű lét komplexitása, másrészt az affektív, kognitív és társas mozzanatok variabilitása és módosulása határoz meg. Azoknak a kutatásoknak a száma, amelyek a kétnyelvűséget a szocio-emocionális területtel összekötik még nem nagy, viszont ezek az értelmezések érdekes betekintést nyújtanak a kétnyelvűek rugalmas, sokszor a körülményekhez adaptívan igazodó működésmódjához. Egyes külföldi eredmények azt mutatják, hogy minél magasabb a kétnyelvűség szintje, annál magasabb az empátia szintje is. Ezeket az eredményeket részben Vajdaságban is alátámasztották. Jelen dolgozatban az eddigi vajdasági eredményeket összegezzük a kétnyelvűség-affektivitás témakörben.

Kulcsszavak: **kétnyelvűség, empátia, érzelmi feldolgozás**

JÁTÉKOSÍTÁS A FEJÉR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLÁKBAN

Szerző: **JÁDI Alexandra** II. évfolyam (jdi.szandy.alexandra0@gmail.com)

Témavezető: **Dr. FEKETE Richárd** egyetemi adjunktus

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Neveléstudomány, Pécs

Az információs forradalom új eszközeinek köszönhetően az idősebb generációk többé nem rendelkeznek olyan tudással, amely a fiatalabb generációk számára mintaként szolgálhat, ezzel elmélyítve a generációk közti különbséget és kihívás

elé állítva mind a családokat, mind a nevelési és oktatási intézményeket. A tudomány fejlődése azonban nemcsak negatívumokat generált. A játékipar fellendülésének köszönhetően az itt sikerrel alkalmazott mechanizmusok és játékelemek az élet számos területén megjelentek, így az oktatásban is. Ezt nevezik játékosításnak vagy gamifikációnak.

A kutatás a következő kérdéseket kívánja megválaszolni: a Fejér megyei általános iskolákban milyen mértékben vetette meg lábát a gamifikáció? A pályán lévő általános iskolai pedagógusok hány százaléka játékosít tudatosan? A gamifikációt alkalmazó tanítók és tanárok milyen jó gyakorlatokkal rendelkeznek? A kutatás során kvantitatív és kvalitatív módszerek kerültek felhasználásra: a mintát képező Fejér megyei pedagógusok kérdőíven keresztül adtak információt a játékosítással kapcsolatos ismereteikről. A kitöltő 115 pedagógus közül 47 fő, azaz a résztvevők 41%-a tisztában van a játékosítás fogalmával és a gamifikációról mélyebb ismeretekkel rendelkező pedagógusok 74%-a aktívan használja is e módszert munkája során. A vizsgálat további szakaszában a pedagógusok dinamikus interjú keretein belül adnak számot személyes tapasztalataikról, játékosított tananyagfeldolgozásait a résztvevő megfigyelés módszerével kísérem figyelemmel.

Jelen kutatás eredményei egy, a jövőben megvalósítandó, Magyarország egész területére kiterjedő vizsgálat alapját képezik. Az országos feltárást követően megyei szintű előadások, továbbképzések és játékosítással kapcsolatos konferenciák megszervezésében és lebonyolításában való aktív részvételt tűztem ki célomnak.

Kulcsszavak: Fejér megye, játékosítás, oktatás, pedagógus

GAMIFICATION IN FEJÉR COUNTY'S PRIMARY SCHOOLS

Author: **Alexandra JÁDI**, second-year student (jdi.szandy.alexandra0@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Richárd FEKETE**, PhD, adjunct

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities and Social Sciences, Pécs

With the emergence of the information revolution and its new instruments, older generations lack the necessary knowledge to act as models for the younger generations. This widens the gap between generations and provides an all-new challenge for both families and the educational system.

Scientific progress does, however, have positive effects too. The rise of the gaming industry has caused the appearance of proven, successfully utilized game mechanics and elements in many other aspects of life, including education. This is called gamification.

The research seeks the answers to the following questions: how widespread is the application of gamification in Fejér County's primary schools? What percentage of the county's teachers use these methods consciously? What do these teachers consider to be the best practices for applying gamification?

Quantitative and qualitative methods were used in this research. The teachers of Fejér County were asked to fill out a questionnaire about their knowledge of gamification, followed by dynamic interviews about their personal experiences. Finally, their gamified educational materials were examined by directly observing the participants.

This research's results will be the base of another, country-wide research to be conducted in the future. After drawing conclusions from the country-wide research, I'm planning to help organize and actively take part in trainings, presentations and conferences regarding gamification.

Keywords: **Fejér county, gamification, education, teacher**

A POLIMORF TEHETSÉGTÍPUS BEVEZETÉSE

Szerző: **BESE Bernadett**, V. évfolyam (bese.detti@gmail.com)

Témavezető: **SZALAI Dániel**, doc. akad. mal.

Intézmény: Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem, Természettudományi Kar, Nyitra

A dolgozat célja, hogy definiálja a polimorf típusú tehetségek és a Kandinszkij-típus jellemzőit, és a történelemből vett példákkal támassza alá jelentőségét. A kutatás hipotézise, hogy az ilyen típusú tehetséggel, jellemzőkkel megáldott tehetségek jelentős változásokat képesek elérni a szakterületükön. A hipotézis alátámasztására a 20. század olyan művészei kerülnek bemutatásra, akik megfelelnek a dolgozatban meghatározott jellemzőknek és képesek voltak arra, hogy gyökeresen megváltoztassák az adott kor művészeti tendenciáit. A munkában elsősorban Vaszilij Vasziljevics Kandinszkij, Paul Klee és Yves Klein munkásságát dolgozom fel.

A dolgozatban definiáltam a polimorf tehetségtípust és a Kandinszkij-típust, továbbá a történelemből vett példák alapján alátámasztottam az elmélet fontosságát.

Kulcsszavak: **polimorf tehetségtípus, tehetséggondozás, Kandinszkij-típus**

THE INTRODUCTION OF POLYMORPHIC-TYPE OF GIFTEDNESS

Author: **Bc. Bernadett BESE**, final-year student (bese.detti@gmail.com)

Supervisor: **doc. akad. mal. Daniel SZALAI**

Institution: Constantine The Philosopher University in Nitra, Faculty of Natural Sciences, Nitra

This study is meant to be presented at the conference of Scientific Student Association. It wants to define the polymorphic-type of giftedness and interpret the features of the Kandinsky type; furthermore, its goal is to confirm and emphasize the importance of the mentioned type by citing examples from history. The hypothesis of this research is that those blessed with this type of talent and characteristics are able to achieve significant changes in their field. To support this idea, we introduced artists from the twentieth century, who meet the characteristics set out in this study, and were able to radically

change the artistic tendencies of their era. Therefore, this thesis mainly presents the work of Kandinsky, Klee and Klein. The study defines the polymorphic- and the Kandinsky-type of talent. Moreover, the importance of the hypothesis was highly substantiated by highlighting some examples from history.

Keywords: talent, polymorphic-type of giftedness, Kandinsky type

MAGYARORSZÁGON ELŐFORDULÓ LEGÁLIS ÉS ILLEGÁLIS SZEREK REPREZENTÁCIÓI, HASZNÁLÓINAK TÁRSADALMI MEGÍTÉLÉSEI

Szerző: **RAYMAN Judit**, III. évfolyam (raymanjudit@gmail.com)

Témavezető: **dr. SERDÜLT Sára** egyetemi tanársegéd

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Pszichológiai Intézet,
Szociál- és Szervezetpszichológiai Tanszék, Pécs

118

A dolgozat különböző szerekről és függőségekről alkotott vélemények feltárását, illetve az alapvető társadalmi normákba való beilleszkedésüket célozta. A függőségek számtalan aspektusa gyakran kutatott téma. A vizsgálat a függőségekkel összefüggésben a szociális reprezentációt, a társadalmi normák és a társadalmi távolságtartás hatását kívánta feltárni, szempontként megjelenítve a generációs különbségeket. Kutatói kérdés, hogy milyen a külső megítélése a különböző szerekeknek és használóinak? Mindez hogyan ivódik be a társadalmi rendszerbe, hogyan reprezentálódik attól függően, hogy milyen szert használ a függő? További kérdés, hogy milyen generációs eltérések érhetők tetten a témára vonatkozóan? A vizsgált minta véletlenszerűségét a kutatás kérdőívét önkéntesen kitöltők jelentik, a mintát különböző korú magyar emberek képezik (N=526). A kutatáshoz kialakított online kérdőív egy szerhasználó rövid történetéből és hozzá kapcsolódó kérdésekből állt. A válaszok elemzése arra irányult, hogy a történetben szereplő férfit miként ítélik meg a kitöltők a személypercepció alapján. A válaszok kódolása után az eredmények korcsoportok szerint is vizsgálásra kerültek. Emellett ez elemzés kitért a történetben szereplő férfi számára a kitöltők által adott tanácsokra. Az eredmények korosztálybeli különbségeket mutatnak a különböző szerekeknek és használóinak megítélésében. Az eredmények között megtalálható, hogy az alkoholfogyasztó történetben adták a válaszadók a legkevesebb szerrel kapcsolatos tanácsot, mely arra utal, hogy az alkoholizálás, azon belül pedig az alkoholizmus normatív tényező a magyar társadalomban.

Kulcsszavak: szerhasználat, függőség, szociális reprezentáció, társadalmi norma

REPRESENTATIONS OF LEGAL AND ILLEGAL DRUGS IN HUNGARY – THE DISCRIMINATION OF USERS

Author: **Judit RAYMAN**, third-year student (raymanjudit@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Sára SERDÜLT**, assistant

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities and Social Sciences, Institute of Psychology, Pécs

The paper aims to unfold the opinions on drugs and addictions, and the integration of these opinions into social norms. The countless aspects of addiction have been a significant topic for research (Arasteh et al, 1996; Brenzel et al, 2002; Csák et al, 2014). The study aims to explore the impact of the social representation theory, social norms and social distance in connection with addiction, with the mention of generational differences (Moscovici, 1984; Bonardi and Roussiau, 1999 quotes Bigazzi, 2015; Bertolodo and Castro, 2015). The research questions are the following: What is the external opinion on drugs and its users? How does all of this seep into the social system, how is it represented in our society depending on which drug the addict uses? What generational differences can be found concerning this topic? The studied group is a group of Hungarian participants of different ages (N=526), who have all filled out an online questionnaire voluntarily, thus giving us a random sample. The online questionnaire created for this study is about a user's short story and questions related to this story. The analysis is focused on unfolding how participants felt about the man in the story using social perception. After coding the responses, the results were analysed with respect to age groups, and the advice given by the repliers have also been looked over. The results show generational differences in the opinions on different drugs and their users. Among the results, we can see that participants gave the least amount of advice concerning the use of drugs in that story in which the man was consuming alcohol, which suggests that alcohol and alcoholism are normative factors in Hungary's society.

Keywords: **drug use, addiction, alcoholism, social representation, social norm**

119

VARSÁDI NÉMET NEMZETISÉGI NÉPI ÉPÍTÉSZET (A térszemlélet és térhasználat változásai)

Szerző: **KISS Bence István**, IV. évfolyam (kissbence28istvan11@gmail.com)

Témavezető: **Dr. Habil. VITÁRI Zsolt** PhD., tanszékvezető, egyetemi docens, PTE-BTK Modernkori Történeti Tanszék

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Történettudományi Intézet,
Modernkori Történeti Tanszék, Pécs

A gyorsan romló állapotú, hiányossá váló falukép és épületállomány népi építészeti jelentőségéből adódóan a magyarországi németiség egyedi, egyre inkább múltba vesző kulturális örökségének megőrzése és a széles közönség számára

is értelmezhetővé tétele a célja a Tolna megyei Varsád német nemzetiségi népi építészeti emlékeivel foglalkozó dolgozatnak. A fellelhető épületek egyes kategóriákba való szakirodalom alapú besorolásával és a térhasználat változásainak vizsgálatával jutottam arra a következtetésre, hogy a település építményei jól csoportosíthatóak építési idejük, méretük, kinézetük alapján és kiválóan szemléltetik a magyarországi németek karakterisztikus építési jegyeit, technikáit, szokásait, anyaghasználatát és formavilágát.

Hipotézisem szerint az általános népi építészeti jegyeiktől találhatóak eltérő, egyedi jegyek is, mint pl. a díszes, státuszszimbólumként funkcionáló gangajtók.

A kutatás az egész falura kiterjed és a több évet felölelő fényképes dokumentációk, megfigyelések és leírások alapján egyértelműen vizsgálhatóvá és megfigyelhetővé válnak az épületek, építési technikák.

A dolgozat széleskörű elemzési módszerrel készült: a feltárt szakirodalom adja a vizsgálat értelmezési keretét; a helyszíni bejárások és az ott készített feljegyzések, fényképek segítik a vizuális megjelenítést és értelmezést, míg a tösgyökeres helyi lakosokkal folytatott beszélgetések során feltárt információk keltik életre az elemzés tárgyát képező falut.

A dolgozat épít a tudományos igényű érvelésre, összehasonlításra, bemutatásra és elemzésre.

A kutatás eredményeképpen elmondható, hogy a példaként bemutatásra került épületek elemzése során az adott, eddigi tudományos eredményekkel összevetve bizonyos mértékben a szakirodalom által keretet adó egyes kategóriák és csoportosítások használata az egyes építményeknél eltér. A feltárás és dokumentálás során arra a megállapításra jutottam, hogy lokális adottságokból származó különbségek minden kategória esetében megfigyelhetőek.

Kulcsszavak: népi építészet, magyarországi németek, építési technikák, térhasználat

HUNGARIAN-GERMAN ARCHITECTURE IN VARSÁD (Changes of space-perspective and – usage)

Author: Bence István KISS, fourth-year student (kissbence28istvan11@gmail.com)

Supervisor: Dr. Habil. Zsolt VITÁRI, PhD., head of department, docent

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities and Social Sciences, Institute of History,
Department of Modern History, Pécs

The aim of the study is to make a record and show an interpretable image to the wide audience, of a decaying, wanting village and its buildings, which are characterized by the unique and passing cultural heritage of the Hungarian-German nationality.

Based on the classification of scientific research, the local buildings could be ranked into different categories. This finding about the usage of space led to the deduction that the observed buildings can be separated into groups based on their era of building, size, and appearance. Thus, they resemble the Hungarian-German nationality's characteristics of building-attributes, -techniques, -tradition, -material usage, and -shape.

According to my hypothesis, besides the traditional attributes, different, unique characteristics were also to be found, such as veranda-gates, which served as status symbols.

The research was expanded to the whole village and the year-long documentation, observation, and descriptions of the author provide a background for studying the buildings and the construction-techniques of the village.

The study complies a wide-range of methods of analysis: the revealed literature provides the framework of interpretation; the documentation and photos that were taken during the fieldwork help the visual representation and understanding, and the interviews with the local residents help the scene of the village come alive.

The study is built upon scientific reasoning, comparison, presentation and analysis. The result of the study is a comparison with the current scientific findings, which contrasts the differences from the already described framework; some of the buildings of the village could be categorized distinctively. As a conclusion, the differences originating from the local attributes were observable during the revealing study and the documentation.

Keywords: folk architecture, Hungarian-German nationality, architecture techniques, space-usage

ÁGYÁSOK KÖZÖTT, SZABAD ÉG ALATT

Szerző: **NAGY Ilona**, V. évfolyam (nagyilona4918@gmail.com)

Témavezető: **Dr. CSIZMADY Adrienne** egyetemi docens

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Társadalomtudományi Intézet, Szociológia Tanszék, Szeged

A közösségi kertek már nem új városi képződmények, megjelenésük óta fontos szerepet töltenek be a helyi lakosok életében. Az elmúlt 10 év alatt a budapesti kertalapítási dinamikára jellemző, hogy a fluktuáció és a lelassult növekedés ellenére a közösségi kertek száma fokozatosan emelkedik. Feltételezhető, hogy a közterek látogatásának korlátozása miatt különösen fontos terepként szolgálnak a kertészkedőknek a COVID-19 járvány alatt.

A dolgozat a budapesti közösségi kertekkel kapcsolatos kérdőíves felmérésével arra keresi a választ, hogy a korlátozások alatt hogyan alakult a kertek látogatottsága és közösségi szelleme.

A felmérésből nyert adatok megfelelő statisztikai módszerekkel való elemzésével feltárható, hogy milyen változások történtek a közösségi kertekben, valamint az is megállapítható, hogy az egyes kertek tagjainak véleménye milyen térbeli és szociológiai változóktól függ.

Kulcsszavak: közösségi kert, COVID-19, kérdőíves felmérés

BETWEEN BEDS, UNDER THE OPEN SKY

Author: **Ilona NAGY**, fifth-year student, (nagyilona4918@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Adrienne CSIZMADY**, associate professor

Institution: University of Szeged, Faculty of Humanities and Social Sciences, Institute of Social Sciences,
Department of Sociology, Szeged

Community gardens are not new urban formations, and they have played an important role in the lives of local residents since their appearance. In Budapest, in the past ten years, the characteristic of establishment of gardens goes to show that the number of community gardens has been gradually increasing, despite fluctuation and slowed growth. Supposedly, due to visitation restriction, they serve as particularly important spaces for gardeners during the COVID-19 epidemic.

Based on a survey in community gardens, this paper's aim is to give answers to how their visitation and community spirit have changed.

With adequate statistical analysis of survey data, this paper explores the changes in community gardens, and detects which spatial and social variables affect the opinions of members in each garden.

Keywords: **community garden, COVID-19, survey**

AZ ÉREM MÁSIK OLDALA – AVAGY A MOBBING PERCEPCIÓJÁNAK ÉS SZERVEZETEN BELÜLI ELFOGADÁSÁNAK VIZSGÁLATA

Szerző: **CSAPÓ Gyöngyvér Virág**, Pszichológia Doktori Iskola, II. évfolyam (csapo.gyombi@gmail.com)

Témavezető: **Dr. CZIBOR Andrea** egyetemi adjunktus

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Pszichológia Intézet,
Szociál- és Szervezetpszichológia Tanszék, Pécs

A mobbing vagy munkahelyi zaklatás olyan helyzet, amelyben az egyén folyamatosan és hosszú időn keresztül inzultusoknak és bántalmazásoknak van kitéve a munkahelyén. Általában egy konfliktussal kezdődik, ami pszichoterrorrá fejlődik és az áldozatok rendszeres támadásoknak lesznek kitéve, ami azonban számos negatív következménnyel jár mind az egyén, mind a szervezet számára. Habár nemzetközi szinten a munkahelyi zaklatás kutatott terület, azonban ezek a vizsgálatok főként az egyéni tényezőkre fókuszálnak és kevés figyelmet kapnak a szervezet jellemzői, mint a mobbing prediktív faktorai, ráadásul Magyarországon a munkahelyi zaklatás meglehetősen alulkutatott terület, az elmúlt 25 évben alig jelent meg tanulmány ezzel kapcsolatban, annak ellenére, hogy a mobbing igazoltan összefüggést mutat a munkahelyi elégedettséggel, a teljesítménnyel és az elvándorlással. Éppen ezért a kutatásom során arra a kérdésre keresem a választ, hogy hogyan viszo-

nyulnak a munkavállalók a munkahelyi zaklatáshoz és mennyire tartják a szervezetük értékeivel és normáival összeegyeztethetőnek, valamint célom annak bemutatása, hogy mi is a magyarországi helyzet jelenleg a munkahelyi zaklatás területén.

Kulcsszavak: **munkahelyi zaklatás, szervezet, szervezeti értékek**

THE OTHER SIDE OF THE COIN – THE STUDY OF MOBBING PERCEPTION AND ACCEPTANCE WITHIN AN ORGANIZATION

Author: **Gyöngyvér Virág CSAPÓ**, second-year Doctoral School of Psychology student (csapo.gyombi@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Andrea CZIBOR**, senior lecturer

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities, Institute of Psychology,
Department of Social and Organization Psychology, Pécs

Mobbing or workplace bullying is a situation in which an individual is constantly and for a long time exposed to insult and abuse in the workplace. It usually begins with a conflict that develops into psychological terror and the victims are subjected to regular attacks, which have several negative consequences for both the individual and the organization. Although workplace bullying is an area of research in the international scene, these studies focus mainly on individual factors and pay little attention to organizational characteristics, such as predictors of mobbing. In Hungary, workplace bullying is a rather under-researched field, despite the fact that mobbing has been shown to be associated with job satisfaction, performance, and turnover. Therefore, in my study, I am looking for the answer to the question of how employees relate to workplace bullying and how they consider it to be compatible with the values and norms of their organization. My aim is to show what the current state of Hungary is in the field of workplace bullying.

Keywords: **workplace bullying, organization, organization values**

NYELVTANULÁSI MOTIVÁCIÓ ÉS LEHETŐSÉGEK AZ ELTÉRŐ SZOCIOÖKONÓMIAI HÁTTÉR TÜKRÉBEN

Szerző: **HORVÁTH Gergely**, mesterképzés (hgergely96@gmail.com)

Témavezető: **Dr. habil. HÍVES-VARGA Aranka** egyetemi docens, intézetvezető

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Angol és Történelem Szak, Pécs

A vizsgálat aktualitása a jelenlegi oktatási szakmapolitikai döntések hozzáférhetőségi és méltányossági dimenzióiban gyökerezik: a nyelvtanulás a középiskolában tanuló és felsőoktatásba jelentkezni vágyó tanulók számára a többletpontok

megszerzése miatt, az előnyszerzés egyik forrása (Új felvételi követelmény, 2019). A kutatás célja, hogy bemutassa, két eltérő szocioökonómiai háttérű tanulói csoportból álló intézmény diákjainak az angol nyelv tanulásához köthető motivációit és eszközhasználati lehetőségeit.

A vizsgálat online, hozzáférési alapú kérdőív kitöltésével valósult meg. A minta a nagysága (N1=32, N2=39) miatt nem reprezentatív, azonban a kvantitatív kutatás eredményei megmutatják, hogy a vizsgálatban résztvevő diákok milyen, az angol nyelv tanulásához köthető célokkal és ambíciókkal rendelkeznek. A hipotézisem alapján arra számítottam, hogy a két vizsgált csoport eltérő nyelvtanulási végkimeneti célokkal és egyenlőtlen hozzáféréssel rendelkezik az extrakurrikuláris tevékenységeket illetően. Az elemzésben feltárt különbözőségek a családi háttérből származó tőkehiányokhoz köthetők. A jelenlegi oktatáspolitikai preferenciák miatt az alacsonyabb gazdasági, kulturális és társadalmi háttérű diákok hátrányba kerülnek a felsőoktatás szelekciós mechanizmusában. A kutatás eredményei megmutatják, hogy mennyire eltérően vélekedik a két vizsgált csoport a saját nyelvtanulási esélyeiről, lehetőségeiről és céljairól. A feltárt folyamatokban nagy szerepe van a segítetttség érzésének: azok a diákok, akik a nyelvi fejlődésük során nagyobb támogatást kapnak, sikeresebbnek érzik magukat, így optimistán látják jövőjüket és nyelvtanulásukat. A külső, tanórán kívüli segítség eloszlása a két csoport között egyenlőtlen, így a családból eredő hátrányok még inkább elmélyülnek az iskolai évek múlásával. A korlátozott lehetőségek a nyelvtudást bizonyító dokumentumok megszerzésére azt eredményezik, hogy a megkérdezett alacsony szocioökonómiai háttérrel rendelkező diákok kevésbé motiváltak a magasabb szintű vizsgák letételére, illetve mindemellett rosszabb jövőképpel rendelkeznek, így csak kevés esetben jellemző rájuk a sikereikkel kapcsolatos optimizmus. A hátránykompenzáció, méltányosságot elősegítő beavatkozások hiányában a nyelvtanulásért járó többletpontok a magasabb szocioökonómiai háttérű családok gyermekeinek privilégiumává válhatnak. A bevezető kutatás további „mélyfúrások” útjait jelöli ki, melyek adekvát beavatkozási javaslatok adására adhatnak lehetőséget.

Kulcsszavak: nyelvtanulás, oktatáspolitikai, nevelésszociológia, hátrányos helyzet

LANGUAGE LEARNING MOTIVATION AND POSSIBILITIES WITH RESPECT TO SOCIAL ECONOMIC STATUS

Author: Gergely HORVÁTH, MA student

Supervisor: Dr. habil. Aranka HIVES-VARGA, associate professor

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities and Social Sciences, Pécs

The relevancy of the study originates from the dimensions of the current education-policy decisions concerning accessibility and equity; language learning is a source of advantage among those secondary school students who intend to apply for tertiary education (New Requirements for Application, 2019). The aim of the research is to introduce two diverse groups of students of different social economic status (SES) (Bourdieu, 1978; Coleman, 1997; Varga, 2018), and their motivation and Information and Communication Technology (ICT) device-usage possibilities in learning English as a Foreign Language

(EFL) (Eaton, 2010; Ahmandi, 2018). The examination was an online, accessible-based questionnaire. The numeracy of the sampling (N1:32; N2:39) does not allow representative understanding; the quantitative research results, however, show an insight into the participants' aims and ambitions in EFL learning. Based on the hypothesis, different aims, and unequal accessibility in the extracurricular learning possibilities were expected among the two examined learner groups. In the analysis, the revealed differences originate from the capital deficits of the students' family (Bourdieu, 1978; Andor, 2001; Fehérvári-Varga-Ceglédi, 2018). Due to the preferences of the current educational policy, the students of a lower economic, cultural, and social background are disadvantaged in the higher-education's selective mechanism. The results of the research show how different beliefs the two examined groups have in respect to their chances, possibilities and aims in ESL learning. In the revealed processes, the feeling of being helped has an essential role – those learners who are given aid during their language learning process feel more successful, and, thus, they see their future and language learning in a more optimistic light. The distribution of external, extracurricular help is unequal, which results in the further engrossment of the disadvantages generating from the family background during the school years. The narrow possibilities to obtain certificates results in the low motivation level for taking more advanced exams, a worse outlook, which causes the lack of optimism, among the asked students of low SES families. With the lack of disadvantage compensating, equity-oriented interventions, extra points given for language knowledge could become the privilege of students of higher SES families. The introductory research indicates the directions for further qualitative studies, which allow for proposals for adequate interventions.

Keywords: language learning, education policy, sociology of education, underprivileged groups

PROBLÉMA ALAPÚ TANULÁS A BIOLÓGIAOKTATÁSBAN

Szerző: **REÉB Zsófia**, II. évfolyam, PhD-hallgató (reeb.zsofia@koki.hu)

Témavezető: **Dr. NOVÁK Anikó** docens, Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék

Intézmény: Eötvös Loránd Tudományegyetem, Biológia Doktori Iskola, Budapest

A 21. századra felhalmozott rendkívüli kollektív tudásmennyiségnek köszönhetően a jelenkori oktatás egyik legnagyobb kihívásának tekinthetjük, hogy a hagyományos, lexikális tudást támogató információátadás mellett a diákok azon készségeit is fejlesszük, amelyek a megszerzett tudásukat plasztikussá, alkalmazhatóvá teszik. Ezen készségeket összefoglaló néven 21. századi készségeknek, ill. 4K-nak nevezzük. 4K alatt a kreativitást, a kritikus gondolkodást, a kommunikációt és a kollaborációt értjük. Fejlesztésükre a jelen oktatási segédeszközök (tankönyvek, munkafüzetek) csak alig vagy egyáltalán nem adnak lehetőséget a tanórák keretében, az előírt nagy mennyiségű adatszerű ismeret átadása mellett a rendelkezésre álló módszertani paletta más eleme kevésbé alkalmazható.

A *probléma alapú tanulás* egy tanulóközpontú oktatási megközelítés, amely a lexikális tudást és annak alkalmazását, valamint az alkalmazáshoz szükséges készségek fejlesztését egyaránt megköveteli. A módszer lelkét egy, a tananyaghoz kapcsolható, hétköznapi probléma adja, amelyre a diákok közösen próbálnak megoldást találni. A megszerzett tudás tehát elsősorban egy valós probléma és nem a diszciplína köré szerveződik. Jelen munka keretében 8 db, 10 héten át feldolgozható kiscsoportos feladat került kidolgozásra a biológia tantárgyhoz kapcsolódóan, amely a probléma alapú megközelítést igényli. A választott problémák a 2019-es és 2020-as években, népszerű internetes portálokon megjelent ismeretterjesztő cikkek feldolgozásával kerülnek közelebb a diákokhoz, amelyek mindegyike a tizenegyedikes gimnáziumi tananyag ökológia témakörét kívánja kiegészíteni, a tananyag és problémák közötti kapcsolat felfedezésével és tudatosításával azt kontextusba ültetni. A munka fontos részét képezi a kritikus forráselemzés alapjainak elsajátítása, amellyel tehetünk egy lépést afelé, hogy a jövő nemzedéke megfelelő körülményekkel álljon az információk tudományos és áltudományos mivoltának megkülönböztetéséhez.

Kulcsszavak: **probléma-alapú tanulás, 4K, biológiaoktatás, alternatív tanítási módszer**

PROBLEM-BASED LEARNING IN BIOLOGY

Author: **Zsófia REEB**, second-year PhD student, biology teacher (reeb.zsofia@koki.hu)

Supervisor: **Anikó NOVÁK**, PhD, assistant professor, University of Novi Sad, Faculty of Arts,
Department of Hungarian Language and Literature, Novi Sad

Institution: Eötvös Loránd University, Doctoral School of Biology, Budapest

Due to the extraordinary amount of collective knowledge accumulated in the twenty-first century, one of the biggest challenges of modern education is to develop students' skills that make their traditional lexical knowledge plastic and applicable. These skills are collectively referred to as twenty-first-century skills, or the 4Cs. By 4Cs we mean creativity, critical thinking, communication and collaboration. The present educational aids (textbooks, workbooks) provide little or no opportunity for their development within lessons, and in addition to the required large amount of data-like knowledge, other – sometimes time-consuming – methodological tools are rarely applicable.

Problem-based learning is a learner-centred educational approach that requires both lexical knowledge and its application, as well as the development of the soft skills mentioned above. The essence of the method is given by a common problem related to the curriculum, to which the students try to find a solution together. Thus, the acquired knowledge is primarily organized around a real problem and not around the discipline. In the present work, 8 small-group tasks were developed with the processing time of 10 weeks, in connection with the subject of biology. The selected issues are brought closer to students by processing educational articles published on popular Internet portals in 2019 and 2020. These articles complement the ecology topic of the 11th-grade high school curriculum, while drawing attention to the relationship between the curriculum and the chosen biology-based problems at the same time. An important part of the work is to learn the basics of

T Á R S A D A L O M T U D O M Á N Y O K I I .

critical source analysis, thereby ensuring that future generations learn to distinguish the scientific and pseudo-scientific nature of information.

Keywords: **problem-based learning, PBL, 4K, biology education, alternative teaching method**

FOGALMI METAFORÁK ELEMZÉSE VUČIĆ ALEKSANDAR, ORBÁN VIKTOR ÉS MERKEL ANGELA BESZÉDEIBEN A KORONAVÍRUS-JÁRVÁNNYAL KAPCSOLATBAN

Szerző: **DEÁK Iréna**, IV. évfolyam (deak.irena@gmail.com)

Témavezető: **ma PÁPISTA Zsolt** tanársegéd

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Német Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

A koronavírus-járvány 2020-ban a világ szinte minden pontjára eljutott, ezzel próbára téve nem csak a korszerű egészségügyet, hanem a gazdaságot és általánosságban az egész eddigi megszokott emberi életet is. Bár különböző szervezetek keretein belül, mint amilyenek például az Egészségügyi Világszervezet vagy az Európai Unió, beszélhetünk különböző államok együttműködéséről, viszont mivel jelenleg nem létezik globális megoldás a járvány kezelésére, ezért az egyes országok maguk döntik el, hogyan járnak el a felmerült probléma megoldásának ügyében. A koronavírus okozta helyzettel kapcsolatban több ország államfője is felszólalt, beszélve az országban keletkezett új helyzetről, a vírusról, valamint a járványkezeléssel kapcsolatos állami rendeletekről, intézkedésekről. A jelen kutatásban három államfő koronavírus-járvánnyal kapcsolatos beszédét elemzem: Vučić Aleksandarnak, Szerbia elnökének március 15-én; Orbán Viktornak, Magyarország miniszterelnökének március 16-án; és Angela Merkelnek, Németország szövetségi kancellárnőjének március 18-án tartott beszédét. Az analízis során az általuk használt fogalmi metaforákat gyűjtöttem, értelmeztem és hasonlítottam össze.

Az államfők beszédeiben felmerülő fogalmi metaforák elemzésekor a következő figyelhető meg: mindhárom beszédben előfordulnak metaforák a járvánnyal, a döntésekkel, illetve intézkedésekkel, valamint az adott állam helyzetével kapcsolatban, míg más államokkal kapcsolatos metaforák csak a szerb és magyar beszédben lelhetők fel. Szerbia államfőjének beszédében A JÁRVÁNY HÁBORÚ metafora sűrűn fordul elő, míg a másik két államfőnél csak elvétve. Vučić Aleksandar megszólalásában ezenkívül a DÖNTÉS TEHER metafora fordul elő többszörösen. Ezenkívül érdekesség, hogy a szerb gazdaságot pozitívan jellemzi (pl. SZERB GAZDASÁG FELTÖREKVŐ CSILLAG), valamint más államokkal való viszonyát többször is megemlíti (pl. EURÓPAI ORSZÁG BARÁT, KÍNAI KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE TESTVÉR). A magyar államfőnél a járvány veszélyként, illetve megszemélyesítve fordul többször is elő a jelenlegi helyzettel kapcsolatban, valamint az országban kialakult helyzet különböző aspektusait is megszemélyesítve említi. A német kancellárnőnél viszont a JÁRVÁNY TEHER és a JÁRVÁNY FELADAT sűrűn előforduló metafora.

Kulcsszavak: koronavírus-járvány, kognitív nyelvészet, fogalmi metafora

CONCEPTUAL METAPHORS IN ALEKSANDAR VUČIĆ'S, VIKTOR ORBÁN'S AND ANGELA MERKEL'S SPEECHES RELATING TO THE CORONAVIRUS PANDEMIC

Author: **Iréna DEÁK**, fourth-year student (deak.irena@gmail.com)

Supervisor: **Zsolt PÁPISTA**, teaching assistant

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of German Language and Literature, Novi Sad;
Hungarian College for Higher Education in Vojvodina, Novi Sad

The 2020 coronavirus pandemic reached almost every spot in the world and has put not just modern healthcare, but also the economy and the whole way of human life in general to the test. Although we can speak about the cooperation of some countries within organizations, like, for example, in the World Health Organisation or the European Union, there is no unified global solution for the pandemic, and, therefore, individual countries have to decide how they're going to solve the problem for themselves. The heads of several states have spoken out about the current situation caused by the coronavirus. They have talked about the new situation in their respective countries, the virus itself, and the regulations and measures needed to treat the pandemic. In the current paper, I analyse the speeches of three heads of state about the coronavirus pandemic: the speech of the president of Serbia, Aleksandar Vučić, on the 15th of March, the speech of the prime minister of Hungary, Viktor Orbán, on the 16th of March, and the speech of the federal chancellor of Germany, Angela Merkel, on the 18th of March. In the course of the analysis, I collected, interpreted and compared the conceptual metaphors they used.

The analysis of the conceptual metaphors in the three speeches revealed the following: in all three speeches there are metaphors about the pandemic, the decisions and the measures, as well as the situation in the given country, while metaphors about other countries only occur in the Serbian and Hungarian speeches. In the speech of the Serbian president, the metaphor THE PANDEMIC IS WAR occurs often, while in the other two speeches it is rarely mentioned. Aleksandar Vučić also uses the A DECISION IS A BURDEN metaphor multiple times. It is also interesting that he describes the Serbian economy positively (e.g. THE SERBIAN ECONOMY IS A RISING STAR), and he also mentions his relationship to other countries (e.g. A EUROPEAN COUNTRY IS A FRIEND, THE REPUBLIC OF CHINA IS A SIBLING). In the speech of the Hungarian prime minister, the pandemic is often conceptualized as a danger or as a personified entity, and he also personifies several other aspects of the situation in the country. The most common metaphors in the speech of the German chancellor are THE PANDEMIC IS A BURDEN and THE PANDEMIC IS A TASK.

Keywords: **coronavirus pandemic, cognitive linguistics, conceptual metaphor**

A SÁRGA SZÍN FRAZEOLÓGIAI ÉS SZIMBOLIKUS VISELKEDÉSE A MAGYAR ÉS A SZERB NYELVBEN

Szerző: **SZILÁGYI Donáta**, III. évfolyam (donatasiladji@gmail.com)

Témavezető: **PÁSZTOR-KICSI Mária** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A kutatás a sárga szín szimbolikus értékével, illetve a frazeológiában tetten érhető megnyilvánulásával foglalkozik a magyar és a szerb nyelv viszonylatában. A sárga, illetve žuto szín szimbolikus jelentésének vizsgálata során a magyar és a szerb(horvát) szótárakban található jelenségek ekvivalenciáját keressük. A frazémák vizsgálatakor pedig arra vonatkozóan igyekszünk következtetéseket levonni, hogy a két nyelv között milyen mértékben mutathatók ki hasonlóságok és különbségek az említett szín kapcsán.

Kulcsszavak: **sárga, žuto, szimbolika, frazeológia, színek, magyar nyelv, szerb nyelv**

A MAGYAR SZÓ EREDETE ÉS TÖRTÉNETE

Szerző: **BARNA Emma**, III. évfolyam (emabarna99@gmail.com)

Témavezető: **Dr. ORCSIK Károly** főiskolai docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Média Tanszék, Újságírás, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A dolgozat fő témája az egyedüli vajdasági magyar napilap, a Magyar Szó megjelenése, valamint változásai. A dolgozat bevezető részében az újság történetének általános vonatkozásait ismertetem, majd egy elemzésen keresztül részletesebben kitérek a lapban éremegjelenő nyelvezet és a hétköznapi beszédmod közötti különbségekre. A befejezésben foglalkozok az 50 évvel ezelőtti és a mai megjelenési példányszámok közötti különbségekkel az olvasóközönség kontextusában.

Kulcsszavak: **sajtótörténet, vajdasági sajtó, magyar nyelvhasználat**

THE ORIGIN AND HISTORY OF *MAGYAR SZÓ*

Author: **Emma BARNA**, third-year student (emabarna99@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Károly ORCSIK**, associate professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of Media Studies, Journalism, Novi Sad;
"Europa" Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

The main topic of my dissertation is the appearance and the changes of *Magyar Szó*, the only Hungarian daily newspaper in Vojvodina, through the years of its existence. In the introductory part of the dissertation I explain the basic historical facts, then, through an analysis, I detail the differences between the ordinary Hungarian language in Vojvodina and the one that is used in the media. At the last part, I discuss the physical and intellectual differences and the main characteristics of the newspaper from 50 years ago to this day. I would like to highlight the positive and negative effects of these changes to the audience in my work.

Keywords: **press history, Vojvodinian press, Magyar Szó**

131

AZ ANGOL NYELVŰ EGYES SZÁM HARMADIK SZEMÉLYŰ NÉVMÁSOK HASZNÁLATA MAGYAR AJKÚ DIÁKOK KÖRÉBEN

Szerző: **SERFŐZŐ Réka**, mesterképzés (reka996@gmail.com)

Témavezető: **Dr. PÁSZTOR-KICSI Mária** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Angol Tanszék, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

A dolgozat az egyes szám harmadik személyű névmások használatát elemzi angol–magyar nyelvi vonatkozásokban, különös tekintettel a magyar ajkú diákok angol nyelvhasználatára. A kutatómunka részletesen tanulmányozza a diákok által demonstrált fordítási és felhasználási stratégiákat a két nyelvben az egyes szám harmadik személyű névmás esetében, mint például az angol nyelv grammatikai, személyes névmással (it) kifejezett alanyának problematikáját, valamint a neme-
ket és élettelen tárgyakat megkülönböztető (he, she, it) névmások által felvetett nehézségeket.

Feltételezzük, hogy a magyar anyanyelvű diákok angol nyelvhasználatát nagy mértékben meghatározza az anyanyelvi strukturális interferencia, melynek hatására szisztematikus hibák jelennek meg a fordítás és a nyelvhasználat során, melyek a megfelelő idegennyelv tanítási módszerek alkalmazásával elkerülhetőek lennének. A kutatás elméleti háttérét a következő tanulmányok biztosítják: Krashen, S. D. 1981: Second language acquisition and second language learning; Quirk et al. 1985: A Comprehensive Grammar; Wales 1996: Personal Pronouns in Present-Day English.

Kulcsszavak: **angol nyelv, magyar nyelv, nyelvi interferencia, fordítás, névmások, nyelvtanulás**

THE ENGLISH THIRD-PERSON SINGULAR PRONOUNS IN HUNGARIAN STUDENTS' LANGUAGE USE

Author: **Réka SERFŐZŐ**, masters student (reka996@gmail.com)

Supervisor: **Mária PÁSZTOR-KICSI**, PhD, associate professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, English Language and Literature Department, Novi Sad

This work analyses the use of the third-person singular pronouns in English and Hungarian, with special focus on the English language use of Hungarian students. The research studies in detail the translation strategies and language use demonstrated by the students in their use of the third-person singular pronouns; such as the expletive subject (it), and the difficulties presented by the pronouns that differentiate between animate and inanimate subjects (he, she, it).

It is assumed that the English language use of Hungarian native speakers is greatly influenced by the interference of native language structures, which causes the appearance of systematic mistakes during the course of translation and language use. These mistakes, however, could be avoided using appropriate, language-specific methods. The theoretical background of the research is provided by the following works: Krashen, S. D. 1981: *Second language acquisition and second language learning*; Quirk et al. 1985: *A Comprehensive Grammar*; Wales 1996: *Personal Pronouns in Present-Day English*.

Keywords: English language, Hungarian language, language interference, translation, pronouns, language learning

JABLONCA KÖZSÉG HELYNEVEINEK VIZSGÁLATA

Szerző: **Bc. CSOBÁDY Csilla**, I. évfolyam (cs.csilla80@gmail.com)

Témavezető: **doc. PaedDr. BAUKO János**, PhD.

Intézmény: Konstantin Filozófus Egyetem, Közép-európai Tanulmányok Kara,
Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet, Nyitra

A TDK-munka Jablonca község szinkrón és diakrón helyneveinek vizsgálatával foglalkozik. Az általános elméleti tudnivalókban az alapfogalmakat ismertetem, valamint a helynévhasználatot befolyásoló tényezőket is bemutatom. Az összegyűjtött helynevek rendszerezésekor a Hoffmann István-féle névelemzési modellből indulok ki, a helynévanyagot funkcionális-szemantikai és lexikális-morfológiai szempontból elemzem. A felkutatott helynévanyagot adattár formájában közlöm. Munkámat helynév-szociológiai vizsgálattal egészítem ki, mely során kérdőíves módszerrel és interjúzással vetek fényt a helybéli lakosok helynévismeretére és -használatára, valamint az ezt befolyásoló tényezőket, az okokat is magyarázom. A helynév-szociológiai kutatást mentális térképezéssel bővítem, melyekből néhány példát a mellékletben csatolok a munkához.

Kulcsszavak: Jablonca, helynév, tulajdonnév, onomasztika, kétnyelvűség

THE ANALYSIS OF TOPONYMS OF SILICKÁ JABLONICA

Author: **Bc. Csilla CSOBÁDY**, first-year student (cs.csilla80@gmail.com)

Supervisor: **doc. PaedDr. János BAUKO**, PhD

Institution: Constantine The Philosopher University in Nitra, Faculty of Central European Studies,
Institute of Hungarian Language and Literature, Nitra

The work deals with the synchronic and diachronic analysis of toponyms of the village of Silická Jablonica. The key concepts are described in the “Általános elméleti tudnivalók” [General Theoretical Background] section, and the factors influencing the use of toponyms are presented here as well. The classification of the collected toponyms is derived from the analytical framework/typological system introduced by István Hoffmann, and the linguistic material of toponyms is analysed from a functional-semantic and lexical-morphological point of view. The thesis is complemented with the sociological analysis of toponyms, in which the local inhabitants’ knowledge and usage of toponyms is illustrated by using the methods of questionnaire and interview. The factors and the reasons which influence the knowledge and the usage are explained in further detail. The sociological analysis of toponyms is broadened with mental mapping, some samples of which are attached in the Appendix. The gathered linguistic material of toponyms is published in the form of a repository.

Keywords: **Silická Jablonica, toponym, proper names, onomastic, bilingualism**

133

A KORLÁTOZOTT ÉS KIDOLGOZOTT NYELVI KÓD HATÁSAI A BESZÉDÉRTÉSRE ÉS AZ ISKOLAI ÉRVÉNYESÜLÉSRE

Szerző: **MÓRICZ Virág Kinga**, II. évfolyam (moriczviragkinga@gmail.com)

Témavezető: **PÁSZTOR KICSÍ Mária** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A kidolgozott és a korlátozott nyelvi kód kétségkívül nagy hatással van az iskolai teljesítményünkre és a mindennapi életben való érvényesülésre. A dolgozat gerincét alkotó beszédértési vizsgálat (Gósy Mária – GMP12 szövegértési vizsgálata alapján) is ezt támasztja alá, mely eredményeivel rámutat, hogy a fejlett beszédértés számos kognitív területet megalapoz és meghatároz. A kutatás egy kisebbségi homogén magyar közösségben készült. A felmérés osztályszinten zajlott, egy felolvasott szöveg alapján történő kérdőív kitöltésével. Célja, hogy feltérképezze, mekkora beszédértésszerű különbség mérhető egy ötödikes és egy nyolcadikos osztály között azonos körülmények között, ugyanazon szöveg értelmezése során. A különbségek megismerése által következtetéseket vontam le a gyermekek nyelvi kódjára vonatkozólag. A dolgozat foglalkozik a

nyelvjárásiasággal és a hátrányos helyzettel, amelyek kisebbségi nyelvi közösségekben fokozottan hangsúlyos tényezők. Emellett kitér a nyelvi képességek nemek szerinti megoszlására, és a beszédértés nyelvészeti magyarázatára is.

Kulcsszavak: beszédértés, GMP-diagnosztika, korlátozott nyelvi kód, kidolgozott nyelvi kód, nyelvjárásiaság, hátrányos helyzet

THE ELABORATED AND RESTRICTED CODES' IMPACT ON SPEECH COMPREHENSION AND ON PEOPLE'S WAY OF EVERYDAY LIFE

Author: **Virág Kinga MÓRICZ**, second-year student (moriczviragkinga@gmail.com)

Supervisor: **Mária PÁSZTOR KICSI** associate professor;

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of Hungarian Studies, Novi Sad; "Europa" Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

134

The elaborated code and restricted code undoubtedly has a significant impact on school performance and on people's way of everyday life. The dissertation's unique speech comprehension test (based on Mária Gósy's GMP12 comprehension) supports these allegations. It shows that developed language comprehension establishes and defines many cognitive areas. The research was conducted in a homogeneous area where all the research subjects' native language was Hungarian. The survey happened at class level by completing a questionnaire based on a text read aloud. The purpose of the research was to point out the differences in speech comprehension between five and eight graders under the same circumstances when interpreting the same text. By learning about the differences, I drew conclusions about children's language codes. The dissertation touches upon dialectality and disadvantage, which are increasingly emphasized factors in minority language communities. It also covers the gender distribution of language skills and the linguistic explanation of speech comprehension.

Keywords: speech comprehension, GMP diagnostics, elaborated code, restricted code, dialectality, disadvantages

DIÁKNYELV PÉTERRÉVÉN

Szerző: **KISS Virág**, III. évfolyam (19flower98@gmail.com)

Témavezető: **Dr. PÁSZTOR-KICSI Mária** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A dolgozat témája a péterrévei diákok nyelvhasználata. Függetlenül attól, hogy éppen milyen dátumot írunk, a diáknyelv nagyon vonzó téma. Folyamatosan változik, így ha összevetjük a saját diákeinkben aktuális kifejezéseket a mostaniakkal,

hihetetlen újdonságokkal szembesülhet. Dolgozatomból megtudhatjuk, milyen kapcsolatban áll egymással a diáknyelv és a szleng. Mindezek után kitérek a diáknyelv fogalmára és leírom a diákszleng jelentőségét mindennapjainkban. Kutatásom alapvető célja bemutatni a péterrévei diákok által használt szavakat, amelyekkel kifejezik magukat, főleg iskolai környezetben. Az általános iskola ötödik, hetedik és nyolcadik osztályos tanulói vettek részt a kérdőíves felmérésben. Az a feltevésem, hogy meglepő különbségek és hasonlóságok figyelhetők meg a fiatalabb és az idősebb diákok nyelvhasználatá között.

Kulcsszavak: nyelvhasználat, diáknyelv, szleng, Péterréve

SCHOOLBOY SLANG IN BAČKO PETROVO SELO

Author: **Virág KISS**, third-year student (19flower98@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Mária PÁSZTOR-KICSI**, professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of Hungarian Studies, Novi Sad;

“Europe” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad;

Hungarian College for Higher Education in Vojvodina, Novi Sad

135

The study centres around the language of pupils in Bačko Petrovo Selo. Regardless of the current date, the language of pupils is an engaging topic. The language of pupils is subject to constant changes; thus, one can encounter differences if the pupil language of their own time and that of current pupils differ. The study provides an explanation about the correlation between the language of pupils and slang. Furthermore, the author defines pupils’ language and slang, and contemplates their importance in our everyday life. The primary aim of the paper is to present the words and phrases used by pupils of Bačko Petrovo Selo in order to express themselves, especially in the school environment. The pupils of the fifth, sixth and eighth grades of elementary school participated in the questionnaire survey. The author assumes that striking differences or similarities will be found between the language of younger and older pupils.

Keywords: language use, language of pupils, slang, Bačko Petrovo Selo

NAPJAINK ÉRZÉKENY KOMMUNIKÁCIÓJA – NEGATÍV HÍREK KÖZLÉSE

Szerző: **KARAGITS Kira Vivien**, III. évfolyam (kkaragits@gmail.com)

Témavezető: **Dr. ZELENA András** egyetemi docens

Intézmény: Budapesti Gazdasági Egyetem, Külkereskedelmi Kar, Kommunikáció és Médiatudományi Szak, Budapest

Dolgozatom célja, hogy bemutassam az érzékeny kommunikáció, azaz a rossz hírek közlésének kommunikációs eszköztárát, valamint az ezt alkalmazó tudományt érintő nemzetközi szakkutatókat.

Médiaorientált világunkban, a különböző online platformok már a rossz hírek közlésének színteréül is szolgálhatnak, a halálhír közzététele is egyre gyakoribb a hazai közösségi médiahasználók körében. A tudományos fókusz maximális figyelembevételével szeretném megvizsgálni ezt a jelenséget. A generációkutatás aktuális kérdése, hogy a fiatalok körében hárító magatartás figyelhető meg. Hipotézisem megalkotása során kérdésként tettem fel magamnak, majd kutatásom során meg is vizsgáltam, hogy a rossz hírek közlését hogyan fogadja be a kommunikációs üzenet címzettje.

Kutatásom során a rossz híreket közlő intézmények egyikét kerestem fel, az 1995-ben megalakult Magyar Hospice Palliatív Egyesületet. Interjúalanyom Dr. Kegye Adrienne pszichoterapeuta volt. A mélyinterjú során, válaszokat kerestem általa, hogy a végső stádiumban diagnosztizált betegek miként élik meg utolsó napjaikat, valamint miként élik át mindent a beteg hozzátartozói. Vizsgálatom körét képezte még a terápiás együttműködés javításának a fontossága. Vizsgálati fókuszom arra irányult, hogy választ kapjak a rossz hírek közlésének megfelelő stratégiájáról. Ezen hírek közlésének széles spektrumát képezhetik a vezetői, munkaviszony megszüntetésével kapcsolatos közlések, gazdasági-politikai-össztársadalmi közlések, melyek a társadalom egy részére vagy akár egészére negatív hatással vannak. Célom volt multidiszciplináris szemlélettel megvizsgálni, hogy a kommunikáció mely stratégiák alkalmazásával éri el a közlő az üzenet célbaérésének és feldolgozásának legnagyobb hatékonyságát, azaz mi az eredményes stratégia a rossz hírek közlésére.

A kutatás eredményeként elmondhatom, a szakkutatások és az interjú figyelembevételével, hogy a rossz hírek közlésére még nem jegyzik a megfelelő stratégiát. Számos törekvés és cikk igyekszik egy protokolláris útmutató megírására, azonban egy bevált módszer még hiányzik. A rossz hírek, a halálhír közlése mind hasonló síkon meghúzódó, nagy fajsúlyú, a mindennapjainkat övező témák közé tartoznak. Kijelenthető, hogy a rossz hírek közlésére törekvő módszer már a folyamat része, míg a halál kérdéskörei továbbra is a tabu témák közé sorolhatóak.

Az érzékeny kommunikáció, azaz a rossz hírek közlésének kommunikációs eszköztára mint kutatási feladat megjelenik a HR, a gazdasági-, egészségügyi, interperszonális kommunikációban is, továbbá a társadalmi szintér mellett az egyén szintjén is fontos eleme a mindennapi élet menedzselésének.

Kulcsszavak: érzékeny kommunikáció, újmédia, befogadáslélektan

GIVING BAD NEWS – COMMUNICATION PRACTICES

Author: Kira Vivien KARAGITS, third-year student (kkaragits@gmail.com)

Supervisor: Dr. András ZELENA, docent

*Institution: Budapest Business School, Faculty of International Management and Business,
Department of Social Communication and Media Studies, Budapest*

The dissertation aims to present the communication tools of sensitive communication, in the field of communication of bad news, as well as international professional research concerning applied science.

According to our media-oriented world, various online platforms serve as a scene for the publication of bad news. Sharing news of death is becoming more and more common among social media users. I would like to examine this phenom-

enon with a maximum consideration for scientific focus. A topical issue in intergenerational research is that defensive behaviour can be observed among young people. During the creation of my hypothesis, I asked myself a question, and then in the course of my research, I examined how the communication of bad news is received by the recipient of the message.

In my research, I visited one of the institutions reporting bad news, the Hungarian Hospice Palliative Association, founded in 1995. My interviewee was the psychotherapist Dr. Adrienne Kegye. During the interview, I sought answers on how patients diagnosed in the final stage of illness experience their last days, as well as how the relatives go through all this. The scope of my study also included the importance of improving therapeutic collaboration. My research focus was on getting an answer on the right strategy for communicating bad news. A wide range of communicating bad news can be made by management, termination of employment announcements, economic-political-social announcements, which have a negative impact on a part of society or even on the whole. Through a multidisciplinary approach, I aimed to examine which strategies to use to achieve the highest efficiency of communication, the delivery and processing of the message – namely, an effective strategy for communicating bad news.

As a result of the research, I can sum up, by taking into consideration the professional research and the interview, that the right strategy for communicating bad news has not yet been recorded. Numerous endeavours and articles attempt to write a protocol guide; however, a proven method is still missing. Communication of death and bad news are all among high-priority topics that surround our everyday lives. Creation of an adequate strategy of communicating bad news is already in progress, while the issues of death can still be classified as taboo topics.

The analysis of the communication toolkit of sensitive communication, as well as the communication of bad news, all appear in HR, economic, health and interpersonal communication. In addition to the social areas, it is an important element of managing everyday life on a personal level too.

Keywords: sensitive communication, new media, the psychology of reception

ENYÉM AZ ELSŐ CSÓK – EGY OPERETT BETILTÁSÁNAK ESETE 1928-BAN

Szerző: **LENGYEL Emese**, II. évfolyam (lengyelemese1@gmail.com)

Témavezető: **dr. KAVECSÁNSZKI Máté** egyetemi adjunktus

Intézmény: Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Debrecen

1928 májusában a budapesti Andrassy úti Színház újra műsorra tűzte az *Enyém az első csók* című egyfelvonásos operettdarabot, melynek szövegét Heltai Jenő, zenéjét Szirmai Albert szerezte. Az újbóli bemutató pedig zajos siker volt, ahogy ezt mondani szokás. Azonban a hatályban lévő közérkölcsvédelmi törvényre (a m. kir. belügyminiszter 1927. évi

151.000. számú körrendelete, a közerkölcsiség védelméről) hivatkozva a Belügyminisztérium műsorellenőrző osztálya május 18-án azonnali hatállyal betiltotta a darabot, majd Scitovszky Béla belügyminiszter vizsgálatot rendelt el az ügyben. Másnap a színház igazgatója, Wertheimer Elemér, mind pedig a magyar irodalom-színházi szféra meghatározó alkotói kifogásolták ezt az eljárást. Botrányként emlegették, a sajtóban abszurdumként szoltak az esetről, hiszen a bevételkiesés veszélyeztetette a színházi vállalkozás fennmaradását. A betiltást követően a színészek csupán egy belügyminisztériumi bizottság előtt játszhatták le az előadást, végül – kisebb módosításokkal – május 22-én Scitovszky engedélyezte a műsort. A tanulmányban a korabeli sajtóforrások (beszámolók, interjúk stb.) – *Budapesti Hírlap, Esti Kurir, Magyar Hírlap, Magyarország, Pesti Hírlap, Pesti Napló, Újság, 8 Órai Újság* – segítségével rekonstruálom és mutatom be részletesen e néhány nap történéseit: a betiltás körülményeit, a színpadi szerzők tiltakozását és véleményét, a bizottság állásfoglalását, a bizottsági előadást, valamint az újbóli játszási engedély hátterét is.

Kulcsszavak: **Andrássy úti Színház, erkölcsvédelem, Heltai Jenő, operett, Szirmai Albert, sajtóforrások**

ENYÉM AZ ELSŐ CSÓK [THE FIRST KISS IS MINE] – A CASE OF AN OPERETTA'S BAN IN 1928

Author: **Emese LENGYEL**, second-year MA student (lengyelemese1@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Máté KAVECSÁNSZKI**, senior lecturer

Institution: University of Debrecen, Faculty of Humanities, Debrecen

In May 1928, the Andrássy Street Theatre in Budapest planned to perform a one-act operetta play titled *The First Kiss is Mine* again. Its libretto was written by Jenő Heltai, and the music was composed by Albert Szirmai. The new performance was a resounding success, as they say. But on the basis of the public morality laws in force (circular No 151,000 of 1927 from the royal Hungarian minister of interior on protecting public morality), the program controlling department of the Ministry of Interior banned the play immediately on the 18th of May, then the Minister of Internal Affairs, Béla Scitovszky, ordered an investigation into the matter. The next morning, both the director of the theatre, Elemér Wertheimer, and the influential creators in the theatre sphere objected to the procedure. They referred to it as a scandal, they spoke about it as an absurdity in the press, as the theatre enterprise was endangered by the income losses. After the ban, the actors could only perform the play for a Commission from the Ministry of Internal Affairs, and finally, on the 22th of May, Scitovszky permitted the program – with minor changes. In my study, I reconstruct and present the events of these few days with the help of contemporary journalistic sources (reports, interviews, etc.) – *Budapesti Hírlap, Esti Kurir, Magyar Hírlap, Magyarország, Pesti Hírlap, Pesti Napló, Újság, 8 Órai Újság* – the circumstances of the prohibition, the protest and opinion of the playwrights, the position of the commission, the performance for the commission, and the background of permission for the new performance.

Keywords: **Andrássy Street Theatre, protection of morals, Jenő Heltai, operetta, Albert Szirmai, journalistic sources**

„[...] NEM TÚNOK ZSIDÓNAK. VAGY MÉGIS?” JOHN BERRYMAN A ZSIDÓKÉRDÉSRŐL „A KÉPZELT ZSIDÓ” CÍMŰ ESSZÉNOVELLÁJÁBAN

Szerző: **BRANCZEIZ Anna** doktorandusz, III. évfolyam, kutatási és disszertációs szakasz (anna.branczeiz@gmail.com)

Témavezető: **Dr. BÓKAY Antal** egyetemi tanár

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Irodalomtudományi Doktori Iskola, Pécs

John Berryman (1914–1972) az egyik legkiemelkedőbb XX. századi amerikai költő. Az 1930-as években, egy Heidelbergben töltött vakációja után fordult a figyelme az európai események és a zsidóüldöztetés felé. Életművében több vers, prózaírással és esszé bizonyítja, hogy komolyan érdeklődött a soá és a zsidó identitás problémái iránt. Dolgozatomban középpontjában ennek a témának az egyik legjellemzőbb szövege, Berryman „The Imaginary Jew” („A képzelt zsidó”, 1945) című esszé-novellája áll. Noha a rövidtörténetet Berryman egyik jelentős munkájaként tartják számon, csak kevés tanulmány értekezik a szövegről, vagy elemzi azt részletesen. A novella elbeszélője annak a kétségnek a hangot, vajon tudható-e, ki a „zsidó”. A történet csúcspontja az, amikor egy utcai vita során zsidóként bélyegzik meg. Nemcsak tagadja, hogy ő zsidó lenne, hanem egyúttal vitatja, hogy a „zsidó” identitás meghatározható lenne ilyen módon. A történet végén mégis azonosul a zsidóság sorsával: „képzelt zsidóvá” válik. Elemzésem elméleti megalapozásához dolgozatomban – Schein Gábor, Jean-Paul Sartre, Jay Geller, valamint Bryan Cheyette gondolatai nyomán – röviden áttekintem a zsidó identitás és identifikáció kérdéskörét. Megközelítésemet mindenekelőtt Schein azon meglátására építem, amely szerint a „zsidó” összetett „társadalmi-pszichológiai identitáskonstrukció”, amely „dinamikusan alakul a saját és az idegen tekintetek tükrében”. Elemzésemben azt követem nyomon, hogyan érhető tetten az elbeszélő én „zsidó” identitásképphez fűződő viszonyának alakulása stilisztikai és retorikai árnyalatokban. Nemcsak „A képzelt zsidó” teszi tárgyává a soá eseményét. Dolgozatomban Berryman esszé-novelláját más írásainak tükrében veszem szemügyre: kitérek többek között kivételesen személyes hangvételű esszéjére Anne Frank naplójáról (1967), valamint „A fekete könyv” („The Black Book”, 1950 körül) című versciklusára is.

Kulcsszavak: **John Berryman, „A képzelt zsidó”, zsidókérdés, identitáskonstrukció**

“[...] I DON'T LOOK JEWISH. DO I?” JOHN BERRYMAN ON THE JEWISH QUESTION IN HIS ESSAY “THE IMAGINARY JEW”

Author: **Anna BRANCZEIZ**, third-year PhD student (anna.branczeiz@gmail.com)

Supervisor: **Antal BÓKAY**, PhD, professor

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities, Doctoral School of Literary Studies, Pécs

John Berryman (1914–1972) is one of the most outstanding American poets of the twentieth century. After a holiday in Heidelberg in the 1930s, his attention turned to European events and the persecution of Jews. In his oeuvre, Berryman has

many poems and short writings which show that he was quite interested in the issues of the Holocaust and Jewish identity. This paper intends to focus on one of the most expressive works of this matter, Berryman's literary essay titled "The Imaginary Jew" (1945). Although this short story is said to be one of Berryman's significant pieces, there are hardly any papers which pay attention to it or even analyse it in detail. The protagonist of this writing gives voice to the doubt on how one could know who "Jews" are. The central part of the story is when he becomes stigmatised as a Jew during a furious debate on the street. He not only denies being a Jew but also disputes the possibility of defining what makes Jewish identity in this way. However, at the end of the story, he identifies himself with the Jewish fate by becoming "the imaginary Jew". To work out the theoretical background of my interpretation, by reflecting on the ideas of Gábor Schein, Jean-Paul Sartre, Jay Geller and Bryan Cheyette, I summarise the issue of Jewish identity and identification. I build my approach mainly on the thoughts of Schein, which claim that the "Jew" is a complex sociological and psychological construction of identity shaping through a dynamic dialogue between the Own and the Other. The interpretation aims to analyse and follow the gradual changing of how the protagonist attached to the "Jew" through the rhetoric nuance of the Jewish identity represented in the text. Not only does "The Imaginary Jew" focus on the event of the Shoah. The paper also examines this short story in light of Berryman's other writings: it reflects on, for instance, his exceptionally personal essay on *The Diary of Anne Frank* (1967), and the poems of "The Black Book" (ca. 1950).

Keywords: John Berryman, "The Imaginary Jew", the Jewish question, construction of identity

STIGMATIZÁCIÓ ÉS AZ ÉN INGATAGSÁGA A kísérleti opera létállapotai

Szerző: HORVÁTH Mihály, BA II. évfolyam (jnr.horvathm@gmail.com)

Témavezető: dr. POPOVICS Zoltán egyetemi docens

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar,
Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet, Nyelvtudományi Tanszék, Pécs

Dolgozatom célja a kortárs kísérleti operaszerző, Eötvös Péter *Angels in America* c. darabjának megközelítése és tematikus interpretálása. A kétrészes előadás a kisebbségi perifériára szorult etnikai és szubkulturális csoportok kiközösítettségének, a csoportokon belüli megbélyegzettségnek, a stigmatizációnak és a hovatartozásnak a témaköreit feszegeti. A mű bemutatása és Eötvös Péter munkásságának rövid ismertetése után a darabban felvetett problémákat derridiánus szemléletben kontextualizálva kísérem meg diskurzusba hívni, valamint kísérletet teszek a stigmatizáció mint jelenség dekonstruálására. A darab narratíváját beárnyékolja a láthatatlan külső ellenségtől való félelem, az öngyűlölet és a gyanú, mely megakadályozza a szereplők érintkezését, ellehetetlenítve a megismerés aktusát, így munkámban továbbá arra vállalkozok, hogy a lévinasi modell fényében világítsam meg a szereplők etikai viszonyrendszerét, hogy a Másik szemében tükröződve mutassam meg az Én ingatagságát.

Kulcsszavak: stigmata, dekonstrukció, etika, kísérleti opera

STIGMATISATION AND THE INSECURITY OF THE SELF States of existence in contemporary opera

Author: **Mihály HORVÁTH**, second-year BA student (jnr.horvathm@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Zoltán POPOVICS**, university docent

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities and Social Sciences, Institute of Hungarian Language and Literature, Department of Linguistics, Pécs

The aim of my research is to approach and thematically interpret the play *Angels in America* by the experimental opera-composer Péter Eötvös. The two-part production is centred around the problems regarding the excommunication of ethnicity- and subculture-based minority groups, an individual's banishment of an already extruded class, the problems of stigmatisation and of the questions evoked by the absence of affiliation. After the introduction of the play and a brief exposition of the work of Péter Eötvös, I attempt to transcribe the questions assembled by the production in a derridean context, and deconstruct the phenomenon of stigmatisation. The play's narrative is ridden with the fear of the insensible and external enemy, self-hatred and suspicion which interferes and hinders the relationships between characters, denying and forbidding the act of cognition. Therefore, I am undertaking the task of shedding the light of Lévinas on the system of ethical relations between characters, exposing the reflection of the instable Self, in the eye of the Other.

Keywords: **stigmata, deconstruction, ethics, contemporary opera**

141

A REJTŐZKÖDÉSTŐL A HIÁNYIG A holokausztrepresentáció alakulástörténete a pécsi szobrok és emlékművek tükrében

Szerző: **CSONDOR Soma**, I. évfolyam, (csondorsoma@gmail.com)

Témavezető: **Dr. ORBÁN Jolán** egyetemi tanár

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsész- és Kultúratudományi Kar, Irodalomtudományi Doktori Iskola, Pécs

A történelmi tragédiákról megemlékező köztéri műalkotásokat alapvetően meghatározza az őket létrehívó kor emlékezetpolitikája, -kultúrája. Térbeli elhelyezkedésükből, művészi koncepcióikból (vagy az alkotások teljes hiányából) elsődlegesen nem a felelevenített eseményről alkothatunk képet, hanem arról, hogy az emlékmű állításának időszaka hogyan viszonyul a tragédiához. Előadásomban arra teszek kísérletet, hogy felvázoljam a magyarországi holokausztmemorialis és -representáció alakulástörténetét a pécsi holokausztmemorialis helyek vizsgálatán keresztül. Igyekszem rávilágítani arra, hogy

a lokális tendenciák a magyarországi emlékezetkultúra függvényében alakultak, így annak sajátos, reprezentatív megnyilatkozási formájaként értelmezhetők.

Kulcsszavak: holokauszt, emlékmű, szobor, Pécs

A SZÍVVEL ÉS LÉLEKKEL KAPCSOLATOS FRAZEOLGIZMUSOK ÖSSZEVETŐ VIZSGÁLATA MAGYAR-ANGOL-SZERB VISZONYLATBAN

Szerző: **BÁLIZS Ágnes**, IV. évfolyam, (balizsagnes@gmail.com)

Témavezető: **Dr. HALUPKA-REŠETAR Szabina** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Angol Tanszék, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

A dolgozat a magyar *szív*, az angol *heart*, valamint a szerb *srce* vezérszavú, többé-kevésbé kötött szókapcsolatok tanulmányozásával foglalkozik, emellett egy külön csoportban az olyan frazeologizmusokat is tanulmányozza, ahol a *szív/heart/srce* vezérszó mellett a *lélek/soul/duša* vezérszót használjuk. Előzetes kutatásom tárgya a *szívvel* kapcsolatos frazeologizmusok voltak a magyar, az angol és a szerb nyelvben, és rámutattam arra, hogy a szerb frazeologizmusok hozzáadásának köszönhetően sokkal több olyan *szívvel* kapcsolatos frazeologizmust láthatunk, amely szerkezetileg teljesen vagy részben megegyezik az angolban és a magyarban, mint a szerbben és a magyarban, vagy a szerbben és az angolban. Ennek talán az az oka, mert míg a magyarban és az angolban a legtöbbször *szív*hez kötjük az érzelmekkel kapcsolatos dolgokat, a szerbben ilyen esetekben gyakoribb a *lélek*, azaz a *duša* használata. Szándékomban állt tehát a *lélek/soul/duša* frazeologizmusokat közelebből tanulmányozni, és fényt deríteni arra, hogy mi az oka annak, hogy a szerb nyelv gyakrabban használja a *lélek*, azaz *duša* vezérszót az érzelmek leírására vonatkozó frazeologizmusokban, mint a magyar és az angol nyelv.

Kulcsszavak: frazeológia, szomatizmusok, szív, lélek, magyar, angol, szerb

A COMPARATIVE STUDY OF PHRASEOLOGIES WITH THE LEXEMES HEART AND SOUL IN HUNGARIAN, ENGLISH, AND SERBIAN

Author: **Ágnes BÁLIZS**, fourth-year student (balizsagnes@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Szabina HALUPKA-REŠETAR**, professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Arts, Department of English, Novi Sad;
Hungarian College for Higher Education in Vojvodina, Novi Sad

In this paper, I focus on the Hungarian *szív*, the English *heart*, and the Serbian *srce* in phraseologies, and also, in a separate group I focus on the phraseologies where instead of the lexeme *szív/heart/srce*, the lexeme *lélek/soul/duša* is used.

The subject of my previous research was the study of phraseologies with the lexeme *szív/heart/srce* in Hungarian, English, and Serbian, and I pointed out that due to the addition of Serbian phraseologies, we can see that there are more phraseologies with the lexeme *szív/heart/srce*, whose structure is completely or partially identical in English and Hungarian, than in Serbian and Hungarian, or in Serbian and English. Perhaps this is also because, while in Hungarian and English we mostly associate emotions with the lexeme *szív/heart*, in Serbian in such cases the use of *duša/soul* is more common. I intended to study phraseologies with the lexeme *soul/duša* in more detail and shed light on the reason why the Serbian language uses the lexeme *soul/duša* more often in phraseologies to describe emotions, than the Hungarian and English languages do.

Keywords: phraseology, somatisms, heart, soul, Hungarian, English, Serbian

„TILTOTT, TÚRT, TÁMOGATOTT” A SZOCIALISTA ÉRÁBAN

Szerző: **MAJOR Evelin**, III. évfolyam (majorevelin995@gmail.com)

Témavezető: **Dr. CSÁNYI Erzsébet** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék. Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

143

Kutatásom témája Petri György költészete, a műveiben kifejezésre jutó társadalomkritika művészi eszközeinek vizsgálata. Az elemzés célja nagy vonalakban felvázolni a szocrealista korszak kultúrát irányító mechanizmusát, a diktatúra kultúrpolitikai módszereit, amellyel tiltott, túrt és támogatott jelenségekre osztották a kulturális termékeket. Kutatásomhoz Petri György *Összegyűjtött versek* című kötete szolgált alapul. A szakirodalomból Bán Zoltán András: Horváth Attila és Radnóti Sándor elemzéseire támaszkodtam.

Kutatásom eredményeként szeretnék rámutatni Petri György társadalom-kritikai irányaira, és azoknak aktualitására.

Kulcsszavak: társadalomkritika, szamizdat, szocializmus, Petri György

“FORBIDDEN, TOLERATED, SUPPORTED” IN THE SOCIALIST ERA

Author: **Evelin MAJOR**, third-year student (majorevelin995@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Erzsébet CSÁNYI**, university professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of Hungarian Language and Literature, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

The topic of my research is the poetry of György Petri, an examination of the artistic means of social critique expressed in his works. The aim of the analysis is to outline the governing mechanism of the culture of the Socialist era, the cultural

policy methods of the dictatorship by which cultural products were divided into forbidden, tolerated and supported phenomena. My research was mainly based on György Petri's book *Collected Poems*. I relied on the analysis of Zoltán András Bán, Attila Horváth, and Sándor Radnóti.

As a result of my research, I would like to point out the social-critical directions of György Petri and their topicality.

Keywords: social criticism, samizdat, socialism, György Petri

A FEMINISTA GONDOLAT ÉS IRODALOM KIBONTAKOZÁSÁNAK MOZZANATAI

Szerző: **TURI Orsolya**, alapképzés (turiorsolya99@gmail.com)

Témavezető: **Dr. CSÁNYI Erzsébet** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

Kutatásom célja, hogy történelmi és irodalmi mozzanatokot követve felvázoljam a nőmozgalmak történetét, és ezzel megalapozzam a későbbi poétikai szempontú műelemzéseket. Dolgozatom fejezeteit a feminizmus térhódításának irodalmi műfajokban lecsapódó nyomai szerint alakítottam ki. Foglalkozom a feminista jelenségek csíráival a 15. századtól kezdődően, kitérek a mesékben fellelhető feminista vonásokra, a 19. századi jelenségekre, a drámában felbukkanó feminista tematikára, a 21. századi novellában megjelenő vonatkozó kérdéskörre.

Kulcsszavak: feminizmus, nők, feminista irodalom, feminista vonások

A FÉRFIASSÁG KÓDJAI TOLNAI OTTÓ GERILLADALOK CÍMŰ VERSCIKLUSÁBAN

Szerző: **ALBERT Éva**, II. évfolyam (evialbert99@gmail.com)

Témavezető: **Dr. NOVÁK Anikó** docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

Tolnai Ottó *Gerilladalok* című versciklusának darabjai a hatvanas évek végén a *Sirállyemlcsont* és az *Agyonvert csipke* című kötetekben jelentek meg. Amennyiben a férfiasság kódjai felől közelítünk a Tolnai-opushoz az alakmások között a

gerilla figurája külön figyelmet igényel. A dolgozat célja a férfiasság kódjainak vizsgálata a versciklusban, különös tekintettel a gerilla alakjára. Az elemzés alapjául Hadas Miklós *A férfiasság kódjai* című műve szolgál, mely a férfiasság bekódolt, de változtatható típusait járja körül. Az összevető értelmezés a gerillát a többi Tolnai-alakmáshoz viszonyítva láttatja, a költői szerepfelfogás kérdéseire is fókuszál.

Kulcsszavak: Tolnai Ottó, *Gerilladalok*, gerilla, férfiasság

CODES OF MASCULINITY IN OTTÓ TOLNAI'S CYCLE OF POEMS *GERILLADALOK*

Author: Éva ALBERT, second-year student (evialbert99@gmail.com)

Supervisor: Dr. Anikó NOVÁK, docent

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of Hungarian Language and Literature, Novi Sad;
Hungarian College for Higher Education in Vojvodina, Novi Sad

Fragments from Otto Tolnai's cycle of poems *Gerilladalok* were published in the 1960s in the books *Sírálymellesont* and *Agyonvert csipke*. While examining Tolnai's work through the lens of the codes of masculinity present within it, we must give special attention to the figure of the guerrilla among the other alter egos. The goal of this paper is to analyse the codes of masculinity present in this cycle of poems, with particular focus on the figure of the guerrilla. The basis for analysis will be Miklós Hadas's work *A férfiasság kódjai* ("Codes of Masculinity"), which deals with the encoded, but variable types of masculinity that exist. This comparative interpretation presents the guerrilla in relation to Tolnai's other alter egos, while also placing the focus on the perception of poetic roles.

Keywords: Ottó Tolnai, *Gerilladalok*, guerrilla, masculinity

A HÁBORÚS NARRATÍVA MÓDOZATAI TARI ISTVÁN AKARSZ EGY JUGOSZLÁVIÁT? CÍMŰ PRÓZAKÖTETÉBEN

Szerző: HOVANYEC Judit mesterhallgató (hovanyec4@gmail.com)

Témavezető: Dr. NOVÁK Anikó docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

A dolgozat célja az 1940-es évektől a század végéig tartó háborús hangulatot, politikai helyzetet leíró *Akarsz egy Jugoszláviát?* című Tari István-próza-kötet vizsgálata. A fő szempontok közé tartozik az emberi sorsok, a háború, a családok

szétszakadása, az elbeszélői hang vizsgálata. Tari István 2002-ben megjelent művében a megrázó események, emberéleteket követelő politikai döntések, a kisebbség helyzete is tematizálódik. A második világháború, az azt követő események, „Tito ideje”, illetve a 90-es évek délszláv háborúja elevenedik meg előttünk a különböző elbeszélők nézőpontjából.

A munka a szövegeket a vajdasági magyar háborús narratíva kontextusában értelmezi, különös figyelmet szentel az elbeszélésmód, a téma feldolgozása, a motívumok egymáshoz való viszonyának, valamint a generációs különbségek nyomainak vizsgálatára.

Kulcsszavak: vajdasági magyar irodalom, Tari István, második világháború, vajdasági magyar kisebbség, délszláv háború, háborús narratíva

MODES OF NARRATION IN ISTVÁN TARI'S WORK OF PROSE TITLED *AKARSZ EGY JUGOSZLÁVIÁT?*

Author: Judit HOVANYEC, master student (hovanyec4@gmail.com)

Supervisor: Anikó NOVÁK, PhD

Institution: The University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of Hungarian Studies, Novi Sad

The aim of this research work is the analysis of István Tari's work of prose titled *Akarsz egy Jugoszláviát?* which depicts the atmosphere of war and the political climate from the 1940s to the end of the century. Some of the main aspects of the work are the examination of human fate, the tearing apart of families, and narrative voice.

Published in 2002, István Tari's work thematises the shocking events, political decisions at the cost of human lives, and the circumstances of national minorities at the time. The Second World War, subsequent events, "Tito's era", and the Yugoslav Wars during the 1990s come to life in the work from the perspective of different narrators.

The study interprets the texts in the context of war narratives in Hungarian literature from Vojvodina, with special focus on the modes of narration, the exploration of themes, and the interrelatedness of motifs, as well as the traces of generational differences.

Keywords: Hungarian literature from Vojvodina, István Tari, World War II, Hungarian national minority, Yugoslav Wars, war narratives

A VULGÁRIS NYELVI JELENSÉGEK VIZSGÁLATA GARACZI LÁSZLÓ *ARC ÉS HÁTRAARC* CÍMŰ MŰVÉBEN

Szerző: **TORDA Dorina**, IV. évfolyam (tordadorina123@gmail.com)

Témavezető: **Dr. CSÁNYI Erzsébet** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

Kutatásom témája Garaczi László *Arc és hátraarc (egy lemur vallomásai)* című regényének stilisztikai vizsgálata, elsősorban a vulgarizmusok feltárása a szókincsen belül. Kérdésem arra irányul, hogy az adott szavak miért (vagy épp miért nem) alkalmasak az elvárt hatás elérésében. A hippi szubkultúra szinte egy titkos nyelvnek használata többfunkciós. A kutatás során egy korpuszt hozok létre a talált szlengkifejezések alapján. A vizsgálat külön fejezetben foglalkozik az obszcén, durva kifejezésekkel, amelyek verbális agressziót hajtanak végre. Középiskolás diákok véleményét kértem ki a vulgarizmusok és a szépirodalom összeférhetőségéről.

Konklúzióm, hogy a szleng, az obszcenitás autentikus és provokatív hatáseffektus a regény nyelvezetében.

Kutatás közben újabb kérdések merültek fel, amelyek a stilisztikai vizsgálatok mellett a szociológiai aspektus bekapcsolásának szükségességére mutattak rá.

Kulcsszavak: vulgarizmus, szleng, obszcén, kifejezések, Garaczi

OBSERVATION OF VULGAR LANGUAGE PHENOMENON IN LÁSZLÓ GARACZI'S *ARC ÉS HÁTRAARC* [FACE AND RIGHT ABOUT FACE]

Author: **Dorina TORDA**, fourth-year student (tordadorina123@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Erzsébet CSÁNYI**, university professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of Hungarian Language and Literature, Novi Sad;
"Europa" Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

The topic of my research is the stylistic observation of László Garaczi's novel titled *Face and Right About Face (Confessions of a Lemur)*, primarily focused on uncovering vulgarisms in the vocabulary of the piece. My question is directed to why (or why not, *per se*) certain words are suitable for achieving the expected effect. The usage of the secret language of the hippy subculture is multifunctional. During research I created a corpus based on the slang found in the novel. The observation deals with the obscene, rude expressions which create/commit a verbal aggression in a separate chapter. I asked high school students about their opinion on the connection of vulgarism and literature.

My conclusion is that slang, authentic and provocative obscenity is an effect in the vocabulary of the novel. During the research study, new questions have arisen and those point to the necessity of including sociological aspects besides the stylistic one in the research.

Keywords: vulgarism, slang, obscene, expressions, Garaczi

BODOR ÁDÁM KÖLTŐI MÁGIÁJA

Szerző: **MÁK Ivett**, III. évfolyam (mak.ivett023@gmail.com)

Témavezető: **Dr. CSÁNYI Erzsébet** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék; Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

148

Dolgozatom alapjául Bodor Ádám *Az érsek látogatása* (1999) című regénye és annak filmadaptációja (*Dolina – Az érsek látogatása* – 2006, rendező: Kamondi Zoltán, író: Bodor Ádám) szolgál. A két alkotás szükségszerűen kínálja a mediális különbségekből adódó összevető vizsgálatot, az irodalom és a film eszköztárából következő értelmezési lehetőségek, valamint az alkotói láttatás sajátosságaiból eredő nézőpont- és hangsúlyeltolódások elemzését.

Munkám során elsősorban azt szeretném megvizsgálni, hogyan dolgozott a regényíró és hogyan a film alkotója, mi állt rendelkezésükre és abból hogyan tudtak esztétikai élményt keltő műalkotást létrehozni az adott médium nyelvén. Másodsorban az érdekel, hogy a filmadaptációban mennyire voltak merészek, mennyire tartották fontosnak a szövegűséget, milyen motívumokat ragadtak meg a regényben, hogy azokat a filmnyelv által mozgásba hozzák.

Kulcsszavak: filmadaptáció, irodalom, film, esztétikai élmény

THE POETIC MAGIC OF ÁDÁM BODOR

Author: **Ivett MÁK**, third-year student (mak.ivett023@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Erzsébet CSÁNYI**, professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of Hungarian Language and Literature, Novi Sad;
Hungarian College of Higher Education of Vojvodina, Novi Sad

The study is based Ádám Bodor's novel, *Az érsek látogatása* [*The Archbishop's Visit*] (1999) and its film adaptation (*Dolina – The Archbishop's Visit*, 2006, director: Zoltán Kamondi, writer Ádám Bodor). The two works provide a basis for a contrastive analysis regarding medial differences and shifts in viewpoint and tone, resulting from differences in the autho-

rial perception. The primary aim of the implementation of this study is to examine the mode of work of the novelist and the filmmaker, what they had at their disposal, and how they managed to create a work of art providing aesthetic experience in the language of the given medium.

This paper also aims to investigate the degree to which the movie creators were daring, whether they considered it important to stick to the original scripts, what motifs were incorporated in the works, so as to bring them to life through the language of the movie.

Keywords: film adaptation, literature, movie, aesthetic experience

KI AZ ÚJ (MOZGÓKÉPES ÉS IRODALMI) DETEKTÍV?

Szerző: **GANDIS Csongor**, IV. évfolyam (csongorgandis@gmail.com)

Témavezető: –

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

149

A XXI. században – különösen a televízióra adaptált filmek és sorozatok – a detektívtörténetekben és egyéb történetekben kialakult egy újszerű detektívfogalom, amelynek meghatározására akár teljes mértékben mellőzhetőek a krimi műfajának közismert konvenciói. A detektívtörténet – ebből a műfaji változatosságból és észlelhető megújulásból adódóan – egy olyan témává nőtte ki magát, amely felvetéseket hagy maga után, ezek pedig folyamatos figyelmet igényelnek. A műfaj irodalomban betöltött szerepe pedig nevezhető hálásnak, hiszen kapocsként, egyfajta átjáróként szolgál a szépirodalom és a tömegkultúra közötti mélyen húzódo határvonalon.

Kutatásomban a krimi műfajának aktuálisan megfigyelhető változásaival foglalkozom. A címszereplők és meghatározó karakterek (mozgóképes és irodalmi detektívek) jellemrajzára, valamint narratív (újra)pozicionálásuk stratégiáira és módoszataira, fókuszálók, eltekintve a műfaji tipizálástól, viszont mégsem teljesen mellőzve azt. Egy olyan kiterjesztett detektívfogalmat kívánok bevezetni, amely a fabuláris jegyek helyett inkább a figura implicit szubjektumfilozófiájára, interszubjektivitására és sajátosságaira irányítja a figyelmet.

Kulcsszavak: detektív(történetek), krimi, nyomozó, televízió, film, sorozat, szubjektumfilozófia

WHO IS THE NEW (MOVIE, LITERATURE) DETECTIVE?

Author: **Csongor GANDIS**, fourth-year student (csongorgandis@gmail.com)

Supervisor: –

Institution: University of Novi Sad, Hungarian Teacher Training Faculty, Subotica;
Hungarian College for Higher Education in Vojvodina, Novi Sad

In the twenty-first century, film and tv show adaptations, especially for television, a new detective concept has been created in detective stories, and in other forms of detective literature. To describe it, all other previously known conventions can be put aside. Its role in literature is quite positive, because this genre is a pathway between fiction and mass culture. I focus my research on the crime genre and its present changes, within which I focus on the title characters' and important characters' (movie and literature detectives') narrative positional strategies, characteristics, apart from the typical genre, but without neglecting it.

I would like to introduce an extended detective concept in which, instead of the fabular traits, the character's philosophy, and intersubjective features are in play.

Keywords: **detective (tales), crime, detective, television, film, show, subject philosophy**

MOSTOHAGYEREK-E A MOSTOHAGYEREK?

A fanfictionök megítélése a könyvkiadásban

Szerző: **TÓTH Teodóra**, IV. évfolyam (teodora.toth98@gmail.com)

Témavezető: **Dr. BEKE Ottó** docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

A fanfictionök jelenségének vizsgálata után szeretném megvizsgálni, hogy a könyvkiadókban mit gondolnak róluk. Tudjuk, hogy vannak írók, akik eleinte fanfictionöket írtak. Több magyar szerző publikál a fanfictionök megjelenése és elterjedése óta? Ennek a kérdésnek szeretnék utánajárni, illetve, hogy van-e bármilyen, akár pozitív, akár negatív hatása ezeknek az írásoknak a könyvkiadásra. Egyre kevésbé tűnik szürkezónának a fanfictionök léte, egyre több író beszél róla, fejt ki a véleményét, vagy akár jelenti ki, hogy ő is írt fanfictionöket. Korábban két kiadónál láttam pályázatot, amellyel fanfiction írásra biztatták az olvasókat. Ebből arra következtetek, hogy inkább pozitív hatással lehet, vagy legalábbis lehetőségnek számít, hogy fenntartsák az olvasók figyelmét, akár egy sorozat két kötetének kiadása között. Erről maguknál a

kiadóknál szeretnék érdeklődni, a Könyvmolyképző Kiadónál és a Móra Kiadónál. A Könyvmolyképző Kiadó külön figyelmet szentel a magyar szerzők publikálásának, ezért fokozottabban mérvadó lehet a véleményük.

Kulcsszavak: **fanfiction, Könyvmolyképző Kiadó, Móra Kiadó**

IS A STEPCHILD STILL A STEPCHILD? The reputation of fanfiction in publishing

Author: **Teodóra TÓTH**, fourth-year student (teodora.toth98@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Ottó BEKE**, assistant professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of Hungarian Studies, Novi Sad;
Hungarian College for Higher Education in Vojvodina, Novi Sad

After examining fanfiction as a phenomenon, I would like to discover what publishers think about it. It is known that several authors started their career writing fanfiction. Is it possible that more Hungarian authors publish since fanfiction has appeared and spread? The purpose of this paper is to examine this question and to find whether these writings have any positive or negative effect on book publishing. Nowadays, fanfiction can hardly be called a grey zone. More and more authors share their opinions about them or confess that they had written fanfiction as well. I saw a competition at two publishing companies before with which they encouraged their readers to write fanfiction. Thus, I think its effect is rather positive, or it is used as an opportunity to keep the readers' attention between publishing two parts of a book series. To get answers, I would like to ask two publishing companies, *Könyvmolyképző* and *Móra*, on the topic. *Könyvmolyképző* pays special attention to publishing Hungarian authors' works so their opinion may be more emphasised in this area.

Keywords: **fanfiction, Könyvmolyképző Kiadó, Móra Kiadó**

INTERMEDIÁLIS VIZSGÁLATOK

Csáth Géza *Egy elmebeteg nő naplója* és az *Ópium* című film összevető vizsgálata

Szerző: **RÓZSA Viola**, III. évfolyam (vrozsa81@gmail.com)

Témavezető: **Dr. CSÁNYI Erzsébet** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A dolgozat témája Csáth Géza *Egy elmebeteg nő naplója* című könyve és Szász János *Ópium* című filmjének összevető vizsgálata. A dolgozat célja, hogy feltárja a film és a könyv között rejlő tematikai és esztétikai hasonlóságokat, különbségeket.

ket és a tudomány–irodalom–életrajz–film ötvözetben rejlő új lehetőségeket. Hipotézisem az, hogy ez a művészi egyveleg egy igen termékeny talajjá válik.

Az intermedialis különbségek megragadásának előfeltétele a naplóíró én és a többi szereplő egyéniségének megismerése. Kiindulópontom Csáth Géza/Brenner József alakjának elemzése, majd Gizella/„G. kisasszony” betegségének leírása, a misztikus Lény bemutatása, végül Gizella skizofrenikus személyiségének, kéjes látomásainak, kóros tüneteinek vizsgálata.

A kutatás végül kijelöli a további összevető vizsgálat horizontjait.

Kulcsszavak: Csáth Géza, Szász János, *Egy elmebeteg nő naplója*, *Ópium*, intermedialis különbségek, tematikai – esztétikai hasonlóságok

INTERMEDIAL DIFFERENCES

A comparative examination of Géza Csáth's *Egy elmebeteg nő naplója* and János Szász's film *Ópium*

author: Viola RÓZSA, third-year student (vrozsa81@gmail.com)

Supervisor: Dr. Erzsébet CSÁNYI, professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of Hungarian studies, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad;

The subject of this paper is the comparative examination of Géza Csáth's *Egy elmebeteg nő naplója* and János Szász's movie titled *Ópium*.

The goal of the paper is to find the thematic and aesthetic similarities and differences between the book and the movie, and to find hidden new potential in areas of science-literature-biography-cinema. My hypothesis is that this aesthetic combination makes a very promising ground. The preconditions to finding the intermedial differences is to get to know the personality of the diary writer and the other personas. The starting point is the analysis of the “Géza Csáth / József Brenner” figure, then the description of the patient's, Gizella/”G. kisasszony”'s illness, the introduction of the amystic “Lény” and, for the end, the analysis of Gizella's schizophrenic personality, lustful visions, abnormal symptoms.

In the end, the research will open up the next comparative examination.

Keywords: Géza Csáth, János Szász, *Egy elmebeteg nő naplója*, *Ópium*, intermedial differences, thematic – aesthetic similarities

VERSAKTUALIZÁCIÓK A DIGITÁLIS KORBAN

Szerző: **SZABÓ Emília**, mesterfokozat (emiliaszabo19@gmail.com)

Témavezető: **Dr. BEKE Ottó** egyetemi docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

A digitális eszközök mindennapjaink részévé váltak. Az emberi tevékenységek jelentős hányada áttevődött a virtuális térbe, és a kommunikáció nagy része is itt zajlik. Az emberek egyre inkább a különböző digitális platformokon kommunikálnak. Ezeken képi megjelenések sokaságával és multimediális tartalmakkal találkozunk. Megszokják, hogy minden vagy mozog, vagy megszólal, vagyis inter- és multimediális, de legalább le van rajzolva. Ezek után már a hagyományos írás nem köti le a figyelmüket.

Munkámban megpróbálom a verseket olyan formában aktualizálni, versátiratokat alkotva, amely érdekes, illetve figyelemfelkeltő lehet a ma embere számára. A digitális kommunikációs felületekről ismert eszközök, az emotikonok segítségével, mintegy rejtvénné alakítom irodalmunk nagyjainak műveit, továbbá populáris dalok szövegeit. A dolgozatban mások hasonló törekvéseit és azok eredményeit is bemutatom.

Kulcsszavak: versek, digitális írás, emotikonok, intermedialitás

153

UPDATING POEMS IN THE DIGITAL AGE

Author: **Emilia SZABÓ**, masters student (emiliaszabo19@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Ottó BEKE**, docent

Institution: University of Novi Sad, Hungarian Teacher Training Faculty, Subotica

Nowadays digital devices have become an accessory of our daily lives. Much of people's activity has moved into virtual space. People communicate on different digital platforms. There, they experience visual presentations with multimedia content, so they are bored of writing and don't like reading books and poems.

In my work, some poems are transformed to icons that can be interesting and attention-grabbing. The greats of our literature and popular lyrics are transformed to rebuses by emoji that used on digital communication platforms. This treatise contains some other intentions of visualizing poems too.

Keywords: poems, digital writing, emoji, intermediality

„MINT HOMÉR FÖLÖTT A HÉT VÁROS...” Pályakezdés és karrierút összefüggései Eötvös Károly recepciójában¹

Szerző: **RADNAI Dániel Szabolcs**, doktorandusz, II. évfolyam (spacerock62@gmail.com)

Témavezető: **Dr. MILBACHER Róbert** habilitált egyetemi docens

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Klasszikus Irodalomtörténeti és Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszék, Pécs

Az előadás Eötvös Károly (1842–1916) irodalmi recepciójával, életművének irodalomtörténeti pozicionálásával, kanonikus helyével foglalkozik a *pályakezdés* és a *karrierút* képzetköreit emelve ki. A pályakezdés és a karriertörténet kiemelt fontosságú jelentéskonstituáló és narratívaképző fogalmak az irodalomtörténeti kutatásoknak; épp ezért az előadás kritikus, reflexíven – leginkább konstruktivista és kontextualista nézőpontból – igyekszik megvilágítani e két kategória működését és konvencióit. Ezt követően Eötvös Károly pályakezdésének és karriertörténetének példáján mutatja be a modern életrajz-konstrukciók jellegzetes motívumait, toposzait, kitérve a modern irodalmiság hivatásosodásának és a századvégszázadeleji értelmiségi szerepek átalakulásának összefüggéseire.

Kulcsszavak: Eötvös Károly, recepció, karrier, értelmiségi szerepek, újságírás, politika, irodalomtörténet

“LIKE THE SEVEN POLIS FOR HOMER...” Contexts of career starting and career story in the reception of Károly Eötvös

Author: **Dániel Szabolcs RADNAI**, second-year doctoral student (spacerock62@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Róbert MILBACHER**, associate professor

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities, Department of Classical Literary History and Comparative Scholarship, Pécs

The main topic of the lecture is the literary reception and canonical position of Károly Eötvös (1842–1916). The interpretation focuses on the concepts of *career starting* and *career story*, which are important (meaning and narrative forming) categories in literary research. At first, the lecture tries to delineate how different constructions are created in the biography narratives of literary history, and what (local, national, cultic) conventions determine the functions, ideas of these two categories. The second part of the lecture shows the special characteristic motifs and tropes of modern literary biog-

¹ A kutatás megvalósulását a Technológiai Minisztérium és a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap 2020–21-es Új Nemzeti Kiválóság Programjának (ÚNKP) szakmai támogatása segítette („Felsőoktatási Doktori Hallgatói Kutatói Ösztöndíj”, ÚNKP-20-3). Egyedi azonosító: ÚNKP-20-3-I-PTE-539.

raphy constructions through the example of Károly Eötvös's career starting and career story, combining all this with the professionalisation of modern literature and the transformation of intellectual roles at the end of the nineteenth century.

Keywords: Károly Eötvös, reception, career, intellectual roles, journalism, politics, literary history

NYELVFELFOGÁS A HOLOKAUSZT UTÁN Kertész Imre, Paul Celan és Jacques Derrida írásművészete

Szerző: **CSEPI Dóra**, II. évfolyam (csepidori10@gmail.com)

Témavezető: **Prof. Dr. ORBÁN Jolán** egyetemi tanár

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet, Modern Irodalomtörténeti és Irodalomelméleti Tanszék, Pécs

Jelen dolgozat a nyelvfelfogás vizsgálatát tűzte ki célul Kertész Imre *A száműzött nyelv* és Paul Celan brémai beszédében. A kutatásom célja feltárni egy meghatározó és máig lezáratlannak tekinthető társadalmi-történelmi esemény traumatikus hatásait az irodalmi alkotásokban, leginkább a nyelv szempontjából, beleértve az emlékezés, műtfeldolgozás aktusait, ezek identitásképző erejét. A holokauszt-kutatás egy kevésbé feldolgozott területében való elmélyülés, összefüggéseinek és a kor szemléletmódjának bemutatása a magyar és a világirodalomból vett példákon keresztül.

Feltételezésem szerint a nyelvszemlélet megváltozása elsősorban a holokauszt-tapasztalathoz köthető. Kérdés, miképpen manifesztálódik a nyelvproblematika mint száműzetés, otthontalanság értelmezése nem csak a holokauszt-túlélők, hanem Jacques Derrida *A másik egy nyelvűsége* című szövegében. Céлом az említett szerzők műveiben a holokauszt mint trauma megjelenési formáinak tanulmányozása, az összefüggések, közös elemek, illetve eltérések feltárása. A történelmi-társadalmi kontextualizálást követően Jacques Derrida nyelvproblematikáját összevetem a születendő eredményekkel. Jean Birnbaum a Derridával készített interjú könyvváltozatához írt előszavában utal arra, hogy érdemes lenne együtt olvasni Kertész és Derrida szövegeit (Jacques Derrida, *Apprendre à vivre enfin, Entretien avec Jean Birnbaum*, Paris, Galilée, 2005. 10-19.)

A dolgozat főbb részei: Kertész Imre Paul Celan-szövegének interpretációja, rámutatás a hasonlóságokra és a különbségekre, a nyelv megkérdőjelezésének hatása az identitásra egy meghatározó társadalmi-történelmi trauma eredményeként, Derrida nyelvfelfogása: „Csak egy nyelvem van, és az nem az enyém.” (Jacques Derrida: *A másik egy nyelvűsége*, avagy az eredetprotézis, Jelenkor Kiadó, Pécs, 1997. 9.) A kutatás eredményeképpen mélyebb megértést kaphatunk a történelem identitásformáló erejéről a nyelvspecifikus nézőpontra keresztül. A kutatás nem korlátozódik az irodalom területére, kísérletet tesz a történelmi, társadalmi és a filozófiai problematikák boncolgatására, tágabb kontextusban való elhelyezésére, és azon keresztül az értelmezésükre.

Kulcsszavak: nyelv, holokauszt, identitás, emlékezés

LANGUAGE AFTER THE HOLOCAUST

The writings of Imre Kertész, Paul Celan and Jacques Derrida

Author: **Dóra CSEPI**, second-year student (csepidori10@gmail.com)

Supervisor: **Prof. Dr. Jolán ORBÁN**, university professor

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities and Social Studies, Institute of Hungarian Language and Literature, Department of Modern Literature and Literary Theory, Pécs

This work focuses on the conceptualisation of language as it appears in Imre Kertész' *Die exilierte Sprache* and in Paul Celan's speech given in Bremen. The aim of this essay is to uncover the traumatic effects of an era-defining historical event, whose full dissection remains an open issue to this day, in literary production, chiefly from the perspective of language, including memory, elaboration of the past, and identity building. Researching the Holocaust in this fashion entails diving deep into its lesser known nuances, connections, and the twentieth -century *zeitgeist*, through both Hungarian and World literature.

156

I believe it is a fair assumption that the change in the outlook on language was caused primarily by the Holocaust. The question at this point is how this problematization of language, exile, and the rejection by one's homeland manifests itself on the pages written by Holocaust survivors, as well as in Derrida's *Le monolinguisme de l'autre*.

In the works of the aforementioned authors, the Holocaust, as well as the study of the concrete descriptions of the traumatic experience, is represented through an operation that sheds light on its connections, shared elements, and differences. After an historical and societal contextualization of the phenomenon, this essay will compare Jacques Derrida's problematization of language with the earlier results. Besides, Jean Birnbaum, in the preface to the book version of his interview with Derrida, has hinted to the fact that Kertész and Derrida should be read side by side. (Jacques Derrida, *Apprendre à vivre enfin, Entretien avec Jean Birnbaum*, Paris, Galilée, 2005. 10-19.)

This work will therefore be comprised of four main sections: the interpretation of Kertész' and Celan's texts, the identification of similarities and differences, the study of the effects of language problematisation on identity as a fundamental consequence of the historical and societal trauma, and, lastly, Derrida's dissection of the issue: "*Je n'ai qu'une langue, ce n'est pas la mienne.*" (Jacques Derrida, *Le monolinguisme de l'autre, ou la prothèse d'origine*, Paris, Galilée, 1996. 13.)

As a result, through this analysis, we might gain a deeper understanding of the identity-shaping power of history through these specific points of view. This exploration does not constrain itself to the field of literary production, but will attempt to extend to the deconstruction of historical, societal and philosophical inquiries, placing them in a wider context, and, in so doing, understanding them.

Keywords: language, Holocaust, identity, memory

AZ ADAPTÁCIÓ MÓDJAI ZÁVADA PÁL *HARMINCHÁROM SZLOVÁK NÉPMESE* CÍMŰ MŰVÉBEN

Szerző: **DOBOS Gréta**, IV. évfolyam (dobos.greta21@gmail.com)

Témavezető: **Dr. BRUTOVSZKY Gabriella** egyetemi tanár

Intézmény: Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem, Közép-európai Tanulmányok Kara,
Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet, Nyitra

A dolgozat az adaptáció módjaival foglalkozik Závada Pál *Harminchárom szlovák népmese* című művében. Az adaptációk sok különböző ágazatra összpontosítanak, manapság mindenhol megtalálhatók, és folyamatosan változnak korszaktól és kultúrától függően. Ez pedig a mese egyik lényege, az ismétlés, az állandó újramondás, így alapján véve változatlanul öröklődik ugyanaz a szűzsé akár évszázadokon át. A munka célja közelebbről megvizsgálni a szerző forrásait, majd összevetni az eredeti szöveget és az adaptációt. Az elméleti fejezetekben bemutatásra kerül a mese fogalma, a műmese és a népmese közötti hasonlóságok, valamint azon alkotóelemek, melyek a mese sajátos műfaját biztosítják. Ezt követően ismertette lesz az adaptáció fogalma, és az ezzel kapcsolatban felmerülő intertextualitás, plágium és fordítás kérdését is megvizsgáltuk. A dolgozat ezután röviden ismerteti a szerző életét és bemutatja a kötetet. A gyakorlati fejezetekben a kiválasztott mesék (*Mátyás király országjárásán*, *A szélhámos*, *A huszár és a kapafogú halálné*) kerülnek elemzésre.

Összeségében elmondható, hogy az író leginkább a bővítés adaptációs stratégiáját használta. A történeteket zsánerképekkel egészítette ki, ezzel megjelenítve a mindennapi élet jellemző alakjait és eseményeit. Továbbá megjelenik adaptációs stratégiaként az idegenítés, amellyel a szerző kulturális és nyelvi mássággal ismerteti meg az olvasót. A dolgozat ezen kívül összeveti az eredeti szöveget az adaptációval, és kísérletet tesz a történetek népmesei típusba való besorolására. Végül taglalom a mese szerkezeti alapegységeit, a névadás kérdéskörét, nyelvvizsgálati és további narratológiai szempontokat is.

Kulcsszavak: adaptáció, szlovák népmesék, kortárs magyar széppróza

THE WAYS OF ADAPTATION IN PÁL ZÁVADA'S *THIRTY-THREE SLOVAK FOLKTALES*

Author: **Gréta DOBOS**, fourth-year student (dobos.greta21@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Gabriella BRUTOVSZKY**, university professor

Institution: Constantine The Philosopher University in Nitra, Faculty of Central European Studies,
Institute of Hungarian Language and Literature, Nitra

The dissertation deals with the ways of adaptation in Pál Závada's *Thirty-Three Slovak Folk Tales*. Adaptations focus on many different sectors, and they can be found everywhere today. They are constantly changing, depending on the

era and culture. And this is one of the essences of the tale, repetition, the constant retelling, so it is inherited unchanged into the same content for centuries. My work aims to examine the author's sources more closely and then to compare the original text and the adaptation. In the theoretical chapters, I try to characterize the concept of the fairy tale, I point out the similarities between fairy tales and folk tales, as well as the components that provide the specific genre of the fairy tale. Next, I introduce the concept of adaptation and examine the issues of intertextuality, plagiarism, and translation that arise in this connection. I briefly describe the life of the author and present the volume.

In the practical chapters, I analyse the selected tales (Mátyás király országjáráson, A szélhámos, A huszár és a kapafogú halálné). Overall, the writer used the enlargement adaptation strategy the most. He supplemented the stories with different images, thus depicting the typical figures and events of everyday life. Furthermore, alienation appears as an adaptation strategy, with which the author introduces the reader to cultural and linguistic otherness. Besides this, I compare the original text to the adaptation and attempt to classify the stories as a folk tale. The basic structural units of the tale, the issue of naming, the study of language and other narratological aspects are also presented.

Keywords: adaptation, Slovak folktales, contemporary Hungarian prose

A MAGYARORSZÁGI NEOAVANTGÁRD FASIZMUS- ÉS HOLOKAUSZTKÉPE

Szerző: **FENYŐ Dániel**, VI. évfolyam (fenyoda@gmail.com)

Témavezető: **dr. TAKÁTS József** adjunktus

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet,
Modern Irodalomtörténeti és Irodalomelméleti Tanszék, Pécs

Dolgozatomban a magyar neoavantgárd fasizmus- és holokauszt reprezentációjának módjait vizsgálom. A neoavantgárd irodalom kapcsán kevésbé tárgyalt téma, hogy egyes darabjai miként illeszthetők be, ha egyáltalán ez lehetséges, a holokauszt-irodalom kategóriájába. E szempont elmaradásának egyik legfőbb oka, hogy a neoavantgárd irodalom szerzőinek életművén belül alig találunk közvetlenül a holokausztot tematizáló alkotások. A holokauszt, valamint a fasizmus együttes vizsgálata azért indokolt, mert a neoavantgárd szövegek egy része a fasizmus beszédmódját imitálva szólal meg, azon keresztül válik láthatóvá a holokauszt eseménye is. Ez az eljárás teljes mértékben szembe megy a szocializmus idején rögzülő beszédmóddal, amelyben a holokauszt antifasiszta narratívába ágyazódik: az áldozatok nem áldozatokként jelennek meg, hanem egy teleologikus elbeszélésbe helyezve mártírokként, kiknek elbukását egy szörnyű, absztrakt gyilkológépezet okozta. Amellett kívánok érvelni, hogy a neoavantgárd irodalom számos szövegének fasizmus- és holokauszt reprezentációja – eltérve a holokauszt-irodalomnak egy jelentős részétől is eltérve – nem a múlt feldolgozását, valamiféle emlékeztetőközösség létrehozását célozza, hanem e reprezentációk visszaíródnak saját társadalmi, politikai kontextusukba, arra adott reflexióként funkcionálnak.

Kulcsszavak: neoavantgárd, holokauszt, fasizmus, reprezentáció

THE REPRESENTATION OF FASCISM AND THE HOLOCAUST IN THE HUNGARIAN NEOAVANTGARDE

Author: **Dániel FENYŐ**, sixth-year student (fenyoda@gmail.com)

Supervisor: **dr. József TAKÁTS** assistant professor

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities, Hungarian Institute of Language and Literature,
Department of Modern Literary History and Literary Theory, Pécs

The focus of this study is the way in which Hungarian neoavantgarde literature represents fascism and the Holocaust. It is not a well-discussed issue if neoavantgarde literature fits – or not – into the corpus of Holocaust literature. The reason why this aspect is not so examined may be that the texts of neoavantgarde authors usually do not deal with the Holocaust directly. A joint examination of the Holocaust and fascism is necessary, because some neoavantgarde texts imitate the discourse of fascism, therefore the Holocaust is represented through this perspective. This poetic method of the neo-avantgarde opposes the dominant discourse of socialism about the Holocaust, which is discussed in an antifascist way: victims are not only victims, but martyrs murdered by an abstract machine named fascism. The study argues that the representation of the Holocaust and fascism by the neoavantgarde is not for the processing the past, but for reflecting on the current political and social situations surrounding neoavantgarde authors.

Keywords: **neoavantgarde, fascism, Holocaust, representation**

159

AZ ELSŐ KERESZTES HÁBORÚ KORA A XI. század politikai elemzése és eseményeinek leírása az első kereszties hadjárat szempontjából

Szerző: **BATA Dórián**, II. évfolyam (sett.bata@gmail.com)

Témavezető: **Dr. ORCSIK Károly** főiskolai docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történelem Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A munka vezérfonala az első kereszties háború, azonban a vezérfonál mentén a körülötte elterülő világot mutatja be, amelyre a téma kapcsán ritkán fordítunk különösebb figyelmet. Ilyen módon a munka bemutatja a Bizánci Birodalom, a Francia Királyság, a Német Római Birodalom, a Magyar Királyság, a Pápai Állam és a Közel-Keleten levő muzulmán államok kapcsolatát az első kereszties hadjáratával. A munka alaposan megvizsgálja és elemzi a XI. század eseményeit, és rámutat

arra, hogy az egyes jelenségek illetve események milyen módon kapcsolódnak a hadjáratához. A munka alapfelvetése, hogy az első keresztes hadjárat túlmutat egy vallási konfliktuson. Véleményünk szerint az első keresztes hadjárat sokkal inkább egy politikai eszköz, amely szorosan kapcsolódik az investitúra-harchoz illetve az egyházszakadáshoz. Továbbá célunk bemutatni, hogy az első keresztes hadjárat milyen módon épül a társadalmi feszültségekre, illetve rámutatunk arra, hogy a társadalom különböző rétegei különféleképpen élik meg és értelmezik a hadjáratot. A kutatás alapján megállapítható, hogy az első keresztes hadjárat bár tervszerű eseménynek mondható, mégis eléggé kiszámíthatatlan.

A dolgozat lényegében egy szintézis: a már ismert eredményeket összegzi, ám ezt olyan módon teszi, hogy közben a lehető legtöbb szempontot figyelembe veszi, és egy teljes képet ad a hadjáratról és a korabeli világról, ezt világot először leírja, majd pedig ebbe a világba helyezi bele a keresztes hadjáratot. Fő módszere az analízis és a komparatív módszer.

Kulcsszavak: első keresztes hadjárat, XI. század, társadalom, politika, diplomácia, vallás, Európa, Közel-Kelet

THE AGE OF THE FIRST CRUSADE

The political analysis and description of the eleventh century and its events through the aspect of the first crusade

160

Author: Dórián BATA, second-year student (sett.bata@gmail.com)

Supervisor: Dr. Károly ORCSIK, associate professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of History, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

The centre of the work is the First Crusade, but this work also wants to show the world to which we rarely pay attention – the one surrounding the First Crusade. In this way, the work presents the connection between the First Crusade and the Byzantine Empire, the Kingdom of France, the Holy Roman Empire, the Kingdom of Hungary, the Papal State and the Muslim lands of the Middle East. The work analyses the events of the eleventh century thoroughly, and the author attempts to point out how the events and phenomena connect to the first Crusade.

The work’s fundamental assumption is that the First Crusade is more than a religious conflict. The author looks at the crusade as a political instrument strongly connected to the Investiture Controversy and the Great Schism of 1054. Besides that, the work’s goal is to point out that the First Crusade has its roots in the social tensions of its age. The work also proves that the different social classes interpret and experience the Crusade differently. At the end of the work, the author refers to the First Crusade as a planned event, but still emphasizes its unpredictability.

The work, in essence, is a synthesis: it unites the known results but also takes into account all the different aspects, and it presents a full picture of the First Crusade and the surrounding world around it. At first it describes the surrounding world and then it finds the Crusade’s place in it. Its main methods are analysis and comparative method.

Keywords: The First Crusade, eleventh century, society, politics, diplomacy, religion, Europe, the Middle East

IRODALOM–TÖRTÉNET

A történelem és az irodalom kölcsönhatása

Szerző: **TÓTH Teodóra**, IV. évfolyam (teodora.toth98@gmail.com)

Témavezető: **Dr. ORCSIK Károly** főiskolai docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A dolgozat a történelem és az irodalom kölcsönhatásainak szeretne utánajárni, az összefüggéseiket feltárni a teljesség igénye nélkül. Az irodalmárokat vonzzák a történelmileg jelentős események. Elég csak Petőfire gondolni. Több esetről is tudunk, mikor az irodalmi élet egy jeles alakja támogatott, vagy elindított valamilyen forradalmat, történelmi eseményt.

A dolgozatban szeretném erre az összefüggésre felhívni a figyelmet. Három szerző történetét mutatom be, akiknek a sorsába belenyúlt a történelem, vagy épp fordítva: ők alakították a történelmet. Petőfi Sándor, Déry Tibor és Fekete István munkássága mélyen összefonódik a történelemmel, vagy még inkább a kor politikájával, ez pedig befolyással volt életükre, irodalmukra és a mai napig: emlékezetükre.

Kulcsszavak: **irodalom, történelem, Déry Tibor, Fekete István, Petőfi Sándor**

161

HISTORY OF LITERATURE

The relationship between history and literature

Author: **Teodóra TÓTH**, fourth-year student (teodora.toth98@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Károly ORCSIK**, associate professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of Hungarian Language and Literature, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

The aim of this paper is to research the interaction of history and literature, to find the link between them as thoroughly as possible. Showing every single link would be impossible but some examples are worthy of mention here.

I have noticed earlier that notable literary figures, such as Sándor Petőfi, seem to attract events which are historically important. Several cases are known when a major figure of literary life supported or even started a revolution or some other historical progress. Thus, I have started thinking about the inseparability of history and literature. This thesis may not be able to show any new aspect, but it is not its purpose. I just want to draw attention to this relationship. The life of three authors whose fates were interrupted by history or vice versa will be shown: they formed history itself. The works of Petőfi, Déry and Fekete are deeply connected to history or, rather, the politics of their time, thereby this connection had an effect on their lives, literary works and the memory we have of them.

Keywords: **literature, history, Tibor Déry, István Fekete, Sándor Petőfi**

SZABADKA ÉS DÉLVIDÉK HELYZETE AZ 1848/49-ES FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC IDEJE ALATT

Szerző: **RADAKOV Alen**, IV. évfolyam (alen.radakov@gmail.com)

Témavezető: **PFEIFFER Attila** egyetemi tanársegéd

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történelmi Tanszék, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharcot a magyar nemzet történelme egyik legmeghatározóbb pillanatának tartjuk. Azok az események, amelyek megváltoztatták az ország történelmének addigi menetét. Rövid távon talán sikertelennek bizonyult, de hosszú távon változások sokaságát hozta. A forradalomnak köszönhetően olyan politikai, társadalmi és kulturális változások vették kezdetét, amelyeket még a konzervatív Habsburg-ház sem tudott megfékezni. Ezért az 1848/49 forradalmat és szabadságharcot egy fordulópontnak is tekintjük, amely elindította az országot a modernizáció irányába.

Az idei munkámban bemutatom szülővárosomat, Szabadkát ebben a forradalmi időszakban. Bemutatom a szerepét és a feladatkörét, amelyet betöltött március 15-től a város elestéig. Kutatásom tárgya, nem csak maga a város szerepének vizsgálatán túl, azoknak a szabadkai születésű honvéd tiszteknek a bemutatása, akik részt vettek a hadmozdulatokban és csatákban, de nem csak a Délvidéken, hanem egész országban is. Célom ismertetni az olvasóval Szabadka és Vajdaság történelmét ezekben a forradalmi években.

Kulcsszavak: Szabadka, Vajdaság, forradalom és szabadságharc, 1848/49

SUBOTICA AT THE TIME OF THE 1848/49 REVOLUTION

Author: **Alen RADAKOV**, fourth-year student (alen.radakov@gmail.com)

Supervisor: **Attila PFEIFFER**, teaching assistant

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of History, Novi Sad;
Hungarian College for Higher Education in Vojvodina, Novi Sad

In the history of Hungary, the age of reforms and the 1848/49 revolution are very important events. This was a two-decade-long fight in the halls of Parliament, between the progressives, the conservatives and the monarchists, for the modernisation of the country. Then, from 1848, the fight went from Parliament to the battlefields, where the Hungarian army tried to defend not just the laws, which were hardly won, but the freedom of the country as well. That is why these events are so important. They transformed the country's politics, economics and culture, so it is safe to say they paved a new way for a brighter future of the country. Because of that, in my opinion, we cannot research of these events enough.

In my paper of last year, I managed to present the general history of my hometown, Subotica, during the revolutionary years of 1848/49, but research was far from finished. This topic is wide and unresearched. That is why I decided to continue my work. I will not write a new paper this year, but expand on my last year's work, so the reader can get a more accurate and wider picture, not just of the history of my hometown, but on the southern parts of Hungary too, during those troublesome years.

Keywords: **Subotica, reforms and revolution, 1848/49**

MANNHEIM KÁROLY ÉS A FIATAL LUKÁCS SZOCIOLÓGIA-KONCEPCIÓJA

Szerző: **DARADICS Boglárka**, MA I. évfolyam (bogi.d98@gmail.com)

Témavezető: **Dr. ANDRÁS Csaba** egyetemi tanársegéd

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Filozófia és Művészetelméleti Intézet,
Filozófia Tanszék, Pécs

163

A kutatás célja részletesen bemutatni, majd összehasonlítani Mannheim Károly és a fiatal Lukács György szociológia-koncepcióját. Mindkét tárgyalt szerző igen sok szállal kötődik a szociológiához. A vizsgált műveik mindegyike a szellem-történeti szociológia értékes darabjaként van számon tartva.

Hipotézisem, hogy a vizsgált írásokban a szociológiáról való gondolkodást illetően alapvető különbségek figyelhetők meg, annak ellenére, hogy mindkét gondolkodó a szellem-történeti hagyomány képviselője, amiért szociológia-képükben sok hasonlóság is tapasztalható.

Az összehasonlítás fő szempontjai a következők: milyen témákat tartottak a szociológia számára vizsgálhatónak, milyen elméleti megalapozást tartottak kívánatosnak, milyen módszertant társítottak a szociológiához.

Célom, hogy átfogó képet nyújtsak a vizsgált szerzők szociológia-képéről és arról, hogy az mennyiben tér el a napjainkban bevett szociológia-koncepcióktól.

Kulcsszavak: **szellem-történet, szociológia, Mannheim Károly, fiatal Lukács György**

THE SOCIOLOGICAL CONCEPT OF KARL MANNHEIM AND THE YOUNG GEORG LUKÁCS

Author: **Boglárka DARADICS**, first-year MA student (bogi.d98@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Csaba ANDRÁS**, teaching assistant

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities and Social Sciences, Institute of Philosophy and Art Theory,
Department of Philosophy, Pécs

The aim of the lecturer is to introduce and compare in detail the sociological concept of Karl Mannheim and the young Georg Lukács. Both authors under review connect to sociology in many ways; all of their papers reviewed by this lecturer are admitted as valuable pieces of history of ideas in sociology.

The author of the lecture claims that the actual papers show basic differences in their sociological conceptions; however, they were both representatives of the tradition of history of ideas, wherefore many similarities can be found as well.

The main viewpoints of the comparison are the following: the topics they considered “studiable”, the theoretical base they deemed to be desirable, and the methodology they associated with sociology.

The objective of the lecturer is to provide an overall picture of the sociological concept of the thinkers being discussed and to show to what extent they differ from the mainstream sociological concepts of today.

Keywords: **history of ideas, sociology, Karl Mannheim, young Georg Lukács**

TERMÉSZETI ÉS TÁRSADALMI FAJTÁK Egy demarkációs kísérlet

Szerző: **ÓNYA Balázs**, MA I. évfolyam (onyabalazs@gmail.com)

Témavezető: **dr. KOCSIS László** adjunktus

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar, Filozófia és Művészetelméleti Intézet,
Filozófia Tanszék, Pécs

A kutatás fókuszában egy ontológiai és egy ismeretelméleti kérdés áll, nevezetesen az, hogy (1) a világot benépesítő létezőkről számot tudunk-e adni egy egységes keretben, azaz a létezőknek van-e egy közös tulajdonságuk (ahogy azt az ontológiai monisták gondolják), vagy a világ szerkezete olyan, hogy bizonyos entitások (például mentális állapotok) olyan speciális tulajdonságokkal rendelkeznek, amelyek miatt nem vagyunk képesek leírni a világ ezen részét például fizikai terminusokban (ahogy azt az ontológiai pluralisták állítják); illetve az, hogy (2) ezen létezők természetének feltárására milyen

módszereket alkalmazhatunk. Vajon létezik egyetlen módszer, amellyel adekvát módon megismerhetjük a világ minden egyes részét? Amennyiben igen, akkor melyik tudományág nyelve és módszere alkalmas erre?

A pályamű célja, hogy egy dualista elméleti keretet kínáljon, amelyben a létezőket két kategóriába sorolhatjuk: természeti és társadalmi fajtákba. A szerző kísérletet tesz a természeti és társadalmi fajták közti distinkció kritériumainak felállítására, a különböző fajták megismeréséhez alkalmas módszerek felvázolására, valamint a két fajta egymáshoz való viszonyának feltárására.

Kulcsszavak: **természeti fajták, társadalmi fajták, demarkáció, ontológia**

THE NATURAL KIND AND THE SOCIAL KIND An experiment for demarcation

Author: **Balázs ÓNYA**, first-year MA student (onyabalazs@gmail.com)

Supervisor: **Dr. László KOCSIS**, adjunct

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities and Social Sciences, Institute of Philosophy and Art Theory,
Department of Philosophy, Pécs

165

The research focuses on an ontological and an epistemological question, namely: (1) If we can list the entities existing in the world in a consistent framework, if these entities have one common property (as the ontological monists think), or if the world structure contains certain entities (e.g. mental states) who have special properties, because of which we are not able to describe or express these parts of the world in technical terms of physics (as the ontological pluralists suppose). Furthermore, (2) what kinds of methods are applied to discover the nature of these entities? Is there a one and only method with which we can explore every single part of the world in an adequate way? If so, which discipline's language and method is applicable for it?

The aim of the paper is to provide a dualist theoretical framework in which the entities can be classified into two groups: natural and social kinds. The author tries to set criteria for the distinction between the natural kind and the social kind, to list the suitable methods for the cognition of the different kinds and to explore the relation between the two kinds.

Keywords: **natural kind, social kind, demarcation, ontology**

DAEVA VALLÁS ZOROASZTER KORÁBAN: TÖRTÉNETI SZOCIOLÓGIAI PERSPEKTÍVÁK AZ ÓKORI KÖZEL-KELETRŐL

Szerző: **VIDA Tamás**, IV. évfolyam (vidatamas42@gmail.com)

Témavezető: **Dr. GÖRFÖL Tibor** tanársegéd

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Filozófia és Művészetelméleti Intézet,
Filozófia Tanszék, Pécs

A zoroasztrizmus egy monoteista, dualista, messianisztikus vallás, melyet ma közel százezren gyakorolnak főként Iránban, Indiában és Pakisztánban. Alapítása megelőzte az ókori perzsa birodalmak létrejöttét és az iráni nyelvek írásbeliségét. A zoroasztrizmus viszonya Zoroaszter, a vallás alapítójának és kortársainak vallásával (melyet a zoroasztriánus szövegek „daevayasna”-nak, daeva-knak, áldozásnak neveznek) az iranisztika egyik nyitott kérdése.

A dolgozat célja annak kimutatása, hogy a daeva vallás és a zoroasztrizmus közötti szakadás okai a közel-keleti bronzkor politikai és társadalmi átalakulásaiban keresendők. Filológiai és régészeti bizonyítékokra támaszkodva, valamint ókori vallásos szövegek összehasonlításával a szerző feltérképezi a legrégebbi zoroasztriánus szövegekben tükröződő társadalom hármas rétegződését és Zoroaszter vallását is szituálja a spirituális és temporális hatalom közötti küzdelemben. Zoroasztert egy tradicionális papi kaszt ideológusaként mutatja be, aki magát az új katonai elittel szemben határozta meg.

Kulcsszavak: zoroasztrizmus, vallás, szöveg

DAEVA WORSHIP IN THE AGE OF ZOROASTER: Historical sociological perspectives on the ancient near east

Author: **Tamás VIDA**, fourth-year student (vidatamas42@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Tibor GÖRFÖL**, assistant professor

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities, Institute of Philosophy and Art Theory,
Department of the History of Philosophy, Pécs

Zoroastrianism is a monotheistic, dualistic, messianistic religion practiced today by an estimated hundred thousand people, mainly in Iran, India and Pakistan. Its founding predates the ancient Persian empires it was the state religion of, as well as Iranian literacy. Zoroastrianism's relationship to the religion of its founder Zoroaster's contemporaries (what Zoroastrian texts call “daevayasna” or daeva worship) is an open question in Iranian studies. The paper aims to show that the schism between daeva worship and Zoroaster's religion was rooted in political tensions arising from major social transformations in Near Eastern Bronze Age societies. Looking at philological and archaeological evidence, as well as through the

comparative study of ancient religious texts, the author shows traces of a threefold division of society in the oldest Zoroastrian sacred writings and situates Zoroaster's religion in a struggle between temporal and spiritual power. Zoroaster, he argues, was the ideologist of a traditional priestly caste in opposition to a new military elite.

Keywords: **Zoroastrianism, religion**

„ÓKORI ROMEMLÉKEINK A HAZA SZOLGÁLATÁBAN” Kutatás, védelem és hasznosítás az elkövetkezendő években

Szerző: **PÁLFI Ádám**, I. évfolyam (adam.palfi23@gmail.com)

Témavezető: **FAZEKAS Ferenc** tanszékvezető-helyettes, egyetemi adjunktus

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történettudományi Intézet, Pécs

Az 1960-as évekre kialakult egy olyan vélekedés, hogy a műemlékek, romemlékek túlélési esélye nagymértékben nő, ha a használat és a funkcionális működés biztosított. Ma már tudjuk, hogy az egyre mostohább klimatikus viszonyok a sokszor évezredes korú maradványokat megfelelő védelem nélkül rövidtávon elpusztítják. A régészeti műemlékvédelem egy fontos feladata az adott objektum(ok) restaurálása és muzeális prezentációja a szakmai közönség és a látogatók számára. Manapság az örökségvédelem számos módszert kísérletezett ki és valósított meg az elmúlt évtizedekben a régészeti, történeti és természeti örökség mint kulturális-turisztikai potenciál bemutatására. Az értékteremtés mellett olyan új szempontok merültek fel, mint a vizualitás, [tér]élmény, virtuális megjelenítés, információközvetítés stb. Azonban a turisztikai attrakciók számának növelése egy bizonyos határon túl csak komoly szellemi és anyagi befektetések árán valósulhat meg. Szükséges a rendelkezésre álló szellemi és materiális anyag újraértelmezése és értékelése, a korunknak megfelelő programtervek megalkotása. Fontos ráirányítani a figyelmet, hogy ma már a természeti és régészeti örökség megóvása és bemutatása elképzelhetetlen egymás nélkül. Ebben új szempontoknak kell érvényesülniük, figyelembe véve korunk kihívásait és igényeit, valamint a legmagasabb szakmai elvárásokat.

Kulcsszavak: **Magyarország, műemlékvédelem, örökségvédelem**

A NŐI ÉLET KISZOLGÁLTATOTTSÁGÁNAK TÉNYEZŐI A SZTÁLIN KORABELI SZOVJET „SZIGETVILÁGBAN” — A NŐK ELÍTÉLÉSE, BEINTEGRÁLÁSA ÉS MEGÍTÉLÉSE

Szerző: **BÁRDONICSEK Dominika**, II. évfolyam (b.domee94@gmail.com)

Témavezetők: **Dr. habil. BEBESI György** egyetemi docens;

Dr. habil. KOLONTÁRI Attila egyetemi docens

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Interdiszciplináris Doktori Iskola,
Európa és a magyarság a 18-20. században Doktori Program, Pécs

Jelen TDK-dolgozat célja bemutatni, hogy volt-e különbség a Gulág férfi/vegyes/női táborai között, a nők helyzete eltérő volt-e a férfiakéhoz képest. Figyelemmel kíséri a kényszermunkára ítéelés okait, a nők arányának alakulását, a női táborok típusait – térképen is szemléltetve azok jellege, pl. nemek szerinti megoszlás, munkavégzés alapján. Jogtörténeti és pszichológiai munkák, a rabok és örök visszaemlékezései, naplói, a szépirodalmi munkák és Dancig Sz. Baldajev híres Gulág-folklórkutató által készített ábrázolások felhasználásával ismerteti a táborokba való beintegrálás folyamatát és borzalmaikat – kezdeti megaláztatások, tábori szelekció (orvosi céloknak és ágyasnak való kiválogatás) stb. –, a nők életkörülményeit, a kiszolgáltatottság tényezőit – például a szexuális bántalmazások kérdését, miként tekintettek a nőkre a férfi rabok, valamint az örök hogyan fosztották meg a nőket identitásuktól és jogaiktól, a rendszer tekintettel volt-e a rabok életére vagy a nőiség kérdésére. Azért fontos ezeknek a kérdéseknek a kutatása, mert a Gulágon, mint „cseppben a tenger” a sztálini rendszer lényege tükröződik vissza, megismerhetjük rajta keresztül a rendszer működésének jellegét.

Kulcsszavak: Gulág, nőtörténet, női táborok, beintegrálás

FACTORS OF VULNERABILITY OF WOMEN'S LIFE IN THE SOVIET ARCHIPELAGO OF THE STALIN ERA — THE DAMNING, INTEGRATION AND JUDGMENT OF WOMEN

Author: **Dominika BÁRDONICSEK**, second-year student (b.domee94@gmail.com)

Supervisors: **Dr. habil. György BABESI**, university docent;

Dr. habil. Attila KOLONTÁRI, university docent

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities and Social Sciences, Interdisciplinary Doctoral School, Pécs

The purpose of this paper is to present whether the male/mixed/female camps of the Gulag were different, whether the status of women was different from the status of men. It follows the reasons for sentencing of individuals to forced labour,

the change of number of women, the types of women's camps – while illustrating their types on a map, for example by sex or work. Through the use of legal and psychological works, memoirs and diaries of prisoners and guards, literature, drawings by Danzig S. Baldaev, a Gulag folklore researcher, this paper describes the process and the horrors of integration – initial humiliation, (medical selection, selection of slave mistresses), etc. –, women's living conditions, factors of vulnerability – such as the issue of sexual abuse, how women were treated by male prisoners and guards, how deprived they were of their identity and rights, whether the system took into account the life or femininity of women. It is important to research these issues because, like a “drop in the bucket”, the substance of the Stalinist system is reflected in the Gulag, and through it, we can recognise the operation of power structure.

Keywords: **Gulag, female stories, women's camp, integration**

A NŐIDEÁL ÁBRÁZOLÁSA A FILMHÍRADÓKBAN 1945 ÉS 1949 KÖZÖTT

Szerző: **BACSA Ildikó Eszter**, IV. évfolyam, (estherbacsa@gmail.com)

Témavezető: **Dr. habil. BÁNKUTI Gábor** egyetemi docens

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Történettudományi Intézet,
Modernkori Történeti Tanszék, Pécs

169

A kutatás témája a 20. század egyik tájékoztatási eszközének, a filmhíradóknak a vizsgálata, ezen belül a fő kérdés a nők vizuális ábrázolása, a nőideál megjelenése és annak (esetleges) formálódása ebben a médiumban.

A második világháború után más nőideál került előtérbe az előző korszakhoz képest a Magyar Kommunista Párt által, ami a szovjet nőpolitika adaptálása volt. Ennek tükrében a kutatás azt vizsgálja, hogy az MKP ideológiája által alkotott nőkép hogyan jelent meg a filmhíradókban. A vizsgálat célja, hogy egyes filmhíradók hírein keresztül közelítse meg az MKP nőideáljának reprezentálását, feltárja, a készítők milyen eszközöket alkalmaztak, a hírekkel mit akartak elérni és hogyan változtak a nőképek 1945 és 1949 között a Horthy-korszak nőképéhez és filmhíradóihoz képest. Az összehasonlítás során a megjelölt korszak filmhíradóit a Horthy-korszakban készültekhez viszonyítom, amihez alapot nyújt Barkóczi Janka 2017-ben megjelent *Ezerszemű filmhíradó* című könyve, legfőképp a női szerepek változásainak kutatása tekintetében.

A dolgozat konklúziója, hogy az egyes nőideálok a vizsgált korszak végére fokozatosan a „feltörekvő dolgozó nő” ideál felé változnak.

Kulcsszavak: **20. század, filmhíradók, nőideál, vizuális propaganda**

THE REPRESENTATION OF THE IDEAL OF WOMEN IN HUNGARIAN NEWSREELS BETWEEN 1945 AND 1949

Author: **Ildikó Eszter BACSA**, fourth-year student (estherbacsa@gmail.com)

Supervisor: **Dr. habil. Gábor BÁNKUTI**, associate professor

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities and Social Sciences, Institute of History,
Department of Modern History, Pécs

The aim of the research work is to examine one of the information resources of the twentieth century, the newsreel of Hungary, and the main questions concerning women's visual representation, the ideal of women's appearance and its changing in this medium.

After World War II, a different ideal was prioritised by the Hungarian Communist Party in the country than had been in the former era, which was the adaptation of the Soviet women's policy. In this context, the research examines how the ideal women created by the communists was shown in the newsreels. The purpose of the research is to examine the ideals' representation in the newsreels one by one, to reveal the methods used by the editors, what their purpose was and how the ideals changed between 1945 and 1949 in comparison with the Horthy era's ideals and newsreels. To compare these two eras, I use the work of Janka Barkóczi (2017) "*Ezerszemű filmhíradó*", especially to analyse the change in women's roles.

The conclusion of the research is that the different ideals progressively changed into the "emerging woman worker" in the determined period.

Keywords: **twentieth century, newsreels, the ideal of women, visual propaganda**

AZ 1788-91. ÉVI HÁBORÚ ÉS A HÁTORSZÁGBAN FELLÉPŐ KORRUPCIÓ FARÁDI VÖRÖS IGNÁC VISSZAEMLÉKEZÉSEI ALAPJÁN

Szerző: **PINTÉR Tamás**, II. évfolyam (tamas.pinter10@gmail.com)

Témavezető: **Dr. habil. GÖZSY Zoltán** tanszékvezető, egyetemi docens

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Történettudományi Intézet,
Újkortörténeti Tanszék, Pécs

Lázár Balázst idézve: „Az utolsó Habsburg-ottomán összecsapás és általában a Hódoltság korszaka utáni török elleni háborúk a magyar történetírás vakfoltjai.” E kijelentést súlyosbítja, hogy az utolsó Habsburg-török háború fordulópontnak tekinthető a magyar történelemben, hiszen ez a küzdelem jelentette a Habsburg-török háborúk, és II. József uralkodásának

a végét is. Vörös Ignác hadbiztosként vett részt e háborúban, s visszaemlékezései értékes adatokat szolgáltatnak a háború mindennapjairól. Mint hadbiztos, a memoáíró többször is konfliktusba kerül azokkal az emberekkel, akik megpróbáltak hasznot húzni a háborúból: visszaemlékezéseit egyfajta „nagyítóként” használva egyre nagyobb rálátásunk lehet a hátszágban felbukkanó visszaélésekre és korrupcióra.

A kutatás célja, hogy bemutassa e háború történetét, a hadbiztosságot és a korrupcióra adott reakciót. A dolgozat végigkíséri Vörös szegedi nyomozását: ahogy egyre több időt tölt, és szorosabb kapcsolatot alakít ki e maffia tagjaival, míg végül ő maga is „annak tagjává válik”.

Kulcsszavak: török háború, II. József, korrupció, visszaemlékezések, farádi Vörös Ignác

THE AUSTRO-TURKISH WAR OF 1788-91, AND THE CORRUPTION IN THE HINTERLAND ACCORDING TO THE MEMOIR OF LANDES-COMMISSARY IGNATZ VÖRÖS VON FARÁD

Author: **Tamás PINTÉR**, second-year student (tamas.pinter10@gmail.com)

Supervisor: **Dr. habil. Zoltán GÖZSY**, head of department, docent

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities and Social Sciences, Institute of History,
Department of Modern History, Pécs

171

According to the Hungarian historian Balázs Lázár, “*The last Habsburg-Ottoman war, and generally, the Turkish wars after the age of Ottoman arrangement in Hungary, are the blind spots of Hungarian historiography.*” This statement gains more importance if we look at the last Austro-Turkish war as a turning point in the history of Hungary – this war ends the Turkish wars that had been fought over the centuries; furthermore, it ends the reign of Joseph II. Ignatz Vörös von Farád fought this war as a commissary, and his memoir gave us several details of the average days of this war. As a Landes-commissary, Vörös repeatedly comes into conflict with people who have tried to profit from the war. Using his memoir as a kind of ‘magnifying glass,’ he can give us growing insight into the abuses and corruption that are emerging in the hinterland.

The aim of the research is to present the history of this war, the Landeskommisariat and the responses to corruption. The dissertation follows Vörös’s investigation in Szeged: as he spends more and more time and establishes closer ties with the members of this mafia, until eventually he himself “becomes a member of it”.

Keywords: Austro-Turkish war, Joseph II, corruption, memoir, Ignatz Vörös von Farád

ELÁM SZEREPVÁLLALÁSA AZ ÚJASSZÍR BIRODALOM ELLENES KÜZDELMEKBEN

Szerző: **NAGY Tamás**, Történelem MA, II. évfolyam (tamasnagy199555@gmail.com)

Témavezető: **Dr. CSABAI Zoltán** egyetemi adjunktus

Intézmény: Pécs Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történettudományi Intézet, Ókortörténeti Tanszék, Pécs

A dolgozat igyekszik bemutatni az elámi szerepvállalást az Újasszír Birodalommal szemben, amelyben a cél az elámi nézőpont hangsúlyozása volt az anti-asszír koalíciós hadjáratokon belül. A Kr.e. 8. századi babilóniai asszír expanzió intenzitásának növekedésével nyilvánvalóvá vált Babilónia számára, hogy az így kialakult fenyegetés ellen egy koalíció megszervezésével tud hathatósan fellépni. A szövetség megszervezését legeredményesebben a helyi Bít-Jakin törzs tudta megvalósítani, amelybe az elámi uralkodókat is bevonták. Elám szerepe a koalíción belül egyre erőteljesebbé vált, hiszen az asszír hatalom is mindinkább nagyobb veszélyt jelentett a határok mentén, közvetlenül fenyegette az elámi magterületeket. Az elámi uralkodók számára a cél egy tömör puffer zóna kialakítása volt, amely által a már említett magterületek védelmén felül, a hagyományos gazdasági érdekeiket is biztosítani kívánták.

Kulcsszavak: gazdaság, elámi nézőpont, koalíció, határterületek

THE ROLE OF ELAM AGAINST THE ASSYRIAN EMPIRE

Author: **Tamás NAGY**, History MA, second-year student (tamasnagy199555@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Zoltán CSABAI**, assistant professor

Institution: University of Pécs, Faculty of Arts, Institution of History, Department of Ancient History, Pécs

The paper tries to present the Elamite viewpoint in the anti-Assyrian coalition, and also tries to show that the dynamic of the Assyrian expansion was not as successful and smooth as most studies show. In the eighth century BC, the intensity of the Assyrian expansion had increased, when the Babylonians realized that they needed to organize a coalition against this threat. Bít-Jakin, one of the local tribes, organized an alliance which was very successful in this period, thanks to the Elamite rulers who joined this alliance. In this coalition, the role of Elam increased when the Assyrian influence increased on the borderlands of Elam. Because of the nearby Assyrian influence, in order to protect their own core area, the Elamite rulers wanted to establish a buffer zone. With the establishment of a buffer zone in the border area, the Elamites wanted to protect their own core area, and also they needed to ensure their own economic interest in Babylonia.

Keywords: economic, Elamite viewpoint, coalition, borderlands

KIK AZOK A GIBRALTÁRIAK?

Szerző: **VARGA Tímea**, történelem PhD I. évfolyam (vtimi94@gmail.com)

Témavezető: **Dr. habil HORNYÁK Árpád** egyetemi docens

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Történettudományi Intézet,
Modernkori Történeti Tanszék, Pécs

A Brit Birodalom széthullása a mai napig komoly hatással van Nagy-Britannia és a britek sorsának alakulására: a szigetország a 21. századra sem képes elfogadni és feldolgozni, hogy elveszítette évszázados világhatalmi szerepét. Az egykori birodalomnak már csak egy-egy pillére áll szerte a világban, melyek közül az európai kapcsolatok szempontjából a legfontosabb a Földközi-tenger medencéjébe vezető vízi útvonal feletti ellenőrzést biztosító Gibraltár, amelynek hovatartozása azonban napjainkban kérdésessé vált.

A kérdésben rendkívül fontos szava van Londonnak, illetve Madridnak, azonban a félsziget lakosságának álláspontját sem tartom elhanyagolhatónak. Az 1970-es és 1980-as években Gibraltár „elangolosodott”, majd egy önálló gibraltári nemzeti identitás is kialakult. Annak érdekében, hogy megértsük, a jelenlegi helyzetben milyen álláspontot (és miért azt) képvisel a félsziget lakossága, ahhoz először a gibraltári identitást kell megismernünk és megértenünk. A dolgozat éppen ezért Gibraltár lakosságának identitását vizsgálja, azokat a történelmi folyamatokat elemezve, amelyek hatással voltak erre, továbbá bemutatva, kik is azok a gibraltáriak.

A kutatás célja, várt eredménye, hogy jobban megértsük ezt, a BREXIT tárgyalások nyomán megint fellángoló, a napjainkban is folyamatosan felszínen lévő kérdést.

Kulcsszavak: nemzeti identitás, Gibraltár, Brit Birodalom, BREXIT

WHO ARE THE GIBRALTARIANS?

Author: **Tímea VARGA**, first-year PhD student (vtimi94@gmail.com)

Supervisor: **Dr. habil Árpád HORNYÁK**, associate professor

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities and Social Sciences, Institution of History,
Department of Modern History, Pécs

The disintegration of the British Empire has had a profound impact on the fate of Britain and the British to this day: they are unable to accept and process even in the twenty-first century that they have lost their centuries-old role as a world power. The former empire now has only a few pillars all over the world – the most important of which, in terms of European relations, is Gibraltar, which provides control over the waterway to the Mediterranean basin. However, its affiliation has become a question nowadays.

London and Madrid have an extremely important say in this matter, but I do not consider the position of the people of the peninsula to be negligible either. In the 1970s and 1980s, Gibraltar became ‘Anglicized’ and then an independent Gibraltarian national identity emerged. In order to understand the position of the people of the peninsula in the current situation, and why they have chosen that position, we must first get to know and understand Gibraltarian identity. This is why this essay examines the identity of the people of Gibraltar, analysing the historical processes that influenced it, and presenting who the Gibraltarians are.

The aim and expected result of the research study is to better understand this issue, which is flaring up again after the BREXIT negotiations and is still an important question today.

Keywords: national identity, Gibraltar, British Empire, BREXIT

TIBERIUS ÉS CALIGULA POLITIKAI TEVÉKENYSÉGE AZ ÉREMVERÉS TÜKRÉBEN

Szerző: NÉMETH Roland, Régészet MA II. évfolyam (nemethroland23@gmail.com)

Témavezető: Dr. NAGY Levente habilitált doktor, egyetemi docens, tanszékvezető

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történettudományi Intézet, Régészet Tanszék, Pécs

A római érmek uralkodóportréval ellátott formái Iulius Caesarral kezdődően terjedtek el. Az Kr.e. 1. század végére Augustus és a későbbi császárok pedig már korlátlanul folytathatták az érmék által közvetített propagandát. Így a birodalom többi részére is eljuthatott az uralkodó képe, amely egyfajta „médiaként” is funkcionált. Augustus császárral számtalan helyen és időben foglalkoztak, viszont az őt követő első századi császárokkal már jóval kevesebben. Kiemelve fogadott fiát, Tiberiust, és az utána trónra kerülő Caligulát, akiket az ókori *auctorok* többsége negatív színben tüntetett fel az utókor számára. Érdekes megvizsgálni az éremképek jelentéstartalommal bíró üzeneteit.

Dolgozatomban a Iulius-Claudius dinasztia imént említett császárai vonatkozásában az egyes éremképek, feliratok jelentését, a társadalomra gyakorolt hatását vizsgálom. Összevetem az érmék mint önálló kommunikációs médiumok által sugárzott üzeneteket a vizsgált császárok uralkodásáról szóló történetírók és feliratok adataival. A császárkori érmék képei különleges jelentéssel bírtak, magukkal hordozták az uralkodó politikai üzenetét. Véleményem szerint ezt megvizsgálva közelebb kerülhetünk ahhoz, hogy milyen eszközöket alkalmaztak az ókori propagandában. Első lépésként kísérletet teszek a téma szélesebb körű elmélyítésére, illetve megkísérlek felvetni egy későbbi hosszútávú kutatást.

Kulcsszavak: numizmatika, propaganda, éremképek, császárkor

POLITICAL ACTIVITIES OF TIBERIUS AND CALIGULA IN THE LIGHT OF COINAGE

Author: **Roland NÉMETH**, second-year student (nemethroland23@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Levente NAGY**, head of department, docent

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities and Social Sciences, Institute of History,
Department of Archaeology, Pécs

In Roman history, the self-promotion of leading figures played a huge role. Coinage, like today, was a means of finance but also a form of visual media. The depiction of living, leading Romans on the medium of coinage began in the mid-first century BC. An empire-wide numismatic programme for portraying Augustus and his successors was well-established by the end of the Julio-Claudian dynasty in 69 AD. In this paper, I demonstrate the importance of the images and legends on some Julio-Claudian coins by revealing what they contribute to our understanding of the self-representation of Julio-Claudian emperors. Scholarship on the coinage of Augustus is extensive. Less attention is given to the coinage of Tiberius, his adopted son, and of Caligula, his great-grandson. Tiberius is generally underestimated or simply ignored. Caligula is generally painted as a mad emperor. However, the coins of both Tiberius and Caligula are equally significant because they demonstrate the solidification of Augustus' system.

Thus, this investigation reveals how coins can contribute to our re-evaluation of the general antagonism towards Augustus' immediate successors and can shed new light on Tiberius' and Caligula's reigns. In my presentation, I would like to examine the interpretation of certain coin types and legends in relation to the above-mentioned emperors of the Julio-Claudian dynasty. The designs of the imperial coins had special meanings and advertised the ideologies of various emperors.

Keywords: **numismatic, Roman history**

175

TUDÓSÍTÁSOK A „HOLTAK ORSZÁGÁBÓL” A francia forradalom látképe a korabeli magyar sajtó tükrében

Szerző: **PETŐ Balázs Lajos**, történelem MA (petobalazs.pet@gmail.com)

Témavezető: **Dr. habil. FORGÓ András** egyetemi docens

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Történettudományi Intézet, Pécs

A dolgozat célja, hogy részletesen ismertesse az 1789-ben kitört francia forradalom főbb eseményeit a magyarországi sajtó szemszögéből. Korszakolás szerint a pályamunka az 1789 és 1799 között zajló események bemutatását és vizsgálatát

nyújtáná. A kutatás során elsősorban a Magyar Hírmondó, a Magyar Kurír és a Hadi és Más Nevezetes Történetek vonatkozó írásai kerülnek felhasználásra. Különösen nagy hangsúllyal bírna a primer források szakszerű kritikája, melyek a jelenlegi szakirodalom állításaival összevetve kitűnő konklúzióval szolgálhatnának. A pályamű fő szálával párhuzamosan kifejtésre kerülnének a magyarországi sajtótermékeket érintő politikai ambíciók is. Kiemelt hangsúlyt kapna a Habsburg Birodalom viszonya a francia forradalomhoz. A dolgozat legfontosabb mérföldkövei, mindezek fényében, a II. József halálát követő országgyűlési zavargások, a II. Lipót alatti mérsékelt állapotok és I. Ferenc korai regnálásának tragédiákkal teli kezdetei.* Ferenc császár uralkodásán belül részletes ismertetőt kapna a befolyásos Sándor Lipót nádor 1795-ös pálfordulása és halála. A fiatal nádor a Martinovics-összeesküvés hatására vált az erős cenzúra és az abszolutisztikus kormányzás támogatójává. Mindezt hírhedt memorandumja támasztja alá. Az 1795. év tehát mindenképpen hangsúlyos fordulópontra lenne a dolgozat szempontjából is. A téma 1799-es lezárása azért indokolt, mert ebben az évben Bonaparte Napóleon hatalomra került. Egy egészen új korszak vette kezdetét Európában, mely jellegzetességeivel már nem illeszkedne a vizsgálni kívánt keretek közé.

A dolgozatban arra keresem a válaszokat, hogy mennyiben közölt hiteles információkat a magyar sajtó a forradalomról és hogy miként hatott rá a korszak politikája. A kutatást azért érzem hiánypótlónak, mert feltételezésem szerint a magyar történetírás a téma keretein belül túl gyakran megakad a Martinovics-összeesküvés elemzésénél és kevesebb jelentőséget tulajdonít a korabeli sajtó közléseinek a külföldi események kapcsán.

Kulcsszavak: francia forradalom, magyar sajtótörténet, Habsburg Birodalom, koalíciós háborúk, 1790-es évek

REPORTS FROM THE “LAND OF THE DEAD”: The French revolution from the perspective of the Hungarian press

Author: Balázs Lajos PETŐ, history MA (petobalazs.pet@gmail.com)

Supervisor: Dr. habil. András FORGÓ, docent

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities and Social Sciences, Institute of History, Pécs

The purpose of this dissertation is to describe the French revolution, which started in the year of 1789, in detail, from the perspective of the Hungarian press. This will include the inspection and presentation of events between 1789 and 1799. The research focuses primarily on the writings of the *Magyar Hírmondó*, the *Magyar Kurír* and the *Hadi és Más Nevezetes Történetek*, and also on comparing these primary sources to the current literature to reach a prominent conclusion. In parallel with this, it will unfold the pressure of political ambitions on the imperial press. The connection between the Habsburg Empire and the French revolution will be a major factor too. The purpose of the dissertation in the light of the earlier mentioned aspects, would be the conflicts around the Parliament after the death of Joseph II, the moderate status under Leopold II and the early reign of Francis I filled with tragedies. A detailed description will belong to Alexander Leopold, his about-turn in 1795, and his death. As a result of the Martinovics conspiracy, the young palatine became the supporter

of the absolutist governing and censorship. His notorious memorandum can confirm this. The year of 1795 also represents a turning point from the perspective of this dissertation. The event that indicates the end of this topic is reasonable because this is the year when Napoleon Bonaparte's reign began. This was the beginning of a whole new era in Europe, which cannot fit into the frame of this examination.

In the dissertation, I try to find the truth about the trustfulness of the Hungarian press, and the extent of the political influence in it. I think this work fills a gap in research, because, in my assumption, Hungarian historiography does not give enough attention to the press of the era on the topic, and often just sticks to analysing the Martinovics conspiracy.

Keywords: French revolution, Hungarian historiography press, Habsburg Empire

A MAGYAR MAGÁNJOG FŐBB INTÉZMÉNYEINEK ELEMZÉSE AZ 1928-AS MJT. VONATKOZÁSÁBAN

Szerző: **HORVÁTH Kornél** (kornelhorvath96@gmail.com)

177

Témavezető: –

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Magyar Jogtörténeti Tanszék, Szeged

A magyar magánjognak rögs utat kellett megtennie, amíg eljutott a mostani letisztázott és stabil formájához. A magyar ember mindig is hagyományoszerető volt, ezért sem meglepő, hogy az olyan reflektáló tudományban, mint amilyen maga a jog is, a szokás, mégpedig a régi és jó szokás központi szerepet játszott. Az első nagy jelentőségű szokásjogi gyűjtemény Werbőczy István nevéhez fűződik, aki 1517-ben saját költségén adta ki Tripartitumát. A felvilágosodás eljöttével a magyar politikusok felismerték az egységes magyar magánjog szükségességét a rendi jogokkal szemben, azonban az 1848-as forradalom egyértelműen elvágta a lehetőségét egy új kódex előterjesztésének. Az osztrák udvar bevezette az ABGB-t, majd 1861-től alkalmazásra került az ITSZ. Az I. világháború után ismét alkalom mutatkozott a magánjogi szabályok kódexbe foglalására, mégpedig az 1928-as magyar magánjogi törvényjavaslat tekintetében. A Szász Béla államtitkár által vezetett kodifikációs bizottság az egybefoglalás célját szem előtt tartva, s kevésbé egy reformkódex megalkotásának az igényével vágott bele a munkába. A mű nemzetközi mércével mérve is kiváló lett, s mi mutathatná egy törvényjavaslat kivételes minőségét jobban, mint az, hogy a törvényi erő hiánya ellenére a bíróságok használták és hivatkoztak is rá.

Kulcsszavak: magyar magánjog, szokás, kódex

UTILITARISTA VOLT-E BECCARIA? Elemzés A bűnökről és a büntetésekről

Szerző: **CSABAY István Csaba**, MA I. évfolyam (csabaystvan@gmail.com)

Témavezető: **Dr. PETE Krisztián** egyetemi adjunktus

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Filozófia, Művészetelméleti és Klasszikus Tanulmányok Intézete, Filozófia Tanszék, Pécs

Cesare Beccaria *A bűnökről és a büntetésekről* című értekezése a XVIII. századi igazságszolgáltatás reformkísérletként értelmezhető. Az itáliai filozófus büntetőjogi koncepciója szerint az ideális törvényhozásnak olyan általános szabályok létrehozására kell törekednie, amelyek elsődleges feladata a társadalmi hasznosság előmozdítása. Ennek értelmében a végrehajtott büntetés funkciója az elrettentés, amely a további bűncselekmények megelőzését szolgálja. Annak ellenére, hogy az értekezés számos aspektusát utilitarista szempontok határozzák meg, a szerző bizonyos esetekben a társadalmi szerződés elméletével felülírja a büntetés hasznossági értékét.

178

Kulcsszavak: felvilágosodás, büntetőjog, utilitarizmus, társadalmi szerződés

WAS BECCARIA A UTILITARIAN? ANALYSING ON CRIMES AND PUNISHMENTS

Author: **István Csaba CSABAY**, first-year MA student (csabaystvan@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Krisztián PETE**, adjunct

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities and Social Sciences, Institute of Philosophy and Art Theory, Department of Philosophy, Pécs

On Crimes and Punishments by Cesare Beccaria is widely regarded as an attempt to reform the judicial system of the eighteenth century. According to the Italian philosopher's conception of criminal law, ideal legislation should aim to establish general principles whose primary purpose is to promote social utility. Therefore, the function of punishment is to deter and, as a result, to prevent further commission of crimes. Although Beccaria's treatise approaches the issue of punishment from an essentially utilitarian perspective, in certain cases, the utilitarian principles seem to be subdued by considerations originating from the social contract theory.

Keywords: Enlightenment, criminal law, utilitarianism, social contract

A KÖZÖS KATEGÓRIÁJA SPINOZA *TEOLÓGIAI-POLITIKAI TANULMÁNYÁBAN*

Szerző: **ZSUPOS Norbert**, (MA; Msc) I. évfolyam (norbertzsupos@gmail.com)

Témavezető: **Dr. BAGI Zsolt** egyetemi adjunktus

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar, Filozófia Tanszék, Pécs

Spinoza a *Teológiai-politikai tanulmányban* (*TPT*) az állam keletkezését az individuumok között létrejövő szerződés alapján definiálja. Ez a meghatározás, ha közelebbről szemügyre vesszük a *TPT* idevágó részeit (különösen a XVI. és XX. fejezeteket), egy látszólagos ellentmondást rejt magában. Az ellentmondás a legfőbb hatalom (*summa potestas*), illetve a közösség autonómiájának az összeférhetetlenségére, vagy másként kifejezve, a legfőbb jog (*summum jus*) iránti engedelmesség, illetve a gondolkodás szabadságának az összeférhetetlenségére mutat rá. Hogyan lehetséges egy olyan politikai közösség, amelyben a sokaság hatalmát a gondolkodás szabadságával tesszük ekvivalenssé?

A dolgozat a közös jog (*jura communia*) fogalmát vizsgálja, amely Spinoza gondolatmenetében az ész által kormányzott közösség autonómiáját fejezi ki. A dolgozat állítása az, hogy a közös jog az *Etika* II. könyvében bemutatott megismerés vagy tudás második neméhez, a közös fogalmakhoz (*notiones communes*) köthető. A *TPT*-ben körvonalmazott közös társadalmi-jogi kategóriája teszi lehetővé az állam kialakulását, és ezzel együtt a politikai közösség autonómiáját.

Kulcsszavak: Spinoza; politikai közösség; hatalom; közös jog

179

THE CATEGORY OF COMMON IN SPINOZA'S *THEOLOGICAL-POLITICAL TREATISE*

Author: **Norbert ZSUPOS**, first-year MA, MSc student (norbertzsupos@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Zsolt BAGOS**, adjunct

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Philosophy, Pécs

In the *Theological-Political Treatise* (*TPT*), Spinoza defines the genesis of the state based on a contract between individuals. If we take a closer look at the relevant parts of *TPT* (especially Chapters XVI and XX), this definition involves an apparent contradiction. The contradiction is between the sovereign power (*summa potestas*) and the autonomy of the community, or in other words, it is the conflict between the obedience to the sovereign right (*summum jus*) and the freedom of thought. What are the conditions of a political community in that we make the power of multitude equal to the freedom of thought? The study examines the concept of common right (*jura communia*), which, in Spinoza's line of thought, expresses the autonomy of a community governed by reason. The study claims that the common right can be related to the second kind of knowledge, common notions (*notiones communes*), which are presented in Book II of *Ethics*. The socio-legal category of the concept of common outlined in the *TPT*, allows for the formation of the state and, therefore, the autonomy of the political community.

Keywords: Spinoza, political community, power, common right

A TÖRÖKKORI KOMÁROM ÉS TÖRÖK-MAGYAR KERESKEDELMI KAPCSOLATOK A 16. SZÁZADBAN TAKÁTS SÁNDOR MUNKÁIBAN ÉS HAGYATÉKÁBAN

Szerző: **VASS Gábor** (vgabor1995@gmail.com)

Témavezető: **Dr. habil. SZARKA László**, CSc.

Intézmény: Selye János Egyetem, Történelem Tanszék, Komárom

Munkám elsősorban Takáts Sándor könyveit és a Piarista levéltárban őrzött hagyatékananyagát felhasználva nyújt betekintést Magyarország és Komárom hódoltságkori életébe. A munka elején bemutatom Takáts Sándort, a méltatlanul elfeledett történészt. Ezt követő az Oszmán Birodalom terjeszkedésével, s azzal az eseményláncolattal foglalkozom, amely elvezetett a 145 éves magyarországi hódoltság koráig. Komárom és környékének hódoltság kori hétköznapi élete, s annak nehézségei jelentik a következő rész témáját. Egy-egy fejezetben tárgyalom a korabeli kereskedelmet, a harmincadosokat, képet adva a korabeli kereskedelem nehézségeiről és változásairól. A harmadik részt a 16. század második felében kialakult huszárság történetének szentelem. Dolgozatom utolsó fejezetében pedig a komáromi várkapitányok eddig senki által nem feltárt névsorának a rekonstrukcióját bővítettem. Tanulmányomban igyekszem módszeresen nyomon követni a Mohács és Buda oszmán bevételé utáni 16. századi évtizedek komáromi történéseit.

Kulcsszavak: **Takáts Sándor, hódoltság, Komárom, kereskedelem, harmincad, huszárság**

THE CITY OF KOMÁROM DURING THE TURKIC ERA AND THE TURKISH-HUNGARIAN COMMERCIAL RELATIONS DURING THE SIXTEENTH CENTURY IN THE WORKS AND LEGACY OF SÁNDOR TAKÁTS

Author: **Gábor VASS** (vgabor1995@gmail.com)

Supervisor: **Dr. habil. László SZARKA**, CSc.

Institution: Selye János University, Department of History, Komarno

The aim of my work is to introduce the reader to life in Hungary and to the city of Komárom during the Turkish era, based on books and the heritage of Sándor Takáts. The first part of my work is about the life of Sándor Takáts, an undeservedly forgotten historian. After this, we will introduce the reader to the Ottoman Empire, how it expanded and the chain that led to the 145 years of Ottoman era in Hungary. I will speak about the everyday life and its difficulties in Komárom and its surrounding area in the next chapter. In one chapter each, I will show the contemporary trade, the “*harmincad*” which

was a time of special customs from the trade ships on the Danube, to show a picture of how difficult and various the trade was in that era. The third part of the work is about the hussars, their history in the second half of sixteenth century. In the last chapter of this study, I will introduce the reader to the captains of the castle and their expanded names, which have not been discovered by anyone so far. In this thesis I try to systematically trace what happened to Komárom after the Battle of Mohács and the Siege of Buda in the sixteenth century.

Keywords: *Sándor Takáts, conquest, Commerce in Komárom, hussars, harmincad (customs collected from the trade ships on Danube)*

A SZOCIOLÓGIA NYOMORÚSÁGA Elméletellenesség a kortárs szociológiában

Szerzők: DARADICS Boglárka, MA I. évfolyam (bogi.d98@gmail.com);

ÓNYA Balázs, MA I. évfolyam (onyabalazs@gmail.com)

Témavezető: dr. PETE Krisztián adjunktus

Intézmény: Pécsi Tudományegyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Filozófia és Művészetelméleti Intézet, Filozófia Tanszék, Pécs

181

A szerzők arra vállalkoznak, hogy alapos diagnózist nyújtsanak a kortárs szociológia helyzetéről, pontosabban a kortárs szociológia elméleti megalapozásával kapcsolatos problémákról. Azt állítják, hogy a főáramú szociológia elvesztette a filozófiával, az igényes elméleti megalapozással, a fogalmak elemzésével való egykori kapcsolatát. A szociológusok ezzel ugyan fenn tudják tartani az objektivitást, valamint a társadalmi jelenségek kvantifikálhatóságának *illúzióját*, azonban a társadalmi jelenségeket olyan szemüvegen keresztül vizsgálják, amely történetietlenné, felszínessé és módszertanilag problematikussá teszi a kutatásokat.

A szerzők szerint a szociológia nem léphet fel magyarázati igénnyel, ugyanis ez azt feltételezné, hogy a társadalmi jelenségek között egyszerű oksági kapcsolat áll fenn. Ezzel ellentétben azt állítják, hogy érdekesebb lenne úgy tekinteni a szociológiára, mint ami értelmezési kereteket, fogalmakat, nyelvet konstruál a megértés érdekében. Ennek a nézetnek az alátámasztásaként áttekintik a magyar szociológiatörténet egyes irányzatait, illusztrálva ezáltal, hogy a szociológia mai állapota nem szükségszerű állapot; a szellemtörténeti, vagy éppen a marxista szociológia bemutatásával az a céljuk, hogy világossá váljanak azok az alternatív szociológia-víziók, amelyek ma is gyümölcsözőek lehetnek.

Érintik továbbá a bölcsész- és társadalomtudományokra káros tendenciákat, amelyek nem csupán a szociológiában, hanem az összes tudományágban általánosan uralkodó szemléletként tűnnek fel, úgy mint a gazdasági hasznosíthatóság elvének hegemóniája, az előrejelzés jelentősége, a jelenségek adottnak vétele (történetietlenség), a normatív szempont kipurgálása.

Kulcsszavak: szociológia, elméletellenesség, konstruktivizmus, normativitás

THE POVERTY OF SOCIOLOGY Anti-theory in contemporary sociology

Authors: **Boglárka DARADICS**, first-year MA student (bogi.d98@gmail.com);

Balázs ÓNYA, first-year MA student (onyabalazs@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Krisztián PETE**, adjunct

Institution: University of Pécs, Faculty of Humanities and Social Sciences, Institute of Philosophy and Art Theory,
Department of Philosophy, Pécs

The authors accept the challenge of providing an exact diagnosis on the situation of contemporary sociology, more precisely, in connection with the problems of the theoretical foundation of contemporary sociology. They suppose that mainstream sociology has lost its earlier relation with philosophy, demanding theoretical foundation, analysis of concepts. Although sociologists can maintain the illusion of objectivity and quantifiability of social features, they study the social features through lenses which make the studies unhistorical, superficial and problematic in terms of methodology.

According to the authors, sociology cannot possess explanatory power, since it would suppose that there is a simple causal link between the social features. In opposition to this, they state that it would be worth considering sociology as something which constructs interpretive frameworks, concepts and language for the sake of understanding. In order to support this point of view, they review some schools of the Hungarian history of sociology, illustrating that the situation of sociology today is not a necessary state or the one and only approach. Introducing Marxist sociology and the sociology of history of ideas, their goal is to clarify those alternative sociology visions which can be fruitful.

They also mention the harmful trends regarding humanities and social sciences which appear not only in sociology but also in every discipline as the generally dominant approach, such as the hegemony of the principle of economical expedience, the significance of prediction, taking features for granted (unhistorical), getting rid of the normative aspect.

Keywords: **sociology, anti-theory, constructivism, normativity**

JEL A FÖLDRŐL (Fotó- és videósorozat)

Szerző: **ÓTOS Annabella**, VI. évfolyam (otosannabella@gmail.com)

Témavezető: **PALÁSTI Andrea** egyetemi docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Dráma Kar, Kamera Szak, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

Jel a Földről címmel egy fotó- és videósorozatot fogok kiállítani.

A 20. század kezdetével a más bolygókon élő és létező civilizációk iránti érdeklődés drasztikusan megnőtt. Tudnánk kommunikálni egy másik bolygóval? Ha igen, hogyan? Ugyanis, még 1896-ban a **San Francisco call** újságcikkében *Jel a Marsról* címmel felkínáltak egy szellemes hipotetikus elméletet, amelyben a Mars lakói egy óriási vetítővel üzeneteket villantanak a Földre. Hamarosan a rádiótechnika, majd az űreszközök fejlődésével sokkal erőteljesebb módot kínáltak a más világok üzenetének hallgatására és küldésére. Az eddigi üzenethordozók között a leghíresebbek a Golden Records arannyal futtatott fonográf rézlemezek, melyek az 1977-ben indított Voyager-1 és Voyager-2 űrszondákon repülnek. Mindkét Golden Records egy igazi kis információs kincsestár, mely 115 fényképet, természetes hangokat, 90 perces zenei összeállítást és 55 nyelven történő köszöntőt tartalmaz, melyet a NASA szakavatott kutatói állítottak össze. Ezzel ellentétben Stephen Hawking nem tartja jó ötletnek az üzenetküldést, mert ha a földönkívüliek kiderítik, hogy létezőnk, elpusztítanak minket és kifosztanak a Föld erőforrásait. Hogy megakadályozzuk ezt az inváziót, mondja Hawking, elektronikusan el kell bújunk, hogy az űrben senki se tudja, hogy itt vagyunk.

Továbbgondolva a kutatók által meghatározott képcsoportot, mely az űrben az emberiséget pozitívan képviseli, a *Jel a Földről* egy olyan fotó- és videósorozat, mely egy személyes üzenetrendszer ábrázol. Azzal a céllal készült, hogy egy szubjektív és független üzenet kerüljön fel az űrbe, melyben bemutatom a mai világ környezetvédelmi és társadalmi problémáit. Hawking feltevését cáfolva azt szeretném elérni, hogy a földönkívüliek semmiesetre se támadják meg a hazánkat, ezért fotóimon Földünknek csak a negatív oldalát mutatom be. A sorozat képnaplóként készült, és egy digitális projekcióként működik, valamint egy hipotetikus felküldött *űri-kép-üzenet*, mely felteszi azt a kérdést, hogy milyen transzcendens, negatív kiáltásokat tartogat számunkra az élővilágunk. Környezetünk megfigyelésével tanulhatunk a küszködő létezésről, ezt átgondolva saját valóságunkról is, de arról is, hogyan viszonyulunk a világgegyetemhez.

Kulcsszavak: űr, üzenet, fotográfia

A SIGNAL FROM EARTH

Author: **Annabella ÓTOS**, sixth-year student (otosannabella@gmail.com)

Supervisor: **Andrea PALÁSTI**, docent

Institution: University of Novi Sad, Academy of Arts, Department of Dramatic Arts, Camera Module, Novi Sad

With the beginning of the twentieth century, interest in civilizations living and existing on other planets increased dramatically. Could we communicate with another planet? If so, how? Namely, back in 1896, a newspaper article titled “A Signal from Mars,” published in San Francisco offered a witty hypothetical theory in which the inhabitants of Mars flashed messages to Earth with a giant projector. Soon, with the development of radio technology and then the spacecraft, they offered a much more powerful way to listen to and send messages from other worlds. The most famous of the message carriers to date are the phonograph copper plates named “The Golden Record”, which fly on the Voyager-1 and Voyager-2 spacecrafts launched in 1977. The Golden Record is a real information treasure trove of 115 photos, natural sounds, a 90-minute music compilation, and spoken greetings from people on Earth in fifty-five languages compiled by NASA’s professional researchers. On the other hand, Stephen Hawking does not consider messaging to be a good idea because if aliens find out we exist, they would destroy us and plunder the Earth’s resources. To prevent this invasion, Hawking says, we need to hide electronically so that no one in space knows we are here.

Moving forward from the images defined by NASA researchers that positively represents humanity in space, the project “A signal from Earth” is a series of photos and videos depicting a personal messaging system. It is designed to bring a subjective and independent message into space that presents the environmental and social problems of today’s world. In support of Hawking’s assumption, to make sure that extra-terrestrials do not attack our world in any way, with my project, I present only the negative side of our Earth. The series is made as an image diary and acts as a digital projection, as well as a hypothetically sent *space-image-message* that asks what transcendent, negative side our wildlife holds for us. Because, by observing our environment, we can learn about our struggling existence, rethink our own reality, but also learn about how we relate to the universe.

Keywords: **space, message, photography**

„OBJET FÉMININ”

Szerző: **TURKÁLY Emma**, VI. évfolyam (mmturkaly014@gmail.com)

Témavezető: **PALÁSTI Andrea** egyetemi docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Képzőművészeti Tanszék, Tervezőgrafika Szak, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

A ready made megalkotója Marcel Duchamp, a dadaizmus jeles alakja. A dadaizmus képviselői hittek benne, hogy: „mindenki művész, és minden lehet művészet” és mindemellett, hogy a művésznak önmagát is le kell rombolnia, hogy újra tudjon éledni. *Objet trouvé* – mondja a francia kifejezés, aminek jelentése: talált tárgy, valamint műalkotássá nyilvánított használati tárgy, a tárgy újrafelhasználása és újrafeldolgozása a művészetben.

Az „*Objet féminin*” (magy. női dolgok) átalakított tárgyakból és termékekből készített tizenkét darabból álló tárgysorozat. Különböző tárgyak egymáshoz illesztéséből és összerakásából készült háromdimenziós kollázsok, pontosabban asszemblázsok (*assemblage*), melyeknek egy közös megnyilvánulásuk van: az újonnan létrejött tárgyak – tipikus női tárgyak. Az eredetileg nem művészeti funkcióval rendelkező tárgyak innovatív átgondolása után új **termékdizájn** **keletkezett**: a tollaslabda legyező lett, a gyertya nyakékké formálódott, a mosogatódrót hajdísszé alakult, egy instant leves fülbevalóvá változott...

Kulcsszavak: **ready made, Duchamp, kollázs, termékdizájn**

ÉG AZ ÉG (installáció)

Szerző: **TURKÁLY Emma**, VI. évfolyam (mmturkaly014@gmail.com)

Témavezető: **Mgr. KAPITÁNY Attila** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Képzőművészeti Tanszék, Tervezőgrafika Szak, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

Az ég egy oly végtelen és korlátokat nem ismerő fogalom, amelynek határait még senki sem tárta fel. Antoine de Saint-Exupéry is A kis herceg című regényében sokszor elmélkedik a csillagok szépségéről és *nevetéséről*. Miután a kis herceg elhagyja a mi világunkat, a csillagnézés boldoggá teszi a főhőst. A népi hiedelemvilágban is sokszor beszélhetünk az égiteszek fontosságáról és jelentőségéről. Minden csillagkép sajátos jelentéssel bír.

Munkám alapját egy sokszor hallott mondat képezi: „Nézz az égre, és ott megtalálod; Ő onnan figyel majd rád.”

Kiállított művem egy kollázsobjektum, pontosabban egy installáció, amely egy személyes csillagképet ábrázol. A csillagkép tükör- és üvegdarabokból, fényképekből, illetve személyes tárgyakból épített műalkotás, melynek megvilágításával

egy szubjektív csillagos ég tükröződik. Ott vannak azok a személyek, akik fontosak voltak számomra, a hozzájuk kötődő emlékeim. A felhasznált anyagok, mindegyike valamilyen bensőséges jelentéssel bír, vagy emlékeztet valakire. Az Ég az ég cím azt sugallja, hogy újra felgyulladnak, felvillannak azok a pillanatok és emlékek, melyeket már lehet, hogy majdnem, el is felejtettem. Felnézve erre az égre új fényt kapnak a *csillagaim*, hiszen én túllátok a fényükön, mögöttük tekintek: mert egy pillanatra felidézem szeretteimet.

Kulcsszavak: ég, emlékek, kollázsobjektum, tükröződés, Antoine de Saint-Exupéry

GJ 504 b

Szerző: **VARGA Emília**, III. évfolyam (vargaemilia9898@gmail.com)

Témavezető: **PALÁSTI Andrea** docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Képzőművészeti Tanszék, Illusztráció Szak, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

186

A Földet sokáig a világegyetem középpontjának tekintették, de azótamegtanultuk, hogy kb. trillió másik bolygó létezik. Mindezek közül a Föld mégis egyelőre egyedülálló – mert az egyetlen olyan bolygó, amelyről tudjuk, hogy életet hordoz. Ennek ellenére folyamatos tudományos kutatás zajlik hasonló bolygók és életjelek után. Az új felfedezések közül a legérdekesebbek az extraszoláris bolygók (exobolygók), amelyek a naprendszerünkön kívül, vagyis idegen csillagok körül keringenek. Ezeket az exobolygókat egészen az 1990-es évek elejéig csak sci-fi műfajokban tematizálták, de manapság már megerősített felfedezések, és a NASA *Exoplanet Archive* listája szerint 4277 exobolygót ismerünk.

Erre alapozva képeim fő témája a Gliese 504 b (GJ 504 b) nevű exobolygó, és annak hipotetikus vizualizációja abban az esetben, ha lehetséges lenne ott az élet. Illusztrációimrészletesen illusztrálja a néhány (hipotetikus) felfedezett állatfajt a GJ 504 b exobolygón és ismerteti tulajdonságait az evolúció folyamán. A GJ 504 b exobolygó gyönyörű földönkívüli magenta színben pompázik és 160 millió éves. A nagysága a Jupiteréhez hasonlítható, viszont a felszínén 238° fok uralkodik. Ezek a nem emberi feltételek felvetik azt a kérdést, vajon milyen élővilág lenne képes ezeket kibírni, hogyan nézhetnek ki.

Kiállított alkotásaim egy művészi illusztrációsorozatból állnak, amely magába foglalja ennek az új világnak a vizuális bemutatását. Az illusztrációkon keresztül a munka olyan következtetéseket von le, hogy az élet, ahogy ezt a Földön is tapasztalhatjuk, alkalmazkodni tud olyan mostoha körülményekhez is, amelyeket az emberek nagyon keménynek tartának – mint pl. extrém hőmérséklet, sugárzás, szárazság. Másrészt alkotásaim arra is rávilágítanak, hogy mennyire kis porszem vagyunk minden máshoz képest a „nagy fekete fátyolban” a fejünk fölött.

Kulcsszavak: exobolygó, GJ 504 b, magenta, állatvilág, hipotetikus illusztráció

GJ 504 b

Author: **Emília VARGA**, fourth-year student (vargaemilia9898@gmail.com)

Supervisor: PhD **Andrea PALASTI**, docent

Institution: University of Novi Sad, Academy of Arts, Department of Fine Arts, Division for Illustration, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

The Earth has long been considered the centre of the universe, but in the last hundred years, and in the age of today’s fast-paced discovery, we have learned that there are a trillion other planets. And yet, Earth is still unique because it is the only planet we know that sustains life.

Nevertheless, scientific research is ongoing for similar planets and signs of life. Of the new discoveries, the most interesting are the Extrasolar Planets (exoplanets) that orbit outside of our Solar System, that is, around alien stars. Until the early 1990s, these exoplanets were only depicted in the sci-fi genre, but today they are confirmed discoveries, and according to NASA’s

Exoplanet Archive list, we know of 4,277 exoplanets.

Based on this, the main topic of the work is the exoplanet called Gliese 504 b (GJ 504 b) and its hypothetical visualization, were it able to sustain life. The work illustrates in detail some of the (hypothetically) discovered animal species on the exoplanet GJ 504 b and describes its properties through the process of evolution. The GJ 504 b exoplanet boasts a beautiful extra-terrestrial magenta colour and is 160 million years old. Its size is comparable to that of Jupiter, but its surface is dominated by a temperature of 238 degrees Celsius. These non-human conditions raise the question of what kind of wildlife would be able to withstand them, what might they look like? The work is a series of artistic illustrations that includes a visual presentation of this new world. Through the illustrations, the work suggests the conclusions that life, as we experience it on Earth, can adapt to foreign conditions that people would find very harsh – such as temperature, radiation, drought. On the other hand, the work also sheds light on how we comprehend our own existence – how we become aware of how small of a grain of dust we are with a “big black veil” above our heads, compared to everything else.

Keywords: **exoplanet, GJ 504 b, magenta, animal, hypothetical illustration**

A LEVEGŐ RITMUSA (festmény, összetett technika)

Szerző: **SZABADOS Zsófi**, III. évfolyam (zsofija1123@gmail.com)

Témavezető: **KAPITÁNY Attila** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Képzőművészeti Tanszék, Grafikai Tervező Szak, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

Az ég az atmoszféra, vagy a világűr része, ami az égitestek felszínéről látszik. Pontos meghatározása bonyolult. Nappal a Föld ege olyan, mint egy sötétkék felszín a levegő fénytörése miatt.

Miért kék az ég?

1871-ben Lord Rayleigh jött rá, hogy a Földet érő fehér fény a légkör molekuláin szétszóródik, de a végső számításokat Einstein végezte el egy 1911-es dolgozatában. Viszont az ég néha tele van felhőkkel. A felhő a levegőbe felszálló vízpárából kialakult, a légkörben lebegő apró vízcseppek és/vagy jégkristályok halmaza, amelyből csapadék, eső, vagy jégeső keletkezhet. A talaj közelében lévő formája a köd. Ennek érdekében a festményem a légköri szennyezésről, avagy a légszennyezésről szól.

De mi is a légszennyezés?

Gázok és szilárd részecskék, amelyek megváltoztatják a légkör természetes összetételét, ezek az anyagok károsak lehetnek az emberi egészségre, élő szervezetekre, talajra, vízre és a környezet más részeire is.

Összegezvén, ez a képinstalláció rétegelve mutatja be a légköri szennyezést, megmutatva azt, hogy milyen könnyű felborítani a természetes hangsúlyt.

Kulcsszavak: ég, felhő, légszennyezés, szemét, hulladék

SZÜRKE BOLYGÓ (video, poszter)

Szerző: **SZABADOS Zsófi**, III. évfolyam (zsofija1123@gmail.com)

Témavezető: **Dr. PALÁSTI Andrea** docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Képzőművészeti Tanszék, Grafikai Tervező Szak, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

Az első színes fényképet a Földünkről William Anders készítette 1968-ban az Apollo-8 küldetés során. A Life magazin ezt a fotót besorolta a 100 legfontosabb fénykép közé, melyek megváltoztatták a világot. Galen Rowell természetfotós ezt

mege erősítve úgy nyilatkozott róla, hogy „minden idők legnagyobb hatású környezetvédelmi fényképe”. Gyönyörű bolygónk mint egy „*kék üveggolyó*” világát a világűrben.

Manapság viszont egészen más képet készíthetünk az égből a Földünkről. Az életszínvonal emelkedésével együtt nőnek igényeink is, amelyeket nagyobb mértékű fogyasztással igyekszünk kielégíteni. Ezzel párhuzamosan egyre több szemetet és hulladékot termelünk, melynek gyűjtése, kezelése vagy hasznosítása egy nagyon komplex feladat.

Ebből kiindulva a *Szürke bolygó* című videómunka és poszter felülnézetből mutatja be a Földünket, noha nem olyan távolságból, mint egy űrhajóból készített kép. Viszont a hatás egészen más. Sajnos, a kortárs világban a hulladék már teljesen normálisnak számít. Észre sem vesszük, hogy körül vesz, és nemsokára felfal minket...

Kulcsszavak: video, ég, Föld, hulladék, madártávlat, jelenkép

AGNUTH-EGONUTH (kombinált technika, digitális nyomat)

Szerző: **VARGA Valentin** mesterhallgató (vargav90@gmail.com)

Témavezető: **VASS Szabolcs** képzőművész

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Képzőművészeti Szak, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

A munkáim alapmotívuma a születés és a halál anyagi szinkronizmusa, vagyis egyidejű megjelenítése. Ezt az alapgon-
dolatot megtartva dolgozom fel az adott témát (Ég). Az ég/égbolt az archaikus kultúráktól máig a transzcendens, ismeretlen világ szinonimája, a teremtményszerzőktől kezdve az elcsépe lt popslágerekig. Egy végtelen tér vagy e teret és az embert elvá-
lasztó határ. Az ókori Egyiptomban az antropomorfizált természeti és isteni erők egyik ikonikus alakja Nut, az ég istennője, aki minden este lenyeli a napot és reggel megszüli azt. Egyes kutatók szerint Nut a tejút, valamint a koporsók, sírkamrák és az újjászületés megtestesítője, aki átsegíti az eltávo zó lelkeket a túlvilágra.

Az óegyiptomi és zsidó/keresztény ikonográfiát vegyítve az általam létrehozott „szobrok” mintegy kiegészítik egymást, tulajdonképpen egy egésznek tekinthetők. A fémből, húsból és műanyagból létrehozott szobrot egyfajta „emberi anyag-
ból” gyúrt szoborcsoport fotódokumentációja egészíti ki. Itt a közvetett szociális kapcsolat és kommunikáció, valamint az egyes emberek teste, ideje, mozgása válik alpanyaggá, amit különböző instrukciók segítségével formálok. Az égbolt ókori megjelenítését, vagyis Nut istennő mindenek fölé magasodó testtartását visszakonvertálva a hétköznapi emberi térbe egy olyan kiszolgáltatott, görcsös pozitúra jön létre, ami jól tükrözi az embert, aki elszakadva az egésztől már csak a mikro-
kozmoszban létezik, ahol csak saját mindenhatóságában hisz, így válva „önmaga egévé”.

Kulcsszavak: születés, halál, ég, transzcendencia, Nut, digitális nyomat

AGNUTH-EGONUTH Combined technique, digital printing

Author: **Valentin VARGA**, masters-student (vargav90@gmail.com)

Supervisor: **Szabolcs VASS**, visual artist

Institution: University of Novi Sad, Academy of Arts, Fine Arts Major, Novi Sad

The base motif of my work is the material synchronism of birth and death, that is, the simultaneous display of both. Keeping this basic idea in mind, I address the given topic (Sky/Heaven). From archaic cultures to the present, the motif “sky” has been synonymous with the transcendent, unknown world, stemming from creation myths all the way to corny pop hits. It can be an infinite space or the boundary separating this space and man.

In ancient Egypt, Nut is one of the iconic figures of anthropomorphized and divine forces. She (Nut) is the goddess of heaven who swallows the Sun every night and gives birth to it in the morning. According to some researchers, Nut is the epitome of the milky way well as coffins, burial chambers, and rebirth. She can be considered to be a figure that is helping the departed souls to the afterlife.

By combining Ancient Egyptian and Jewish/Christian iconography, I create “sculptures” that perfectly complement each other and can be perceived as a whole.

The sculpture, made of metal flesh and plastic, is complemented by a photo documentation of a series of sculptures kneaded together from a kind of “human material”.

Here, an indirect social connection and communication as well as the body, time and movement of each person, become the raw material, which I shape with the help of various instructions. By converting the ancient representation of the sky, that is, the above-alluring posture of the Goddess Nut, into ordinary human space, a vulnerable, convulsive position is created that reflects man as he exists only in a microcosm, where he believes in his own omnipotence, thus becoming “his own sky”.

URÁNOSZ (performansz)

Szerzők: BARTUC Éva, CSÍKOS Dániel, LUKÁCS Ramóna, SIMON Angéla,
SZOBOSZLAI Enikő Kitty, TÖRÖK Gabriella (Újvidék) II. évfolyam

Témavezetők: Dr. CSÁNYI Erzsébet egyetemi tanár;
CRNKOVITY Gabriella színművész

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

Tolnai Ottó művészetében mintha az anyagok, tárgyak, ősi masszák kerekednének felül, nyelnék el az embert a maga parányságában. A gipsz, a liszt, a só, a mész, a hamu, a por, a sár anyaga egyben szép és átkozott, de mindenképp uralja az esendő embert, törvényt diktál. A világ anyagai, jelenségei közt küszködő ember csak figyelni tud, reflektálni és ámuldozni. Néha maga is anyagként belefekszik a makrokozmoszba, eggyé válik vele, megpihen. Az anyagok közül a föld a lenn, az ég a fenn, a föld a nő, az ég a férfi, a föld a szilárd, az ég a fluid.

A performansz mozgást, hangot, zenét, beszédet, látványt ötvöz, és az eget tematizáló Tolnai-forgácsokból építkezik, „az égő ég”, az azúr kloáka, az ég azúr sara, az ég forró tava, az ég mint mély, végtelen labirintus kontextusában.

Kulcsszavak: Tolnai Ottó, ég, ég/bolt, azúr

A FÚGA BACH ÉS BUXTEHUDE ORGONAMUZSIKÁJÁBAN

Szerző: DÉTÁRI Apollónia, II. évfolyam (apolonidetari123@gmail.com)

Témavezető: Mgr. DANYI Zsuzsanna kollégiumi nevelőtanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Előadóművészeti Szak, Orgona Tanszak, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

Orgonán játszom, viszont előadóművészként csupán videófelvétel segítségével mutatkozhatok be a VMTDK-án. A szekcióban ezt szeretném kiegészíteni két kimagasló zeneszerző munkásságával foglalkozván. A barokk kor két zeneszerzőjéről és orgonaművészeréről, Johann Sebastian Bachról és Dietrich Buxtehude-ről van szó. Munkájuk példaértékű az utókor számára. Mindketten hatalmasat alkottak, és sokban hozzájárultak az orgonamuzsika, többek között a fuga fejlődéséhez is.

A fúga a polifon zene legtökéletesebb formája, amihez a két zeneszerző nem egyformán viszonyul. Buxtehude a fúgát legtöbbször a prelúdiumok részeként használja, viszont Bach fúgái önállóak, és egy fő témán alapulnak. Bach fúgái előtt rendszeresen található bevezető tétel is. Ő elődjénél, Buxtehude-nél sokkal merészebb az összhangzattani nyelvezetben.

Nekem Bach művei tetszenek jobban, mert egy kis témából fejleszti ki az egész művet és ezáltal egy egész „történet” bontakozik ki a zenéjéből. Elbűvöl Bach ügyes témavezetése és ellenpontoszó művészete. Megihlet és motivál orgonajátékom csiszolásában és tökéletesítésében.

Kulcsszavak: orgonajáték, fúga, polifónia, J. S. Bach, D. Buxtehude

FUGUE IN ORGAN MUSIC COMPOSED BY BACH AND BUXTEHUDE

Author: **Apollónia DÉTÁRI**, second-year student (apoloniadetari123@gmail.com)

Supervisor: **Zsuzsanna DANYI**, teacher

Institution: University of Novi Sad, Academy of Arts, Performing Arts, Module: Organ, Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

192

My work concerns J. S. Bach and D. Buxtehude, two outstanding composers and organists of the Baroque era. Their work is exemplary for future musicians. Both of them created monumental art and they contributed to the development of organ music, including fugue, which is discussed in details in my work.

Fugue is the most perfect form of polyphonic music. Both composers worked on their fugues in a different manner. Buxtehude used fugue as part of his preludes, while Bach treated it as an independent piece with its own theme. Bach’s fugues regularly start with an introduction movement. He was “bolder” than Buxtehude when it came to harmony.

As for me, comparing D. Buxtehude’s and J. S. Bach’s art, I prefer the latter. The reason for this is that he builds up a whole “story” out of a little starting point. Bach’s progression and contrasts in his pieces fascinate me in a very personal way. His work gives me inspiration and motivation to improve and polish my performance.

Keywords: fugue, polyphony, J. S. Bach, D. Buxtehude

RÉGI MESTEREK

Szerző: **KISS Tamás**, III. évfolyam (kishtamas@yahoo.com)

Témavezető: **Mgr. DANYI Zsuzsanna** kollégiumi nevelőtanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

Minden operaénekes pályafutása elején fontosak a barokk korszakból származó áriák, melyeket a *bel canto* technika határoz meg. Az ilyen művek mindig is arra szolgáltak, hogy a fiatal és új énekesek felkészüljenek a későbbi nehezebb operarészletekre. Az említett énekek különböző tematikával rendelkeznek, melyek különféle érzelmeket váltanak ki az énekesből és hallgatóból egyaránt. Az ilyen témák például a szerelem, a természet, a bosszú, a halál, az irigység...

Zenei összeállításomban példaképpen bemutatok három olyan énekszámot, melyek ezeket az érzelmeket és az énektechnika fejlődését is bemutatják. E művek az *Ombra mai fù* Georg Friedrich Händeltől, a *Selve amiche, ombrose piante* Antonio Caldaratól és az *O del mio dolce ardor*, amely Christoph Willibald Gluck egyik legismertebb darabja.

Kulcsszavak: komolyzene, énekszólo zongorakísérettel, opera, barokk, Händel, Caldara, Gluck

193

OLD MASTERS

Author: **Tamás KISS**, primal studies (kishtamas@yahoo.com)

Supervisor: **Zsuzsanna DANYI**, dormitory educator

Institution: University of Novi Sad, Academy of Arts, Music Department, Musicology, Novi Sad;
"Europa" Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

In the beginning of the career of any opera singer, an important part is comprised of baroque arias, which were written in the *bel canto* technique. These compositions were firstly written for young and new singers to help them prepare for the more difficult parts of the opera. The themes of the songs were diverse and the goal of every one of them was to awaken different kinds of emotions, such as love, nature, revenge, death, jealousy.

In my musical presentation I will demonstrate three compositions as examples, which confirm these emotions and my personal progress of technique. The compositions are Georg Frideric Handel's *Ombra mai fù*, *Selve amiche, ombrose piante* from Antonio Caldara and *O del mio dolce ardor*, which is one of Christoph Willibald Gluck's finest works.

Keywords: classical music, solo singing with piano accompanied, opera, baroque period, Handel, Caldara, Gluck

A JÓ ÉS A ROSSZ HARCA (A szerelem áriái)

Szerző: **KISS Tamás**, III. évfolyam (kishtamas@yahoo.com)

Témavezető: **Vesna AĆIMOVIĆ** rendkívüli tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Újvidék;
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék

Zenei összeállításomban olyan énekszámokat választottam, amelyek a jó és a rossz erőinek összeütközését domborítják ki a szerelemért vívott harcban. E küzdelem során kibontakozik a hősök teljes lelki világa. Célom, hogy az emberi hang, az ének segítségével ennek egy sajátos, meggyőző értelmezését adjam.

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791) rövid élete során sokszor botrányoktól sem félve alakította ki egyéni, választékos, kiegyensúlyozott, klasszicista stílusát, mely a heves érzelmeket, az iróniát, a groteszket és a komikumot is túlkapások nélküli szerkezetben érvényesíti. Mozart *Figaro házassága* (*Le nozze di Figaro*) című operájából a főszereplő, Figaro két áriáját fogom előadni: a *Most pedig vége a szép időeknek* (*Non più andrai*) és a *Ha táncolni szeretnél, uram Contino* (*Se vuol ballare, signor Contino*) címűeket.

A harmadik darab a Mozart-követő orosz romantikus, Pjotr Iljics Csajkovszkij (1840–1893) egyik legszebb műve, a *Don Juan szerenádj*a. Csajkovszkijt – a romantika szellemiségéhez híven – elsősorban immár a hős jelleme, az intenzív érzelmek érdekelték.

Kulcsszavak: komolyzene, énekszóló zongorakísérettel, opera, Mozart, klasszicizmus, Csajkovszkij, romantika

THE BATTLE OF GOOD AND EVIL (The love arias)

Author: **Tamas KISS**, primal studies (kishtamas@yahoo.com)

Supervisor: **Vesna AĆIMOVIĆ**, professor

Institution: University of Novi Sad, Academy of Arts, Music Department, Musicology, Novi Sad;
Hungarian College for Higher Education in Vojvodina, Novi Sad

In my musical presentation I will demonstrate compositions which show the battle between good and evil with the goal of reaching true love. The whole spiritual world of heroes is shown in the progress of these battles. The goal of my work is to show all of these through my singing.

Throughout his relatively short life, Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791) was never afraid to show his unique, selective, balanced classical style in his works, which were also written very much in the emotions of irony, the grotesque

and comedy. I will sing two arias from Mozart's opera *The marriage of Figaro* (*Le nozze di Figaro*) of the main character, Figaro. The arias are *Non più andrai* and *Se vuol ballare, signor Contino*.

The third composition is *Don Juan's Serenade*, which is one of the most beautiful works of the Russian romantic Mozart follower, Pyotr Ilyich Tchaikovsky (1840–1893). The hero from this song is characterized as a typical romantic person, full of emotions.

Keywords: classical music, solo singing with piano accompanied, opera, Mozart, Tchaikovsky, romantic period

A NAGYBŐGŐ MINT SZÓLÓHANGSZER

Johann Sebastian Bach: Csellószvit 2. (Allemande, Courante)

suite 2 Allemande, Courante

Szerző: **FÁBIÁN Valentin**, II. évfolyam (valentinfbn@gmail.com)

Témavezető: **Mgr. DANYI Zsuzsanna** kollégiumi nevelőtanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Zeneművészeti Tanszék, Vonós Szak, Újvidék;
Európa Kollégium Egyetemista Központ, Újvidék

195

Előadásomban Johann Sebastian Bach csellószvitjeit szólaltatom meg nagybőgőn. Bach állandó része volt a zenei fejlődésnek. A barokk kori német zeneszerző, orgonista, hegedűművész a zeneművészet kiemelkedő egyénisége, a protestáns egyházi zene jeles képviselője. Ő volt a 17. század elejéig visszavezethető Bach-dinasztia legjelentősebb alakja.

Hatása a zenekultúrára felmérhetetlen. Művei mély intellektuális tartalmuk és tanító jellegük miatt zeneszerzők nemzedékeire hatottak. Művei sokasága között kitűnik szvitsorozata, amit manapság nem csak csellón adnak elő. Elsősorban brácsán, nagybőgőn és fagoton, de gitáron, harsonán, tubán, cimbalmón és marimbán is. Az, hogy Bach ezt a művet mikor és miért írta, tisztázatlan. Feltehetőleg a kötheni udvar csellistáinak készült.

Előadásomban d-moll hangnemben hallhatjuk az Allemande és a Courante tételt nagybőgőn. Az allemande német tánc, mely a 16. századtól ismert. A páros lüktetésű, mérsékelt tempójú allemande jellegzetes tizenhatodos – egy, két vagy három tizenhatod – felütéssel kezdődik. Az 1600-as évek népszerű táncát Angliában *almain*-ként vagy *almand*-ként ismerték. Az angol udvarban fellelt leírások szerint az allemande-ot a táncoló párok egymás kezét megérintve, a bálteremben körbejárva táncolták.

A courante egy francia, illetve olasz hármas lüktetésű társastánc, a késő reneszánsz és a barokk korban volt népszerű, egyúttal stilizált táncként a barokk szvit 2. allemande után következő állandó tétele is lett. Feltételezhetően eredetileg gyors, futólépésben járt népi tánc volt.

Kulcsszavak: Bach, szvit, nagybőgő, courante, allemande

JOHANN SEBASTIAN BACH Suite 2 allemande, courante

Author: **Valentin FÁBIÁN**, third-year student (valentinfbn@gmail.com)

Supervisor: **Mrg. Zsuzsanna DANYI**, dormitory teacher

Institution: University of Novi Sad, Academy of Arts, Department of Music, String instrument (double bass), Novi Sad;
“Europa” Student Centre – Student Dormitory, Novi Sad

Johann Sebastian Bach is a Baroque German composer, organist, violinist, a prominent figure in music, and a prominent representative of Protestant church music. He was the most significant figure in the Bach dynasty, dating back to the early seventeenth century.

His impact on music culture is immeasurable. His works have influenced generations of composers due to their deep intellectual content and didactic nature.

Among his many works, his series of suites stands out, which are not only performed on cello today. They're also performed primarily on viola, double bass and bassoon, but also on guitar, trombone, tuba, dulcimer and marimba. It is unclear when Bach wrote this work and why. Presumably, it was created for cellists in the court of Köthen.

In my performance, we listen to Allemande and Courante on the double bass.

Allemande is a German dance known since the sixteenth century. The even-pulsating moderate-paced allemande begins with a characteristic sixteenth beat — one, two, or three sixteenths. The popular dance of the 1600s was known in England as “almain”, or “almand”. According to descriptions found in the English courtyard, the allemande was danced by the dancing couples touching each other's hands, walking around the ballroom.

The courante is a French and Italian triple-paced ballroom dance, a popular dance of the Baroque suites that followed the allemande as a stylized dance of the late Renaissance and Baroque eras.

Presumably, it was originally a fast, running folk dance.

Bach's works have been a constant part of my musical development. Even now, I was happy to give him a new work for me.

Keywords: Bach, suite, double bass, courante, allemande

B612

Szerzők: ÁGYAS Ádám, DUPÁK Fanni, GRESÁK Lea, HODIK Annabella, KÖMŰVES Csaba Bence,
RAIKOVICH Viktória, SZABÓ Regina, VARGA Benjámin, II. évfolyam

Témavezető: HERNYÁK Görgy egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Művészeti Akadémia, Dráma Szak, Színitagozat, Újvidék

Az Újvidéki Művészeti Akadémia másodéves diákjaiként Exupéry *A kis herceg* című műve által inspirált félórás, improvizációs munkával kidolgozott performanszát szeretnénk bemutatni. A rövid előadás az emberiség útkereséséről szól.

A Kis Herceg nevet viselő expedíció nyolctagú legénysége a B612 nevű űrhajón halad egyre reménytelenebb útján a kietlen sötétségben. A legénység tagjai annak a huszonhárom generációval ezelőtt világgá ment űrhajósoknak klónozással előállított leszármazottjai, akik valaha a klímaválságba, és az ezzel együtt járó gazdasági káoszba fulladt emberiségnek indultak új hazát találni. Az expedíció bukását mi sem mutatja jobban, minthogy a 23. nemzedék sem járt sikerrel. A fedélzeti számítógépen futó program által tervezett útvonaluk kétszáz évente automatikusan visszakanyarodik az emberiség bölcsőjéhez, a Föld nevű bolygóhoz. Mindezt abban a reményben, hogy a kihalás szélére sodródott bioszféra (s maga az emberiség) képes volt-e regenerálni önmagát, elindult-e az újjászületés rögzös útján.

A B612 legénysége éppen a Földre szállás előtt áll. A landolás előtt még áttekintik a 23. intersztelláris nemzedék által talált bolygókat. Ugyanakkor azt is számba veszik, miért nem dönthettek a maradás mellett.

Az első, élhető sávban elhelyezkedő bolygón minden stimmelt volna, azonban a légköre olyan kémiai anyagoktól terhelt, ami az emberekre pszichotikus, valóságtorzító hatást gyakorol. A második bolygó egy neutrínó csillag körül kering, mely egyetlen másodperc alatt tízszer fordul meg saját tengelye körül, így a közelében lévő bolygón másodpercenként változik a nappal és az éjszaka. A harmadik bolygót meglepő módon elfoglalta egy ellenséges faj (vagy talán éppen egy másik emberi legénység), és már a bolygó megközelítésekor is dühödtt légi támadás indult ellenük – tehát innen is távozniuk kellett. A negyedik bolygón úgy tűnt, víz, jég és zöld növényzet is várja az utazókat, de a felszín felé szállva látniuk kell, hogy mindez csak látszat: valójában régi vulkanikus tevékenység miatt természetes módon létrejött üveg borítja az égítetet, s amit zöld növényzetnek hittek, csupán baktériumtelepek zöldes mérőföldjei. A hatodik bolygó pedig csupán egy néhány száz éves szeméttel; a Naprendszer frissen belakott egykori emberiség űrben tévelygő, hold-méretű, összetömrített űrszemete. Útjuk hetedik állomásaként visszatérnek a Földre.

Itt azonban nem várt fejlemények tanúi lesznek: egy üvegbúra alatt virágzó oázist és egy félig természeti körülmények között élő, néhány száz fős emberi kolóniát találnak (a bolygó többi része kietlen és lakhatatlan). Azonban csupán 15 percük maradt a döntésre: menni vagy maradni? Egyikőjük, a legénység orvosi ismeretekkel rendelkező tagja úgy dönt, maradni szeretne. Őrá egyébként egész útjuk során a legnagyobb hatást gyakorolták azok a videók és fényképek, amelyeket a huszonhárom generációval ezelőtti „originális első” készítettek, és hagytak rájuk. A gondolat már ért benne.

Már csak öt perc maradt, hogy a legénység meghozza a döntést, mielőtt hajójuk, a B612 felszállna nélkülük az űrbe. A csapat egyik fele úgy gondolja, kötelességük továbbmenni, és valódi, új, élhető otthont találni a fajnak. A másik négy ember

azonban reménytelennek látja a huszonhárom nemzedék óta sikertelen küldetést, és inkább az üvegbúra alatt élne tovább.
Percek vannak hátra, és dönteni kell: menni vagy maradni?

Kulcsszavak: **performansz, utazás, emberiség megmentése, idő, döntés**

A 19. VAJDASÁGI MAGYAR TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁGA

E l n ö k :

Dr. Csányi Erzsébet egyetemi tanár, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék

T a g o k :

ÉLŐ TERMÉSZETTUDOMÁNYOK SZEKCIÓ I.

- Növénytermesztési és kertészeti tudományok • Agrártudományok • Multidiszciplináris természettudományok
- Gyógyszertudományok • Biológiai tudományok • Erdészeti és vadgazdálkodási tudományok
- Multidiszciplináris agrártudományok • Környezettudományok • Élelmiszertudományok

S z e k c i ó v e z e t ő k :

Dr. Horák Rita docens, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

Dr. Lengyel László címzetes egyetemi docens, Szent István Egyetem, Kertészettudományi Kar, Budapest

Dr. Sörös Zita egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Technológiai Kar, Újvidék

199

ÉLŐ TERMÉSZETTUDOMÁNYOK SZEKCIÓ II.

- Klinikai orvostudományok • Egészségtudományok • Multidiszciplináris természettudományok
- Gyógyszertudományok • Biológiai tudományok • Multidiszciplináris orvostudományok
- Erdészeti és vadgazdálkodási tudományok • Állattenyésztési tudományok • Multidiszciplináris agrártudományok
- Elméleti orvostudományok • Orvostudományok • Állatorvosi tudományok
- Környezettudományok • Élelmiszertudományok

S z e k c i ó v e z e t ő k :

Dr. Barak Ottó egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Orvostudományi Kar, Újvidék

Dr. Horváth Olga egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Orvostudományi Kar, Újvidék

Dr. Pajić Mária egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Mezőgazdasági Kar, Újvidék

ÉLETTELEN TERMÉSZETTUDOMÁNYOK ÉS MŰSZAKI TUDOMÁNYOK SZEKCIÓ

- Fizikai tudományok • Földtudományok • Kémiai tudományok
- Matematika- és számítástudományok • Agrár műszaki tudományok • Anyagtudományok és technológiák
- Építésztechnológiai tudományok • Építőmérnöki tudományok • Gépészeti tudományok • Informatikai tudományok
- Katonai műszaki tudományok • Közlekedéstudományok • Multidiszciplináris műszaki tudományok
- Vegyészmérnöki tudományok • Villamosmérnöki tudományok

S z e k c i ó v e z e t ő k :

Dr. Csanádi János egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Természettudományi-Matematikai Kar, Újvidék

Dr. Kaszás-Lažetić Karolina egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Műszaki Kar, Újvidék

Dr. Lukity Tibor egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Műszaki Kar, Újvidék

Dr. Pál Magdolna egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Műszaki Kar, Újvidék

Dr. Pintér Róbert főiskolai tanár, Szabadkai Műszaki Szakfőiskola, Szabadka

Mgr. Póth Miklós főiskolai tanár, Szabadka

Dr. Simon Vilmos egyetemi docens, BME, Újvidék-Budapest

Dr. Szilágyi Mária egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Műszaki Kar, Újvidék

Dr. Takács Márta egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

Dr. Tarján László egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Műszaki Kar, Újvidék

Dr. Varga Ervin egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Műszaki Kar, Újvidék

Dr. Weiszburg Tamás egyetemi docens, ELTE, Budapest

TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK SZEKCIÓ I.

- Állam- és jogtudományok • Gazdálkodás- és szervezéstudományok
- Közgazdaságtudományok • Multidiszciplináris társadalomtudományok • Sporttudományok
- Szociológiai tudományok

S z e k c i ó v e z e t ő k :

Dr. Gábrity Molnár Irén egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Közgazdasági Kar, Szabadka

Dr. Kiss Ferenc kutató, Újvidéki Egyetem, Technológiai Kar, Újvidék

Dr. ifj. Muhi Béla egyetemi tanár, Educons Egyetem, Közgazdasági Kar, Újvidék

TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK SZEKCIÓ II.

- Neveléstudományok • Pszichológiai tudományok • Földrajztudományok

S z e k c i ó v e z e t ő k :

Dr. Grabovac Beáta docens, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

Dr. Ivanović Josip egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

Dr. Mészáros Minucsér egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Természettudományi-Matematikai Kar, Újvidék

Dr. Námesztovszki Zsolt egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

HUMÁN TUDOMÁNYOK SZEKCIÓ I.

- Nyelvtudományok • Multidiszciplináris bölcsészettudományok
- Művészeti és művelődéstörténeti tudományok

Szekcióvezetők:

- Dr. Halupka-Rešetar Szabina** egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, BTK, Angol Tanszék, Újvidék
Dr. Molnár Csikós László ny. egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék
Pápista Zsolt tanársegéd, Újvidéki Egyetem, BTK, Német Tanszék, Újvidék
Dr. Pásztor-Kicsi Mária egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék
Dr. Szedmina Livia főiskolai tanár, Szabadkai Műszaki Szakfőiskola, Szabadka

HUMÁN TUDOMÁNYOK SZEKCIÓ II.

• Irodalomtudományok • Művészeti és művelődéstörténeti tudományok

Szekcióvezetők:

- Dr. Csányi Erzsébet** egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék
Dr. Hózsá Éva egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, MTTK, Szabadka-ÚE, BTK, Magyar Tanszék, Újvidék
Dr. Samu János Vilmos egyetemi tanár, ÚE, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

HUMÁN TUDOMÁNYOK SZEKCIÓ III.

• Filozófiai tudományok • Történelemtudományok • Néprajz és kulturális antropológiai tudományok

Szekcióvezetők:

- Dr. Beke Ottó docens**, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
Dr. Gherdán Katalin adjunktus, ELTE TTK, Budapest
Dr. Pfeiffer Attila docens, Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történelem Tanszék, Újvidék
Dr. Tonk Márton egyetemi tanár, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Kolozsvár

MŰVÉSZETEK SZEKCIÓ

• Film- és videoművészet • Képzőművészet

• Multimédia • Színházművészet • Tánc- és mozdulatművészet • Zeneművészet

Szekcióvezetők:

- Crnkovity Gabriella** színművész, Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Újvidék
Döbrei Dénes színművész, Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Újvidék
Gombos Dániel színművész, Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Újvidék
Gubik Korina képzőművész, Bolyai Gimnázium, Zenta
Hernyák György egyetemi tanár, Művészeti Akadémia, Újvidék
Kapitány Attila egyetemi tanár, grafikusművész, Művészeti Akadémia, Újvidék
Mgr. Lázár Tibor festőművész, Bolyai Gimnázium, Zenta
Dr. Novák Anikó docens, Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék
Dr. Palásti Andrea docens, Újvidéki Egyetem, Művészeti Akadémia, Újvidék

A 19. VAJDASÁGI MAGYAR TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA SZERVEZŐBIZOTTSÁGA

Dr. Csányi Erzsébet egyetemi tanár, ÚE, BTK, Újvidék, a bizottság elnöke

Dr. András Csaba, Pécsi Tudományegyetem, BTK, Pécs

Dr. Sörös Zita egyetemi tanár, ÚE, Technológiai Kar, Újvidék

Dr. Pajić Mária egyetemi tanár, ÚE, Mezőgazdasági Kar, Újvidék

Dr. Grabovac Beáta docens, ÚE MTTK, Szabadka

Dr. Tarján László egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Műszaki Kar, Újvidék

Mirnics Gyula médiaszakértő, Topolya

Nagy Olivér informatikus, Horgos

A 19. VAJDASÁGI MAGYAR TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA FELLÉPŐINEK E-MAIL ELÉRHETŐSÉGE

Albert Éva – evalbert99@gmail.com
Ágyas Ádám – agyasadam1@gmail.com
B. Varga Emese – emesebvarga96@gmail.com
Bacsa Ildikó Eszter – estherbacsa@gmail.com
Bajtel Ákos – bajtel.akos@pharmacognosy.hu
Bálizs Ágnes – balizsagnes@gmail.com
Bárdonicsek Dominika – b.domee94@gmail.com
Barna Emma – emabarna99@gmail.com
Barta Anita – bartaanita96@gmail.com
Bartuc Éva – bartuceva@gmail.com
Bata Dorián – sett.bata@gmail.com
Berta Márta – bmartat641@gmail.com
Bese Bernadett – bese.detti@gmail.com
Botos Mihály – botosmisi25@gmail.com
Branczeiz Anna – anna.branczeiz@gmail.com
Csabay István Csaba – csabaystvan@gmail.com
Csapó Gyöngyvér Virág – vignettus@gmail.com
Csepi Dóra – csepidori10@gmail.com
Csikós Dániel – csikos.daniel97@gmail.com
Csobády Csilla – cs.csilla80@gmail.com
Csondor Soma – csondorsoma@gmail.com
Dán Kinga – dankinguci@gmail.com

Daradics Boglárka – bogi.d98@gmail.com
Dávid Csilla Zsuzsanna – davidzsuzsanna88@gmail.com
Deák Iréna – deak.irena@gmail.com
Détári Apollónia – apoloniadetari123@gmail.com
Dobos Gréta – dobos.greta21@gmail.com
Dulić Darko – dolic.darko@gmail.com
Dupák Fanni – dupakfanni@gmail.com
Erdős Ágnes – emagnet05@gmail.com
Fábián Valentin – valentinfbn@gmail.com
Farkas Athéne – athenej@gmail.com
Fenyő Dániel – fenyoda@gmail.com
Firsing Karolina – firsingkarolina1999@gmail.com
Fodor Máté – mate.fodor99@gmail.com
Francia Edina – edinafrancia@gmail.com
Galina Ildikó – galinaildiko97@gmail.com
Gandis Csongor – csongorgandis@gmail.com
Gresák Lea – gresakleaa@gmail.com
Gubi Norbert – gubinorbert@gmail.com
Guzsvány Szilvia – guzsvanyuszilvia@gmail.com
György Szófia – szofia.gyorgy@gmail.com
Hodik Annabella – hodikbella@gmail.com
Horváth Gergely – hgergely96@gmail.com

A 19. VMTDK FELLÉPŐINEK E-MAIL ELÉRHETŐSÉGE

Horváth Kornél – kornelhorvath96@gmail.com

Horváth Mihály Jnr. – jnr.horvathm@gmail.com

Horváth Regina – horvath.regina9@gmail.com

Hovanyec Judit – hovanyec4@gmail.com

Jádi Alexandra – jdi.szandy.alexandra0@gmail.com

Juhász-Nagy Attila – juhasznagyattila@gmail.com

Kara Réka – rekakara@gmail.com

Karagits Kíra Vivien – kkaragits@gmail.com

Kardos Vivien Kata – kardos.vivien.kata@gmail.com

Kiss Bence István – kissbence28istvan11@gmail.com

Kiss Gergely – kgergl3@gmail.com

Kiss Mária – kiss.mari.21@gmail.com

Kiss Tamás – kishtamas99@gmail.com

Kiss Virág – 19flower98@gmail.com

Korhecz Réka – rkorhecz@gmail.com

Kőműves Csaba – csaba8979@gmail.com

Lackó Inesz – ineszlacko@gmail.com

Lajcsák Huanita – lajcsak.huanita@gmail.com

Lajkó Flórián – iskolaiskola@gmail.com

Lengyel Emese – lengyelemese1@gmail.com

Lócz Eszter – esterloc.97@gmail.com

Lőrincz Diána – diana.l4124@gmail.com

Lukács Ramóna – bobitabobitajatsz@gmail.com

Major Evelin – majorevelin995@gmail.com

Mák Ivett – mak.ivett023@gmail.com

Mezei Róbert – robert.mezei.e1@gmail.com

Molnár Tamás – molnar.tomy9@gmail.com

Móricz Virág Kinga – moriczviragkinga@gmail.com

Nagy György János – jajjanoska@gmail.com

Nagy Ilona – nagyilona4918@gmail.com;
nagyilona6744@gmail.com

Nagy Tamás – tamasnagy199555@gmail.com

Németh Roland – nemethroland23@gmail.com

Olexó Tünde – tunde.olexo@gmail.com;
olexo.tunde@gmail.com

Ónya Balázs – onyabalazs@gmail.com

Ótos Annabella – otosannabella@gmail.com

Pálfi Ádám – adam.palfi23@gmail.com

Pálos Péter – peterpalos333@gmail.com

Pásztor Livia – livia.pasztor@gmail.com

Patarcsity Edvin – patarccityedvin927@gmail.com

Pető Balázs – petobalazs.pet@gmail.com

Pintér Tamás – tamas.pinter10@gmail.com

Pletikoszity Árpád – pletiarpad96@gmail.com

Pletikoszity Tamás – pletikoszitytamas@gmail.com

Polyák Gabriella – gabriellapolyak8@gmail.com

Püski Péter – peterpuski@gmail.com

Radakov Alen – alen.radakov@gmail.com

Radnai Dániel Szabolcs – spacerock62@gmail.com

Raikovich Viktória – viktoriaraikovich@gmail.com

Rajslí Áron – rajslí.aron98@gmail.com

Rayman Judit – raymanjudit@gmail.com

Reéb Zsófia – reebzs@gmail.com

A 19. VMTDK FELLEPŐINEK E-MAIL ELÉRHETŐSÉGE

Rekecki Tibor – tibor927@gmail.com
Resnyák Krisztina – kristinaresnjak@gmail.com
Réthy-Nagy Zsuzsanna – nzsuzsanna18@gmail.com
Rózsa Róbert – robertroza99@gmail.com
Rózsa Viola – vrozsa81@gmail.com
Rozsi Aleksz – rozsialex@gmail.com
Rozsi Zita – rozsiz.98@gmail.com
Sági Csaba – sagi1623@gmail.com
Samu Teodóra – samu.teodora@gmail.com
Sándor Flórián – sandorflo@gmail.com
Sárkány Krisztina – srkny.krisztina@gmail.com
Šelemba Aleksandra – selembaa@gmail.com
Serfőző Réka – reka996@gmail.com
Simon Angéla – simon.angela2000@gmail.com
Soltis Paulina Panni – soltispanni@gmail.com
Szabados Zsófi – zsofija1123@gmail.com
Szabó Alexandar – szaboalexandar@gmail.com
Szabó Beatrix – szabobeata25@gmail.com
Szabó Emília – emiliaszabo19@gmail.com
Szabó János – janos.sabo3@gmail.com
Szabó Regina – szaboregina222@gmail.com
Szécsényi Kata – szecsényi.kata@gmail.com
Szeles Réka – szeli579@gmail.com
Szilágyi Donáta – donatasiladji@gmail.com
Szítás Teodóra – dorici94@gmail.com
Szoboszlai Enikő Kitty – antokrodablitz@gmail.com

Torda Dorina – tordadorina123@gmail.com
Tóth Johanna – totjohanna@gmail.com
Tóth Teodóra – teodora.toth98@gmail.com
Török Gabriella – gabiszabo1973@gmail.com
Turi Orsolya – turiorsolya99@gmail.com
Turkály Emma – mmturkaly014@gmail.com
Úri László – lacikauri@gmail.com
Varga Benjámin – vargabeni4@gmail.com
Varga Dóra – vargadora1995@gmail.com
Varga Emilia – vargaemilia9898@gmail.com
Varga Tímea – vtimi94@gmail.com
Varga Valentin – vargav90@gmail.com
Vass Gábor – vgabor1995@gmail.com
Vida Tamás – vidatamas42@gmail.com
Vojvodić Stefan – vojvodic.stefan@gmail.com
Zsupos Norbert – norbertzsupos@gmail.com

TÁMOGATÓINK

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI
MINISZTERIUM

TARTALOM

A 19. VMTDK PROGRAMJA	5
ELŐSZÓ	29

A TDK-dolgozatok összefoglalói

■ PLENÁRIS TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI ÜLÉSSZAK

Szeles Réka (Újvidék):

LÉTESSZENCIA AZ ÉGBOLT MÖGÖTT – A HIT, A FOTOGRAFIA ÉS AZ EROTIKA KORRELÁCIÓI BARTIS ATTILA A VÉGE CÍMŰ REGÉNYÉBEN	31
---	----

Pásztor Livia (Újvidék):

A KORONAVÍRUS ÁBRÁZOLÁSA A TÖMEGMÉDIÁBAN: DISKURZUSELEMZÉS MAGYAR ÉS ANGOL HÍRLAPOK CIKKEIBEN	32
--	----

Tóth Johanna (Újvidék):

A BORDERLINE SZEMÉLYISÉGSZAVAR LÁTENS STRUKTÚRÁJÁNAK FELTÁRÁSA JÓZSEF ATTILA MUNKÁSSÁGÁNAK FELHASZNÁLÁSÁVAL	33
--	----

Lőrincz Diána (Belgrád)

A β -ADRENERGIKUS RECEPTOROK GÉNEXPRESSZIÓJA A DOXORUBICINNAL ELŐIDÉZETT HIPERTRÓFIKUS KARDIOMIOPÁTIÁNÁL	34
---	----

■ ÉLŐ TERMÉSZETTUDOMÁNYOK I.

Samu Teodóra (Újvidék):

A LUDASI-TÓ SPECIÁLIS TERMÉSZETVÉDELMI REZERVÁTUM A KÖRNYEZETVÉDELEM ÉS A TÁJVÁLTOZÁS JEGYÉBEN	36
---	----

Fodor Máté (Újvidék):

A NÖVÉNYZET FENOLÓGIAI FÁZISÁNAK VIZSGÁLATA MŰHOLDAS TÁVÉRZÉKELÉSI MÓDSZEREKKEL MAGYARKANIZSA KÖZSÉG TERÜLETÉN	37
---	----

Rozsi Zita (Újvidék):

A MEZŐGAZDASÁG MINT KÖRNYEZETSZENNYEZŐ – TORDAI FELMÉRÉS	38
--	----

Patarcsity Edvin (Újvidék):

KOFFEIN-HASZNÁLATI SZOKÁSOK VAJDASÁGI FIATALOK KÖRÉBEN	39
--	----

Resnyák Krisztina (Újvidék): AZ ÉLELMISZERIPARI SZENNYVÍZ TISZTÍTÁSA MIKROSZŰRÉSSSEL	40
Szabó János (Újvidék): OMEGA-3 ZSÍRSÁVTARTALMÚ SERTÉSHÚS MINT FUNKCIONÁLIS ÉLELMISZER	41
Nagy György János (Újvidék): A CSAPADÉKMENNYISÉG HATÁSA AZ ALMA VENTURIÁS VARASODÁSA ELLENI PERMETEZÉSEKRE	42
Szécsényi Kata (Újvidék): A CSIPKEBOGYÓ-TERMESZTÉS HAZAI TAPASZTALATAI	43
Kara Réka (Újvidék): A LAMPIONOK HATÁSA KÖRNYEZETÜNKRE	44
Püski Péter (Szeged): MAGYARORSZÁGI SZABALPÁLMA TERMÉKEK VIZSGÁLATA	46
Réthy-Nagy Zsuzsanna (Szeged): A PP4 FOSZFATÁZ SZUBSZTRÁTUM-FELISMERŐ MECHANIZMUSAINAK VIZSGÁLATA	47
Dán Kinga (Szeged): A PP4 FEHÉRJE FOSZFATÁZ SZUBSZTRÁTUM-FELISMERŐ MECHANIZMUSÁNAK MOLEKULÁRIS VIZSGÁLATA	49
Barta Anita (Szeged): JUNCUS FAJOK BIOLÓGIAILAG AKTÍV KOMPONENSEINEK IZOLÁLÁSA	50
Dávid Csilla Zsuzsanna (Szeged): CYPERACEAE FAJOK FITOKÉMIAI ÉS FARMAKOLÓGIAI VIZSGÁLATA	52
Bajtel Ákos (Szeged): BIZTONSÁGOSAK-E A CANNABIS TERMÉKEK?	53
■ ÉLŐ TERMÉSZETTUDOMÁNYOK II.	
Lajkó Flórián (Újvidék): A NO-FOKOZÓK VASODILATATIÓT SERKENTŐ HATÁSA TESTÉPÍTŐKNÉL	55
Erdős Ágnes (Újvidék): A FRUŠKA GORA NEMZETI PARK TERÜLETÉN ÉLŐ VÖRÖS- ÉS SÁRGAHASÚ UNKÁK ÉLŐHELYÉNEK ÖKOLÓGIAI JELLEMZŐI ÉS DINAMIKÁJA	56
Lajcsák Huanita (Újvidék): A GLAUKÓMA MEGELŐZÉSÉNEK MÉRTÉKE VAJDASÁG TERÜLETÉN	58
Recke Tibor (Újvidék): A GYÖNGYBAGOLY (<i>TYTO ALBA</i>) TÁPLÁLKOZÁSA SZILÁGYIN	59

Soltis Paulina Panni (Újvidék): KOZMETIKUMOK ÁLLATOKON VALÓ TESZTELÉSE	60
Berta Márta (Újvidék): ISÍÁSZ SZINDRÓMA JELLEMZŐI ÉS KEZELÉSE A PORCKORONGSÉRVEL DIAGNOSZTIZÁLT BETEGEKNÉL	61
Pletikoszity Tamás (Újvidék): A GLÜKÓZ FIZIKAI-KÉMIAI TULAJDONSÁGAI, VALAMINT ÉLETTANI JELENTŐSÉGE	63
Molnár Tamás (Újvidék): A KUTYÁK DIROFILARIA FERTŐZÖTTSÉGE	64
György Szófia (Újvidék): A C-VITAMIN ISMERETE A FIATALOK KÖRÉBEN ÉS ANNAK BEVITELI MÓDJA A SZERVEZETBE	66
 ■ ÉLETTELEN TERMÉSZETTUDOMÁNYOK ÉS MŰSZAKI TUDOMÁNYOK	
Rózsa Róbert (Újvidék): KOFFEIN	68
Sárkány Krisztina (Újvidék): ÚJ, SZTERÁNVÁZAS HETEROCIKLUSOK ELŐÁLLÍTÁSA ÉS VIZSGÁLATA	69
Guzsvány Szilvia (Újvidék): A GPS RENDSZER (GLOBAL POSITIONING SYSTEM) MATEMATIKAI MODELLEZÉSE	70
Mezei Róbert (Újvidék): MODERN DIGITÁLIS KÉPFELDOLGOZÁSI ELJÁRÁSOK, KÉPALKOTÓK ÉS OPERÁTOROK	71
Kiss Mária (Újvidék): VARIÁCIÓSZÁMÍTÁS ÉS ALKALMAZÁSAI A DIGITÁLIS KÉPEK ZAJTALANÍTÁSÁBAN	72
Dulić Darko (Újvidék): A KEMÉNYÍTŐGYÁRI SZENNYVÍZ MIKROSZŰRÉSES TISZTÍTÁSÁNAK KÖLTSÉGBECSLÉSE	73
Pletikoszity Árpád (Újvidék): IPAR 4.0 A VIRTUÁLIS VALÓSÁG KERETEIN KÍVÜL ÉS BELÜL	75
Úri László (Újvidék): A SZÁMÍTÓGÉPES GRAFIKUS FILMKÉSZÍTÉSI RENDSZEREK A XXI. SZÁZADIG	76
Vojvodić Stefan (Újvidék): A NAP FELÉ FORDULÓ SZOLÁRIS PANEL	77
Sági Csaba (Újvidék): AZ ADATFOLYAM FELDOLGOZÁSA MINT ALAPVETŐ PARADIGMAVÁLTÁS	78

Kiss Gergely (Újvidék):	
TERMÉSZET ÁLTAL INSPÍRÁLT OPTIMALIZÁCIÓS MEGOLDÁSOK	79
Szabó Alexandar (Szabadka):	
ÚTVONALKÖVETŐ KISAUTÓK ADAPTÍV TEMPOMATTAL	81
Polyák Gabriella (Újvidék):	
ÚTVONAL-OPTIMALIZÁCIÓ EVOLÚCIÓS ALGORITMUS SEGÍTSÉGÉVEL	82
Sándor Flórián (Újvidék):	
CNC MARÓGÉP TERVEZÉSE ÉS ÉPÍTÉSE	83
B. Varga Emese (Újvidék):	
VARRÁS AZ ÉPÍTÉSZETBEN ROBOTOK SEGÍTSÉGÉVEL	84
Szabó Beatrix (Szabadka)	
ARCFELISMERŐ-ALKALMAZÁS FEJLESZTÉSE JELENLÉTELLENŐRZŐ RENDSZERHEZ	85
Rajzli Áron (Szeged):	
POTENCIÁLIS BIOLÓGIAI AKTIVITÁSSAL RENDELKEZŐ KINOLINVÁZAS VEGYÜLETEK SZINTÉZISE	
A MÓDOSÍTOTT MANNICH REAKCIÓVAL	86
Pálos Péter (Budapest):	
KERESZTEZŐDÉS-IRÁNYÍTÁS MÉLY MEGERŐSÍTÉSES TANULÁSSAL	88
■ TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK I.	
Francia Edina (Újvidék):	
A „SZABAD LEVEGŐRE VALÓ JOG”, AVAGY AZ ALAPJOGOK KORLÁTOZÁSA A RENDKÍVÜLI ÁLLAPOT IDEJÉN	91
Firsing Karolina (Újvidék):	
A MAGYAR NEMZETI KISEBBSÉG NYELVI JOGAI VAJDASÁGBAN	92
Lócz Eszter (Újvidék):	
VÉDJEGY ÉS A VÉDJEGY OLTALMÁNAK MEGSÉRTÉSE	94
Korhecz Réka (Újvidék):	
A TISZA AUTOMOTIVE KFT. ZENTA SZERVEZETTSÉGI SZINTJÉNEK ELEMZÉSE	95
Lackó Inesz (Újvidék):	
A MARKETINGMIX ÉS ELEMEI	97
Rozsi Aleksz (Újvidék):	
ELEKTRONIKUS BANKOLÁS SZERBIÁBAN ÉS MAGYARORSZÁGON	98
Korhecz Réka (Újvidék):	
A VÁLLALATI ÉLETCIKLUSMODELLEK ELEMZÉSE ÉS ALKALMAZÁSA	99

Horváth Regina (Szeged): A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA ALKALMAZÁSÁNAK HATÁSA AZ ADATVÉDELEMRE ÉS ANNAK UNIÓS SZABÁLYOZÁSÁRA	100
Varga Dóra (Szeged): A DIGITÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK ADÓZTATÁSA	102
Botos Mihály (Szeged): A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁS BÜNTETŐJOGI KORLÁTJÁNAK ALKOTMÁNYKONFORM ÉRTELMEZÉSE	104
Galina Ildikó (Szeged): AKTUÁLIS FOGYASZTÓVÉDELMI KÉRDÉSEK A DIGITALIZÁCIÓ TÜKRÉBEN	105
Kardos Vivien Kata (Szeged): PÁLYAKEZDŐ JOGÁSZOK VS. MUNKAERŐPIACI ELVÁRÁSOK	107
Olexó Tünde (Győr): HOVA TŰNT A VÁLTOZÁS? (ÁRINDEXEK A KORONAVÍRUS IDEJÉN)	108
Juhász-Nagy Attila (Budapest): MOBILFIZETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK BIZTONSÁGTUDATOS HASZNÁLATÁNAK VIZSGÁLATA	110
■ TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK II.	
Szítás Teodóra (Szabadka–Szeged): ÓVODÁSOK SZOCIÁLISPROBLÉMA-MEGOLDÁSÁNAK VIZSGÁLATI LEHETŐSÉGEI	112
Gubi Norbert (Újvidék): A SZERTORNA IRÁNTI ÉRDEKLŐDÉS SZERBIAI KÖZÉPISKOLÁSOK KÖRÉBEN	113
Farkas Athéne (Szabadka): KÜLFÖLDI ÉS BELFÖLDI FORRÁSÚ GAZDASÁGI FEJLESZTÉSEK HATÁSA A TURIZMUSRA PALICSON	114
Šelemba Aleksandra (Szabadka): VAJDASÁGI KÉTNYELVŰEK AZ AFFEKTÍV SZFÉRA TÜKRÉBEN	115
Jádi Alexandra (Pécs): JÁTÉKOSÍTÁS A FEJÉR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLÁKBAN	115
Bese Bernadett (Nyitra): A POLIMORF TEHETSÉGTÍPUS BEVEZETÉSE	117
Rayman Judit (Pécs): MAGYARORSZÁGI LEGÁLIS ÉS ILLEGÁLIS SZEREK TÁRSADALMI MEGÍTÉLÉSE	118
Kiss Bence István (Pécs): VARSÁDI NÉMET NEMZETISÉGI NÉPI ÉPÍTÉSZET – A TÉRSZEMLELET ÉS TÉRHASZNÁLAT VÁLTOZÁSAI	119

Nagy Ilona (Szeged):	
ÁGYÁSOK KÖZÖTT, SZABAD ÉG ALATT	121
Csapó Gyöngyvér Virág (Pécs):	
AZ ÉREM MÁSIK OLDALA – AVAGY A MOBBING PERCEPCIÓJÁNAK ÉS SZERVEZETEN BELÜLI ELFOGADÁSÁNAK VIZSGÁLATA	122
Horváth Gergely (Pécs):	
NYELVTANULÁSI MOTIVÁCIÓ ÉS LEHETŐSÉGEK AZ ELTÉRŐ SZOCIOÖKONÓMIAI HÁTTÉR TÜKRÉBEN	123
Reéb Zsófia (Budapest):	
PROBLÉMA ALAPÚ TANULÁS A BIOLÓGIAOKTATÁSBAN	125
 ■ HUMÁN TUDOMÁNYOK I.	
Deák Iréna (Újvidék):	
FOGALMI METAFORÁK ELEMZÉSE VUČIĆ ALEKSANDAR, ORBÁN VIKTOR ÉS MERKEL ANGELA BESZÉDEIBEN A KORONAVÍRUS-JÁRVÁNNYAL KAPCSOLATBAN	128
Szilágyi Donáta (Újvidék):	
A SÁRGA SZÍN FRAZEOLÓGIAI ÉS SZIMBOLIKUS VISELKEDÉSE A MAGYAR ÉS A SZERB NYELVBEN	130
Barna Emma (Újvidék):	
A MAGYAR SZÓ EREDETE ÉS TÖRTÉNETE	130
Serfőző Réka (Újvidék):	
AZ ANGOL NYELVŰ EGYES SZÁM HARMADIK SZEMÉLYŰ NÉVMÁSOK HASZNÁLATA MAGYAR AJKÚ DIÁKOK KÖRÉBEN	131
Csobády Csilla (Nyitra)	
JABLONCA KÖZSÉG HELYNEVEINEK VIZSGÁLATA	132
Móricz Virág Kinga (Újvidék):	
A KORLÁTOZOTT ÉS KIDOLGOZOTT NYELVI KÓD HATÁSAI A BESZÉDÉRTÉSRE ÉS AZ ISKOLAI ÉRVÉNYESÜLÉSRE	133
Kiss Virág (Újvidék):	
DIÁKNYELV PÉTERREVÉN	134
Karagits Kira Vivien (Budapest):	
NAPJAINK ÉRZÉKENY KOMMUNIKÁCIÓJA, NEGATÍV HÍREK KÖZLÉSE	135
Lengyel Emese (Debrecen):	
ENYÉM AZ ELSŐ CSÓK – EGY OPERETT BETILTÁSÁNAK ESETE 1928-BAN	137
Branczeiz Anna (Pécs):	
»[...] NEM TŰNÖK ZSIDÓNAK. VAGY MÉGIS?» JOHN BERRYMAN A ZSIDÓKÉRDÉSÉRŐL »A KÉPZELT ZSIDÓ» CÍMŰ ESSZÉNOVELLÁJÁBAN	139

Horváth Mihály Jnr. (Pécs):	
STIGMATIZÁCIÓ ÉS AZ ÉN INGATAGSÁGA, A KÍSÉRLETI OPERA LÉTÁLLAPOTAI	140
Csondor Soma (Pécs):	
A REJTŐZKÖDÉSTŐL A HIÁNYIG, A HOLOKAUSZTREPREZENTÁCIÓ ALAKULÁSTÖRTÉNETE	
A PÉCSI SZOBROK ÉS EMLÉKMŰVEK TÜKRÉBEN	141
Bálizs Ágnes (Újvidék):	
A SZÍVVEL ÉS LÉLEKKEL KAPCSOLATOS FRAZEOLIZMUSOK ÖSSZEVETŐ VIZSGÁLATA	
MAGYAR-ANGOL-SZERB VISZONYLATBAN	142
■ HUMÁN TUDOMÁNYOK II.	
Major Evelin (Újvidék):	
„TILTOTT, TŰRT, TÁMOGATOTT” A SZOCIALISTA ÉRÁBAN	143
Turi Orsolya (Újvidék):	
A FEMINISTA GONDOLAT ÉS IRODALOM KIBONTAKOZÁSÁNAK MOZZANATAI	144
Albert Éva (Újvidék):	
A FÉRFIASSÁG KÓDJAI TOLNAI OTTÓ GERILLADALOK CÍMŰ VERSCIKLUSÁBAN	144
Hovanyec Judit (Újvidék):	
A HÁBORÚS NARRATÍVA MÓDOZATAI TARI ISTVÁN AKARSZ EGY JUGOSZLÁVIÁT?	
CÍMŰ PRÓZAKÖTETÉBEN	145
Torda Dorina (Újvidék):	
A VULGÁRIS NYELVI JELENSÉGEK VIZSGÁLATA GARACZI LÁSZLÓ ARC ÉS HÁTRAARC CÍMŰ MŰVÉBEN	147
Mák Ivett (Újvidék):	
BODOR ÁDÁM KÖLTŐI MÁGIÁJA	148
Gandis Csongor (Szabadka):	
KI AZ ÚJ (MOZGÓKÉPES ÉS IRODALMI) DETEKTÍV?	149
Tóth Teodóra (Újvidék):	
MOSTOHAGYEREK-E A MOSTOHAGYEREK?	
A FANFICTIONÖK MEGÍTÉLÉSE A KÖNYVKIADÁSBAN	150
Rózsa Viola (Újvidék):	
INTERMEDIÁLIS VIZSGÁLATOK (CSÁTH GÉZA EGY ELMEBETEG NŐ NAPLÓJA ÉS AZ ÓPIUM CÍMŰ FILM	
ÖSSZEVETŐ VIZSGÁLATA)	151
Szabó Emília (Szabadka):	
VERSAKTUALIZÁCIÓK A DIGITÁLIS KORBAN	153

Radnai Dániel Szabolcs (Pécs):

„MINT HOMÉR FÖLÖTT A HÉT VÁROS...” PÁLYAKEZDÉS ÉS KARRIERÚT ÖSSZEFÜGGÉSEI
EÖTVÖS KÁROLY RECEPCIÓJÁBAN 154

Csepi Dóra (Pécs):

NYELVFELFOGÁS A HOLOKAUSZT UTÁN. KERTÉSZ IMRE, PAUL CELAN, JACQUES DERRIDA ÍRÁSMŰVÉSZETE 155

Dobos Gréta (Nyitra):

AZ ADAPTÁCIÓ MÓDJAI ZÁVADA PÁL *HARMINCHÁROM SZLOVÁK NÉPMESE* CÍMŰ MŰVÉBEN 157

Fenyő Dániel (Pécs):

A MAGYARORSZÁGI NEOAVANTGÁRD FASIZMUS- ÉS HOLOKAUSZTKÉPE 158

■ HUMÁN TUDOMÁNYOK III.

Bata Dórián (Újvidék):

AZ ELSŐ KERESZTES HÁBORÚ KORA 159

Tóth Teodóra (Újvidék):

IRODALOM-TÖRTÉNET. A TÖRTÉNELEM ÉS AZ IRODALOM KÖLCSONHATÁSA 161

Radakov Alen (Újvidék):

SZABADKA ÉS DÉLVIDÉK HELYZETE AZ 1848/49-ES FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC IDEJE ALATT 162

Daradics Boglárka (Pécs):

MANNHEIM KÁROLY ÉS A FIATAL LUKÁCS SZOCIOLÓGIA-KONCEPCIÓJA 163

Ónya Balázs (Pécs):

TERMÉSZETI ÉS TÁRSADALMI FAJTÁK – EGY DEMARKÁCIÓS KÍSÉRLET 164

Vida Tamás (Pécs):

DAEVA VALLÁS ZOROASZTER KORÁBAN: TÖRTÉNETI SZOCIOLÓGIAI PERSPEKTÍVÁK
AZ ÓKORI KÖZEL-KELETRŐL 166

Pálfi Ádám (Pécs):

„ÓKORI ROMEMLÉKEINK A HAZA SZOLGÁLATÁBAN” – KUTATÁS, VÉDELEM ÉS HASZNOSÍTÁS
AZ ELKÖVETKEZENDŐ ÉVEKBEN 167

Bárdonicsek Dominika (Pécs):

A NŐI ÉLET KISZOLGÁLTATOTTSÁGÁNAK TÉNYEZŐI A SZTÁLIN KORABELI SZOVJET
„SZIGETVILÁGBAN” – A NŐK ELÍTÉLÉSE, BEINTEGRÁLÁSA ÉS MEGÍTÉLÉSE 168

Bacsa Ildikó Eszter (Pécs):

A NŐIDEÁL ÁBRÁZOLÁSA A FILMHÍRADÓKBAN 1945 ÉS 1949 KÖZÖTT 169

Pintér Tamás (Pécs):	
AZ 1788-91. ÉVI HÁBORÚ ÉS A HÁTORSZÁGBAN FELLÉPŐ KORRUPCIÓ FARÁDI VÖRÖS IGNÁC VISSZAEMLEKEZÉSEI ALAPJÁN	170
Nagy Tamás (Pécs):	
ELÁM SZEREPVÁLLALÁSA AZ ÚJASSZÍR BIRODALOM ELLENES KÜZDELMEKBEN	172
Varga Tímea (Pécs):	
KIK AZOK A GIBRALTÁRIAK?	173
Németh Roland (Pécs):	
TIBERIUS ÉS CALIGULA POLITIKAI TEVÉKENYSÉGE AZ ÉREMVERÉS TÜKRÉBEN	174
Pető Balázs Lajos (Pécs):	
TUDÓSÍTÁSOK A „HOLTAK ORSZÁGÁBÓL” – A FRANCIA FORRADALOM LÁTKÉPE A KORABELI MAGYAR SAJTÓ TÜKRÉBEN	175
Horváth Kornél (Pécs):	
A MAGYAR MAGÁNJOG FŐBB INTÉZMÉNYEINEK ELEMZÉSE AZ 1928-AS MJT. VONATKOZÁSÁBAN	177
Csabay István Csaba (Pécs):	
UTILITARISTA VOLT-E BECCARIA? ELEMZÉS A BŰNÖKRŐL ÉS A BÜNTETÉSEKRŐL	178
Zsupos Norbert (Pécs):	
A KÖZÖS KATEGÓRIÁJA SPINOZA <i>TEOLÓGIAI-POLITIKAI TANULMÁNYÁBAN</i>	179
Vass Gábor (Komárom):	
A TÖRÖKKORI KOMÁROM ÉS TÖRÖK-MAGYAR KERESKEDELMI KAPCSOLATOK A 16. SZÁZADBAN TAKÁTS SÁNDOR MUNKÁIBAN ÉS HAGYATÉKÁBAN	180
Daradics Boglárka (Pécs), Ónya Balázs (Pécs):	
A SZOCIOLOGIA NYOMORÚSÁGA – ELMÉLETELLENESSÉG A KORTÁRS SZOCIOLOGIÁBAN	181
■ MŰVÉSZETEK	
Ótos Annabella (Újvidék):	
JEL A FÖLDRŐL (FOTÓ- ÉS VIDEÓSorozAT)	183
Turkály Emma (Újvidék):	
„OBJET FÉMININ”	185
ÉG AZ ÉG	185
Varga Emília (Újvidék):	
GJ 506 B	186

Szabados Zsófi (Újvidék):	
A LEVEGŐ RITMUSA (FESTMÉNY, ÖSSZETETT TECHNIKA)	188
SZÜRKE BOLYGÓ (VIDEO, POSZTER)	189
Varga Valentin (Újvidék):	
AGNUTH-EGONUTH (KOMBINÁLT TECHNIKA, DIGITÁLIS NYOMAT)	189
Bartuc Éva, Csíkos Dániel, Lukács Ramóna, Simon Angéla, Szoboszlai Enikő Kitty, Török Gabriella (Újvidék), performansz:	
URÁNOSZ	191
Détári Apollónia (Újvidék):	
A FÚGA BACH ÉS BUXTEHUDE ORGONAMUZSIKÁJÁBAN	191
Kiss Tamás (Újvidék):	
RÉGI MESTEREK	193
A JÓ ÉS A ROSSZ HARCA (A SZERELEM ÁRIÁI)	194
Fábián Valentin (Újvidék), nagybőgő:	
A NAGYBŐGŐ MINT SZÓLÓHANGSZER	
JOHANN SEBASTIAN BACH: CSELLÓSZVITEK 2. (ALLEMANDE, COURANTE) SUITE 2 ALLEMANDE, COURANTE	195
Ágyas Ádám, Dupák Fanni, Gresák Lea, Hodik Annabella, Kőműves Csaba, Raikovich Viktória, Szabó Regina, Varga Benjámín (Újvidék), performansz:	
B612	197
 A 19. VAJDASÁGI MAGYAR TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁGA	199
A 19. VAJDASÁGI MAGYAR TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA SZERVEZŐBIZOTTSÁGA	202
A 19. VAJDASÁGI MAGYAR TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA FELLÉPŐINEK E-MAIL ELÉRHETŐSÉGE	203
TÁMOGATÓINK	206

19. Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia

19. Vojvođanska mađarska naučna konferencija studenata

19. Hungarian Scientific Conference of Vojvodinian Students

Újvidék, 2020. november 26–29.

19. VMTDK-REZÜMÉKÖTET 2 0 2 0

217

Szerkesztette: **Csányi Erzsébet**

A kiadásért felel: **Csányi Erzsébet**

Műszaki szerkesztő: **Barna Csaba**

Lektor: **Lázár Szűcs Anikó**

Fedőlapterv: **Kapitány Attila**

Nyomda: **Futura**, Újvidék, 2020

Példányszám: 200

Kiadó:

Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium

21000 Novi Sad/Újvidék, Vojvode Mišića 1/III. em.

e-mail: vamafelkol@gmail.com

www.vmtdk.edu.rs

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

3(048.4)
5/6(048.4)
7(048.4)
8(048.4)

**VAJDASÁGI Magyar Tudományos Diákköri Konferencia
(19 ; 2020 ; Újvidék)**

19. VMTDK-rezümékötet : 2020 / 19. Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia = 19. Vojvodanska Mađarska Naučna Konferencija Studenata = 19. Hungarian Scientific Conference of Vojvodinian Students, Újvidék, 2020. november 26-29. ; [szerkesztette Csányi Erzsébet]. – Újvidék : Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, 2020 (Újvidék : Futura). – 217 str. ; 22 cm

Deo teksta uporedo na mađ. i engl. jeziku. – Tiraž 200.

ISBN 978-86-85245-48-0

- a) Друштвене науке – Апстракти
- б) Природне науке – Апстракти
- в) Уметност – Апстракти
- г) Књижевност – Апстракти
- д) Језик – Апстракти

COBISS.SR-ID 25687049